IV

(Teave)

TEAVE EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDELT JA ORGANITELT

KOMISJON

EUROOPA ÜHENDUSTE RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

2007. EELARVEAASTA

I köide

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISARUANNE JA KONSOLIDEERITUD EELARVE TÄITMISE ARUANNE

(2008/C 287/01)

SISUKORD

Lk

Konsolideeritud raamatupidamisaruandele lisatud deklaratsioon 2
Olulised sündmused ja asjaolud 3
ELi eelarve täitmine ja selle kohta raamatupidamisarvestuse pidamine 4

I OSA: Euroopa ühenduste konsolideeritud raamatupidamisaruanne ja selle lisad 10

A. Bilanss 11

B. Tulude ja kulude aruanne 12

C. Rahavoogude aruanne 13

D. Netovara muutuste aruanne 14

E. Raamatupidamisaruande lisad 15

II OSA: Euroopa ühenduste konsolideeritud eelarve täitmise aruanne ja selle lisad 84

A. Konsolideeritud eelarve täitmise aruanne 85

B. Konsolideeritud eelarve täitmise aruande lisad 101

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISARUANDELE LISATUD DEKLARATSIOON

Euroopa ühenduste 2007. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud teiste institutsioonide ja finantsmääruse artikli 129 lõikes 2 osutatud asutuste esitatud teabe alusel. Deklareerin, et see on koostatud kooskõlas EÜ finantsmääruse VII jaotisega ning raamatupidamise aastaaruande lisas toodud raamatupidamispõhimõtete, eeskirjade ja meetoditega.

Olen saanud nimetatud institutsioonide ja asutuste peaarvepidajatelt kogu teabe, mis on vajalik Euroopa ühenduste varasid ja kohustusi ning eelarve täitmist kajastava raamatupidamise aastaaruande koostamiseks, ning nimetatud institutsioonide ja asutuste peaarvepidajad on tõendanud selle teabe usaldusväärsust.

Deklareerin, et kõnealuse teabe ja kontrolli põhjal, mida pidasin vajalikuks teha Euroopa Komisjoni raamatupidamise aastaaruande kinnitamiseks, võin olla piisavalt kindel, et käesolev raamatupidamise aastaaruanne annab Euroopa ühenduste finantsolukorra kõigist olulistest tahkudest tõese ja erapooletu ülevaate.

Brian GRAY
Euroopa Komisjoni peaarvepidaja

OLULISED SÜNDMUSED JA ASJAOLUD

Euroopa ühenduste 2007. aasta raamatupidamise aastaaruanne on kolmas aruanne, mis koostatakse tekkepõhise raamatupidamisarvestuse põhimõtte kohaselt, mille rakendamist alustasid Euroopa ühendused 2005. aastal. 2007. aastal ajakohastati ka Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust, mille uus versioon jõustus 1. mail 2007.

Nagu iga raamatupidamisaruande puhul, nii on komisjon ka käesoleval juhul teinud tööd selle nimel, et käesolev aruanne oleks varem avaldatutest täiuslikum, seades eelkõige eesmärgiks lugejale mõistetavama ja asjakohasema teabe esitamise.

2007. aasta raamatupidamisaruande esitusviisiga võrreldes tuleks välja tuua järgmised muutused:

— Lisatud on uus lisa, milles selgitatakse ELi eelarve täitmist ja selle kohta raamatupidamisarvestuse pidamist. Kõnealuses lisas selgitatakse, kuidas toimub ühenduste rahastamine ja väljamaksete tegemine, kontroll ja raamatupidamisarvestus.

— Lisatud on ka lisa, mille eesmärk on paremini selgitada alusetult tehtud maksete sissenõudmist, koos üksikasjadega asjaomaste summade kohta (vt lisa **E.6**).

— Eelarve täitmise tabelid on nüüd esitatud miljonites eurodes. Lisatud on kokkuvõtlik tabel, mis annab eelarve tuludest ja kuludest parema ülevaate.

— Esmakordselt on lisades esitatud ka eelarveaasta tulemi ja eelarve täitmise tulemuse võrdlus.

Lõpetuseks tuleks märkida, et konsolideerimise ulatust on alates 2006. aastast suurendatud — võrreldes 2006. aastaga on nüüd ühe ühisettevõtte asemel kolm ja 24 ameti asemel on konsolideeritud 26.

PEAMISED ASJAOLUD, MILLELE 2007. EELARVEAASTA RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDES TULEKS TÄHELEPANU PÖÖRATA

— Eelarve ülejääk on veelgi vähenenud 1 848 miljonilt eurolt 1 529 miljonile eurole.

— Eelarveaasta tulem on kasvanud 197 miljoni euro suurusest ülejäägist 2006. aastal 7 462 miljoni euro suuruseks ülejäägiks 2007. aastal.

— Aktiva kogumaht suurenes 67 332 miljonilt eurolt 2006. aastal 75 386 miljoni euroni 2007. aastal ja passiva kogumaht 131 550 miljonilt eurolt 2006. aastal 134 006 miljoni euroni 2007. aastal. Varade ja kohustuste vahelist erinevust rahastatakse lühemas perspektiivis eelarvelistest vahenditest, mis on hääletusel juba vastu võetud, või pikemas perspektiivis liikmesriikide poolt tagatud vahenditest.

ELi EELARVE TÄITMINE JA SELLE KOHTA RAAMATUPIDAMISARVESTUSE PIDAMINE

1. IGA-AASTASE EELARVE KOOSTAMINE

ELi eelarvest rahastatakse erinevaid poliitikavaldkondi ja programme kogu Euroopa Liidus. Komisjon viib kooskõlas liikmesriikide poolt seatud prioriteetidega igas valdkonnas läbi spetsiaalseid programme, tegevust ja projekte. Need võivad ulatuda alates haridusprojektidest, millega toetatakse õpilaste ja õpetajate liikumist, kuni projektideni, millega toetatakse ELi töötajatele parema töökeskkonna loomist ja välispiiride kontrolli tõhusust.

Ligi 95 % ELi eelarvest läheb selliste ELi poliitika- ja tegevusvaldkondade rahastamiseks, milles on kõigi liimesriikide vahel kokku lepitud. Otsene seos iga-aastase eelarve ja ELi poliitikavaldkondade vahel on tagatud tegevuspõhise eelarvestamise abil. 2004. aastal kasutusele võetud tegevuspõhine eelarve liigendus võimaldab selgelt eristada Euroopa Liidu poliitikavaldkondi ja neist igaühele eraldatud vahendite kogusummat.

32 poliitikavaldkonda on omakorda jaotatud ligikaudu 200 tegevusvaldkonnaks, millest üle 110 sisaldavad tegevusassigneeringute ridu ning mida seepärast eelarve liigenduses kajastatakse eelarve peatükkidena. Need poliitikavaldkonnad on eelkõige tegevuslikud, sest nende põhieesmärk on tuua oma tegevusvaldkonna raames kasu kolmandatest isikutest abisaajatele. Muud poliitikavaldkonnad, nagu „Koordineerimine ja õigusnõustamine" ja „Eelarve", on horisontaalsed ja tagavad komisjoni nõuetekohase toimimise. Tegevusvaldkondade struktuur moodustab ühise kontseptuaalse raamistiku prioriteetide seadmiseks, planeerimiseks, eelarvestamiseks, järelevalveks ja aruandluseks ning selle peamine eesmärk on edendada vahendite tõhusat, mõjusat ja kokkuhoidlikku kasutamist.

Eelarveprojekti vastuvõtmise sisemenetlus algab sellega, et komisjon koostab eelarveprojekti, mis seejärel saadetakse nõukogule, kes võib selles teha muudatusi, kui ta seda vajalikuks peab. Edasi saadetakse ajakohastatud eelarve Euroopa Parlamendile, kes võib samuti kas sellesse muudatusettepanekuid teha või olemasoleva projekti heaks kiita või selle tagasi lükata. Kõikides muudatustes ja ajakohastustes kokkuleppimise järel (mis võib vajaduse korral hõlmata ka täiesti uue projekti esitamist komisjoni poolt) võtab parlament detsembri keskel eelarve vastu. Parlamendi president kuulutab eelarve vastuvõetuks ja seejärel võib asuda seda täitma.

2. KUIDAS TOIMUB EÜ RAHASTAMINE?

Kaks peamist EÜ rahastamise allikat on omavahendid ja mitmesugused tulud.

2.1. **Tulu omavahenditest ja nõuded**

Tulu omavahenditest koguneb ELile eelarve rahastamiseks automaatselt, ilma et selleks oleks vaja täiendavat riiklike ametiasutuste otsust (2007. aastal 93 % kogutulust). Eelarve rahastamiseks vajamineva omavahendite kogusumma määrab kogukulu, millest on lahutatud muud tulud. Omavahendite kogusumma ei tohi ületada 1,24 % ELi rahvamajanduse kogutulust. Omavahendid võib jagada järgmistesse kategooriatesse:

1. Traditsioonilised omavahendid koosnevad tollimaksudest, põllumajandusmaksudest ja suhkrumaksudest. Traditsioonilisi omavahendeid koguvad liikmesriigid ELi nimel ettevõtjailt. Neist 25 % jätavad liikmesriigid endale sissenõudmiskulude katteks. Tollimakse ja põllumajandusmakse kogutakse kolmandatest riikidest pärinevate toodete impordilt ühises tollitariifistikus sätestatud maksumäära alusel. Suhkrumakse tasuvad suhkrutootjad suhkru eksporditoetuste rahastamiseks. Traditsioonilised omavahendid moodustavad tavaliselt umbes 15 % omavahenditest saadavast kogutulust.

2. Käibemaksupõhiseid omavahendeid kogutakse liikmesriikide käibemaksu arvestusbaaside alusel, mis on selleks otstarbeks vastavalt ühenduse eeskirjadele ühtlustatud. Igalt liikmesriigilt kogutakse ühtlustatud arvestusbaasist sama protsendimäär. Siiski on arvesse võetav käibemaksu arvestusbaas piiratud 50 %-ga liikmesriigi rahvamajanduse kogutulust. Käibemaksupõhised omavahendid moodustavad tavaliselt umbes 15 % omavahenditest saadavast tulust.

3. Rahvamajanduse kogutulul põhinevaid omavahendeid kasutatakse eelarve tulude ja kulude tasakaalustamiseks, st eelarve selle osa rahastamiseks, mis ei ole kaetud muude tuluallikatega. Igalt liikmesriigilt nõutakse sisse sama, ühenduse eeskirjadega kehtestatud protsendimäär rahvamajanduse kogutulust. Rahvamajanduse kogutulul põhinevad omavahendid moodustavad tavaliselt umbes 70 % omavahenditest saadavast tulust.

Kõnealuste summade tasumise kohta peetakse eraldi raamatupidamisarvestust, mis hõlmab traditsioonilisi omavahendeid, mille liikmesriigid on määruse (EÜ, Euratom) nr 1150/2000 artikli 6 lõike 3 punkti b kohaselt kindlaks määranud, kuid mida ei ole ühendustele kättesaadavaks tehtud, sest neid ei ole veel sisse nõutud, neile ei ole veel antud tagatist või need on vaidlustatud. Iga liikmesriik saadab komisjonile kõnealuse raamatupidamisarvestuse kohta kvartaliaruande, milles on iga vahendi liigi kohta esitatud järgmised andmed:

— eelneva kvartali võlgnevuse saldo;

— kõnealuse kvartali jooksul sissenõutud summad;

— arvestusbaasi korrigeerimine (parandused/tühistamised) kõnealuse kvartali jooksul;

— mahakantud summad;

— kõnealuse kvartali lõpus sissenõutav saldo.

Eraldi raamatupidamisarvestusse kantud traditsiooniliste omavahendite sissenõudmisel peavad need olema tehtud komisjonile kättesaadavaks hiljemalt esimesel tööpäeval pärast nõude sissenõudmise kuule järgneva teise kuu 19. kuupäeva.

Eraldi raamatupidamisarvestuses kajastatud nõuete suhtes tuleb kohaldada allahindlust, et kajastada olukordi, mil tegelik sissenõudmine on ebatõenäoline. Kõnealune allahindlus põhineb liikmesriikide endi hinnangutel kooskõlas nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1150/2000 artikli 6 lõike 4 punktiga b, mille kohaselt „liikmesriigid edastavad koos konkreetse aasta viimase kvartaliaruandega hinnangu kõnealuse aasta 31. detsembril eraldi raamatupidamisarvestuses olevate nende maksude [nõuete] kogusummast, mille sissenõudmine on muutunud ebatõenäoliseks."

Liikmesriikide saadetud hinnangute põhjal on bilansi aktiva poolel punktist „Nõuded liikmesriikidele" maha arvatud allahindlus. See aga ei tähenda, et komisjon loobub nende summade sissenõudmisest, mille väärtust on kõnealusel viisil korrigeeritud. Isegi juhul, kui sissenõudmine näib väga ebatõenäoline, kui mitte võimatu, ei tähenda see veel tingimata, et kõnealused summad oleksid ühenduste eelarve jaoks traditsiooniliste omavahenditena kadunud. Seda seetõttu, et sissenõudmata nõuded lähevad kaduma vaid juhul, kui liikmesriik on ammendanud kõik võimalused, mille kasutamist temalt nõutakse sissenõudmise kindlustamiseks. Kui liikmesriik ei ole seda teinud, jääb ta rahaliselt vastutavaks ja temalt nõutakse summa maksmist ühenduse eelarvesse määruse (EÜ, Euratom) nr 1150/2000 artikli 17 lõike 2 kohaselt.

2.2. **Mitmesugused tulud**

Mitmesugused tulud, mis tulenevad Euroopa ühenduste tegevusest, moodustavad umbes 7 % kogutulust. Nende hulka kuuluvad näiteks konkurentsitrahvid ja sissenõudekorraldused era- ja avaliku sektori võlgnikele seoses ühenduse projektide haldamisega (nagu eespool toodud näites kirjeldatud). Sellesse kategooriasse kuuluvad ka trahvid, mille Euroopa Kohus on määranud liikmesriikidele, kes ei täida teatavat kohtuotsust. Komisjon haldab igal aastal sadu tuhandeid projekte ja peab aastas koostama umbes 12 000 sissenõudekorraldust. Kõigi tähtajaks tasumata võlgnevuste pealt arvestatakse viivist. Kui kolmandad isikud (välja arvatud liikmesriigid) jätavad oma võlad ühendustele tasumata, on komisjoni (ja nõukogu) otsused, millega nähakse ette maksekohustus, otseselt jõustatavad vastavalt selle riigi territooriumi tsiviilkohtumenetluse normidele, kus jõustamine aset leiab. Ülejäänud võlgnikega tegeleb õigustalitus, kasutades väliste õigusbüroode abi.

3. KUIDAS TOIMUB ÜHENDUSE EELARVE HALDAMINE JA EELARVEST VÄLJAMAKSETE TEGEMINE

3.1. **Peamised põhitegevuskulud**

Euroopa ühenduste põhitegevuskulud katavad finantsperspektiivi erinevaid rubriike ja esinevad erinevas vormis olenevalt sellest, kuidas raha välja makstakse ja mis meetodil eelarvet täidetakse. Finantsmääruse kohaselt täidavad ühendused üldeelarvet järgmiste meetodite kohaselt:

Otsene tsentraliseeritud eelarve täitmine: juhud, mil eelarvet täidab selle eest vastutav ühenduste institutsioon või asutus otseselt.

Kaudne tsentraliseeritud eelarve täitmine: juhud, mil ühendused on usaldanud eelarve teatava osa täitmise ühenduste või liikmesriigi asutusele.

Detsentraliseeritud eelarve täitmine: juhud, mil ühendused on delegeerinud teatavad eelarve täitmise ülesanded kolmandatele riikidele.

Eelarve täitmine koostöös liikmesriikidega: selle eelarve täitmise meetodi korral on ühendused delegeerinud teatavad eelarve täitmise ülesanded liikmesriikidele.

Eelarve täitmine ühiselt rahvusvaheliste organisatsioonidega: selle meetodi korral on ühendused usaldanud teatavad eelarve täitmise ülesanded rahvusvahelisele organisatsioonile.

Enamiku kulude (90 miljardit eurot; 2006. aastal 91 miljardit eurot) puhul rakendatakse eelarve täitmist koostöös liikmesriikidega, millega kaasneb ülesannete delegeerimine liikmesriikidele; siia kuuluvad näiteks sellised valdkonnad nagu põllumajanduskulud ja struktuurimeetmed.

3.2. **Finantsjuhtimises osalejad**

Komisjoni **volinike kolleegiumil** lasub kollektiivne poliitiline vastutus, kuid eelarve täitmise volitused neil praktiliselt puuduvad. Need ülesanded delegeerib volinike kolleegium igal aastal konkreetsetele avalikele teenistujatele, kes on tema ees aruandekohustuslikud ja kelle suhtes kohaldatakse personalieeskirju. Asjaomaseid töötajaid, kelleks üldiselt on peadirektorid ja talituste juhid, nimetatakse volitatud eelarvevahendite käsutajateks. Nemad omakorda võivad eelarve täitmise ülesandeid delegeerida edasivolitatud eelarvevahendite käsutajatele.

Eelarvevahendite käsutajad vastutavad kogu haldusprotsessi eest, alates selle kindlaksmääramisest, mida tuleb institutsiooni poolt seatud poliitikavaldkondade eesmärkide saavutamiseks teha, kuni algatatud tegevuse haldamiseni nii tegevuslikust kui ka eelarve seisukohast; muu hulgas annavad nad oma allkirja juriidilistele kohustustele, jälgivad täitmist, teevad makseid ja vajadusel isegi nõuavad vahendeid sisse. Eelarvevahendite käsutajad peavad ka korraldama hindamiste läbiviimise, et analüüsida oma ettepanekute elujõulisust (eelhindamine) ja mõõta juba käimasolevate programmide edukust ja kulutasuvust (vahe- ja lõpphindamine). Nimetatud hindamiste tulemusi kasutatakse otsustusprotsessi parandamiseks ning ühenduse sekkumismeetmete läbipaistvuse, usaldusväärsuse ja kulutasuvuse suurendamiseks.

Usaldusväärne finantsjuhtimine ja nõuetekohane usaldusväärsus tagatakse igas peadirektoraadis juhtkonna poolt teostatava kontrolli (mida teostavad eelarvevahendite käsutajad) ja siseauditi lahushoidmisega (rahvusvahelistest COSO standarditest lähtuvatele) selgetele sisekontrollistandarditele vastavuse kontrolliga, eel- ja järelkontrolliga, riskianalüüsil põhineva sõltumatu siseauditiga ning korrapäraste tegevusaruannete esitamisega vastavale volinikule.

Peaarvepidaja teeb makseid ja täidab eelarvevahendite käsutajate koostatud sissenõudekorraldusi ning vastutab rahaliste vahendite haldamise eest. Samuti vastutab ta raamatupidamiseeskirjade ja -meetodite kehtestamise, raamatupidamissüsteemide kinnitamise, raamatupidamisarvestuse pidamise ning institutsiooni raamatupidamise aastaaruande koostamise ja selle konsolideerimise eest teiste konsolideeritud üksuste aruannetega. Lisaks sellele peab peaarvepidaja raamatupidamise aastaaruande allkirjastama, deklareerides, et see annab finantsolukorrast tõese ja erapooletu ülevaate.

Siseauditor, kes ei ole rangelt võttes finantsjuhtimises osaleja, nimetatakse institutsiooni poolt selleks, et ta kontrolliks eelarve täitmise süsteemide ja menetluste nõuetekohast täitmist ning nõustaks institutsiooni riskijuhtimise küsimustes. Siseauditor koostab sõltumatuid arvamusi haldus- ja kontrollisüsteemide kvaliteedi kohta ning annab soovitusi töökorra parandamiseks ja usaldusväärse finantsjuhtimise edendamiseks.

3.3. **Kulukohustuste võtmine ELi eelarvest väljamaksete tegemiseks**

Eelarve vastuvõtmise järel teeb eelarve peadirektoraat vahendid komisjoni raamatupidamissüsteemi kaudu kättesaadavaks komisjoni osakondadele ning institutsioonidele ja teistele asutustele vastavalt nende vastutusalasse kuuluvatele poliitikavaldkondadele. See toimub süsteemi raames, mida nimetatakse tegevuspõhiseks eelarvestamiseks. Näiteks vastutuse keskkonnaga seonduvate eelarveridade haldamise eest delegeerib komisjon keskkonna peadirektoraadi juhile ehk peadirektorile (kellest kõnealusel juhul saab asjaomaste eelarveridade volitatud eelarvevahendajate käsutaja).

Enne kolmanda isiku ees juriidilise kohustuse võtmist (näiteks temaga lepingu või toetuslepingu sõlmimist) peab olemas olema eelarverida, mis võimaldab asjaomast tegevust aastaeelarvest rahastada. Asjaomasel eelarvereal peab olema ka piisavalt vahendeid kulude katmiseks. Kui need tingimused on täidetud, tuleb vajalikud vahendid eelarves reserveerida raamatupidamissüsteemis võetavate eelarveliste kulukohustuste abil.

Pärast seda, kui projekti eest vastutav isik (ehk kulukohustuse algataja) on eelarvelise kulukohustuse võtmise algatanud, peab sellele järgnema ettenähtud finantsmenetlus, mis jäädvustatakse paberkandjal ja elektrooniliselt ning millesse on kaasatud vähemalt kaks inimest (nn „nelja silma" põhimõte) — algataja ja kontrollija. Kehtestatud finantsmenetlustega on enne kulukohustuse heakskiitmist vastutava eelarvevahendite käsutaja poolt ette nähtud finants- ja tegevuslikud kontrollid.

Ühenduse eelarvest ei saa ühtegi summat välja maksta enne, kui komisjon või mõni teine EÜ asutus ja võimalik ühenduse vahendite saaja on eelnevalt võtnud juriidilise kohustuse. Otsese tsentraliseeritud eelarve täitmise korral võetakse selline juriidiline kohustus kas töövõtjaga sõlmitud lepingu või abisaajaga sõlmitud toetuslepingu vormis.

Eelarvelise kulukohustuse heakskiitmise järel registreeritakse see eelarve raamatupidamissüsteemis, millest lähtuvalt kasutatakse assigneeringuid. See aga ei mõjuta üldist raamatupidamisarvestust (ehk pearaamatut), kuna kulusid ei ole veel kantud. See on tingitud asjaolust, et Euroopa ühenduste raamatupidamissüsteem koosneb kahest eraldiseisvast, kuid omavahel seotud osast:

a) eelarve raamatupidamisarvestus, mis annab üksikasjaliku ülevaate eelarve täitmisest ja

b) üldine raamatupidamisarvestus, mida kasutatakse bilansi ning tulude ja kulude aruande koostamiseks.

Eelarve raamatupidamisarvestus annab ülevaate umbes 1 150 eelarvereal igapäevaselt võetud kulukohustustest ja tehtud maksetest. Eelarve raamatupidamisarvestus tugineb modifitseeritud kassapõhise raamatupidamisarvestuse põhimõttele, mille kohaselt kulu- või tuluartikkel kirjendatakse raamatupidamisarvestuses alles siis, kui asjaomase summa suhtes võetakse kulukohustus, kui see makstakse välja või laekub. Sellist liiki raamatupidamisarvestus on tüüpiline avaliku sektori puhul, mis on ajalooliselt kaldunud pöörama põhitähelepanu eelarvele ja selle täitmisele. Euroopa Parlament kui institutsioon, mille ees komisjon täidesaatvat võimu kandva institutsioonina on aruandekohustuslik, kontrollib loomulikult hoolikalt, kas täidesaatev organ täidab parlamendi poolt eelarve vastuvõtmisel avaldatud soove. Komisjon avaldab üksikasjalikud andmed eelarve täitmise (väljamaksete tegemise) jooksva seisu kohta igakuiselt Europa veebisaidil. Andmed on esitatud finantsperspektiivi rubriikide ja poliitikavaldkondade lõikes.

Üldises raamatupidamisarvestuses (ehk pearaamatus) kasutatakse kahekordse kirjendamise raamatupidamismeetodit, et näidata kogu eelarveaasta jooksul kantud kulusid ja laekunud tulusid (ja seega eelarveaasta tulemit) ning teha kindlaks EÜ finantsseisund bilansi vormis, milles kajastatakse varasid ja kohustusi asjaomase aasta 31. detsembri seisuga.

3.4. **Makse tegemine**

3.4.1. *Üldeeskirjad*

Makseid saab teha üksnes pärast seda, kui asjaomase tehinguga tegelev eelarvevahendite käsutaja on eelarvelise kulukohustuse heaks kiitnud. Makse tegemisel tuleb järgida kohustuslikku tööprotsessi kulgu, mis sarnaneb eelarvelise kulukohustuse puhul kohaldatavale. Makse tehakse raamatupidamissüsteemis ning see jäädvustatakse nii paberkandjal kui ka elektrooniliselt. Menetluse algatab makse algataja ja lõpuks kiidab selle heaks edasivolitatud eelarvevahendite käsutaja. Makse heakskiitmisel ajakohastatakse nii eelarve kui ka üldist raamatupidamisarvestust automaatselt.

Makse raamatupidamissüsteemis heakskiitmise järel on järgmine samm ülekande tegemine abisaaja kontole. Näiteks komisjon teeb peaaegu kõik maksed eelarve peadirektoraadi sularahahalduse osakonna kaudu pangaülekannetena. Komisjonil on pangakontod liikmesriikide riigikassades, keskpankades ja kommertspankades.

Komisjon teeb aastas üle ühe miljoni makse. Komisjon osaleb SWIFTis (Ülemaailmne Pankadevahelise Finantstelekommunikatsiooni Ühing). Iga päev tehakse vähemalt üks maksete seeria, mis algatatakse eelarve peadirektoraadi sularahahalduse osakonna kontrolli all ja millega heakskiidetud maksekorraldused saadetakse automaatselt komisjoni pankadele, et nad teeksid maksed ettenähtud abisaajatele.

3.4.2. *Eelmaksed*

Eelmakse on makse, mille eesmärk on pakkuda abisaajale sularaha ettemakset, st käibevahendeid. See võib olla jagatud mitmeks makseks, mis tehakse asjaomases eelmaksete lepingus kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul. Käibevahendeid ehk ettemakseid kasutatakse lepingus määratletud perioodi jooksul eesmärgil, milleks see anti, või makstakse tagasi. Kui abisaaja ei kanna abikõlblikke kulusid, on ta kohustatud eelmakseks oleva ettemakse Euroopa ühendustele tagastama. Seega väljamakstud eelmaksed ei muutu lõplikuks kuluks enne, kui on täidetud lepinguga ettenähtud kohustused. Seepärast kirjendatakse see esimese väljamakse tegemisel bilansis varana. Eelmaksete kui vara summat vähendatakse (kas täielikult või osaliselt) abikõlblike kulude ja tagastatud summade kinnitamisega. Kui ühendused on pärast kulutaotluse (vt allpool) abikõlblikkuse analüüsimist eelmaksete summa osaliselt või tervikuna heaks kiitnud, arvatakse heakskiidetud abikõlblikele kuludele vastav summa bilansist välja ja kajastatakse see tulude ja kulude aruandes kuluna. Sellega võidakse eelmaksete summa tasaarvestada kas tervenisti või osaliselt.

Eelmakseid hinnatakse vastavalt arvestuslikule kaetavale väärtusele, võttes arvesse, kas eelmaksetel on tagatis. Eelmaksed, mida ilmselt ei maksta tagasi, kajastatakse tulude ja kulude aruandes kuluna ja bilansis eelmaksete bilansilise jääkväärtuse vähenemisena. Üldiselt teenitakse intressi kõigilt väljamakstud eelmaksetelt (märkimist väärivateks eranditeks on liikmesriikidele ja ühinemiseelse abina makstud summad). See intress kuulub kas Euroopa ühendustele või kolmandale isikule olenevalt sellest, kumma eelmaksete liigiga on tegu. Nende kahe liigi erinevus seisneb selles, et Euroopa ühenduste eelmaksetelt teenitud intress jääb ühenduste omandiks ja tuleb ühendustele tagastada, kuid kolmandate isikute eelmaksetelt teenitud intressid on abisaaja omand.

3.4.3. *Kulutaotlused ja kulude abikõlblikkus*

Pärast ettemakse ehk eelmakse tegemist saab asjaomane EÜ asutus kulutaotluse, milles esitatakse põhjendused selle kohta, kuidas abisaaja asjaomast eelmakse summat lepingu kohaselt kasutas. Aasta jooksul laekuvate kulutaotluste esitamise sagedus sõltub rahastatava meetme liigist ja lepingu tingimustest ning mitte kõiki kulutaotlusi ei esitata eelarveaasta lõpul.

Esitatud kuluaruanded kirjendatakse raamatupidamissüsteemis kohe lühiajalise võlgnevusena ja selle vastaskanne on „Võlad, mille abikõlblikkus vajab kontrollimist" (debiteeritav summa). Seda nimetatakse „1. etapi arveks". Kulu kirjendatakse üldises raamatupidamisarvestuses alles pärast selle aluseks oleva sündmuse toimumist, see tähendab pärast kulutaotluse kinnitamist. Seega „1. etapis" kulusid veel ei kajastata. Vastutavatel töötajatel tuleb saadud kulutaotlused kontrollida ning enne, kui nad kinnitavad süsteemis ja paberil, et kulutaotlus on kehtiv ja makse võib teostada, võivad nad vajaduse korral nõuda selle täiendavat põhjendamist. Pärast taotluse kehtivuse kontrollimist tehakse raamatupidamiskanne, millega abikõlblikud summad kantakse kuluna tulude ja kulude aruandesse („2. etapi arve"). Kinnitatud summa võrra vähendatakse ka tasaarvestamata eelmaksete ja kreediti saldosid. Eelarve raamatupidamisarvestusele see mõju ei avalda, sest algne makse on selles juba kirjendatud.

3.4.4. *Järgnevate summade maksmine*

Kui kulutaotlusega taotletakse algsest maksest suurema makse tegemist ja see kulutaotlus kinnitatakse või kui lepingu kohaselt on nõutav teise makse või lõppmakse tegemine, algatatakse uus maksenõue samade eeskirjade kohaselt. Enne makse tegemist peab sellele lõpliku heakskiidu andma edasivolitatud eelarvevahendite käsutaja. Abikõlblikkuse kriteeriumid on määratletud põhimääruses, pakkumiskutses, mõnes muus toetusesaajatele suunatud teabedokumendis ja/või toetuslepingu tingimustes. Pärast analüüsi kantakse abikõlblikud kulud kuludesse ja teavitatakse abisaajat võimalikest mitteabikõlblikest summadest. Summad, mis on kirjendatud kui „võlad, mille abikõlblikkus vajab kontrollimist", kujutavad endast seega esitatud kulutaotlusi, mille abikõlblikkus on veel kontrollimata ja mille puhul ei ole seetõttu veel toimunud sündmust, mis oleks aluseks kulude tekkimisele.

3.4.5. *Eelarveaasta lõpu raamatupidamismenetlus (saldode järgmisse eelarveaastasse ülekandmine)*

Tasaarvestamata eelmaksete summade väärtus eelarveaasta lõpu seisuga leitakse, lahutades makstud esialgse(te)st summa(de)st tagasimakstud summad, tasaarvestatud abikõlblikud summad, eelarveaasta lõpu seisuga veel tasaarvestamata prognoositavad abikõlblikud summad ja väärtuse vähendamised. Eelmaksetega seoses saadud tagatised kajastatakse tingimuslike varadena bilansiväliste kirjete aruandes.

Saldode järgmisse eelarveaastasse ülekandmise menetluses võetakse arvesse eelarveaasta lõpu seisuga veel laekumata kulutaotlusi. Eelkõige tuleb anda hinnang sellele, millised on ühenduse vahenditest abi saajate kantud abikõlblikud kulud, mille kohta nad ei ole EÜ-le veel aruandeid esitanud. Nimetatud summade võimalikult täpseks hindamiseks kasutatakse erinevaid meetodeid, mis olenevad tegevuse liigist ja saadaolevast teabest. Pärast kõnealuste ülekandmiskirjete tegemist kirjendatakse prognoositud abikõlblikud summad kumuleerunud kuludena, prognoositud mitteabikõlblikud summad jäävad aga lahtiseks kontodel „Võlad, mille abikõlblikkus vajab kontrollimist". Et varasid ja kohustusi mitte üle hinnata, on need summad esitatud lühiajaliste kohustuste all.

3.5. **Alusetult makstud summade tagasinõudmine**

Eelarvest kantavate kulude abikõlblikkust kontrollivad tõendavate dokumentide alusel asjaomased EÜ talitused või kui eelarvet täidetakse koostöös liikmesriikidega, siis liikmesriikide ametiasutused. Tõendavad dokumendid on sätestatud kohaldatavates eeskirjades või iga toetuse tingimustes. Kontrollisüsteemide kulutasuvuse optimeerimise eesmärgil kontrollitakse lõppmakse taotluste puhul tõendavaid dokumente üldiselt põhjalikumalt kui vahemakse taotluste puhul ning seetõttu võidakse sealjuures avastada vahemaksetes vigu, mis parandatakse lõppmakse korrigeerimisega. Lisaks sellele on EÜ-l ja/või liikmesriigil õigus kontrollida tõendavate dokumentide ausust, tehes kontrollkäike taotluse esitaja ruumidesse rahastatava meetme rakendamise ajal ja/või (järelkontrolli puhul) hiljem. Rakendusperioodi ajal leitud vigu võib parandada järgnevate maksetaotluste korrigeerimise teel. Järelkontrolli käigus leitud vigade puhul esitatakse sissenõudekorraldus. Täiendava teabe saamiseks selle valdkonna kohta vt ka lisa **E.6**.

4. EELARVEAASTA LÕPU ARUANDLUS

4.1. **Raamatupidamise aastaaruanne**

Peaarvepidaja ülesanne on koostada raamatupidamise aastaaruanne ja tagada, et see annab ELi finantsolukorrast tõese ja erapooletu ülevaate. Raamatupidamise aastaaruanne koosneb raamatupidamisaruandest ja eelarve täitmise aruandest. Komisjon võtab selle vastu ja esitab selle seejärel auditeerimiseks kontrollikojale ning lõpuks eelarve täitmisele heakskiidu saamiseks nõukogule ja parlamendile.

4.2. **Iga-aastased tegevusaruanded**

Igalt eelarvevahendite käsutajalt nõutakse iga-aastase tegevusaruande koostamist tema vastutusalasse kuuluva tegevuse kohta. Nimetatud aruandes annab ta aru poliitika elluviimise tulemustest ja sellest, kas ta saab piisava kindlusega kinnitada, et tema aruandes kirjeldatud tegevuse jaoks eraldatud vahendeid on kasutatud sihtotstarbeliselt ja usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtete kohaselt ning et kehtestatud kontrollimenetlused pakuvad vajalikke tagatisi aruande aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta.

5. AUDITEERIMINE JA EELARVE TÄITMISELE HEAKSKIIDU ANDMINE

5.1. **Auditeerimine**

ELi raamatupidamise aastaaruannet ja vahendite haldamist kontrollib tema välisauditorina tegutsev Euroopa Kontrollikoda, kes koostab nõukogule ja Euroopa Parlamendile aastaaruande. Kontrollikoja põhiülesanne on teostada Euroopa ühenduste raamatupidamise aastaaruande sõltumatut välisauditit. Oma tegevuse osana koostab kontrollikoda järgmised dokumendid:

1. aastaaruanne üldeelarvest rahastatava tegevuse kohta, milles on esitatud kontrollikoja tähelepanekud raamatupidamise aastaaruande ja selle aluseks olevate tehingute kohta;
2. kontrollikoja audititele tuginev ja aastaaruandes kinnitava avalduse vormis esitatud arvamus, millega kinnitatakse i) raamatupidamisaruande usaldusväärsust ja ii) maksustatavatelt isikutelt kogutud tulude ja lõplikele abisaajatele tehtud maksetega seotud, raamatupidamisaruande aluseks olevate tehingute seaduslikkust ja korrektsust;
3. eriaruanded, milles esitatakse konkreetsete haldusvaldkondade auditite käigus tehtud tähelepanekud.

Kontrollikojal on auditeerimise käigus juurdepääsuõigus kõigile vajalikele dokumentidele. Kontrollikoda auditeerib kõiki EÜ tegevusvaldkondasid, kuni üksikute tehingute ja maksete seaduslikkuse ja korrektsuse uurimiseni välja. Kontrollikoda auditeerib ka raamatupidamise aastaaruannet ennast, kontrollides lisaks raamatupidamisaruande üldisele esitusviisile vajaduse korral ka erinevate üksuste bilansse ning tulude ja kulude aruandeid. Seetõttu saab kontrollikoda anda oma arvamuse mitte üksnes esitatud andmete, vaid ka kohaldatava süsteemi ja kontrollide kohta.

5.2. **Eelarve täitmisele heakskiidu andmine**

Viimaseks kontrolliks on asjaomase eelarveaasta eelarve täitmisele heakskiidu andmine. Euroopa Parlament on eelarve täitmise aruande kinnitamise eest vastutav institutsioon. See tähendab, et pärast raamatupidamise aastaaruande auditeerimist ja lõplikku viimistlemist tuleb nõukogul soovitada ja seejärel parlamendil otsustada, kas anda heakskiit eelarve täitmisele komisjoni ja teiste, ühenduste eelarvet täitvate EÜ asutuste poolt eelneval eelarveaastal. Kõnealune otsus põhineb raamatupidamise aastaaruande läbivaatamisel ja kontrollikoja aastaaruandel (mis sisaldab ametlikku kinnitavat avaldust) ning komisjoni vastustel, aga ka nende tulemusena komisjonile esitatud küsimustel ja täiendava teabe taotlustel.

Eelarve täitmisele heakskiidu andmine kujutab endast eelarve täitmise väliskontrolli poliitilist aspekti. See on otsus, millega Euroopa Parlament vabastab nõukogu soovituse põhjal komisjoni tema vastutusest asjaomase eelarve haldamisel ning mis tähistab asjaomase eelarve käsitlemise lõppu. Eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetlus võib viia üheni järgmisest kolmest tulemusest: heakskiidu andmine, selle edasilükkamine või heakskiidu andmisest keeldumine. Eelarve täitmisele heakskiidu andmisel võib parlament teha tähelepanekuid, mida ta peab oluliseks; sealjuures soovitab parlament sageli meetmeid, mida komisjon peaks neis küsimustes võtma. Komisjon esitab võetud meetmed järelmeetmete aruandes ja tegevuskavas, mille ta saadab nii parlamendile kui ka nõukogule.

I OSA

EUROOPA ÜHENDUSTE KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISARUANNE JA SELLE LISAD

SISUKORD

		Lk
A.	Bilanss	11
B.	Tulude ja kulude aruanne	12
C.	Rahavoogude aruanne	13
D.	Netovara muutuste aruanne	14
E.	Raamatupidamisaruande lisad:	15
	1. Peamised arvestuspõhimõtted	16
	2. Bilansi lisad	27
	3. Tulude ja kulude aruande lisad	46
	4. Rahavoogude aruande lisad	57
	5. Bilansiväliste kirjete aruanne	57
	6. Alusetult makstud summade tagasinõudmine	65
	7. Finantsriskide juhtimine	70
	8. Seotud osapooli käsitlevad andmed	79
	9. Bilansipäevajärgsed sündmused	80
	10. Konsolideeritud üksused	81
	11. Konsolideerimata üksused	82

A. **BILANSS**

miljonites eurodes

	Lisa	31.12.2007	31.12.2006
PÕHIVARA			
Immateriaalne vara	*2.1*	44	37
Kinnisvara ja seadmed	*2.2*	4 523	4 586
Pikaajalised investeeringud	*2.3*	1 973	2 157
Laenud	*2.4*	1 806	2 023
Pikaajalised eelmaksed	*2.5*	14 015	22 425
Pikaajalised nõuded	*2.6*	127	328
		22 488	**31 556**
KÄIBEVARA			
Varud	*2.7*	88	115
Lühiajalised investeeringud	*2.8*	1 420	1 426
Lühiajalised eelmaksed	*2.9*	20 583	8 055
Lühiajalised nõuded	*2.10*	12 051	9 796
Raha ja raha ekvivalendid	*2.11*	18 756	16 384
		52 898	**35 776**
Aktiva kokku		**75 386**	**67 332**
PIKAAJALISED KOHUSTUSED			
Töötajate hüvitised	*2.12*	(33 480)	(32 200)
Riskide ja kulude katteks eraldatud pikaajalised vahendid	*2.13*	(1 079)	(989)
Pikaajalised finantskohustused	*2.14*	(1 574)	(1 862)
Muud pikaajalised kohustused	*2.15*	(1 989)	(2 020)
		(38 122)	**(37 071)**
LÜHIAJALISED KOHUSTUSED			
Riskide ja kulude katteks eraldatud lühiajalised vahendid	*2.16*	(369)	(379)
Lühiajalised finantskohustused	*2.17*	(135)	(20)
Kreditoorne võlgnevus	*2.18*	(95 380)	(94 080)
		(95 884)	**(94 479)**
Passiva kokku		**(134 006)**	**(131 550)**
NETOVARA		**(58 620)**	**(64 218)**
Reservid	*2.19*	2 806	2 855
Liikmesriikidelt sissenõutavad summad:	*2.20*		
Töötajate hüvitised (1)		*(33 480)*	*(32 200)*
Muud summad (2)		*(27 946)*	*(34 873)*
NETOVARA		**(58 620)**	**(64 218)**

(1) Personalieeskirjade (nõukogu 29. veebruari 1968. aasta määruse (EMÜ) nr 259/68 muudetud redaktsioon) artikli 83 kohaselt tagavad liikmesriigid ühiselt pensionikohustuse täitmise.
(2) Euroopa Parlament võttis 13. detsembril 2007. aastal vastu eelarve, milles on ette nähtud ühenduste lühiajaliste kohustuste tasumine omavahenditest, mille liikmesriigid koguvad või mis nõutakse neilt sisse 2008. aastal.

B. **TULUDE JA KULUDE ARUANNE**

miljonites eurodes

	Lisa	2007	2006
PÕHITEGEVUSTULU			
Tulu omavahenditest ja osamaksudest	*3.1*	112 084	105 118
Muu põhitegevustulu	*3.2*	9 080	8 368
		121 164	**113 486**
PÕHITEGEVUSKULUD			
Halduskulud	*3.3*	(7 120)	(6 619)
Põhitegevuskulud	*3.4*	(104 682)	(106 803)
		(111 802)	**(113 422)**
PÕHITEGEVUSE ÜLEJÄÄK		**9 362**	**64**
Finantstulu	*3.5*	674	621
Finantskulud	*3.6*	(354)	(331)
Muudatused töötajate hüvitiste kohustustes	*2.12*	(2 207)	108
Osa sidus- ja ühisettevõtete netokasumis (kahjumis)	*3.7*	(13)	(265)
EELARVEAASTA TULEM		**7 462**	**197**

C. **RAHAVOOGUDE ARUANNE**

miljonites eurodes

	Lisa	2007	2006
Eelarveaasta tulem		7 462	197
Rahavood põhitegevusest	*4.2*		
Amortisatsioon (finantsvara)		11	11
Amortisatsioon (materiaalne põhivara)		329	306
Investeeringute väärtuse langusest tingitud kahjum (/kahjumi vähenemine)		(3)	(3)
Antud laenude (suurenemine)/vähenemine		217	374
Pikaajaliste eelmaksete (suurenemine)/vähenemine		8 410	307
Pikaajaliste nõuete (suurenemine)/vähenemine		201	(84)
Varude (suurenemine)/vähenemine		27	11
Lühiajaliste eelmaksete (suurenemine)/vähenemine		(12 528)	(1 422)
Lühiajaliste nõuete (suurenemine)/vähenemine		(2 255)	(2 558)
Riskide ja kulude katteks eraldatud pikaajaliste vahendite suurenemine/(vähenemine)		90	(108)
Pikaajaliste finantskohustuste suurenemine/(vähenemine)		(288)	(58)
Muude pikaajaliste kohustuste suurenemine/(vähenemine)		(31)	167
Riskide ja kulude katteks eraldatud lühiajaliste vahendite suurenemine/(vähenemine)		(10)	104
Lühiajaliste finantskohustuste suurenemine/(vähenemine)		115	(2)
Kreditoorse võlgnevuse suurenemine/(vähenemine)		1 300	11 552
Mitterahalise tuluna kirjendatud eelneva aasta eelarve ülejääk		(1 848)	(2 410)
Muud mitterahalised liikumised		(15)	140
Töötajate hüvitiste kohustuste suurenemine/(vähenemine)		1 280	(956)
Rahavood investeerimistegevusest	*4.3*		
Immateriaalse vara ning kinnisvara ja seadmete (suurenemine)/vähenemine		(284)	(772)
Pikaajaliste investeeringute (suurenemine)/vähenemine		(5)	(156)
Lühiajaliste investeeringute (suurenemine)/vähenemine		6	14
NETORAHAVOOD		**2 181**	**4 654**
RAHA JA RAHA EKVIVALENTIDE SUURENEMINE (NETO) [1]		2 181	4 654
RAHA JA RAHA EKVIVALENDID EELARVEAASTA ALGUSE SEISUGA [1]	*2.11*	16 824	12 170
RAHA JA RAHA EKVIVALENDID EELARVEAASTA LÕPU SEISUGA [1]	*2.11*	19 005	16 824

[1] Sealhulgas tagatisfondi raha (vt lisa **2.11**).

D. **NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE**

miljonites eurodes

	Reservid (A)		Liikmesriikidelt sissenõutavad summad (B)		Netovara = (A) + (B)
	Õiglase väärtuse reserv	Muud reservid	Kumuleerunud ülejääk/(puudujääk)	Eelarveaasta tulem	
SALDO 31. DETSEMBRI 2005. AASTA SEISUGA	**81**	**2 727**	**(57 141)**	**(7 812)**	**(62 145)**
Muutused tagatisfondi reservis		22	(22)		0
Õiglase väärtuse muutused	(77)				(77)
Muud		72	145		217
2005. eelarveaasta eraldatud tulem		30	(7 842)	7 812	0
Liikmesriikidele tagasimakstud 2005. aasta eelarve ülejääk			(2 410)		(2 410)
Eelarveaasta tulem				197	197
SALDO 31. DETSEMBRI 2006. AASTA SEISUGA	**4**	**2 851**	**(67 270)**	**197**	**(64 218)**
Muutused tagatisfondi reservis		(135)	135		0
Õiglase väärtuse muutused	3		(26)		(23)
Muud		60	(53)		7
2006. eelarveaasta eraldatud tulem		23	174	(197)	0
Liikmesriikidele tagasimakstud 2006. aasta eelarve ülejääk			(1 848)		(1 848)
Eelarveaasta tulem				7 462	7 462
SALDO 31. DETSEMBRI 2007. AASTA SEISUGA	**7**	**2 799**	**(68 888)**	**7 462**	**(58 620)**

E. **RAAMATUPIDAMISARUANDE LISAD**

		Lk
1.	Peamised arvestuspõhimõtted	16
2.	Bilansi lisad	27
3.	Tulude ja kulude aruande lisad	46
4.	Rahavoogude aruande lisad	57
5.	Bilansiväliste kirjete aruanne	57
6.	Alusetult makstud summade tagasinõudmine	65
7.	Finantsriskide juhtimine	70
8.	Seotud osapooli käsitlevad andmed	79
9.	Bilansipäevajärgsed sündmused	80
10.	Konsolideeritud üksused	81
11.	Konsolideerimata üksused	82

1. PEAMISED ARVESTUSPÕHIMÕTTED

1.1. **ÕIGUSAKTID JA FINANTSMÄÄRUS**

Raamatupidamisarvestust peetakse vastavalt nõukogu 25. juuni 2002. aasta määrusele (EÜ, Euratom) nr 1605/2002, mis käsitleb Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust (EÜT L 248, 16.9.2002, lk 1, viimati muudetud nõukogu 13. detsembri 2006. aasta määrusega (EÜ, Euratom) nr 1995/2006, ELT L 390, 30.12.2006), ja komisjoni 23. detsembri 2002. aasta määrusele (EÜ, Euratom) nr 2342/2002, millega kehtestatakse finantsmääruse üksikasjalikud rakenduseeskirjad (viimati muudetud 28. märtsil 2007).

Finantsmääruse artiklis 133 on öeldud, et komisjoni peaarvepidaja võtab vastu raamatupidamiskorra, mida kohaldatakse kõikides institutsioonides ja asutustes. Sellele tuginedes võttis ta 28. detsembril 2004. aastal vastu ühenduste praegused raamatupidamiseeskirjad. Need tekkepõhise raamatupidamisarvestuse põhimõtted tulenevad rahvusvahelistest avaliku sektori raamatupidamisstandarditest (IPSAS) või nende puudumisel rahvusvahelistest finantsaruandlusstandarditest (IFRS), mida annavad välja vastavalt rahvusvaheliste avaliku sektori raamatupidamise standardite nõukogu (IPSASB) ja rahvusvaheliste raamatupidamisstandardite nõukogu (IASB). Komisjoni peaarvepidaja kiitis need eeskirjad heaks, olles eelnevalt tutvunud raamatupidamisstandardite nõuandva eksperdirühma arvamusega, kes pakkus erialast nõu. Raamatupidamiseeskirjasid vaadatakse korrapäraselt läbi ja vajadusel neid ajakohastatakse.

Komisjoni peaarvepidaja heakskiidetud hindamis- ja raamatupidamiseeskirju kohaldatakse kõigis konsolideeritud Euroopa Liidu institutsioonides ja asutustes, et kehtiksid ühtsed raamatupidamisarvestuse, hindamise ja raamatupidamisaruannete esitamise eeskirjad, mille eesmärk on ühtlustada raamatupidamisaruannete koostamise ja konsolideerimise protsessi.

Komisjoni peaarvepidaja peab esitama esialgse konsolideeritud raamatupidamisaruande kontrollikojale auditeerimiseks järgneva aasta 31. märtsiks. Komisjon peab 31. juuliks vastu võtma lõpliku konsolideeritud raamatupidamisaruande, mis seejärel avaldatakse 15. novembriks *Euroopa Liidu Teatajas* koos kontrollikoja kinnitava avaldusega. Nii esialgne kui ka lõplik raamatupidamise aastaaruanne on struktureeritud järgmiselt: I köites on esitatud konsolideeritud raamatupidamisaruanne ja II köites komisjoni raamatupidamisaruanne.

1.2. **RAAMATUPIDAMISPÕHIMÕTTED**

Raamatupidamisaruannete eesmärk on anda üksuse finantsseisundi, tegevustulemuste ja rahavoogude kohta teavet, millest on abi laiale kasutajaskonnale. Avaliku sektori üksuste puhul, nagu seda on Euroopa ühendused, on eesmärk konkreetsemalt anda teavet, millest on abi otsuste tegemisel, ja näidata, et üksus kasutab talle usaldatud vahendeid vastutustundlikult.

Tõese ja erapooletu ülevaate andmiseks peavad raamatupidamisaruanded mitte ainult andma institutsioonide ja ametite tegevuse iseloomu ja ulatust kirjeldavat asjakohast teavet, selgitama, kuidas neid rahastatakse, ja andma igakülgset teavet nende tegevuse kohta, vaid ühtlasi tegema seda kõike selgel ja arusaadaval viisil, mis võimaldab eelarveaastaid omavahel võrrelda. Käesoleva dokumendi koostamisel on silmas peetud just neid eesmärke.

Euroopa Liidu institutsioonide ja ametite raamatupidamissüsteem koosneb üldisest raamatupidamisarvestusest ja eelarve raamatupidamisarvestusest. Raamatupidamisarvestus toimub eurodes ja kalendriaasta põhjal. Eelarve raamatupidamisarvestus annab üksikasjaliku pildi eelarve täitmisest ja põhineb modifitseeritud kassapõhise raamatupidamisarvestuse põhimõttel. Üldine raamatupidamisarvestus võimaldab raamatupidamisaruannete koostamist, sest selles on kajastatud kõik eelarveaasta kulud ja tulud tekkepõhise raamatupidamisarvestuse põhimõtete kohaselt ning selle eesmärk on finantsseisundi kajastamine 31. detsembri seisuga bilansi vormis.

Finantsmääruse artiklis 124 on sätestatud raamatupidamisaruannete koostamisel kohaldatavad raamatupidamispõhimõtted:

— tegevuse jätkuvuse põhimõte;

— konservatiivsuse põhimõte;

— raamatupidamismeetodite järjepidevuse põhimõte;

— teabe võrreldavuse põhimõte;

— olulisuse põhimõte;

— brutopõhimõte;

— sisu ülimuslikkuse põhimõte;

— tekkepõhise raamatupidamisarvestuse põhimõte.

1.3. **KONSOLIDEERIMINE**

Euroopa ühenduste konsolideerimine hõlmab 36 kontrollitavat üksust, ühte sidusettevõtet ja kolme ühisettevõtet. Konsolideeritud üksuste täielik loetelu on esitatud lisas **E.10**. 2006. aastaga võrreldes on konsolideerimise ulatust laiendatud kahe ameti ja kahe ühisettevõtte võrra. Nende lisandumine ei avaldanud konsolideeritud raamatupidamisaruandele märkimisväärset mõju.

Kontrollitavad üksused

Kontrollitavad üksused on kõik üksused, mille finants- ja tegevusstrateegiat on Euroopa ühendustel õigus juhtida, et saada kasu kõnealuste üksuste tegevusest. Nimetatud õigus peab olema käesoleval hetkel rakendatav. Kõige tavalisem kontrolli näitaja — häälteenamus — ei ole Euroopa ühenduste puhul enamikul juhtudel kohaldatav, sest kapitalistlikud suhted üksuste vahel üldjuhul puuduvad.

Konsolideeritavad Euroopa Liidu institutsioonid on loodud asutamislepingutega. Institutsioonid on Euroopa ühenduste organisatsioonilise ülesehituse aluseks ja annavad oma vaieldamatu panuse Euroopa ühenduste eesmärkide saavutamisse. Seetõttu võib neid lugeda Euroopa ühenduste ainukontrolli alla kuuluvaks.

Sama lähenemisviisi kohaselt loetakse kõiki teisese õigusakti alusel loodud ühenduste asutusi ja rakendusameteid Euroopa ühenduste ainukontrolli alla kuuluvateks ning seepärast konsolideeritakse ka need. Tuleb märkida, et Siseturu Ühtlustamise Amet (Alicante) ja Ühenduse Sordiamet (Angers) ei saa ühenduste üldeelarvest toetusi. Konsolideeritud on ka kaks Euroopa Liidu kolmanda samba ametit, mis on saanud toetuse Euroopa ühenduste üldeelarvest (vt ka lisa **E.10**). Lisaks sellele loetakse kontrollitavaks üksuseks ka likvideeritavat Euroopa Söe- ja Teraseühendust (ESTÜ).

Kontrollitavad üksused on konsolideeritud täieliku konsolideerimise meetodi kohaselt. Kõik Euroopa ühenduste kontrollitavate üksuste vahelised tehingud ja saldod on elimineeritud. Üksustevaheliste tehingutega seotud realiseerimata kasum ja kahjum ei ole märkimisväärsed ja seetõttu ei ole neid elimineeritud.

Sidusettevõtted

Sidusettevõtted on kõik üksused, mille üle Euroopa ühendustel on oluline mõju, kuid mida nad ei kontrolli; üldjuhul kaasneb sellega osalus, mis annab 20 % kuni 50 % hääleõiguse. Sidusettevõtetesse tehtud investeeringute üle peetakse arvestust kapitaliosaluse meetodil ja need võetakse arvele soetusmaksumuses.

Euroopa ühenduste osa sidusettevõtete omandamisjärgses kasumis või kahjumis kajastatakse tulude ja kulude aruandes ning nende osa reservides toimunud omandamisjärgsetes liikumistes kajastatakse reservides. Kumulatiivseid omandamisjärgseid liikumisi korrigeeritakse investeeringu bilansilise maksumusega. Sidusettevõttelt saadud jaotatud kasum vähendab investeeringu bilansilist maksumust.

Euroopa ühenduste ja nende sidusettevõtte vahelistest tehingutest tulenev realiseerimata kasum ja kahjum ei ole märkimisväärsed ning seetõttu ei ole neid elimineeritud.

Sidusettevõtete arvestuspõhimõtted võivad erineda arvestuspõhimõtetest, mida Euroopa ühendused kasutavad sarnastel asjaoludel aset leidvate sarnaste tehingute ja sündmuste puhul. Sidusettevõtete raamatupidamisaruandeid kasutati kapitaliosaluse meetodi kohaldamisel, kuid praktilistel kaalutlustel korrigeerimisi nendesse ei tehtud.

Juhtudel, mil Euroopa ühendustele kuulub vähemalt 20 % riskikapitalifondist, ei sea ühendused eesmärgiks avaldada olulist mõju. Selliseid fonde käsitletakse seetõttu likviidsete finantsvaradena ja kapitaliosaluse meetodit ei kohaldata.

Ühisettevõtted

Ühisettevõte on lepinguline suhe, mille alusel Euroopa ühendused ning üks või enam poolt (ühisettevõtjad) kohustuvad läbi viima majandustegevust, mille üle teostatakse ühiskontrolli. Ühiskontroll on lepingus kokkulepitu kohaselt jaotatud kontroll majandustegevuse üle. Ühiskontrolli alla kuuluvate üksuste osaluste üle peetakse arvestust kapitaliosaluse meetodil ja need võetakse arvele soetusmaksumuses.

Euroopa ühenduste osa ühisettevõtete kasumis või kahjumis kajastatakse tulude ja kulude aruandes ning nende osa reservides toimunud liikumistes kajastatakse reservides. Kumulatiivseid liikumisi korrigeeritakse osaluse bilansilise maksumusega.

Euroopa ühenduste ja ühiskontrolli aluse üksuse vahelistest tehingutest tulenev realiseerimata kasum ja kahjum ei ole märkimisväärsed ning seetõttu ei ole neid elimineeritud.

Ühisettevõtete arvestuspõhimõtted võivad erineda arvestuspõhimõtetest, mida Euroopa ühendused kasutavad sarnastel asjaoludel aset leidvate sarnaste tehingute ja sündmuste puhul. Ühisettevõtete raamatupidamisaruandeid kasutati kapitaliosaluse meetodi kohaldamisel, kuid praktilistel kaalutlustel korrigeerimisi nendesse ei tehtud.

Konsolideerimata üksused

Euroopa ühenduste kontrolli alla ei kuulu vahendid, mida ühendused haldavad Euroopa ühenduste personali ravikindlustusskeemi ja Euroopa Arengufondi nimel, ja seega ei ole neid vahendeid ka Euroopa ühenduste raamatupidamisaruandes konsolideeritud. 31. detsembri 2007. aasta seisuga oli nende koguvara väärtuseks vastavalt 287 miljonit eurot ja 1 350 miljonit eurot (vt lisa **E.11**).

1.4. **ARUANDE KOOSTAMISE ALUS**

1.4.1. ***Valuuta ja ümberarvestamise alused***

Arveldus- ja aruandlusvaluuta

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud miljonites eurodes, mis on Euroopa ühenduste arveldus- ja aruandlusvaluuta.

Tehingud ja saldod

Välisvaluutatehingud arvestatakse eurodesse ümber tehingupäeval kehtinud vahetuskursi alusel.

Kasum või kahjum vahetuskursi muutustest, mis tuleneb välisvaluutas arveldatud tehingutest ning välisvaluutas nomineeritud rahaliste varade ja kohustuste vahetuskursside ümberarvestamisest eelarveaasta lõpus, kajastatakse tulude ja kulude aruandes.

Välisvaluutas nomineeritud rahaliste varade ja kohustuse eelarveaasta lõppsaldod arvestatakse eurodesse ümber 31. detsembril kehtinud vahetuskursside alusel.

Euro vahetuskursid

Valuuta	31.12.2007	31.12.2006
BGN	1,9558	1,9558
CYP	0,5853	0,5782
CZK	26,6280	27,4850
DKK	7,4583	7,4560
EEK	15,6466	15,6466
GBP	0,73335	0,6715
HUF	253,7300	251,7700
LVL	0,6964	0,6972
LTL	3,4528	3,4528
MTL	0,4293	0,4293
PLN	3,5935	3,8310
RON	3,6077	3,3835
SKK	33,5830	34,4350
SEK	9,4415	9,0404
JPY	164,9300	156,9300
USD	1,4721	1,3170

Teistsuguseid ümberarvestamise meetodeid kasutatakse järgmiste rubriikide korral:

— kinnisvara ja seadmed ning immateriaalne vara, mille väärtus eurodes säilib selle soetamise kuupäeval kehtinud vahetuskursi juures, ja

— Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi raames makstud eelmaksed, mis arvestatakse ümber nende maksmise kuule järgneva kuu 10. kuupäeval kehtinud vahetuskursi alusel.

Välisvaluutas nomineeritud ja likviidseks loetavate rahaliste väärtpaberite õiglase väärtuse muutusi, mis seonduvad ümberarvestamise erinevusega, kajastatakse tulude ja kulude aruandes. Õiglases väärtuses hoitavate, muutustega läbi tulude ja kulude aruande kajastatavate mitterahaliste finantsvarade ja -kohustuste ümberarvestamise erinevusi kajastatakse tulude ja kulude aruandes. Likviidseks loetavate mitterahaliste finantsvarade ja -kohustuste ümberarvestamise erinevused on esitatud õiglase väärtuse reservis.

1.4.2. ***Prognooside kasutamine***

IPSASe ja üldtunnustatud raamatupidamispõhimõtete kohaselt on raamatupidamisaruandes tingimata esitatud summad, mis põhinevad kõige usaldusväärsemale kättesaadavale teabele tuginevatel juhtkonna prognoosidel ja hinnangutel. Oluliste hinnangute hulka kuuluvad muu hulgas töötajate hüvitiste kohustuste, riskide ja kulude katteks eraldatud vahendite, varudest ja nõuetest tuleneva finantsriski, viitlaekumiste ja kumuleerunud kulude ning tingimuslike varade ja kohustuste summad ja immateriaalse vara ning kinnisvara ja seadmete väärtuse languse määra summad. Tegelikud tulemused võivad kõnealustest prognoosidest erineda. Muutusi prognoosides kajastatakse selles perioodis, mil need teatavaks on saanud.

1.5. **BILANSS**

1.5.1. ***Immateriaalne vara***

Omandatud arvutitarkvara litsentsid on kajastatud soetusmaksumuses, millest on lahutatud kumulatiivne amortisatsioon ja väärtuse langusest tulenev kahjum. Vara amortiseeritakse lineaarselt eeldatava kasuliku kasutusea alusel (4 aastat). Asutusesiseselt loodud immateriaalset vara kajastatakse praegu kuluna tulude ja kulude aruandes.

Arvutitarkvara programmide arenduse ja hooldusega seotud kulusid ning teadusliku uurimis- ja arendustegevuse kulusid kajastatakse kuluna kulu kandmise hetkel.

1.5.2. ***Kinnisvara ja seadmed***

Kogu kinnisvara ja seadmed on näidatud soetusmaksumuses, millest on lahutatud kumulatiivne amortisatsioon ja väärtuse langusest tulenev kahjum. Soetusmaksumus hõlmab kulusid, mis on asjaomase vara soetamisega otseselt seotud.

Hilisemad kulud on vastavalt vajadusele kas arvatud vara bilansilise maksumuse hulka või kajastatud eraldi varana — viimast vaid juhul, kui on tõenäoline, et varaga seotud tulevane majanduslik kasu läheb Euroopa ühendustele ja vara maksumust saab usaldusväärselt mõõta. Parandus- ja hooldustööd kajastatakse kuluna tulude ja kulude aruandes selle arvestusperioodi all, mil vastavad kulud kanti. Kuna Euroopa ühendused ei võta laene kinnisvara ega seadmete soetamiseks, siis laenukulusid sellise soetamisega ei kaasne.

Maad ja kunstiteoseid ei amortiseerita, kuna nende kasutusiga loetakse igaveseks. Ehitamisel olevat vara ei amortiseerita, kuna selline vara ei ole veel kasutamiseks valmis. Muude varade amortisatsioon arvutatakse lineaarsel meetodil, mille kohaselt nende maksumus jaotatakse jääkmaksumusteks nende eeldatava kasuliku kasutusea peale järgmiselt:

Amortisatsiooninormid

Vara liik	Lineaarne amortisatsiooninorm
Hooned	4 %
Masinad ja seadmed	10 % — 25 %
Mööbel	10 % — 25 %
Inventar ja sisseseade	10 % — 33 %
Sõidukid	25 %
Arvutiriistvara	25 %
Muu materiaalne vara	10 % — 33 %

Amortisatsiooninormid. Võõrandamisest saadud kasum või kahjum leitakse tulu ja müügikulude vahe võrdlemisel võõrandatava vara bilansilise maksumusega ning seda kajastatakse tulude ja kulude aruandes.

Rendimaksed

Materiaalse vara rendimaksed, mille puhul Euroopa ühendused kannavad põhimõtteliselt kõiki omandiõigusega kaasnevaid riske ja hüvesid, liigitatakse kapitalirendi makseteks. Kapitalirendi maksed kapitaliseeritakse rendi alustamisel väärtuse juures, mis vastab kas renditava vara õiglasele väärtusele või minimaalsete rendimaksete nüüdisväärtusele, olenevalt sellest, kumb neist on madalam. Iga rendimakse jaotatakse kohustuseks ja finantskuludeks selliselt, et tasumata finantssaldo määr püsiks ühtlane. Rendikohustusi, millest on finantskulud maha arvatud, kajastatakse muude (lühi- ja pikaajaliste) kohustuste all. Finantskulude hulka kuuluvaid intresse kajastatakse kuluna tulude ja kulude aruandes rendiperioodi jooksul, et saada pidev perioodiline intressimäär, mida kohaldatakse igal perioodil kohustuse tasumata saldo suhtes. Kapitalirendi tulemusel soetatud vara amortiseeritakse kas vara kasuliku kasutusea või rendiperioodi jooksul, olenevalt sellest, kumb neist on lühem.

Rendimaksed, mille puhul oluline osa omandiõigusega kaasnevatest riskidest ja hüvedest jääb rendileandja kanda, liigitatakse kasutusrendiks. Kasutusrendi korras tehtavad maksed kajastatakse kuluna tulude ja kulude aruandes rendiperioodi jooksul lineaarsel meetodil.

1.5.3. *Muude kui finantsvarade väärtuse langus*

Tähtajatu kasuliku kasutuseaga varasid ei amortiseerita; selle asemel kontrollitakse igal aastal, ega nende väärtus ei ole langenud. Amortiseeritavate varade puhul kontrollitakse alati, ega nende väärtus ei ole langenud, kui sündmused või asjaolude muutumine viitavad sellele, et bilansiline maksumus ei pruugi olla kaetav. Väärtuse langusest tulenev kahjum kajastatakse summas, mille võrra vara bilansiline maksumus ületab kaetava väärtuse. Kaetav väärtus on kas vara õiglane väärtus, millest on lahutatud müügikulud, või vara tarbimisväärtus, olenevalt sellest, kumb neist on kõrgem.

Immateriaalse vara ning kinnisvara ja seadmete jääkmaksumus ja kasulik kasutusiga vaadatakse läbi ja vajadusel korrigeeritakse neid igal bilansipäeval. Kui vara bilansiline maksumus ületab hinnangulise kaetava väärtuse, hinnatakse vara bilansiline maksumus kohe alla kuni tema kaetava väärtuseni.

1.5.4. *Investeeringud*

Investeeringud sidusettevõtetesse ja osalused ühisettevõtetes

Sidusettevõtetesse tehtud investeeringute üle ja osaluste üle ühisettevõtetes peetakse arvestust kapitaliosaluse meetodil.

Investeeringud riskikapitali fondidesse

Liigitus ja väärtuse hindamine

Investeeringud riskikapitali fondidesse liigitatakse likviidseteks varadeks ja sellest tulenevalt võetakse need arvele õiglases väärtuses; õiglase väärtuse muutustest tulenev kasum või kahjum (sealhulgas ümberarvestamise erinevused) kajastatakse õiglase väärtuse reservis.

Õiglase väärtuse määramine

Kuna investeeringutel riskikapitali fondidesse ei ole aktiivsel turul noteeritud turuhinda, hinnatakse nende väärtust muu usaldusväärse väärtuse hindamise meetodi puudumisel iga investeeringu puhul eraldi kas soetusmaksumuse või omistatava puhasväärtuse (NAV) alusel, mille fondivalitseja on kuni bilansipäevani teatavaks teinud, olenevalt sellest, kumb neist on madalam, jättes seega välja igasuguse kohaldatava realiseerimata kasumi, mis võib aluseks olevas investeerimisportfellis esineda. Investeeringuid riskikapitali fondidesse, mis bilansipäeva seisuga on loodud vähem kui kaks aastat tagasi, hinnatakse samade põhimõtete alusel. Erandina ei võeta nende puhul arvesse üksnes halduskuludest tulenevat realiseerimata kahjumit, pidades silmas, et tegemist on aluseks oleva investeerimisportfelli algetapiga.

Selle meetodi kohaselt leitakse riskikapitali fondidesse tehtud investeeringute õiglane väärtus, kohaldades summaarse puhasväärtuse (NAV) põhimõtet, mis eeldab, et kui fondide puhasväärtusi võib lugeda standardile IAS 39 vastavaks, siis vastab sellele ka kõigi fondide puhasväärtuste summa.

Nimetatud meetodi kohaselt liigitatakse fondid kolme kategooriasse:

— I kategooria — fondid, mille puhul rakendatakse IAS 39 õiglase väärtuse nõudeid;

— II kategooria — fondid, mille puhul rakendatakse muid hindamisjuhiseid (nt AFIC, BVCA ja EVCA hindamisjuhised) või standardeid, mida võib lugeda standardile IAS 39 vastavaks;

— III kategooria — fondid, mille puhul ei rakendata IAS 39 õiglase väärtuse nõudeid ega muid standardile IAS 39 vastavaid hindamisjuhiseid.

I ja II kategooria puhul kajastatakse õiglase väärtuse hindamisest tulenevat realiseerimata kasumit reservides ja realiseerimata kahjumi puhul hinnatakse, kas selle väärtus on vähenenud, et otsustada, kas kajastada seda väärtuse langusest tingitud kahjumina tulude ja kulude aruandes või muutusena õiglase väärtuse reservis.

Omistatav puhasväärtus, mille õiglane väärtus on kindlaks tehtud, määratakse, kohaldades kas Euroopa ühenduste osaluse protsenti fondis viimases aruandes kajastatud omistatava puhasväärtuse suhtes või asjaomase fondivalitseja esitatud aktsia sama kuupäeva täpset väärtust juhul, kui viimane on kättesaadav.

III kategooriasse kuuluvaid investeeringuid hinnatakse soetusmaksumuses, millest on lahutatud väärtuse langusest tingitud kahjum (kuigi sellist liiki investeeringud praegu puuduvad).

Finantsinstrumendid

Liigitus

Euroopa ühendused liigitavad oma investeeringud järgmistesse kategooriatesse: finantsvarad, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi tulude ja kulude aruande; laenud ja nõuded; tähtajani hoitavad investeeringud; likviidsed finantsvarad. Investeeringute liigitus määratletakse nende arvele võtmisel ja see hinnatakse ümber iga bilansipäeva seisuga.

i) Finantsvarad, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi tulude ja kulude aruande

Sellel kategoorial on kaks alakategooriat: kauplemiseks hoitavad finantsvarad ja finantsvarad, mida kajastatakse nende soetamisel õiglases väärtuses muutustega läbi tulude ja kulude aruande. Finantsvara liigitatakse sellesse kategooriasse, kui see soetatakse peamiselt müügi eesmärgil lühiajaliselt või kui Euroopa ühendused on nimetatud finantsvara sellesse kategooriasse kuuluvana määratlenud. Ka tuletisinstrumendid liigitatakse kauplemise eesmärgil hoitavaks, kui neid ei saa lugeda riskiarvestuse eesmärgil hoitavaks. Sellesse kategooriasse kuuluvad varad liigitatakse käibevaraks, kui nende oodatav realiseerimisaeg on 12 kuu jooksul bilansipäevast arvates.

ii) Laenud ja nõuded

Laenud ja nõuded on aktiivsel turul noteerimata finantsvarad, mille maksed on püsivad või kindlaksmääratavad, ning nende hulka ei kuulu tuletisinstrumendid. Need tekivad, kui ühendused annavad raha või kaupu või osutavad teenuseid otse võlgnikule, ilma et nad kavatseksid nõudega kaubelda. Need kuuluvad põhivara hulka, välja arvatud juhul, kui nende tähtaeg on lühem kui 12 kuud bilansipäevast arvates.

iii) Tähtajani hoitavad investeeringud

Tähtajani hoitavad investeeringud on kindlaksmääratud tähtajaga finantsvarad, mille maksed on püsivad või kindlaksmääratavad ning mida Euroopa ühendused kavatsevad ja suudavad hoida kuni tähtajani, ning nende hulka ei kuulu tuletisinstrumendid. Aruandeaasta jooksul ei olnud Euroopa ühendustel ühtegi sellesse kategooriasse kuuluvat investeeringut.

iv) Likviidsed finantsvarad

Likviidsed finantsvarad on finantsvarad, mis on määratletud sellesse kategooriasse kuuluvana või mis ei ole liigitatud ühtegi teise kategooriasse, ning nende hulka ei kuulu tuletisinstrumendid. Need kuuluvad põhivara hulka, välja arvatud juhul, kui ühendused kavatsevad investeeringu müüa 12 kuu jooksul bilansipäevast arvates.

Arvelevõtmine ja väärtuse hindamine arvelevõtmisel

Õiglases väärtuses muutustega läbi tulude ja kulude aruande kajastatud, tähtajani hoitavate ja likviidsete finantsvarade ostu ja müüki kajastatakse kauplemispäeval, st päeval, mil Euroopa ühendused võtavad kohustuse vara ostuks või müügiks. Laene kajastatakse sularaha laenuvõtjale ülekandmise hetkel. Investeeringud võetakse arvele õiglases väärtuses, millele on liidetud kõigi nende finantsvarade tehingukulud, mis ei ole kajastatud õiglases väärtuses muutustega läbi tulude ja kulude aruande. Finantsvarad, mis on kajastatud õiglases väärtuses muutustega läbi tulude ja kulude aruande, võetakse arvele õiglases väärtuses ning tehingukulud kajastatakse kuluna tulude ja kulude aruandes.

Finantsvara õiglane väärtus arvelevõtmisel on tavaliselt tehinguhind (st saadud tasu õiglane väärtus). Pikaajalise intressivaba või turutingimustest madalama intressimääraga laenu andmisel saab selle õiglaseks väärtuseks lugeda kõigi tulevaste laekumiste nüüdisväärtuse, mis on diskonteeritud turuintressimäära alusel, mis kehtib sarnase krediidireitinguga sarnase instrumendi puhul.

Praktilistel kaalutlustel ja asjaomaste summade ebaolulisuse tõttu kasutatakse nende laenude arvelevõtmisel, mille likvideeritav ESTÜ on andnud ametnikele, õiglase väärtusena tehinguhinda, olenemata võimalikust soodustingimustel võimaldatud intressimäärast.

Finantsinstrumentide kajastamine lõpetatakse, kui investeeringust rahavoogude saamise õigus on aegunud või üle antud ja Euroopa ühendused on põhimõtteliselt kõik omandiõigusega kaasnevad riskid ja hüved üle andnud.

Järgnev väärtuse hindamine

Likviidseid finantsvarasid ja finantsvarasid, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi tulude ja kulude aruande, kajastatakse järgnevalt õiglases väärtuses. Õiglases väärtuses muutustega läbi tulude ja kulude aruande kajastatud finantsvarade kategooriasse kuuluvate finantsvarade õiglase väärtuse muutustest tekkiv kasum või kahjum kajastatakse tulude ja kulude aruandes selle perioodi all, mil see on tekkinud.

Välisvaluutas nomineeritud ja likviidseks loetavate rahaliste finantsvarade õiglase väärtuse muutusi, mis seonduvad ümberarvestamise erinevusega, kajastatakse tulude ja kulude aruandes. Likviidseks loetavate mitterahaliste finantsvarade õiglase väärtuse muutusi kajastatakse õiglase väärtuse reservis. Likviidseks loetava finantsvara müümisel või väärtuse vähendamisel kajastatakse eelnevalt õiglase väärtuse reservis kajastatud õiglase väärtuse kumulatiivset korrigeerimist tulude ja kulude aruandes.

Likviidsete finantsvarade intressi, mis on arvutatud tegeliku intressimäära meetodi kohaselt, kajastatakse tulude ja kulude aruandes. Likviidsetelt omakapitaliinstrumentidelt saadud dividende kajastatakse hetkel, mil Euroopa ühenduste jaoks tekib makse saamise õigus.

Aktiivsetel turgudel noteeritud investeeringute õiglane väärtus põhineb jooksval pakkumishinnal. Kui finantsvara turg ei ole aktiivne (või kui tegemist on noteerimata väärtpaberitega) määravad Euroopa ühendused õiglase väärtuse hindamismeetodeid kasutades. Kõnealuste meetodite hulka kuuluvad hiljutiste mitteseotud poolte vaheliste tehingute kasutamine, viitamine teistele põhimõtteliselt samasugustele instrumentidele, diskonteeritud rahavoogude analüüs, optsioonihinna mudelid ja muud turuosaliste üldkasutatavad hindamismeetodid.

Juhul kui sellistesse omakapitaliinstrumentidesse tehtud investeeringute õiglast väärtust, millel ei ole aktiivsel turul noteeritud turuhinda, ei saa usaldusväärselt mõõta, hinnatakse neid soetusmaksumuses, millest on lahutatud väärtuse langusest tekkinud kahjum.

Laene ja nõudeid ning tähtajani hoitavaid investeeringuid kajastatakse amortiseeritud väärtuses tegeliku intressimäära meetodi kohaselt. Laenatud vahendite arvelt antud laenude puhul ei saa asjaomaste summade ebaolulisuse tõttu tegeliku intressimäära meetodit antud ja võetud laenude suhtes eraldi kohaldada. Euroopa ühenduste kantud tehingukulud, mille hüvitamist seejärel laenusaajalt nõutakse, kajastatakse otse tulude ja kulude aruandes.

Finantsvara väärtuse langus

Euroopa ühendused hindavad igal bilansipäeval, kas on objektiivseid tõendeid selle kohta, et finantsvara väärtus on langenud. Finantsvara väärtus langeb ja väärtuse langusest tekib kahjum üksnes juhul, kui on objektiivseid tõendeid selle kohta, et vara arvele võtmise järel on selle väärtus langenud ühe või enama sündmuse tagajärjel, mis mõjutab või mõjutavad finantsvara prognoositud tulevasi rahavooge, mida saab usaldusväärselt hinnata.

i) Amortiseeritud väärtuses kajastatud varad

Kui on objektiivseid tõendeid selle kohta, et amortiseeritud väärtuses kajastatud laenude ja nõuete või tähtajani hoitavate investeeringute väärtuse languse tõttu on kantud kahjumit, leitakse kahjumi suurus vara bilansilise maksumuse ja prognoositud tulevaste rahavoogude (v.a kandmata tulevane krediidikahju) nüüdisväärtuse vahena, diskonteerituna finantsvara algse tegeliku intressimääraga. Vara bilansilist maksumust vähendatakse ja kahjumi summa kajastatakse tulude ja kulude aruandes. Kui laen või tähtajani hoitav investeering on muutuva intressimääraga, võetakse väärtuse langusest tekkinud kahjumi leidmisel diskontomääraks lepingu kohaselt kindlaks määratud jooksev tegelik intressimäär.

Tagatisega finantsvara prognoositud tulevaste rahavoogude nüüdisväärtuse arvutus peegeldab rahavooge, mis võivad tuleneda tagatise sundmüügist, millest on maha arvatud tagatise saamise ja müügi kulud, olenemata sellest, kas sundmüük on tõenäoline või mitte.

Kui järgneval perioodil väärtuse langusest tekkinud kahjumi summa väheneb ja vähenemist saab objektiivselt seostada sündmusega, mis on toimunud pärast väärtuse languse kajastamist, vähendatakse eelnevalt kajastatud väärtuse langusest tekkinud kahjumit tulude ja kulude aruandes.

ii) Õiglases väärtuses kajastatud varad

Likviidseks loetavate omakapitaliväärtpaberite väärtuse languse kindlakstegemisel võetakse arvesse seda, kas väärtpaberi õiglane väärtus on langenud oluliselt või pikaks ajaks allapoole tema soetusmaksumust. Kui likviidsete finantsvarade puhul on mis tahes selliseid tõendeid, arvatakse kumulatiivne kahjum (arvutatuna soetusmaksumuse ja jooksva õiglase väärtuse vahena, millest on lahutatud mis tahes varem tulude ja kulude aruandes kajastatud asjaomase finantsvara väärtuse langusest tekkinud kahjum) reservist välja ja kajastatakse tulude ja kulude aruandes. Tulude ja kulude aruandes kajastatud omakapitaliväärtpaberite väärtuse langusest tekkinud kahjumi vähenemise korral ei kajastata seda vähenemist tulude ja kulude aruandes. Kui järgneval perioodil likviidseks loetava võlainstrumendi õiglane väärtus suureneb ja suurenemist saab objektiivselt seostada sündmusega, mis on toimunud pärast väärtuse languse kajastamist, vähendatakse eelnevalt kajastatud väärtuse langusest tekkinud kahjumit tulude ja kulude aruandes.

1.5.5. ***Varud***

Varusid kajastatakse kas nende soetusmaksumuses või neto realiseerimisväärtuses olenevalt sellest, kumb neist on madalam. Soetusmaksumus määratakse lihtjärjekorra (FIFO) meetodi alusel. Valmistoodete ja lõpetamata toodangu soetusmaksumus koosneb toorainest, otsestest tööjõukuludest ja muudest otsestest kuludest ning nendega seotud tootmislikest üldkuludest (võttes aluseks normaalse kasutatava tootmisvõimsuse). Neto realiseerimisväärtus on tavalise äritegevuse käigus rakendatav hinnanguline müügihind, millest on lahutatud valmistus- ja müügikulud.

Kui turustamiseks mõeldud varusid hoitakse tasuta või sümboolse tasu eest, hinnatakse nende väärtust kas soetusmaksumuse või jooksva asendusmaksumuse alusel olenevalt sellest, kumb neist on madalam. Jooksev asendusmaksumus on kulu, mida Euroopa ühendused kannaksid vara soetamisel aruandepäeval.

1.5.6. ***Eelmaksed***

Eelmakse on makse, mille eesmärk on pakkuda abisaajale sularaha ettemakset, st käibevahendeid. See võib olla jagatud mitmeks makseks, mis tehakse asjaomases eelmaksete lepingus kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul. Käibevahendeid või ettemakseid kasutatakse sel eesmärgil, milleks need anti, lepingus määratletud perioodi jooksul. Vastasel korral makstakse need tagasi. Kui abisaaja ei kanna abikõlblikke kulusid, on tal kohustus eelmakseks olev ettemakse Euroopa ühendustele tagastada. Eelmakse summat vähendatakse (kas täielikult või osaliselt) abikõlblike kulude ja tagasi makstud summade kinnitamisega.

Eelarveaasta lõpus leitakse veel tasaarvestamata eelmakse summade väärtus, lahutades makstud esialgse(te)st summa(de)st tagastatud summad, tasaarvestatud abikõlblikud summad, eelarveaasta lõpu seisuga veel tasaarvestamata prognoositavad abikõlblikud summad ja väärtuse vähendamised.

Eelmaksetelt arvutatud intressi kajastatakse selle teenimise hetkel asjaomase lepingu sätete kohaselt. Eelarveaasta lõpu seisuga koostatakse kõige usaldusväärsema teabe põhjal kogunenud intressitulu prognoos ja kajastatakse see bilansis. Eelmaksetega seotud tagatised esitatakse tingimuslike varadena bilansiväliste kirjete aruandes.

1.5.7. ***Nõuded***

Nõudeid kajastatakse esialgses summas, millest on lahutatud nende väärtuse langusest tulenev allahindlus. Nõuete väärtuse langusest tulenev allahindlus kirjendatakse, kui on objektiivseid tõendeid selle kohta, et Euroopa ühendustel ei ole võimalik kõiki summasid nõuete esialgsete tingimuste kohaselt sisse nõuda. Allahindluse summa saadakse, lahutades vara bilansilisest maksumusest kaetava väärtuse; kaetav väärtus on oodatavate tulevaste rahavoogude nüüdisväärtus, diskonteerituna sarnaste laenuvõtjate suhtes kohaldatava turuintressimääraga. Allahindluse summa kajastatakse tulude ja kulude aruandes. Samuti kajastatakse 20 % väärtuse üldine aastane allahindlus nende tasumata sissenõudekorralduste puhul, mille suhtes ei ole konkreetset allahindlust veel kohaldatud.

Eelarveaasta lõpus kajastatavate viitlaekumiste käsitlemise kohta vt ka lisa **1.5.13**.

1.5.8. ***Raha ja raha ekvivalendid***

Raha ja raha ekvivalendid on määratletud lühiajaliste varadena. Nende hulka kuulub kassas olev sularaha, nõudmiseni hoiused pankades, muud lühiajalised investeeringud, mis on kuni kolmekuulise algse tähtaja ja suure likviidsusega, ning panga arvelduskrediidid. Panga arvelduskrediidid on näidatud bilansis lühiajaliste kohustuste all finantskohustuste hulgas.

1.5.9. ***Töötajate hüvitised***

Pensionikohustused

Euroopa ühendused haldavad kindlaksmääratud hüvitisega pensioniplaane. Kindlaksmääratud hüvitisega plaan on pensioniplaan, milles on üldjuhul määratud pensionihüvitise summa, mida töötaja pensionile minnes saama hakkab ja mis tavaliselt sõltub ühest või enamast sellisest tegurist nagu vanus, teenistusaastad ja töötasu. Kuna üks kolmandik kõnealuste hüvitiste oodatavast kulust kaetakse osamaksudega töötajate palkadest, siis seda kohustust ei rahastata.

Kindlaksmääratud hüvitistega pensioniplaanidega seoses bilansis kajastatud kohustus võrdub kindlaksmääratud hüvitise kohustuse nüüdisväärtusega bilansipäeval, millest on lahutatud pensioniplaani mis tahes varade õiglane väärtus. Kindlaksmääratud hüvitise kohustuse arvutavad sõltumatud kindlustusstatistikud proportsionaalse osa krediteerimise meetodi (*projected unit credit method*) kohaselt. Kindlaksmääratud hüvitise kohustuse nüüdisväärtus leitakse, diskonteerides prognoositud tulevased rahavood selles valuutas nomineeritud kõrgekvaliteetsete ettevõtte võlakirjade intressimääradega, milles hüvitisi tulevikus makstakse, kusjuures nimetatud võlakirjade järelejäänud tähtaeg peab ligilähedaselt vastama asjaomase pensionikohustuse tingimustele.

Kogemuspõhisest korrigeerimisest ja kindlustusmatemaatiliste prognooside muutustest tulenev kindlustusmatemaatiline kasum või kahjum kajastatakse viivitamata tulude ja kulude aruandes. Varem töötatud ajast tulenevad kulud kajastatakse viivitamatult tulude ja kulude aruandes, välja arvatud juhul, kui pensioniplaani muudatused sõltuvad sellest, kas töötaja jääb teenistusse kindlaksmääratud perioodiks (pensioniõiguse omandamise eelperiood). Sel juhul amortiseeritakse varem töötatud ajast tulenevad kulud lineaarsel meetodil pensioniõiguse omandamise eelperioodi jooksul.

Töösuhte lõppemise järgsed haigushüvitised

Euroopa ühendused pakuvad oma töötajatele tervisekindlustushüvitist ravikulude hüvitamise kaudu. Selle igapäevaseks haldamiseks on moodustatud eraldi fond (RCAM). Süsteemist saavad kasu nii töötajad, pensionärid, lesed kui ka nende ülalpeetavad.

Aktiivses teenistuses mitteolevatele isikutele (pensionärid, orvud jt) antavad hüvitised liigitatakse töösuhte lõppemise järgseteks töötajate hüvitisteks. Kõnealuste hüvitiste laadist tulenevalt on nõutav kindlustusmatemaatiline arvutus. Bilansis kajastatav kohustus määratakse kindlaks pensionikohustustega sarnastel alustel (vt eespool).

1.5.10. *Riskide ja kulude katteks eraldatud vahendid*

Riskide ja kulude katteks eraldatud vahendeid kajastatakse, kui Euroopa ühendustel on minevikus toimunud sündmustest tulenev juriidiline või faktiline kohustus, ressursside vähenemine kohustuse tasumisel on tõenäolisem kui nende mittevähenemine ja vähenemise summat on võimalik usaldusväärselt hinnata. Riskide ja kulude katteks eraldatud vahendeid ei kajastata tulevase tegevuskahjumi puhul. Riskide ja kulude katteks eraldatud vahendite summa vastab kõige tõenäolisemaks peetavale hinnangule selle kohta, kui suured on oodatavad kulud, mis oleksid vajalikud olemasoleva kohustuse täitmiseks aruandepäeval. Kui riskide ja kulude katteks eraldatud vahendid koosnevad suurest hulgast summadest, hinnatakse kohustuse väärtust, kaaludes kõiki võimalikke tulemusi nende esinemise tõenäosusega (keskväärtuse meetod).

Kui raha ajaväärtusel on oluline mõju, võrdub riskide ja kulude katteks eraldatud vahendite summa nende kulude nüüdisväärtusega, mida hinnatakse kohustuse täitmiseks vajalikuks. Kasutatav diskontomäär on määr, mis peegeldab raha ajaväärtuse jooksvaid turuhinnanguid ja kohustusele iseloomulikke riske (v.a riskid, mille suhtes tulevaste rahavoogude prognoose on juba korrigeeritud).

1.5.11. *Finantskohustused*

Finantskohustuste hulka kuuluvad võetud laenud ja kauplemiseks hoitavad kohustused. Võetud laenud jagunevad krediidiasutustelt võetud laenudeks ja võlgadeks, mida tõendavad sertifikaadid. Võetud laenud võetakse arvele õiglases väärtuses, milleks on nende emiteerimistulu (saadud tasu õiglane väärtus), millest on maha arvatud kantud tehingukulud, ja järgnevalt kajastatakse neid amortiseeritud väärtuses tegeliku intressimäära meetodi kohaselt; mis tahes erinevust tulu (millest on maha arvatud tehingukulud) ja laenu tagastusväärtuse vahel kajastatakse tulude ja kulude aruandes laenuperioodi jooksul tegeliku intressimäära meetodi kohaselt. Need liigitatakse pikaajalisteks kohustusteks, välja arvatud juhul, kui nende tähtaeg on lühem kui 12 kuud bilansipäevast arvates. Laenatud vahendite arvelt antud laenude puhul ei saa asjaomaste summade ebaolulisuse tõttu tegeliku intressimäära meetodit antud ja võetud laenude suhtes eraldi kohaldada. Euroopa ühenduste kantud tehingukulud, mille hüvitamist seejärel laenusaajalt nõutakse, kajastatakse otse tulude ja kulude aruandes.

Kauplemiseks hoitavate kohustuste hulka kuuluvad tuletisinstrumendid, mida ei saa lugeda riskiarvestuse eesmärgil hoitavaks, kui nende õiglane väärtus on negatiivne. Nende üle peetakse samasugust raamatupidamisarvestust nagu kauplemiseks hoitavate varade üle (vt lisa **1.5.4**).

1.5.12. *Kreditoorne võlgnevus*

Märkimisväärne osa ühenduste kreditoorsest võlgnevustest ei ole seotud kaupade ega teenuste ostmisega, vaid kujutab endast toetusesaajate või ühenduste muu rahastamise saajate esitatud tasumata kulutaotlusi. Need kirjendatakse kreditoorse võlgnevusena taotletava summa ulatuses kulutaotluse saamisel ning kontrollimise järel kinnitavad asjaomased finantsametnikud nende abikõlblikkust. Selles etapis hinnatakse nende väärtuseks kinnitatud ja abikõlblik summa.

Kaupade ja teenuste ostmisest tekkivat kreditoorset võlgnevust kajastatakse arve saamisel esialgse summa ulatuses ning sellele vastavad kulud kirjendatakse raamatupidamisarvestuses siis, kui tarne või teenus on Euroopa ühendustele üle antud või osutatud ja nad on selle vastu võtnud.

1.5.13. *Viitlaekumised ja kumuleerunud kulud ning edasilükkunud tulud ja kulud*

Tekkepõhise raamatupidamisarvestuse põhielemendiks on menetlus, millega tagatakse, et tehinguid kajastatakse sellel eelarveaastal, millega need seonduvad. Seda menetlust nimetatakse järgmisse eelarveaastasse ülekandmiseks. Eelkõige tuleb anda hinnang abikõlblikele kuludele, mis ühenduste vahenditest abi saajad on kandnud, kuid mille kohta nad ei ole ühendustele veel aruandeid esitanud (kumuleerunud kulud). Nimetatud summade võimalikult täpseks hindamiseks kasutatakse erinevaid meetodeid, mis olenevad tegevuse liigist ja saadaolevast teabest. Samal ajal seonduvad mõned aruandeaastal tehtud maksed järgnevate perioodidega (edasilükkunud kulud), mistõttu need tuleb kindlaks määrata ja neid kajastada järgneva(te)s perioodi(de)s.

Euroopa ühenduste raamatupidamiseeskirjade kohaselt kajastatakse tehinguid ja sündmusi raamatupidamisaruandes sellel perioodil, millega need seonduvad. Arvestusperioodi lõpus kajastatakse kumuleerunud kulusid perioodi ülekandekohustuse prognoositud summa alusel. Kumuleerunud kulud arvutatakse komisjoni välja antud üksikasjalike praktiliste tegevusjuhiste kohaselt, mille eesmärk on tagada, et raamatupidamisaruanne annaks tõese ja erapooletu ülevaate.

Ka tulu kajastatakse selles perioodis, millega see on seotud. Kui eelarveaasta lõpu seisuga ei ole arvet veel välja saadetud, kuid teenus on osutatud või tarne on komisjonile üle antud või kui eksisteerib lepinguline kohustus (nt asutamislepingus sätestatu tulemusena), kajastatakse raamatupidamisaruandes viitlaekumine.

Lisaks sellele, kui eelarveaasta lõpu seisuga on arve välja saadetud, kuid teenust ei ole veel osutatud või tarnitud kaupasid üle antud, loetakse tulu edasilükkunuks ja see kajastatakse järgnevas arvestusperioodis.

1.6. **TULUDE JA KULUDE ARUANNE**

1.6.1. ***Tulud***

Mittekaubanduslik tulu

Siia hulka kuulub suur enamik ühenduste tulu, milleks peamiselt on otsesed ja kaudsed maksud ja omavahendite summad. Lisaks maksudele võivad Euroopa ühendused saada ka selliseid makseid kolmandatelt isikutelt nagu tollimaksud, trahvid ja annetused.

Rahvamajanduse kogutulu põhised ja käibemaksupõhised omavahendid

Nõuded ja nendega seotud tulu kajastatakse siis, kui Euroopa ühendused saadavad liikmesriikidele rahastamistaotluse, milles nõuavad neilt osamaksu tegemist. Rahastamistaotlusi hinnatakse nende „taotletud summas". Kuna käibemaksu ja rahvamajanduse kogutulu põhised omavahendid tuginevad asjaomase eelarveaasta andmete prognoosidele, võib neid muutuste korral korrigeerida kuni ajani, mil liikmesriigid esitavad lõplikud andmed. Prognoosis tehtud muutuse mõju kajastatakse muutuse toimumise perioodi netoülejäägi või -puudujäägi kindlaksmääramisel.

Traditsioonilised omavahendid

Nõuded ja nendega seotud tulu kajastatakse asjakohaste igakuiste A-raamatupidamisaruannete (mis käsitlevad kogutud tollimaksu ning tasumisele kuuluvaid summasid, mille kohta on antud tagatis ja mida ei ole vaidlustatud) saamisel liikmesriikidelt. Aruandepäeva seisuga hinnatakse, milline on liikmesriikide kogutud aruandeperioodi tulu, mida ei ole veel Euroopa ühendustele makstud, ning kajastatakse seda viitlaekumisena. Liikmesriikidelt saadud kvartali B-raamatupidamisaruanded (mis käsitlevad tollimaksu, mida ei ole kogutud ja mille kohta ei ole tagatist antud, ning nõudeid, mille kohta on tagatis antud, kuid mis võlglane on vaidlustanud) kajastatakse tuluna, millest on maha arvatud sissenõudmiskulud, mis liikmesriikidel on õigus endale jätta (25 %). Lisaks sellele kajastatakse tulude ja kulude aruandes väärtuse vähenemist nende summade võrra, mida prognoosi kohaselt ei õnnestu sisse nõuda.

Trahvid

Nõuded ja nendega seotud tulu kajastatakse pärast seda, kui Euroopa ühenduste trahvi määramise otsus on vastu võetud ja adressaati on sellest ametlikult teavitatud. Kui on kahtlusi ettevõtja maksejõulisuse suhtes, siis kajastatakse nõude väärtuse vähendamine. Pärast trahvi määramise otsust peavad võlglased kahe kuu jooksul alates teavitamise kuupäevast:

— kas otsusega nõustuma, misjuhul nad peavad trahvi määratud tähtajaks ära maksma ning ühendused nõuavad summa lõplikult sisse;

— või otsusega mitte nõustuma, misjuhul nad esitavad kaebuse ühenduste õiguse kohaselt.

Sellele vaatamata peab trahvi põhisumma siiski kolmekuulise tähtaja jooksul ära maksma, sest kaebusel ei ole menetlust peatavat toimet (EÜ asutamislepingu artikkel 242). Võlglastel on kaks võimalust — kas maksta trahv ära ajutiselt või esitada summa kohta pangatagatis.

Kui ettevõtja esitab otsuse vastu kaebuse ja on trahvi ajutiselt juba ära maksnud, kajastatakse seda summat tingimusliku kohustusena. Kuna aga ühenduste otsuse vastu esitatud adressaadi kaebusel ei ole menetlust peatavat toimet, kasutatakse laekunud summat nõude kustutamiseks. Kui makse asemel saadakse tagatis, siis jääb trahv nõudena üles ja tagatis kajastatakse tingimusliku varana.

Kui on tõenäoline, et Esimese Astme Kohus võib teha otsuse ühenduste kahjuks, kajastatakse selle riski katteks eraldatud vahendid. Kui selle asemel on antud tagatis, hinnatakse tasumata nõue vajadusel alla. Kogunenud intresse, mille Euroopa ühendused on saanud pangakontodelt, kus hoiustatakse laekunud maksed, kajastatakse tuluna ja võimalikke tingimuslikke kohustusi suurendatakse sellele vastavalt.

Kulude sissenõudmine

Toimingute jaoks, millest tuleneb Euroopa ühenduste eelarvest lõplikule abisaajale, kolmandale riigile või liikmesriigile juba tehtud maksete tagasinõudmine, koostatakse sissenõudekorraldused ja nende üle peetakse raamatupidamisarvestust järgmiselt:

— kulude sissenõudmine: sellist liiki sissenõudmiste korral on raamatupidamiseeskirjade kohaselt nõutav, et kui sissenõudekorraldused saadetakse välja samal eelarveaastal, mil tehti algne väljamakse, tuleb seda kajastada nõudena sissenõudekorralduse saajale ning kõnealuse aasta kulusid tuleb vastava summa võrra vähendada. Kui aga sissenõudekorraldus antakse välja mõnel muul eelarveaastal, siis tuleneb sellest nõue, mis kajastatakse tuluna kõnealuse eelarveaasta tulude ja kulude aruandes (rubriigis „kulude sissenõudmine"), või

— eelmakse summade sissenõudmine: sel juhul kajastatakse asjaomast summat eelmaksete rubriigi all.

Kaubanduslik tulu

Kaupade müügist saadud tulu kajastatakse siis, kui olulised kaupade omandiõigusega kaasnevad riskid ja hüved ostjale üle lähevad.

Teenuste osutamisega seotud tehingutest saadud tulu kajastamisel võetakse arvesse seda, millises täitmisetapis on tehing aruandekuupäeva seisuga.

Intressitulu ja -kulud

Intressitulu- ja kulusid kajastatakse tulude ja kulude aruandes tegeliku intressimäära meetodi kohaselt. Selle meetodi alusel arvutatakse finantsvara või -kohustuse amortiseeritud väärtus ning jaotatakse intressitulu või -kulud asjaomase perioodi peale. Tegelik intressimäär on määr, millega finantsinstrumendi oodatava kasutusea (või vajadusel lühema perioodi) jooksul toimuvaid prognoositud tulevasi sularaha makseid ja laekumisi diskonteerides saadakse täpselt finantsvara või -kohustuse bilansiline netomaksumus. Tegeliku intressimäära arvutamisel hindavad Euroopa ühendused rahavoogusid, võttes arvesse finantsinstrumendi kõiki lepingutingimusi (nt ettemakse võimalusi), kuid ei võta arvesse tulevast krediidikahju. Arvutus hõlmab kõiki lepingupoolte vahelisi makstud ja laekunud tasusid ja makseid, mis on tegeliku intressimäära lahutamatu osa, tehingukulusid ja kõiki muid hinnalisandeid ja allahindlusi.

Laenatud vahendite arvelt antud laenude puhul ei saa asjaomaste summade ebaolulisuse tõttu tegeliku intressimäära meetodit antud ja võetud laenude suhtes eraldi kohaldada. Euroopa ühenduste kantud tehingukulud, mille hüvitamist seejärel laenusaajalt nõutakse, kajastatakse otse tulude ja kulude aruandes.

Kui finantsvara või sarnaste finantsvarade rühm on väärtuse langusest tekkinud kahjumi tõttu alla hinnatud, kasutatakse intressitulu kajastamisel intressimäära, mida rakendatakse tulevaste rahavoogude diskonteerimisel väärtuse langusest tekkinud kahjumi hindamiseks.

Dividenditulu

Dividenditulu kajastatakse makse saamise õiguse kindakstegemisel.

1.6.2. ***Kulud***

Kaupade ostu ja teenuste osutamisega seoses kantud kaubanduslikud kulud kajastatakse siis, kui tarne on Euroopa ühendustele üle antud ja nad on selle vastu võtnud. Neid hinnatakse algses arvel esitatud maksumuses.

Mittekaubanduslikud kulud on Euroopa ühendustele iseloomulikud ning moodustavad suurema osa nende kuludest. Need seonduvad abisaajatele tehtud ülekannetega ja neid võib olla kolme liiki: nõuded, lepingu kohased ülekanded ning oma äranägemisel makstavad toetused, osamaksud ja annetused.

Kui asjaomast liiki ülekanne on lubatud määrusega (finantsmäärus, personalieeskirjad või muu määrus) või kui on sõlmitud leping, mille alusel ülekanne on lubatud, kajastatakse ülekanne selle perioodi kuluna, mille jooksul toimusid ülekande aluseks olevad sündmused, tingimusel et abisaaja on täitnud kõik abikõlblikkuse kriteeriumid ja summat saab realistlikult hinnata.

Kajastamiskriteeriumidele vastava maksenõude või kulutaotluse saamisel kajastatakse see kuluna abikõlbliku summa ulatuses. Eelarveaasta lõpu seisuga hinnatakse kantud abikõlblikke kulusid, mis juba kuuluvad abisaajatele tasumisele, kuid millest ei ole veel teatatud, ning kajastatakse need kumuleerunud kuludena.

1.7. **TINGIMUSLIKUD VARAD JA KOHUSTUSED**

Tingimuslikud varad

Tingimuslik vara on võimalik vara, mis tuleneb minevikus toimunud sündmustest ja mille olemasolu kinnitab ainult üks või mitu tulevikus toimuvat või mittetoimuvat sündmust, mis on ebakindlad ega allu täielikult Euroopa ühenduste kontrollile. Tingimuslik vara kajastatakse, kui majanduslik kasu või teenusepotentsiaal on tõenäoline.

Tingimuslikke varasid hinnatakse igal bilansipäeval, et tagada muutuste asjakohane kajastamine raamatupidamisaruandes. Kui majandusliku kasu või teenusepotentsiaali tekkimine on muutunud praktiliselt kindlaks ja vara väärtus on usaldusväärselt mõõdetav, kajastatakse vara ja sellega seotud tulu selle perioodi raamatupidamisaruandes, mil muutus aset leidis.

Tingimuslikud kohustused

Tingimuslik kohustus on võimalik kohustus, mis tuleneb minevikus toimunud sündmustest ja mille olemasolu kinnitab ainult üks või mitu tulevikus toimuvat või mittetoimuvat sündmust, mis on ebakindlad ega ei allu täielikult Euroopa ühenduste kontrollile, või olemasolev kohustus, mis tuleneb minevikus toimunud sündmustest, kuid mida ei kajastata kas seetõttu, et ei ole tõenäoline, et kohustuse täitmiseks on vajalik vähendada vahendeid majandusliku kasu või teenusepotentsiaali näol, või harvaesinevatel juhtudel, kui kohustuse summat ei saa piisava usaldusväärsusega mõõta.

Tingimuslik kohustus kajastatakse, välja arvatud juhul, kui vahendite vähenemise tõenäosus majandusliku kasu või teenusepotentsiaali näol on väike. Kuigi EÜ-d mõjutavad tema igapäevase tegevuse laadi (nt ELi õigusaktide ja standardite rakendamine ja jõustamine) tõttu teatavad riskid ja ta tegeleb, nagu paljud avalik-õiguslikud üksused, mõnel juhul ise nende riskide kindlustamisega, ei kajastata tingimuslikke kohustusi enne konkreetse sündmuse toimumist, sest enne seda on vahendite vähenemine vähetõenäoline.

Tingimuslikke kohustusi hinnatakse igal bilansipäeval, et teha kindlaks, kas vahendite vähenemine majandusliku kasu või teenusepotentsiaali näol on muutunud tõenäoliseks. Kui on muutunud tõenäoliseks, et tingimusliku kohustusena käsitletud kirje nõuab vahendite vähendamist majandusliku kasu või teenusepotentsiaali näol, kajastatakse selle katteks eraldatud vahendid selle perioodi raamatupidamisaruandes, mil tõenäosuse tekkis.

Edaspidiseks rahastamiseks võetud kulukohustused

Edaspidiseks rahastamiseks võetud kulukohustus on Euroopa ühenduste juriidiline või faktiline kohustus, mis on tavaliselt võetud lepinguga ja mis võib nõuda vahendite vähendamist tulevikus.

Tagatised

Tagatised on võimalikud varad või kohustused, mis tulenevad minevikus toimunud sündmustest ja mille olemasolu kinnitab tagatist nõudva sündmuse toimumine või mittetoimumine. Tagatisi loetakse seega tingimuslikeks varadeks või kohustusteks. Tagatis vabastatakse, kui tagatist nõudev sündmus lakkab olemast. Tagatis realiseeritakse, kui on täidetud tingimused tagatise andjalt makse sissenõudmiseks.

2. BILANSI LISAD

PÕHIVARA

2.1. **IMMATERIAALNE VARA**

miljonites eurodes

	Summa
Bilansiline brutomaksumus 31. detsembri 2006. aasta seisuga	82
Soetamine	22
Võõrandamine	(2)
Vara liikide vahelised ümberpaigutused	13
Muud muutused	(10)
Bilansiline brutomaksumus 31. detsembri 2007. aasta seisuga	**105**
Kogunenud amortisatsioon 31. detsembri 2006. aasta seisuga	45
Aasta amortisatsioonikulud	11
Võõrandamine	(2)
Vara liikide vahelised ümberpaigutused	8
Muud muutused	(1)
Kogunenud amortisatsioon 31. detsembri 2007. aasta seisuga	**61**
BILANSILINE NETOMAKSUMUS 31. DETSEMBRI 2007. AASTA SEISUGA	**44**
Bilansiline netomaksumus 31. detsembri 2006. aasta seisuga	**37**

Immateriaalne vara on kindlaksmääratav mitterahaline vara, millel puudub füüsiline vorm. Et sellist vara saaks varana kajastada, peab see olema üksuse valduses ja andma Euroopa ühendustele tulevikus majanduslikku kasu. Asjaomased summad seonduvad peamiselt arvutitarkvaraga.

2.2. **KINNISVARA JA SEADMED**

2.2.1. ***Maa ja hooned***

Mõnedes riikides ei saa maa väärtust hoone väärtusest eristada, sest need on ostetud ühe tervikuna. Maa väärtuse suhtes amortisatsiooni ei kohaldata ja selle väärtust hinnatakse eraldi vaid juhul, kui see vajalikuks osutub, st kui tuleb kanda täiendavaid kulusid näiteks uue hoone ehitamiseks või kui kavandatakse osalist müüki.

2.2.2. ***Ehitamisel olev vara***

1. veebruaril 2007 allkirjastas nõukogu LEX-hoone soetamise lepingu lõpliku hinnaga 260 miljonit eurot. Sellega seoses 31. detsembri 2006. aasta seisuga selle rubriigi all kajastatud 224 miljoni euro suurune summa paigutati 2007. aastal ümber rubriiki „Maa ja ehitised". 2004. aasta oktoobris sõlmis parlament väljaostuvõimalusega kapitalirendi lepingu hoonetekompleksi kohta Brüsselis, mille ehitustööd algasid 2004. aastal. 2004. aasta novembris tehti esimene, 40 miljoni euro suurune ettemakse. Kuni ajutise heakskiitva aruande allakirjutamiseni on parlamendil õigus teha täiendavaid ettemakseid; 31. detsembri 2007. aasta seisuga oli makstud 318 miljonit eurot, mis peegeldab kuni selle kuupäevani tehtud töid (31. detsembri 2006. aasta seisuga oli makstud 253 miljonit eurot).

KINNISVARA JA SEADMED

miljonites eurodes

	Maa ja hooned	Seadmed	Sisustus ja sõidukid	Arvutiriistvara	Muu materiaalne vara	Kapitalirent	Ehitamisel olev vara	Kokku
Bilansiline brutomaksumus 31. detsembri 2006. aasta seisuga	3 580	331	181	427	110	1 926	483	7 038
Soetamine	54	34	10	64	15	16	76	269
Võõrandamine	(2)	(8)	(6)	(38)	(10)	0	(1)	(65)
Vara liikide vahelised ümberpaigutused	227	(10)	3	(9)	3	0	(227)	(13)
Muud muutused	1	3	6	2	(3)	1	1	11
Bilansiline brutomaksumus 31. detsembri 2007. aasta seisuga	**3 860**	**350**	**194**	**446**	**115**	**1 943**	**332**	**7 240**
Kogunenud amortisatsioon 31. detsembri 2006. aasta seisuga	1 354	265	130	314	77	312		2 452
Aasta amortisatsioonikulud	154	28	14	61	9	63		329
Võõrandamine	(2)	(8)	(5)	(36)	(9)	0		(60)
Vara liikide vahelised ümberpaigutused		(7)	2	(7)	4	0		(8)
Muud muutused		3	1	1	0	(1)		4
Kogunenud amortisatsioon 31. detsembri 2007. aasta seisuga	**1 506**	**281**	**142**	**333**	**81**	**374**		**2 717**
BILANSILINE NETOMAKSUMUS 31. DETSEMBRI 2007. AASTA SEISUGA	**2 354**	**69**	**52**	**113**	**34**	**1 569**	**332**	**4 523**
Bilansiline netomaksumus 31. detsembri 2006. aasta seisuga	2 226	66	51	113	33	1 614	483	4 586

Veel tasumata kapitalirendi ja muude sarnaste nõuete maksed on kajastatud bilansis pikaajaliste ja lühiajaliste kohustuste all (vt ka lisad **E.2.15** ja **E.2.18.1**). Need jaotuvad järgmiselt:

KAPITALIRENT

miljonites eurodes

Kirjeldus	Kumulatiivsed kulud (A)	Tulevikus tasumisele kuuluvad summad				Koguväärtus	Varaga seoses kantud täiendavad kulud	Vara väärtus	Amortisatsioon	Bilansiline netomaksumus
		Alla 1 aasta	Üle 1 aasta	Üle 5 aasta	Kohustused kokku (B)	A + B	(C)	A + B + C	(E)	= A + B + C + E
Maa ja hooned	328	28	159	1 349	1 536	1 864	61	1 925	(372)	**1 553**
Muu materiaalne vara	3	4	11	0	15	18	0	18	(2)	**16**
Kokku 31. detsembri 2007. aasta seisuga	**331**	**32**	**170**	**1 349**	**1 551**	**1 882**	**61**	**1 943**	**(374)**	**1 569**
Kokku 31. detsembri 2006. aasta seisuga	*304*	*28*	*143*	*1 391*	*1 562*	*1 866*	*60*	*1 926*	*(312)*	*1 614*

2.3. **PIKAAJALISED INVESTEERINGUD**

miljonites eurodes

	Lisa	Saldo 31.12.2007 seisuga	Saldo 31.12.2006 seisuga
Investeeringud sidusettevõtetesse	*2.3.1*	246	208
Osalus ühisettevõtetes	*2.3.2*	32	62
Tagatisfond	*2.3.3*	1 149	1 371
Likviidsed varad	*2.3.4*	533	495
Kauplemiseks hoitavad varad	*2.3.4*	13	21
Investeeringud kokku		**1 973**	**2 157**

Selle rubriigi alla kuuluvad investeeringud, mis tehtud püsivate sidemete loomise ja Euroopa ühenduste tegevuse toetamise eesmärgil. Siia kuulub ka tagatisfondi netovara.

2.3.1. ***Investeeringud sidusettevõtetesse: EIF***

miljonites eurodes

	Summa
Summa 31.detsembri 2006. aasta seisuga	**208**
Soetamine	31
Osalus netokasumis/(-kahjumis)	13
Muud kapitaliosaluse muutused (dividendid)	(6)
Summa 31. detsembri 2007. aasta seisuga	**246**

Euroopa Investeerimisfond (EIF) on Euroopa Liidu finantsinstitutsioon, mis on spetsialiseerunud riskikapitali ja tagatiste andmisele väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele (VKEd). Nõukogu 6. juuni 1994. aasta otsuse alusel märkisid Euroopa ühendused, keda esindas komisjon, EIFi kapitali kokku 600 miljoni eküü väärtuses, mis andis 600 aktsiat ehk 30 % EIFi kapitalist. 31. detsembri 2006. aasta seisuga oli komisjon sisse maksnud kogu sissenõutud kapitali, mis moodustas 20 % selleaegsest kogukapitalist, samal ajal kui tema osalus veel sissenõudmata kapitalis moodustas 480 miljonit eurot (80 %).

Nõukogu 19. aprilli 2007. aasta otsusega 2007/247/EÜ otsustati, et ühendused osalevad EIFi kapitali suurendamises. Seega märkis komisjon 2007. aastal pärast nimetatud otsuse vastuvõtmist kokku emiteeritud 770 aktsiast 91 aktsiat. EÜ märkis aktsiaid nominaalväärtuses kokku 91 miljoni euro eest, sealhulgas maksti sisse 20 % nominaalväärtusest (18 miljonit eurot) ja aktsiate hinnalisandina kokku 12 miljonit eurot. Aktsiate hinnalisand arvutati uue aktsiahinna kindlaksmääramise teel, mis põhines puhasväärtusel (NAV) aktsia kohta 31. detsembri 2006. aasta seisuga. 31. detsembri 2007. aasta seisuga oli komisjon märkinud EIFi aktsiakapitali kokku 691 miljoni euro suuruses summas (2 770 miljonist eurost). See moodustab 24,95 % EIFi kogu aktsiakapitalist. Komisjon on sisse maksnud 20 %; veel sissenõudmata kapitali saldo moodustas seega 31. detsembri 2007. aasta seisuga 553 miljonit eurot.

2005. aastal komisjoni ja Euroopa Investeerimispanga (EIP) vahel sõlmitud lepingu kohaselt on komisjonil õigus igal ajal müüa oma aktsiad EIP-le hinnaga, mis vastab EIFi hinnangulisele väärtusele, mis on jagatud emiteeritud aktsiate koguarvuga. Müügioptsiooni väärtus on nullilähedane, kuna aktsiate müügihinna kindlaksmääramise valem sarnaneb valemiga, mida kasutatakse EIFi netokapitali kindlaksmääramiseks.

Vastavalt EÜ raamatupidamiseeeskirjadele kasutatakse ühendustele EIFis kuuluva osa hindamiseks kapitaliosaluse meetodit. Kapitaliosaluse väärtuseks on selle kohaselt hinnatud 24,95 % EIFi netovaradest, mis 31. detsembri 2007. aasta seisuga moodustas 246 miljonit eurot (2006. aastal 208 miljonit eurot), millest 13 miljonit eurot seondub 2007. aasta majandustulemusega. 2007. aastal saadi 2006. eelarveaasta eest dividendidena 6 miljonit eurot.

2.3.2. ***Osalus ühisettevõtetes***

miljonites eurodes

	Galileo	SESAR	ITER	Kokku
Summa 31. detsembri 2006. aasta seisuga	**62**	**0**	**0**	**62**
Soetamine	0	10	39	49
Võõrandamine ja kasutusest kõrvaldamine	(53)	0	0	(53)
Osalus netokasumis/(-kahjumis)	(9)	0	(17)	(26)
Summa 31. detsembri 2007. aasta seisuga	**0**	**10**	**22**	**32**

Galileo

Galileo programmi arendusetapi elluviimiseks loodi nõukogu määrusega (EÜ) nr 876/2002 neljaks aastaks (2002–2006) ühisettevõte asutamislepingu artikli 171 tähenduses. Selle juriidilise isiku eesmärk on tagada Galileo programmi ühtne juhtimine ja finantskontroll arendusetapil ning nimetatud programmile eraldatud vahendite kasutamine sel eesmärgil. Ühisettevõtte asutajaliikmed olid Euroopa ühendused, keda esindas komisjon, ja Euroopa Kosmoseagentuur (ESA). Komisjon tegi üleeuroopaliste võrkude eelarve raames antavate toetuste kaudu ühisettevõtte Galileo jaoks kättesaadavaks vahendid, mida taotleti arendusetapiga seotud tegevuse kaasrahastamiseks.

1. jaanuaril 2007 võttis ühisettevõttelt Galileo tema kohustused ametlikult üle Euroopa GNSS Järelevalveamet (GSA) (s.o 2004. aastal loodud ühenduse amet), sest alustati ühisettevõtte likvideerimist. Kuigi see uus organ oli algselt loodud avaliku ja erasektori partnerluse haldamiseks, otsustati nõukogu 2007. aasta novembri otsusega hakata Galileo programmi edaspidi rahastama ELi eelarvest. Ent vaatamata sellele, et 2007. aasta lõpuks olid lepingud huvitatud poolte (ühisettevõte Galileo, Euroopa Kosmoseagentuur, GSA) vahel sõlmitud, ei olnud projektide varade omandiõigus selleks ajaks veel täielikult ESA-lt EÜ-le üle läinud. Kuna varade üleandmisega seonduvad viivitused ja teatav ebamäärasus, siis ei ole EÜ konservatiivsuse kaalutlustel programmi varasid oma bilansis kajastanud. Neid varasid plaanitakse hakata kajastama pärast kõnealuste üleandmisega seonduvate küsimuste lahendamist.

Likvideeritava ühisettevõtte Galileo netovarad moodustasid eelarveaasta lõpu seisuga 0 miljonit eurot. Galileo raamatupidamisarvestust peetakse kapitaliosaluse meetodil. 2007. eelarveaastal oli komisjoni osalus ühisettevõtte kahjumis 9 miljonit eurot. Investeeringu väärtus 31. detsembri 2007. aasta seisuga oli 0 miljonit eurot, mis koosneb 585 miljoni euro suurusest investeeringust, millest on lahutatud kumulatiivne 585 miljoni euro suurune osalus kahjumis. Sissemakstud kapitalist 53 miljonit eurot maksti Euroopa ühendustele 2007. aastal tagasi.

SESAR

Selle ühisettevõtte eesmärk on tagada Euroopa lennuliikluse juhtimissüsteemi moderniseerimine, koordineerides ning koondades selleks kogu asjakohase teadus- ja arendustegevuse kogu ELi ulatuses. Ühisettevõte SESAR on asutatud alates asjaomase määruse avaldamisest *Euroopa Liidu Teatajas* ja lõpetab tegevuse kaheksa aastat pärast seda, kui nõukogu on kinnitanud Euroopa lennuliikluse korraldamise üldkava.

Ühisettevõtte SESAR asutajaliikmed on:

— Euroopa Ühendus, keda esindab komisjon;

— Euroopa Lennuliikluse Ohutuse Organisatsioon (Eurocontrol), keda esindab tema amet.

Liikmete häälte arv on võrdeline neist igaühe osamaksuga. Mõlema asutajaliikme eelarvelised osamaksud on võrdsed ja seega on eesmärgiks seatud võrdne häälte arv, mis välistab ühe poole teostatava kontrolli.

Programm käivitati 2007. aasta lõpus ja 31. detsembri 2007. aasta seisuga oli komisjon teinud algse 10 miljoni euro suuruse investeeringu. Kättesaadavate 2007. aasta raamatupidamisaruannete puudumisel on investeeringu suurust mõõdetud soetusmaksumuses.

ITER

ITERi Rahvusvahelisse Termotuumaenergeetika Organisatsiooni (ITER) on kaasatud Euroopa ühendused ja teised investorid Hiinast, Indiast, Venemaalt, Koreast, Jaapanist ja Ameerika Ühendriikidest. ITER loodi järgmistel eesmärkidel:

a) ehitada ITERi rajatised, käitada ja kasutada neid ning deaktiveerida need kooskõlas ITERi tehnilise projekteerimise lõpparuandes esitatud tehniliste eesmärkide ja üldplaneeringuga;

b) soodustada ITERi rajatiste kasutamist organisatsiooni liikmete termotuumasünteesialastes teadus- ja arendusprogrammides osalevate laborite, muude institutsioonide ja isikute poolt;

c) edendada termotuumaenergeetika mõistmist ja vastuvõttu üldsuse poolt, ning

d) korraldada vastavalt ühisettevõtte asutamislepingule muud tegevust, mis on ITERi organisatsiooni eesmärgi saavutamiseks vajalik.

ITERi kõrgeim organ on nõukogu, mis koosneb organisatsiooni liikmete esindajatest. Iga organisatsiooni liige määrab nõukogusse kuni neli esindajat. Peamised strateegilised otsused teeb nõukogu ühehäälselt. Organisatsiooni liikmete häälte kaal kajastab nende sissemakseid ITERisse. Ühendused olid 31. detsembri 2007. aasta seisuga ITERisse otse investeerinud 39 miljonit eurot.

2.3.3. *Tagatisfond*

TAGATISFONDI NETOVARA [1]

miljonites eurodes

	Saldo 31.12.2007 seisuga	Saldo 31.12.2006 seisuga
Lühiajalised investeeringud: likviidsed varad	901	932
Raha ja raha ekvivalendid	249	440
Käibevara	**1 150**	**1 372**
Lühiajalised kohustused	**(1)**	**(1)**
Netovara	**1 149**	**1 371**

[1] Pärast makromajandusliku finantsabi summade kohta tehtud elimineerivat kannet.

Välistegevuse tagatisfond hõlmab laene, mille ühendused on taganud nõukogu otsuse alusel, eelkõige Euroopa Investeerimispanga (EIP) Euroopa Liidu väliseid laenutehinguid, makromajandusliku finantsabi raames antud laene ja Euratomi Euroopa Liidu väliseid laene. Tagatisfondi rahastatakse ühenduste üldeelarvest summa ulatuses, mis vastab 9 %-le toimingute põhisummast, tagatisfondi varadest tehtud investeeringutelt saadud intressitulust ja summadest, mis on sisse nõutud laenukohustusi mittetäitvatelt võlgnikelt, kelle puhul tagatisfond on pidanud oma tagatise kasutusele võtma. Iga-aastane ülejääk makstakse tagasi Euroopa ühenduste üldeelarve tulude koondarvestuse eririubriiki.

Euroopa ühendused peavad moodustama tagatisreservi kolmandatele riikidele antud laenude tagamiseks. Reserv on mõeldud selleks, et katta tagatisfondi vajadused ja vajaduse korral sellised kasutusele võetud tagatised, mis on suuremad kui tagatisfondi kasutada olevad summad, et nimetatud summad saaks eelarvesse kirjendada.

Kõnealune 1 118 miljoni euro suurune reserv vastab sihtsummale, milleks on 9 % 31. detsembri 2007. aasta seisuga veel tagasi maksmata laenudest. Tagatisfondi netovarad moodustasid 31. detsembri 2007. aasta seisuga kokku 1 152 miljonit eurot (enne makromajandusliku finantsabi võlakirja kohta elimineeriva kande tegemist). Erinevus netovarade ja reservi suuruse vahel vastab eelarvesse tagasi maksmisele kuuluvale 34 miljoni euro suurusele ülejäägile.

Tagatisfondil on üks Euroopa ühenduste emiteeritud ujuva intressimääraga võlakiri (makromajanduslik finantsabi), mille summa on 3 miljonit eurot, ning seega tuleb ühenduste raamatupidamisarvestuses teha nii varade (tagatisfond) kui ka kohustuste (makromajanduslik finantsabi) kohta elimineeriv kanne. Likviidse võlakirjaportfelli õiglase väärtuse muutused on 2007. aastal kajastatud omakapitali all ning nende summa on kokku (19) miljonit eurot (2006. aastal (32) miljonit eurot).

Tagatisfondi finantsriski juhtimise poliitikat on kirjeldatud lisas **E.7**.

2.3.4. *Muud investeeringud*

2.3.4.1. *Likviidsed varad*

Sellesse rubriiki kuuluvad investeeringud ja osalused, mis on omandatud selleks, et aidata abisaajatel arendada äritegevust.

Pikaajalised likviidsed varad

miljonites eurodes

	EBRD	Riskikapitali tehingud	ETFi käivitusprogramm	EFSE	Muud	Kokku
Summad 31. detsembri 2006. aasta seisuga	157	211	74	49	4	495
Soetamine	0	27	38	3	1	69
Võõrandamine/kasutusest kõrvaldamine	0	(16)	(13)	0	0	(29)
Ümberhindluse ülejäägi/(puudujäägi) ümberpaigutamine omakapitali alla	0	(2)	12	3	0	13
Väärtuse langusest tulenev kahjum	0	(2)	(13)	0	0	(15)
Summad 31. detsembri 2007. aasta seisuga	**157**	**218**	**98**	**55**	**5**	**533**

Investeering Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanka (EBRD)

Komisjon on märkinud 3 % EBRD 20 miljardi euro suurusest kogukapitalist. Bilansipäeva seisuga oli sissenõutud summa 157 miljonit eurot, millest on sisse makstud 154 miljonit eurot. Tasumata maksete osa sissenõutud kapitalist (3 miljonit eurot) on kirjendatud pikaajaliste kohustuste alla ja kajastatud amortiseeritud väärtuses. Veel sisse nõudmata kapitali tasumata maksed moodustavad 443 miljonit eurot ja on kajastatud tingimuslike kohustustena bilansiväliste kirjete aruandes. Komisjoni kapitaliosalust EBRDs hinnatakse soetusmaksumuses, millest on lahutatud selle väärtuse langusest tulenev võimalik allahindlus. See tuleneb asjaolust, et EBRD aktsiad ei ole börsil noteeritud ja EBRD põhikirjas on sätestatud lepingulised piirangud muu hulgas osaluse müügile, mille kohaselt müügihind ei või olla suurem soetusmaksumusest ja osalust võib müüa ainult olemasolevatele aktsionäridele.

Riskikapitali tehingud

Riskikapitali tehingute raames antakse finantsvahendajatele summasid omakapitaliinvesteeringute rahastamiseks. Kuigi mõnel neist finantslepingutest on laenudele iseloomulikud omadused, kajastatakse kogu portfelli siiski kaudsete omakapitaliinvesteeringutena, sest valdaval osal juhtudest laenu andmisele iseloomulikud põhitunnused puuduvad (neil ei ole kindlaksmääratud tagasimakse graafikut ega põhiosa suhtes kokku lepitud intressimäära). Nad on arvel soetusmaksumuses, millest on lahutatud võimalikud väärtuse languse katteks eraldatud vahendid, kuna neil puudub aktiivsel turul noteeritud turuhind ja nende õiglast väärtust ei saa praegu usaldusväärselt mõõta.

Muud investeeringud

Kõige märkimisväärsemad summad seonduvad EIFi halduses oleva kasvu ja tööhõivet käsitleva programmiga ja mitmeaastase programmiga, millega toetatakse uute väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete loomist ja rahastamist, tehes selleks investeeringuid sobivatesse spetsialiseerunud riskikapitali fondidesse (98 miljonit eurot). Siin on kajastatud ka 55 miljoni euro suurune summa, mis seondub Euroopa Kagu-Euroopa Fondiga (EFSE), mis on muutuva aktsiakapitaliga investeerimisühing (SICAV). EFSE üldine eesmärk on edendada majandusarengut ja heaolu Kagu-Euroopas, pakkudes kohalike finantsvahendajate kaudu arenguks jätkusuutlikult lisarahastamist. Ühendustel on praegu 16 % hääleõigustest.

2.3.4.2. *Kauplemiseks hoitavad varad*

Likvideeritav ESTÜ sõlmis intressimäära vahetuslepingu ja lepingu, mis kujutas endast intressimäära vahetuslepingu ning valuuta ja intressimäära vahetuslepingu kombinatsiooni. Kõnealuste intressimäära vahetuslepingute õiglane väärtus saadi fikseeritud netorahavoogude diskonteerimise teel, kasutades bilansipäeval kehtinud nullkupongvahetuskursse. Kõnealuste, rohkem kui üheaastase bilansipäevajärgse tähtajaga vahetuslepingute õiglane väärtus (sh kogunenud intress) on 13 miljonit eurot (2006. aastal 21 miljonit eurot).

2.4. **LAENUD**

Siia rubriiki kuuluvad Euroopa ühendustele võlgnetavad laenusummad, mille tähtajani on jäänud rohkem kui aasta.

2.4.1. ***Euroopa ühenduste eelarvest ja likvideeritava ESTÜ antud laenud***

miljonites eurodes

	Eritingimustega laenud	Likvideeritav ESTÜ	Kokku
Kokku 31. detsembri 2006. aasta seisuga	161	39	200
Tagasimaksed	(18)	(8)	(26)
Bilansilise maksumuse muutused	12	3	15
Kokku 31. detsembri 2007. aasta seisuga	**155**	**34**	**189**

Eritingimustega laenud

Eritingimustega laenud on kolmandate riikidega tehtava koostöö raames soodsa intressimääraga antud laenud. Nende laenude tegelik intressimäär jääb vahemikku 7,39 %–12,36 %.

Likvideeritava ESTÜ antud eluasemelaenud

Eluasemelaenud on laenud, mida ESTÜ on andnud oma vahenditest vastavalt ESTÜ asutamislepingu artiklile 54 ja sama artikli lõikele 2. Need laenud on antud fikseeritud 1 % intressimääraga ja seega käsitletakse neid soodustingimustel antud laenudena. Nende laenude tegelik intressimäär jääb vahemikku 2,806 %–22,643 %.

2.4.2. ***Laenatud vahenditest antud laenud***

miljonites eurodes

	Makromajanduslik finantsabi	Euratomi laenud	Likvideeritav ESTÜ	Kokku
Kokku 31.12.2006 seisuga	977	442	499	1 918
Uued laenud	0	39	88	127
Tagasimaksed	(183)	(1)	(71)	(255)
Vahetuskursi erinevused	0	0	(34)	(34)
Bilansilise maksumuse muutused	1	2	(4)	(1)
Kokku 31.12.2007 seisuga	795	482	478	1 755
Tähtajaga alla 1 aasta	**63**	**0**	**75**	**138**
Tähtajaga üle 1 aasta	**732**	**482**	**403**	**1 617**

Makromajandusliku finantsabi raames antud laenud

Makromajanduslik finantsabi on poliitiline rahastamisvahend, millega ELi territooriumile geograafiliselt lähedal asuvatele partnerriikidele antakse sidumata ja mittesihtotstarbelist maksebilansi ja/või eelarvetoetust. Makromajanduslik finantsabi võib olla keskmise või pika tähtajaga laen või toetus või mõlema asjakohane kombinatsioon ja tavaliselt lisandub see rahastamisele, mida pakutakse Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) toetatavate kohandamis- ja reformiprogrammide raames.

Summade ebaolulisuse tõttu ei kohaldata tegeliku intressimäära meetodit antavate ja võetavate laenude suhtes eraldi. Tehingu maksumus kajastatakse vahetult kuluna tulude ja kulude aruandes.

Euratomi laenud

Euratom on Euroopa Liidu eraldiseisev juriidiline isik, keda esindab Euroopa Komisjon. Tema eesmärk on anda liikmesriikidele ja kolmandatele riikidele laene järgmise korra kohaselt:

— Euratom annab liikmesriikidele laene, et rahastada liikmesriikide tuumaelektrijaamades elektrienergia tööstusliku tootmise ja kütusetsüklil põhinevate tööstusrajatistega seotud investeerimisprojekte.

— Euratom annab kolmandatele liikmesriikidele laene, et parandada tegutsevate või ehitamisel olevate tuumaelektrijaamade ja tuumkütusetsükliga rajatiste turvalisust ja tõhusust.

Summade ebaolulisuse tõttu ei kohaldata tegeliku intressimäära meetodit antavate ja võetavate laenude suhtes eraldi. Tehingukulud kajastatakse vahetult kuluna tulude ja kulude aruandes.

Likvideeritava ESTÜ laenud

Siia kuuluvad peamiselt laenud, mille likvideeritav ESTÜ on andnud laenatud vahenditest vastavalt ESTÜ asutamislepingu artiklitele 54 ja 56, ning kaks noteerimata võlakirja, mille Euroopa Investeerimispank (EIP) on emiteerinud oma kohustusi mittetäitva võlgniku võlgade katteks. Neid võlakirju hoitakse kuni nende lõpptähtajani (2017 ja 2019), et katta nendega seoses võetud laenude teeninduskulusid. Bilansilise maksumuse muutused vastavad kogunenud intresside ning soetamisel makstud hinnalisandite ja kantud tehingukulude aastase amortisatsiooni summa muutusele, arvutatuna tegeliku intressimäära meetodi kohaselt.

Tegelikud intressimäärad (väljendatuna intressimäärade vahemikuna) olid järgmised:

Võetud laenud	31.12.2007	31.12.2006
Makromajanduslik finantsabi	3,82 % — 4,822 %	3,222 % — 4,54 %
Euratom	4,446 % — 5,76 %	3,372 % — 5,76 %
Likvideeritav ESTÜ	4,375 % — 12,077 % ([1])	3,064 % — 12,077 % ([1])

([1]) Kõrgem piirväärtus seondub fikseeritud intressimääraga antud laenuga, mis on kaetud intressimäära vahetuslepinguga (vt lisa **2.3.4.2**).

2.5. **PIKAAJALISED EELMAKSED**

miljonites eurodes

Eelarve täitmise liik	Saldo 31.12.2007 seisuga	Saldo 31.12.2006 seisuga
Euroopa ühenduste eelmaksed:		
Otsene tsentraliseeritud eelarve täitmine	382	300
Kaudne tsentraliseeritud eelarve täitmine	315	549
Detsentraliseeritud eelarve täitmine	31	50
Muud	11	21
Kokku	**739**	**920**
Kolmandate isikute eelmaksed:		
Otsene tsentraliseeritud eelarve täitmine	41	57
Kaudne tsentraliseeritud eelarve täitmine	3	30
Detsentraliseeritud eelarve täitmine	33	224
Eelarve täitmine koostöös liikmesriikidega	12 875	20 744
Eelarve täitmine ühiselt rahvusvaheliste organisatsioonidega	324	450
Kokku	**13 276**	**21 505**
Pikaajalised eelmaksed kokku	**14 015**	**22 425**

Kõige olulisemad pikaajaliste eelmaksete summad seonduvad struktuurifondide meetmetega. Kuna paljud neist projektidest on oma laadilt pikaajalised, peavad nendega seonduvad ettemaksed olema kasutatavad rohkem kui ühe aasta jooksul. Seetõttu on need eelmaksed kajastatud pikaajalise varana. Eelarve täitmisel koostöös liikmesriikidega tehtud eelmaksete märkimisväärne vähenemine tuleneb struktuurifondidest, mille 2000.–2006. aasta programmidega seonduvad tehingud on nüüd ümber liigitatud lühiajaliste eelmaksete alla (vt lisa **E.2.9**). See on tingitud sellest, et need programmid seonduvad meetmetega, mille rakendamine tuleb lõpetada 2008. aasta lõpuks. Seetõttu asjaomased eelmaksete summad kas tasaarvestatakse 2008. aasta jooksul või eelarveaasta lõpetamise raamatupidamismenetluse käigus.

2.6. **PIKAAJALISED NÕUDED**

miljonites eurodes

	Saldo 31.12.2007 seisuga	Saldo 31.12.2006 seisuga
Liikmesriikidelt saadaolevad summad	93	272
Laenud ESTÜ töötajatele	15	17
Muud	13	34
Tagatised ja hoiused	6	5
Kokku	**127**	**328**

Liikmesriikidelt saadaolevad summad on summad, mis endistel läbirääkijariikidel tuleb maksta likvideeritavale ESTÜ-le. Rahastatav summa on kokku 212 miljonit eurot (sh Bulgaaria ja Rumeenia) ja seda tuleb maksta nelja osamaksena kuni 2012. aastani. Nende osamaksete nüüdispuhasväärtus oli eelarveaasta lõpu seisuga 144 miljonit eurot (2006. aastal 138 miljonit eurot), mis jagunes pikaajalisteks nõueteks (93 miljonit eurot; 2006. aastal 104 miljonit eurot) ja lühiajalisteks nõueteks (51 miljonit eurot; 2006. aastal 34 miljonit eurot). 31. detsembri 2006. aasta seisuga kuulus siia ka liikmesriikidelt saadaolev 168 miljoni euro suurune summa, mis seondus komisjoni 2005. aasta otsusega, millega vähendati ERFist ühele liikmesriigile antavat abi. See summa on nüüd kajastatud lühiajalise nõudena, sest selle tähtaeg saabub 2008. aastal.

KÄIBEVARA

2.7. **VARUD**

miljonites eurodes

Kirjeldus	Saldo 31.12.2007 seisuga	Saldo 31.12.2006 seisuga
Teadusotstarbeline varustus:		
Teadusotstarbelised materjalid	9	11
Lõhustuvad materjalid ja raske vesi	19	30
Teadusotstarbelised materjalid edasimüügiks	45	60
Vaktsineerimine	8	7
Tootmismaterjalid	7	7
Väljaanded ja kaubad edasimüügiks	0	0
Kokku	**88**	**115**

Ametlike Väljaannete Talituses hoitavate ja/või hallatavate väljaannete varu väärtust mõõdetakse kas nende soetusmaksumuses või neto realiseerimisväärtuses (mis on ligilähedaselt null) olenevalt sellest, kumb neist on madalam. Lisaks sellele on tasuta levitatavate väljaannete väärtus täielikult allahinnatud, sest nende neto realiseerimisväärtus on null. Nimetatud allahindluste kogusumma on 18 miljonit eurot ja sellest tulevalt on väljaannete bilansiline maksumus ülal näidatud nullina.

2.8. **LÜHIAJALISED INVESTEERINGUD**

Lühiajalised investeeringud koosnevad likviidsetest väärtpaberitest, mis ostetakse nendesse investeerimisest saadava tulu või tulususe tõttu või mida hoitakse selleks, et luua konkreetne varade struktuur või teisene likviidsusallikas, ning mida võib seega müüa likviidsuse tagamise vajadusest või intressimäärade muutusest lähtuvalt.

2.8.1. ***Lühiajalised likviidsed varad***

miljonites eurodes

	Likvideeritav ESTÜ	Muud	Kokku
Summad 31. detsembri 2006. aasta seisuga	1 401	25	1 426
Soetamine	593	0	593
Võõrandamine ja kasutusest kõrvaldamine	(542)	(22)	(564)
Amortiseeritud väärtuse korrigeerimine	(18)	0	(18)
Bilansilise maksumuse muutus	3	0	3
Ümberhindluse ülejäägi/(puudujäägi) ümberpaigutamine omakapitali alla	(20)	0	(20)
Summad 31. detsembri 2007. aasta seisuga	**1 417**	**3**	**1 420**

Likvideeritav ESTÜ

Kõik investeeringud on eurodes nomineeritud ja aktiivsel turul noteeritud võlakirjad. Investeerimisportfelli on emitendi liikide ja reitingute lõikes täpsemalt kirjeldatud lisas **E.7**. 31. detsembri 2007. aasta seisuga moodustasid võlakirjad (väljendatuna nende õiglases väärtuses), mille lõpptähtaeg saabub 2008. aasta jooksul, 146 miljonit eurot (2006. aastal 135 miljonit eurot).

2.9. **LÜHIAJALISED EELMAKSED**

Võlgnetavate summade jaotumine eelarve täitmise liikide lõikes kajastab alates 2005. aastast tehtud eelmakseid. Liigitamata eelmaksete summad on summad, mis kanti esmakordselt 2005. aasta algbilanssi, ja neid näidatakse eraldi ühel real, sest enne 31. detsembrit 2004 puuduvad andmed selle kohta, kuidas need jaotuvad eelarve täitmise liikide lõikes.

Kumuleerunud kulud väljendavad nende abikõlblike kulude summat, mida tasaarvestamata eelmaksete saajad on prognooside kohaselt eelarveaasta lõpu seisuga kandnud, kuid mille kohta ei ole ühendustele veel aruannet esitatud. Neid summasid käsitletakse tulude ja kulude aruandes kuludena.

Märkimisväärne suurenemine võrreldes 2006. eelarveaastaga tuleneb peamiselt struktuurifondidega seonduvate summade ümberpaigutamisest lühiajaliste eelmaksete alt pikaajaliste alla (vt lisa **E.2.5**). Kuigi need summad seonduvad eelarve täitmisega koostöös liikmesriikidega, on need kajastatud „liigitamata summade" real, sest tegemist on enne 31. detsembrit 2004 tehtud eelmaksetega (vt eespool).

LÜHIAJALISED EELMAKSED

miljonites eurodes

Eelarve täitmise liik		Saldo 31.12.2007 seisuga	Saldo 31.12.2006 seisuga
Euroopa ühenduste eelmaksete brutosummad:			
Otsene tsentraliseeritud eelarve täitmine	*Meetmetoetused*	9 715	8 850
	Toimimistoetused	142	167
Kaudne tsentraliseeritud eelarve täitmine	*Riiklikud bürood*	1 736	778
	Finantstegevus	3	12
	Muud	497	6
Detsentraliseeritud eelarve täitmine		545	381
Muud		615	686
Institutsioonide ja ametite tehtud eelmaksed		189	8
Liigitamata eelmaksete saldod		2 126	3 577
Eelmaksete brutosummad kokku		**15 568**	**14 465**
Ilma kumuleerunud kuludeta:			
Otsene tsentraliseeritud eelarve täitmine		(9 234)	(8 189)
Kaudne tsentraliseeritud eelarve täitmine		(1 973)	(1 135)
Detsentraliseeritud eelarve täitmine		(595)	(232)
Muud		(336)	(75)
Euroopa ühenduste eelmaksed kokku		**3 430**	**4 834**
Kolmandate isikute eelmaksed:			
Otsene tsentraliseeritud eelarve täitmine	*Hanked*	638	545
	Tegevustoetus	457	470
Kaudne tsentraliseeritud eelarve täitmine		29	3
Detsentraliseeritud eelarve täitmine		735	599
Eelarve täitmine koostöös liikmesriikidega		3 229	937
Eelarve täitmine ühiselt rahvusvaheliste organisatsioonidega		1 135	578
Institutsioonide ja ametite tehtud eelmaksed		15	177
Liigitamata eelmaksete saldod		19 278	2 930
Eelmaksete brutosummad kokku		**25 516**	**6 239**
Ilma kumuleerunud kuludeta:			
Otsene tsentraliseeritud eelarve täitmine		(1 235)	(1 532)
Detsentraliseeritud eelarve täitmine		(699)	(468)
Eelarve täitmine koostöös liikmesriikidega		(5 579)	(906)
Eelarve täitmine ühiselt rahvusvaheliste organisatsioonidega		(798)	(79)
Muud		(52)	(33)
Kolmandate isikute eelmaksed kokku		**17 153**	**3 221**
Lühiajalised eelmaksed kokku		**20 583**	**8 055**

2.10. **LÜHIAJALISED NÕUDED**

miljonites eurodes

	Saldo 31.12.2007 seisuga	Saldo 31.12.2006 seisuga
Pikaajalised nõuded, mille tähtaeg saabub järgneval eelarveaastal	160	119
Lühiajalised nõuded	5 441	4 193
Mitmesugused nõuded	27	26
Viitlaekumised ja ettemakstud kulud	6 423	5 458
Kokku	**12 051**	**9 796**

2.10.1. ***Pikaajalised nõuded, mille tähtaeg saabub järgneval eelarveaastal***

Kõnealused nõuded seonduvad eeskätt laenudega, mille bilansipäevajärgne lõpptähtaeg on alla 12 kuu (138 miljonit eurot, täpsemaid andmeid vt lisas **2.4**).

2.10.2. ***Lühiajalised nõuded***

miljonites eurodes

Kontorühm	31. detsembri 2007. aasta seisuga			31. detsembri 2006. aasta seisuga		
	Brutosumma	Allahindamine	Puhasväärtus	Brutosumma	Allahindamine	Puhasväärtus
Kliendid	3 897	(171)	3 726	2 865	(169)	2 696
Liikmesriigid	2 873	(1 256)	1 617	2 724	(1 257)	1 467
Muud	111	(13)	98	42	(12)	30
Kokku	**6 881**	**(1 440)**	**5 441**	**5 631**	**(1 438)**	**4 193**

2.10.2.1. *Kliendid*

Tegemist on sissenõudekorraldustega, mis on 31. detsembri 2007. aasta seisuga kindlaksmääratud sissenõutavate nõuetena raamatupidamisarvestusse kantud ega kuulu bilansi aktiva poolel ühegi teise rubriigi alla. Suurem osa sellest saldost seondub komisjoni määratud trahvidega, mille brutosumma on 3 650 miljonit eurot. Kõnealused nõuded on märkimisväärselt suuremad kui 2006. aastal, mil need moodustasid kokku 2 687 miljonit eurot.

2.10.2.2. *Nõuded liikmesriikidele*

miljonites eurodes

	Saldo 31.12.2007 seisuga	Saldo 31.12.2006 seisuga
EAGFi nõuded		
EAGFi nõuded	902	1 009
Allahindamine	(483)	(477)
Kokku	**419**	**532**
Makstud ja liikmesriikidelt sissenõutav käibemaks	**24**	**22**
Omavahendid		
A-raamatupidamisarvestuses kindlaks määratud ja veel sisse nõudmata omavahendid	75	79
Eraldi raamatupidamisarvestuses kindlaks määratud ja veel sisse nõudmata omavahendid	1 333	1 347
Allahindamine	(773)	(779)
Muud	38	0
Kokku	**673**	**647**
Muud nõuded liikmesriikidele	**501**	**266**
Kokku	**1 617**	**1 467**

EAGFi tagatisrahastu nõuded

Sellesse punkti kuulvad EAGFi abisaajate 31. detsembri 2007. aasta seisuga võlgnetavad summad, mille liikmesriigid on deklareerinud ja tõendanud 15. oktoobriks 2007 ning millest on maha arvatud 20 %, mis on lubatud liikmesriikidel jätta endale halduskulude katteks. Hinnata on tulnud ka nõudeid, mis tekivad pärast kõnealust deklaratsiooni kuni 31. detsembrini 2007. Abisaajate võlgnetavate summade puhul, mille sissenõudmine on ebatõenäoline, kohaldab komisjon ka hinnangulist allahindlust. Asjaolu, et korrigeerimine on raamatupidamises kirjendatud, ei tähenda komisjoni loobumist asjaomaste summade tulevasest sissenõudmisest.

Omavahendid

Tuleks märkida, et liikmesriikidel on õigus jätta sissenõudmiskulude katteks endale 25 % traditsioonilistest omavahenditest, mistõttu eespool osutatud summad on juba näidatud kõnealuse mahaarvamise võrra väiksematena. Liikmesriikide saadetud hinnangute põhjal on nõuetest liikmesriikidele allahindlusena maha arvatud 773 miljonit eurot. See aga ei tähenda, et komisjon loobub nende summade sissenõudmisest, mille väärtust on kõnealusel viisil korrigeeritud.

Muud nõuded liikmesriikidele

Muud nõuded liikmesriikidele hõlmavad kulude sissenõudmist (19 miljonit eurot) ja EAGFi ettemakseid (227 miljonit eurot). See rubriik hõlmab ka 168 miljonit eurot, mis seonduvad komisjoni 2005. aasta otsusega vähendada ERFist ühele liikmesriigile antavat abi.

2.10.3. *Viitlaekumised ja ettemakstud kulud*

Peamine selle rubriigi all kajastatud summa on viitlaekumised summas on 6 129 miljonit eurot. Suurem osa viitlaekumistest seondub traditsiooniliste omavahenditega (põllumajandus-, suhkru- ja tollimaksud). 31. detsembri 2007. aasta seisuga oli nende summa 2,7 miljardit eurot. Muud märkimisväärsed summad on 2007. aasta novembri ja detsembri põllumajanduse sihtotstarbelise tuluga seonduvad 1,3 miljardit eurot, suhkrusektori ajutise ümberkorraldamisega seonduvad 1,5 miljardit eurot, EAGFi täitmata vastavuskorrektsioonide otsustega seonduvad 350 miljonit eurot ja 1994.–1999. aasta kalanduse struktuurifondi programmi prognooside kohaselt sissenõutavate kuludega seonduvad 82 miljonit eurot. Viitlaekumistena on kajastatud ka viivised, kogunenud pangaintressid ja eelmaksetelt kogunenud intressid.

Siin on kajastatud ka ettemakstud kulud kogusummas 243 miljonit eurot, mille peamiselt moodustasid oodatav 49 miljoni euro suurune makse büroode üüri eest, 24 miljoni euro suurune makse büroode ümberehitamise eest ning 57 miljonit eurot, mis maksti seoses kolmandate riikidega sõlmitud kahepoolsete kalanduslepingutega.

2.11. **RAHA JA RAHA EKVIVALENDID**

miljonites eurodes

	Saldo 31.12.2007 seisuga	Saldo 31.12.2006 seisuga
Piiranguteta raha:		
Kontod riigikassades ja keskpankades	11 313	11 467
Arveldusarved	956	933
Avansikontod	81	82
Ülekanded (ülekandmisel olev raha)	2	3
Lühiajalised hoiused ja muud raha ekvivalendid	1 367	975
Kokku	**13 719**	**13 460**
Piirangutega raha	**5 037**	**2 924**
Kokku	**18 756**	**16 384**

2.11.1. *Piiranguteta raha*

Piiranguteta raha hulka kuuluvad kõik vahendid, mida komisjon hoiab oma kontodel kõigis liikmesriikides ja EFTA riikides (riigikassas või keskpangas), ning arveldusarved, avansikontod, lühiajalised pangahoiused ja sularaha.

Suhteliselt suur riigikassades ja keskpankades hoitavate vahendite saldo on tingitud asjaolust, et aasta lõpu paranduseelarve kohaselt tuli 5 889 miljonit eurot liikmesriikidele tagasi maksta (seda tehti 2008. aasta esimesel tööpäeval). Sellega seonduv kohustus on kajastatud lühiajalise võlgnevuse all (vt lisa **2.18.2**).

2.11.2. *Piirangutega raha*

Piirangutega raha hõlmab summasid, mis on laekunud seoses komisjoni määratud trahvidega, kui juhtum on veel lõpetamata. Neid summasid hoitakse spetsiaalsetel hoiukontodel, mida muudeks tehinguteks ei kasutata.

Rahavoogude aruandes hõlmavad raha ja raha ekvivalendid järgmist:

miljonites eurodes

	Saldo 31.12.2007 seisuga	Saldo 31.12.2006 seisuga
Raha ja raha ekvivalendid	18 756	16 384
Raha ja raha ekvivalendid — tagatisfond (vt lisa **2.3.3**)	249	440
Kokku	**19 005**	**16 824**

PIKAAJALISED KOHUSTUSED

2.12. **TÖÖTAJATE HÜVITISED**

miljonites eurodes

	Summa 31. detsembri 2006. aasta seisuga	Eraldatud vahendite muutus	Kasutatud summad	Summa 31. detsembri 2007. aasta seisuga
Töötajate pensionid	29 204	1 844	(836)	**30 212**
Muude isikute pensionid	225	267	(11)	**481**
Ühine ravikindlustusskeem	2 771	96	(80)	**2 787**
Kokku	**32 200**	**2 207**	**(927)**	**33 480**

2.12.1. ***Töötajate pensionid***

31. detsembri 2007. aasta seisuga raamatupidamisaruande koostamisel kohaldati Euroopa ametnike pensioniskeemi käsitlevaid eeskirju, mis on määratletud uusimas Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirjade versioonis (kehtib alates 1. maist 2004). Personali pensione käsitlevad eeskirjad on vahetult kohaldatavad kõikides liikmesriikides. See kord reguleerib erinevat liiki pensione ja hüvitisi (vanadus-, invaliidus- ja toitjakaotuspension).

Personalieeskirjade artikli 83 kohaselt kujutab pensioniskeemis ettenähtud hüvitiste maksmine endast ühenduste eelarve kulu. Kõnealuste kulude katteks eraldatud vahendeid ei rahastata, kuid liikmesriigid tagavad ühiselt nimetatud hüvitiste maksmise vastavalt nimetatud kulude rahastamiseks määratud ulatusele. Lisaks sellele maksavad ametnikud kohustuslikku maksu nimetatud skeemi pikaajaliseks rahastamiseks ühe kolmandiku ulatuses.

Euroopa ametnike pensioniskeemist tulenevaid kohustusi hinnati 31. detsembri 2007. aasta seisuga pensioniskeemis osalejate arvu ja nimetatud kuupäeval kohaldatavate põhimäärusest tulenevate eeskirjade alusel. Nimetatud hindamine hõlmas vanaduse, invaliiduse ja toitjakaotusega seotud hüvitisi (erinevaid pensioni liike ning invaliidsushüvitist). See viidi läbi vastavalt IAS 19 metoodikale. Nimetatud raamatupidamisstandardis nõutakse tööandjalt oma kindlustusmatemaatiliste kulukohustuste pidevat määramist, võttes arvesse nii hüvitisi, mis on lubatud töötajatele ajal, mil nad on tööealised, kui ka prognoositavat palkade tõusu.

Nimetatud kohustuse arvutamiseks kasutatud kindlustusmatemaatilise hindamise meetodit tuntakse proportsionaalse osa krediteerimise meetodi nime all. Põhilised hindamise kuupäeval kättesaadavad ja hindamisel kasutatud kindlustusmatemaatilised eeldused olid järgmised:

1. Nominaalne diskontomäär põhines skeemi kestusele (19 aastat) lähedase tähtajaga euroala valitsuse võlakirjadel 2007. aasta detsembris, mis sama kestusega nullkupongiga eurovõlakirjade 2007. aasta detsembri intressikõvera alusel arvutatuna moodustas hinnanguliselt 4,7 %. IAS 19 kohaselt peab inflatsioonimäär olema skeemi kestvusaja oodatav inflatsioonimäär — see tähendab, et see tuleb kindlaks määrata prognooside kohaselt ja põhines Euroopa finantsturgudel kaubeldavate indeksiga seotud võlakirjade prognoositud väärtustel. Oodatav pikaajaline inflatsioonimäär oli 2,3 %, seega oli tegelik diskontomäär 2,4 %.

2. Keskmise eluea tabel on sama, mida on kasutatud kohustuste hindamisel alates 2004. aastast („Keskmise eluea tabel (EL 2004)").

3. Palkade üldine kasv, mis oli sama suur kui pensionide üldine ümberhindlusmäär, põhines palkade ja pensionide ümberhindamise 1996.–2007. aasta statistikal, milles kasutati 12 aasta libisevat keskmist, ning võrdus 0,4 %-ga. Palkade üldise kasvu määra ületavat individuaalset palgatõusu ajakohastati, et võtta arvesse 2007. aastal toimunud edutamisi. Kõnealuses tabelis esitatakse üksikasjad individuaalse palgatõusu määra kohta palgaastmete ja -järkude ning oodatavate pensionilemineku aastate (2008–2052) lõikes.

4. Aktiivses teenistuses olevate ametnike abielukoefitsiendid pensionilemineku ajal põhinesid ametnike üldkogumi statistikal ja võrdusid meeste puhul 90 % ja naiste puhul 60 %-ga; endiste ametnike (pensionäride ja invaliidide) puhul arvestati praegust perekonnaseisu.

5. Eeldatakse, et pensionileminek toimub ajal, mil ametnik saab kasu oma täielikest õigustest, võttes arvesse pensioni vähendust ennetähtaegselt pensionile jäämise korral ja Barcelona algatust pensionile jäämise edasilükkamise kohta (hiljemalt kuni 65. eluaastani).

Kohustused hõlmavad järgmiste isikute eespool määratletud õigusi:

1. kõigi institutsioonide ja ametite 31. detsembri 2007. aasta seisuga aktiivses teenistuses olev personal, kelle suhtes kohaldatakse Euroopa ametnike pensioniskeemi;

2. pensioni veel mittesaavad isikud, st isikud, kes on ajutiselt või lõplikult lahkunud töölt Euroopa institutsioonidest, kuid kes on jätnud oma pensioniõigused Euroopa ametnike pensioniskeemi (ainult isikud, kellel on kogunenud vähemalt 10 teenistusaastat);

3. endised ametnikud ja muud teenistujad, kellele makstakse vanaduspensioni;

4. endised ametnikud ja muud teenistujad, kellele makstakse invaliidsuspensioni;

5. endised ametnikud ja muud teenistujad, kellele makstakse invaliidsushüvitist;

6. toitjakaotuspensioni saajad (lesed, orvud, ülalpeetavad).

Andmed 31. detsember 2007. aasta seisuga Euroopa ametnike pensioniskeemis osalejate kohta saadi komisjoni andmebaasist. Uuringu käigus saadud andmeid võrreldi eelmise, 31. detsembril 2006 läbiviidud kindlustusmatemaatilise hindamise alusel tehtud prognoosidega.

Peamised märkimist väärivad asjaolud on järgmised:

— 31. detsembri 2007. aasta seisuga hinnati kindlustusmatemaatilise kohustuse brutosummaks 34 567 miljonit eurot.

— Tegelik diskontomäär tõusis 2006. aasta 1,9 % tasemelt 2007. aastal 2,4 %-ni; kui arvestada lisaks ka üldise palgatõusu (0,5 % 2006. aastal ja 0,4 % 2007. aastal) mõju, siis tõusis netodiskontomäär 1,4 %-lt 2006. aastal 2,0 %-ni 2007. aastal. See on üks peamisi põhjusi, miks üldine kohustus on vähenenud.

— 2007. aasta teenistuskulud hinnati 1 300 miljoni euro ja intressikulud 1 313 miljoni euro suuruseks.

— Eelarveaasta kindlustusmatemaatiline kasum oli arvestuslikult 1 943 miljonit eurot.

— Personali pensioniskeemis osalejate arv suurenes 3 317 isiku võrra.

— Brutopensionide ja peretoetuste arvutamine põhineb personalieeskirjadel.

— Pensioniskeemist kasusaajate makstavad maksud arvutatakse brutokohustusest maha, saades tulemuseks netokohustuse, mida kajastatakse bilansis seoses kõnealuste tulevaste maksetega (kuna maks arvatakse maha pensionide maksmisel ja kantakse ühenduste tuludesse makse tegemise aastal).

2.12.2. *Muude isikute pensionid*

Selles punktis on kajastatud komisjoni, Euroopa Kohtu (ja Esimese Astme Kohtu) ja kontrollikoja praeguste ja endiste liikmete ning nõukogu peasekretäride, ombudsmani, Euroopa andmekaitseinspektori ja Euroopa Liidu Avaliku Teenistuse Kohtu pensionikohustustega seonduvad kohustused. Siin on esmakordselt kajastatud ka teatavate parlamendiliikmete pensionikohustused.

2.12.3. *Ühine ravikindlustusskeem*

Hinnang on antud ka ühenduste prognoositava kohustuse kohta, mis seondub ühenduste maksetega ühisesse ravikindlustusskeemi seoses pensionile läinud töötajatega.

2.13. **RISKIDE JA KULUDE KATTEKS ERALDATUD PIKAAJALISED VAHENDID**

miljonites eurodes

	Summa 31. detsembri 2006. aasta seisuga	Täiendavalt eraldatud vahendid	Kasutamata summade tühistamine	Kasutatud summad	Ümber paigutatud lühiajaliste vahendite alla	Nüüdisväärtuse diskonteerimine	Summa 31. detsembri 2007. aasta seisuga
Kohtuasjad	75	226	(3)	(1)	0	0	297
Tuumarajatiste likvideerimine	806	0	0	0	(42)	(20)	744
Finantsriskide katteks eraldatud vahendid	105	0	(50)	0	(44)	3	14
Veterinaariaalaste hädaolukordade fond	0	21	0	0	0	0	21
Muud	3	1		(1)	0	0	3
Kokku	**989**	**248**	**(53)**	**(2)**	**(86)**	**(17)**	**1 079**

Kohtuasjad

Tegemist on prognoositud summadega, mis tuleb pärast 2008. aastat tõenäoliselt maksta seoses mitme poolelioleva kohtuasjaga. Suurem osa neist (277 miljonit eurot) seonduvad 31. detsembril 2007. aastal pooleli olnud kohtuasjadega, mis on seotud EAGFi tagatisrahastu kulude finantskorrektsioonidega ja põllumajanduskuludega seotud muude kohtuasjadega.

Tuumarajatiste likvideerimine

2002. eelarveaastal viis sõltumatute ekspertide rühm läbi uuringu selle kohta, millised on Teadusuuringute Ühiskeskuse tuumarajatiste tegevuse lõpetamise ja jäätmekäitlusprogrammi hinnangulised kulud. Nende hinnang, milleks on 1 145 miljonit eurot (sealhulgas 76 miljoni euro suurune hinnanguline kulu, kui valitakse kõigi hoonete täielik lammutamine), on võetud raamatupidamisaruandes kajastatavate eraldatud vahendite summa aluseks. Kooskõlas ühenduste raamatupidamiseeskirjadega on need eraldatud vahendid seotud 2,5 % inflatsiooniindeksiga ja seejärel diskonteeritud nüüdispuhasväärtusele, kasutades eurotsooni nullkupongvahetuskursi kõverat. Sel viisil saadi eraldatud vahendite summaks 31. detsembri 2007. aasta seisuga 960 miljoni eurot, millest lahutati nimetatud kuupäevani kantud kulude summa 138 miljoni eurot, saades tulemuseks 822 miljonit eurot, mille väljamaksmine jaotub oodatavalt järgmiselt: 2008. aastal 78 miljonit eurot ja hiljem 744 miljonit eurot.

Pidades silmas kõnealuse programmi hinnangulist kestust (umbes 30 aastat) peaks märkima, et nimetatud hinnang ei ole päris kindel ning lõplik kulu võib praegu kirjendatud summadest erineda.

Finantsriskide katteks eraldatud vahendid

1998. aastal rakendatud VKEde tagatissüsteemi ja 2001. aastal rakendatud VKEde tagatissüsteemi kohaselt on Euroopa Investeerimisfondil (EIF) õigus anda tagatisi enda äranägemisel, kuid komisjoni nimel ja vastutusel. Kasutatud ja kasutamata tagatistega seotud finantsriskile on siiski seatud ülemmäär. Bilansipäeva seisuga vastavad finantsriskide katteks eraldatud vahendid mõlema tagatissüsteemi puhul finantsvahendajate ees võetud maksekohustustele, millest on lahutatud kuni bilansipäevani esitatud maksenõuete netosumma. Pikaajalised finantsriskide katteks eraldatud vahendid on diskonteeritud nende nüüdispuhasväärtusele (kasutades eurotsooni nullkupongvahetuskursi kõverat).

Veterinaariaalaste hädaolukordade fondi riskide ja kulude katteks vahendid

Nende vahendite hulka kuuluvad rahalised toetused, mida ühendus annab prognooside kohaselt seoses teatavate loomahaiguste likvideerimise kuludega veterinaariaalaste hädaolukordade fondist mitmele liikmesriigile kogusummas 42 miljonit eurot (2006. aastal 35 miljonit eurot), mille väljamaksmine jaotub oodatavalt järgmiselt: 2008. aastal 21 miljonit eurot ja hiljem 21 miljonit eurot. Kokku 9 miljoni euro suurune summa, mille maksmises on juba kokku lepitud, on kajastatud võlgnevusena liikmesriikidele.

2.14. **PIKAAJALISED FINANTSKOHUSTUSED**

2.14.1. ***Võetud laenud***

miljonites eurodes

Nimetus	Saldo 31.12.2006 seisuga	Uued võetud laenud	Tagasimaksed	Vahetuskursi erinevused	Bilansilise maksumuse muutus	Saldo 31.12.2007 seisuga
Makromajanduslik finantsabi	969	0	(177)	0	0	792
Euratom	442	39	(1)	0	2	482
Likvideeritav ESTÜ	463	0	(2)	(37)	0	424
Kokku	**1 874**	**39**	**(180)**	**(37)**	**2**	**1 698**

Võetud laenude jaotumine pika- ja lühiajalisteks laenudeks

miljonites eurodes

Võetud laenud	Tähtajaga alla 1 aasta	Tähtajaga üle 1 aasta	Kokku 31.12.2007 seisuga
Makromajanduslik finantsabi	60	732	792
Euratom	0	482	482
Likvideeritav ESTÜ	71	353	424
Kokku	**131**	**1 567**	**1 698**

Siia rubriiki kuuluvad Euroopa ühenduste võetud laenud, mille tagasimakse tähtajani on jäänud rohkem kui aasta (kõik andmed on esitatud tagatisfondi hoitavate netosummadena). Võetud laenude hulka kuuluvad sertifikaatidega tõendatud võlad, mille summa (pärast elimineerivat kannet) on 1 344 miljonit eurot (2006. aastal 1 502 miljonit eurot). Bilansilise maksumuse muutused vastavad kogunenud intresside muutumisele, millele likvideeritava ESTÜ võetud laenude puhul on liidetud tehingute tegemisel kantud olulisemate tehingukulude aastane amortisatsioon, arvutatuna tegeliku intressimäära meetodi kohaselt. Tegelikud intressimäärad (väljendatuna intressimäärade vahemikuna) olid järgmised:

Võetud laenud	31.12.2007	31.12.2006
Makromajanduslik finantsabi	3,816 % — 4,822 %	3,222 % — 4,54 %
Euratom	4,366 % — 5,6775 %	3,292 % — 5,6775 %
Likvideeritav ESTÜ	4,375 % — 11,875 % ([1])	3,0 % — 11,875 % ([1])

([1]) Kõrgem seotud väärtus tuleneb fikseeritud intressimääraga võetud laenudest, mille kohta on sõlmitud intressimäära vahetusleping (vt lisa **2.3.4.2**).

2.14.2. ***Kauplemiseks hoitavad kohustused***

miljonites eurodes

Likvideeritava ESTÜ hoitavad vahetuslepingud	Saldo 31.12.2007 seisuga	Saldo 31.12.2006 seisuga
Pikaajalised	7	8
Lühiajalised	4	0
Kokku	**11**	**8**

Üksikasjalikumaid andmeid kauplemiseks hoitavad varade kohta vt lisas **2.3.4.2**.

2.15. **MUUD PIKAAJALISED KOHUSTUSED**

miljonites eurodes

	Saldo 31.12.2007 seisuga	Saldo 31.12.2006 seisuga
Kapitalirendi võlad	1 519	1 534
Hooned, mille eest makstakse osamaksetena	427	425
Muud	43	61
Kokku	**1 989**	**2 020**

See punkt hõlmab peamiselt liisingukohustusi, mille tähtaeg on pikem kui üks aasta (vt lisa **2.2**) ja teatavate komisjoni ostetud hoonetega seonduvaid summasid, mille puhul ostuhind tasutakse osamaksetena. Tegemist ei ole liisingulepinguga, kuna omandiõigus anti kohe komisjonile üle.

LÜHIAJALISED KOHUSTUSED

2.16. **RISKIDE JA KULUDE KATTEKS ERALDATUD LÜHIAJALISED VAHENDID**

miljonites eurodes

	Summa 31. detsembri 2006. aasta seisuga	Täiendavalt eraldatud vahendid	Kasutamata summade tühistamine	Kasutatud summad	Ümberpaigutused teistesse rubriikidesse/teistest rubriikidest	Nüüdisväärtuse diskonteerimine	Summa 31. detsembri 2007. aasta seisuga
Kohtuasjad	72	19	(16)	(47)	0	0	28
Tuumarajatiste likvideerimine	64	0	0	(30)	42	2	78
Veterinaariaalaste hädaolukordade fond	35	1	(8)	(7)	0	0	21
Finantsriskide katteks eraldatud vahendid	173	57	(2)	(41)	44	2	233
Muud	35	0	(4)	0	(22)	0	9
Kokku	**379**	**77**	**(30)**	**(125)**	**64**	**4**	**369**

Siia rubriiki kuulub see osa riskide ja kulude katteks eraldatud vahenditest, mille maksetähtaeg on lühem kui aasta.

2.17. **LÜHIAJALISED FINANTSKOHUSTUSED**

Siia rubriiki kuuluvad võetud laenud, mille bilansipäevajärgne tagasimakse tähtaeg on alla 12 kuu, summas 131 miljonit eurot (vt lisa **2.14.1**) ja kauplemiseks hoitavad kohustused summas 4 miljonit eurot (vt lisa **2.14.2**).

2.18. **KREDITOORNE VÕLGNEVUS**

miljonites eurodes

	Saldo 31.12.2007 seisuga	Saldo 31.12.2006 seisuga
Pikaajalised kohustused, mille tähtaeg saabub järgneval eelarveaastal	65	60
Lühiajaline võlgnevus	13 939	24 723
Mitmesugused võlgnevused	189	220
Kumuleerunud kulud ja ettemakstud tulu	81 187	69 077
Kokku	**95 380**	**94 080**

2.18.1. **Pikaajalised kohustused, mille tähtaeg saabub järgneval eelarveaastal**

miljonites eurodes

	Saldo 31.12.2007 seisuga	Saldo 31.12.2006 seisuga
Kapitalirendi kohustused	32	28
Muud	33	32
Kokku	**65**	**60**

2.18.2. **Lühiajaline võlgnevus**

miljonites eurodes

Liik	Saldo 31.12.2007 seisuga	Saldo 31.12.2006 seisuga
Liikmesriigid	12 328	22 943
Tarnijad ja muud	2 244	2 888
Summad, mille abikõlblikkus vajab kontrollimist	(633)	(1 108)
Kokku	**13 939**	**24 723**

Lühiajalised võlgnevused tulenevad peamiselt kuluaruannetest, mis on komisjonile esitatud toetusmeetmete raames. Taotletud summa kantakse üle pärast nõude saamist. Kui tehingupartneriks on liikmesriik, siis liigitatakse nõuded vastavalt sellele. Hankemeetmetega seoses saadud arvete ja kreeditarvete korral kehtib samasugune kord.

Asjaomaseid kulutaotlusi on arvestatud järgmisse eelarveaastasse ülekandmisel (vt lisa **2.18.3**). Nende ülekandmiskirjete alusel kirjendatakse arvestuslikud abikõlblikud summad kumuleerunud kuludena ja mitteabikõlblikud summad jäävad lahtiseks kontodel „Võlad, mille abikõlblikkus vajab kontrollimist". Selleks et varasid ja kohustusi mitte üle hinnata, on otsustatud, et tasumisele kuuluv netosumma kajastatakse lühiajalise kohustusena.

Selles rubriigis toimunud suur langus tuleneb peamiselt summade ümberpaigutamisest lühiajaliste võlgnevuste ja kumuleerunud kulude rubriikide vahel. See oli tingitud raamatupidamissüsteemi varasemast sulgemisest eelarveaasta lõpus, mille tulemusena võlgnevuste summade seis oli eelneva eelarveaastaga võrreldes väiksem. Samuti tähendas see, et kumuleerunud kulud olid suuremad kui 2006. aastal, sest varem võlgnevustena kirjendatud summad tuli kirjendada kumuleerunud kuludena.

Liikmesriigid

Siin esitatud summadest kõige olulisemad on 6 287 miljonit eurot, mis on struktuurifondide meetmete raames maksmata kulutaotluste summa, ning 5 889 miljonit eurot (2006. aastal 7 415 miljonit eurot), mis kuulub liikmeriikidele tagasimaksmisele vastavalt 2007. aasta lõpus koostatud paranduseelarvele.

Tarnijad ja muud

Sellesse rubriiki kuuluvad nii toetusmeetmetega seotud summad kui ka hangetega seoses võlgnetavad summad. Siia kuuluvad ka summad, mida võlgnetakse mitmele avalik-õiguslikule asutusele (ülikoolid, instituudid, kaubanduskojad, Ühinenud Rahvaste Organisatsioon, EIP jt) ja konsolideerimata üksustele, sh Euroopa Arengufondile.

Summad, mille abikõlblikkus vajab kontrollimist

Võlgnevusi vähendatakse 633 miljoni euro võrra. Tegemist on selle osaga saadud, kuid veel kontrollimata hüvitamise taotluste summast, mida ei loetud abikõlblikuks. Suurimad summad on seotud regionaalpoliitika peadirektoraadiga (229 miljonit eurot), tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektoraadiga (194 miljonit eurot), põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadiga (109 miljonit eurot), keskkonna peadirektoraadiga (20 miljonit eurot) ning merendus- ja kalandusasjade peadirektoraadiga (21 miljonit eurot).

18 miljoni euro suurune saldo jääb avatuks peamiselt seoses hankemenetluste raames kontrollimist vajavate arvetega. See seondub saadud arvete ja hüvitamise taotlustega, mille puhul tuleb veel kontrollida arvete vastavust tarnitud kaupadele ja teenustele, ning eelmaksete taotlustega.

2.18.3. **Kumuleerunud kulud ja ettemakstud tulu**

miljonites eurodes

	Saldo 31.12.2007 seisuga	Saldo 31.12.2006 seisuga
Kumuleerunud kulud	80 937	68 937
Ettemakstud tulu	47	26
Muud	203	114
Kokku	**81 187**	**69 077**

Kumuleerunud kulude peamised summad seonduvad EAGFi kuludega. 31. detsembril 2007 oli nende summa 45,5 miljardit eurot (aasta varem 45,2 miljardit eurot). Peamised asjaomased summad olid järgmised: 28,6 miljardit eurot (2006. aastal 26,6 miljardit eurot) moodustavad 16. oktoobrist kuni 31. detsembrini 2007 kantud kulud, mis liikmesriigid on deklareerinud ja mis tasuti 2008. aasta jaanuaris ja veebruaris, 13,8 miljardit eurot (2006. aastal 16,7 miljardit eurot) moodustavad otsetoetused (need koosnevad 2007. aastal tekkinud nõuetest, mille finantsmõju ilmneb 2008. aastal) ning 3,1 miljardit eurot seondub suhkrusektori ajutise ümberkorraldamisega.

Veel üks siia kuuluv märkimisväärne summa on struktuurifondidega seonduvad kumuleerunud kulud (need koosnevad ettevõtjate ja makseasutuste kuni 31. detsembrini 2007 kantud abikõlblikest kuludest, mille kohta komisjonile ei olnud veel maksetaotlust esitatud). Peamised summad olid järgmised: Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondiga (EARDF) seonduvad 6,7 miljardit eurot, Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) programmiperioodiga 2000–2006, ISPA ja uuenduslike meetmetega seonduvad 16,9 miljardit eurot (2006. aastal 12,2 miljardit eurot) ning Euroopa Sotsiaalfondiga (ESF) seonduvad 7,8 miljardit eurot (2006. aastal 5,6 miljardit eurot). Ülejäänud kumuleerunud kulud (3,9 miljardit eurot) tulenevad muudest poliitikavaldkondadest, millest kõige märkimisväärsemad on teadusuuringute valdkond, mille puhul kumuleerunud kulud moodustavad umbes 1,2 miljardit eurot.

Nagu lisas **2.18.2** osutatud, on kõnealuste summade suurenemine 2006. aastaga võrreldes tingitud raamatupidamissüsteemi varasemast sulgemisest eelarveaasta lõpus.

NETOVARA

2.19. **RESERVID**

miljonites eurodes

	Saldo 31.12.2007 seisuga	Saldo 31.12.2006 seisuga
Õiglase väärtuse reserv	**7**	**4**
Muud reservid:		
Tagatisfond	1 118	1 253
Ümberhindlusreserv	57	57
Laenude võtmise ja andmise tehingud	1 525	1 459
Muud	99	82
Kokku	**2 799**	**2 851**
Kokku	**2 806**	**2 855**

2.19.1. ***Õiglase väärtuse reserv***

Raamatupidamiseeskirjade kohaselt kajastatakse likviidsete varade õiglase väärtuse korrigeerimist õiglase väärtuse reservi kaudu.

2.19.2. ***Muud reservid***

Tagatisfond

Tagatisfondi tegevuse kohta vaata ka lisa **2.3.3**. See reserv kajastab fondi tagatavate summade 9 % suurust sihtsummat, mille hoidmine varana on nõutav. Nagu eespool märgitud, makstakse fondi 9 % suurust sihtsummat ületav varade ülejääk eelarvesse tagasi.

Ümberhindlusreserv

Ümberhindlusreserv hõlmab kinnisvara ja seadmete ümberhindlust. Eelarveaasta lõpu 57 miljoni euro suurune saldo on seotud komisjonile kuuluva maa ja hoonete ümberhindamisega, mis teostati veel enne uutele raamatupidamiseeskirjadele üleminekut.

Laenude võtmise ja andmise tehingute reserv

Kõnealused summad moodustavad ühenduse laenude võtmise ja andmise tehingutega seonduva reservi. Peamise osa sellest moodustavad likvideeritava ESTÜ reservid, millest suurim on söe ja terase teadusfondi varade reserv. Kõnealune reserv moodustati ESTÜ likvideerimise raames ja selle suurus 31. detsembri 2007. aasta seisuga oli 1 169 miljonit eurot.

2.20. **LIIKMESRIIKIDELT SISSENÕUTAVAD SUMMAD**

miljonites eurodes

	Summa
Liikmesriikidelt sissenõutavad summad 31. detsembri 2006. aasta seisuga	**67 073**
2006. aasta eelarve ülejäägi tagasimaksmine liikmesriikidele	1 848
Muutused tagatisfondi reservis	(135)
Muud muutused reservis	79
Likvideeritav ESTÜ: 2006. eelarveaasta eraldatud tulem	23
Eelarveaasta tulem (ülejääk)	(7 462)
Liikmesriikidelt sissenõutavad summad 31. detsembri 2007. aasta seisuga kokku	**61 426**

Kõnealune summa kajastab seda osa ühenduse kuni 31. detsembrini 2007 kantud kuludest, mida tuleb rahastada tulevastest eelarvetest. Tekkepõhise raamatupidamisarvestuse põhimõtte kohaselt kajastatakse aastal N paljusid kulusid, mis tegelikult võidakse tasuda alles aastal N + 1 ning mida rahastatakse aasta N + 1 eelarvest. Kuna sellised kulud arvatakse raamatupidamisarvestuses kohustuste hulka ning asjaomaseid summasid rahastatakse tulevastest eelarvetest, ületavad kohustused eelarveaasta lõpu seisuga märkimisväärselt varasid. Kõige enam esiletõstmist väärivad summad on seotud EAGFi tegevusega. Liikmesriikidele 16. oktoobrist kuni 31. detsembrini 2007 kestnud perioodi eest tasumisele kuuluvate maksete summa moodustas 28,6 miljardit eurot. Enamiku sissenõutavatest summadest maksavad liikmesriigid tegelikult vähem kui 12 kuu jooksul pärast kõnealuse eelarveaasta lõppu järgmise aasta eelarve raames.

Põhimõtteliselt makstakse ainult töötajate hüvitiste kohustused, mis ühendustel on oma töötajate ees, välja pikema perioodi jooksul; sealjuures tuleks märkida, et pensionimaksete rahastamist iga-aastastest eelarvetest tagavad liikmesriigid. Üksnes teabe huvides on allpool esitatud tulevaste töötajate hüvitiste maksete jaotumise prognoos:

miljonites eurodes

	Summa
Lühiajalised kohustused: 2008. aastal tasumisele kuuluvad summad	981
Pikaajalised kohustused: pärast 2008. aastat tasumisele kuuluvad summad	32 499
Töötajate hüvitiste kohustused 31.12.2007 seisuga kokku	**33 480**

Tuleb aga märkida, et eespool kirjeldatu ei mõjuta eelarve täitmise tulemust — eelarve tulud peaksid alati võrduma eelarve kuludega või neid ületama ning võimalik tulude ülejääk tagastatakse liikmesriikidele.

3. TULUDE JA KULUDE ARUANDE LISAD

3.1. **TULU OMAVAHENDITEST JA OSAMAKSUDEST**

miljonites eurodes

	Lisa	2007	2006
Tulu omavahenditest:	*3.1.1*		
Rahvamajanduse kogutulu põhised omavahendid		73 922	70 134
Käibemaksupõhised omavahendid		19 442	17 207
Traditsioonilised omavahendid:			
Põllumajandusmaksud		*1 429*	*1 300*
Tollimaksud		*15 288*	*13 764*
Suhkrumaksud		*(36)*	*183*
Traditsioonilised omavahendid kokku		16 681	15 247
Eelarve korrigeerimine	*3.1.2*	1 892	2 395
Kolmandate riikide (sh EFTA riigid) osamaksud		147	135
Kokku		**112 084**	**105 118**

Tulu omavahenditest on Euroopa ühenduste põhitegevustulu peamine osa. Seega suurt enamust kuludest rahastatakse omavahenditest, muu tulu moodustab vaid väikse osa kogu rahastamisest.

3.1.1. *Tulu omavahenditest*

Omavahendite kategooriaid on kolm: traditsioonilised omavahendid, käibemaksupõhised omavahendid ja rahvamajanduse kogutulu põhised omavahendid. Traditsioonilised omavahendid koosnevad omakorda põllumajandusmaksudest, suhkru- ja tollimaksudest. Omavahendite süsteemi kuulub ka eelarvetasakaalu hälvete (Ühendkuningriigi tagasimakse) korrigeerimise mehhanism. Liikmesriigid jätavad sissenõudmiskuludena endale 25 % traditsioonilistest omavahenditest; eespool osutatud summad on juba näidatud kõnealuse mahaarvamise võrra väiksematena.

Käibemaksupõhised omavahendid tulenevad kõigi liikmesriikide puhul ühtse määra kohaldamisest ühtlustatud käibemaksu arvestusbaasi suhtes, mille ülemmäär on kõigi liikmesriikide puhul 50 % rahvamajanduse kogutulust. Rahvamajanduse kogutulu põhised omavahendid on muutuva suurusega vahendid, mis on ette nähtud mis tahes eelarveaastal nende kulude katmiseks, mis ületavad laekuvate traditsiooniliste omavahendite, käibemaksupõhiste omavahendite ja muude tulude summat. Tulu lähtub ühtse määra kohaldamisest kõigi liikmesriikide rahvamajanduse kogutulude summa suhtes.

Kõnealuste tulude suurenemine on otseselt seotud asjaoluga, et 2007. eelarveaastal olid eelarvelised tulud 2006. eelarveaastaga võrreldes suuremad (6 miljardi euro võrra). Kui olla täpsem, siis tollimaksudest saadud suuremad tulud olid tingitud impordi suurenemisest (väärtuse järgi mõõtes), keskmiste tariifide tõusust ning Bulgaaria ja Rumeenia ühinemisest. Käibemaksust saadav tulu suurenes pärast käibemaksu arvestusbaaside suurenemist, mida vähendas ühtse määra mõnetine vähenemine. Kuna rahvamajanduse kogutulu põhistest omavahenditest kaetakse ülejäänud vajadused tulu järele, siis koos eelarve kulude suurenemisega suurenesid ka need.

3.1.2. *Eelarve korrigeerimine*

Eelarve korrigeerimise summa hulka kuulub 2006. aasta eelarve ülejääk (1 848 miljonit eurot), mis makstakse otse liikmesriikidele tagasi sel teel, et vähendatakse nende järgmisel eelarveaastal ühendustele ülekandmisele kuuluvat omavahendite summat; seega on tegemist 2007. eelarveaasta tuluga. Nõukogu otsuse 2000/597/EÜ, Euratom (Euroopa ühenduste omavahendite süsteemi kohta) kohaselt võimaldatakse Ühendkuningriigile eelarvetasakaalu hälvete korrigeerimist. Kuna kõnealust summat rahastavad teised liikmesriigid, peaks netomõju eelarve täitmise tulemusele ja eelarveaasta tulemile puuduma. Ometi kirjendati selles rubriigis 57 miljoni euro suurune summa, mis tuleneb erinevustest eelarvega seotud eesmärkidel kasutatud euro vahetuskursside (vt määruse (EÜ, Euratom) nr 1150/2000 artikli 10 lõige 3) ja nende vahetuskursside vahel, mis kehtisid ajal, mil majandus- ja rahaliitu (EMU) mittekuuluvad liikmesriigid tegelikult oma maksed tegid.

3.2. **MUU PÕHITEGEVUSTULU**

miljonites eurodes

	Lisa	2007	2006
Trahvid	*3.2.1*	3 339	2 217
Põllumajandusmaksud	*3.2.2*	2 634	1 695
Kulude sissenõudmine:	*3.2.3*		
Otsene tsentraliseeritud eelarve täitmine		93	50
Kaudne tsentraliseeritud eelarve täitmine		10	(22)
Detsentraliseeritud eelarve täitmine		133	8
Eelarve täitmine koostöös liikmesriikidega		577	1 244
Eelarve täitmine ühiselt rahvusvaheliste organisatsioonidega		1	16
Kokku		814	1 296
Tulu haldustegevusest:	*3.2.4*		
Personal		908	856
Kinnisvara ja seadmetega seonduv tulu		26	23
Muu tulu haldustegevusest		181	103
Kokku		1 115	982
Mitmesugused põhitegevustulud:	*3.2.5*		
Korrigeerimised/riskide ja kulude katteks eraldatud vahendid		23	43
Kasum vahetuskursi muutustest		276	111
Muud		879	2 024
Kokku		1 178	2 178
Kokku		**9 080**	**8 368**

3.2.1. ***Trahvid***

See tulu seondub trahvidega, mille komisjon on määranud konkurentsieeskirjade rikkumise eest. Nõuded ja nendega seotud tulu kajastatakse pärast seda, kui komisjoni trahvi määramise otsus on vastu võetud ja adressaati on sellest ametlikult teavitatud. Nimetatud summas ei kajastu 899 miljoni euro suurune trahv, mis määrati teatavale tarkvaraettevõttele tema jätkuva konkurentsivastase käitumise tõttu ja millest Euroopa Komisjon teavitas asjaomast ettevõtet 2008. aasta veebruaris. Nimetatud ettevõte, kellele on trahve määratud ka varem (280 miljonit eurot 2006. aastal ja 497 miljonit eurot 2004. aasta märtsis), on viimati määratud trahvi vaidlustanud.

3.2.2. ***Põllumajandusmaksud***

Kõnealused summad seonduvad piimamaksudega (232 miljonit eurot, 2006. aastal 436 miljonit eurot) ja suhkrumaksudega (2 402 miljonit eurot, 2006. aastal 1 259 miljonit eurot). Piimamaksud kujutavad endast tegelikult turukorralduse vahendit, mille eesmärk on karistada oma kvoote ületanud piimatootjaid. Kuna need ei ole seotud komisjoni tehtud eelnevate maksetega, siis praktikas käsitletakse neid sihtotstarbelise tuluna. Suhkrumaksud seonduvad suhkruvaldkonna ümberkorraldusfondiga, mille abil suhkrusektori reformi raames on alandatud suhkru hinda siseturul, et vähendada ELi hinna ja rahvusvahelise hinna vahet. Selleks et õhutada madalama konkurentsivõimega suhkrutootjaid turult lahkuma, loodi oma tegevust ise rahastav ümberkorraldusfond, mida rahastatakse suhkrutootjatele pandud ajutisest maksust saadavast tulust, mida käsitletakse sihtotstarbelise tuluna. Kõnealust skeemi rakendatakse neli aastat. Seda käsitletakse sihtotstarbelise tuluna.

3.2.3. ***Kulude sissenõudmine***

Selles rubriigis on kajastatud komisjoni välja antud sissenõudekorraldused, mis on kirjendatud komisjoni raamatupidamissüsteemis ja esitatud eelnevalt üldeelarvest väljamakstud kulude sissenõudmiseks kas kontrolli, lõpetatud auditi või abikõlblikkuse analüüsi alusel, ning liikmesriikide välja antud sissenõudekorraldused, mis on esitatud EAGFi kuludest abisaajatele. Siin on kajastatud ka eelneva eelarveaasta lõpu viitlaekumiste prognooside muutusi võrreldes aruandeaasta lõpu omadega. EÜ kulude sissenõudmine ei kajastu siiski selles rubriigis täies ulatuses, eelkõige selliste oluliste kuluvaldkondade puhul nagu struktuurimeetmed, mille puhul mitteabikõlblike summade tagastamise tagamiseks rakendatakse erikorda, mis enamikul juhtudel ei hõlma sissenõudekorralduse välja andmist. EÜ raamatupidamiseeskirjade kohaselt ei ole tuluna kajastatud ka eelmaksete sissenõudmist. Täiendava teabe saamiseks alusetult makstud toetussummade tagasimaksmise kohta vt lisa **E.6**.

Kulude sissenõudmine: Eelarve täitmine koostöös liikmesriikidega

Selles alamrubriigis kajastatud kogusumma 577 miljonit eurot koosneb Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondiga (EAGF) seonduvast 500 miljonist eurost ja struktuurimeetmetega seonduvast 77 miljonist eurost.

a) *Põllumajandus, EAGF*

Selles rubriigis kirjendatud eelarveaasta põllumajanduse valdkonna tulud moodustavad 500 miljonit eurot ning koosnevad järgnevast:

— eelarveaasta jooksul tehtud otsustest tulenevad vastavuskorrektsioonid summas 532 miljonit eurot, millest on maha arvatud viitlaekumiste vähenemine eelarveaasta lõpu seisuga summas 172 miljonit eurot;

— eelarveaasta jooksul sisse nõutud tagasimaksed (summad 247 miljonit eurot), mis on tehtud pettuse ja eeskirjade eiramise juhtumite tõttu, millest liikmesriigid on teatanud;

— eelarveaasta lõpu seisuga pettuse ja eeskirjade eiramisega seoses sissenõudmisele kuuluvate, kuid veel tagasimaksmata liikmesriikide deklareeritud summade vähenemine 107 miljoni euro võrra (2007. aasta lõpus 902 miljonit eurot ja 2006. aasta lõpus 1 009 miljonit eurot), vt ka lisa **E.2.10.2.2**.

31. detsembri 2007. aasta seisuga moodustasid EAGFi kulud, mida korrigeeritakse tulevikus, kui auditid on lõpule viidud, kokku 1,5 miljardit eurot. See summa on kajastatud bilansiväliste kirjete aruandes tingimusliku varana (vt lisa **E.5.4.1**).

b) *Struktuurimeetmed*

Selles rubriigis kajastatud struktuurimeetmete raames kantud kulude sissenõudmine moodustas 77 miljonit eurot. 2006. eelarveaastal oli asjaomane summa aruandeaastast 483 miljoni euro võrra suurem — see oli peamiselt tingitud komisjoni otsusest vähendada ERFist ühele liikmesriigile antavat abi, mille tulemusel 418 miljonit eurot kirjendati 2006. eelarveaastal tuluna.

Siia alamrubriiki kuuluvad ka sissenõudekorraldused, mille komisjon on välja andnud eelnevatel eelarveaastatel alusetult makstud kulude sissenõudmiseks summas 113 miljonit eurot, solidaarsusfondiga seonduv sissenõudekorraldus summas 6 miljonit eurot ja viitlaekumiste muutus eelarveaasta lõpu seisuga summas (42) miljonit eurot. Sissenõudekorraldused antakse välja ainult järgmistel juhtudel:

— ametlike finantskorrektsiooni otsuste puhul, mille komisjon on vastu võtnud pärast liikmesriigi nõutavates summades põhjendamatute kulude leidmist;

— programmi lõpetamisel tehtavate ja ELi osamakse vähendamiseni viivate korrigeerimiste puhul, kui liikmesriik ei ole deklareerinud piisavaid abikõlblikke kulusid, mis põhjendaksid kõiki juba tehtud eelmakseid ja vahemakseid; selliste toimingute jaoks pole vaja komisjoni ametlikku otsust, kui liikmesriik need heaks kiidab;

— programmi lõpetamise järel sissenõutud summade tagasimaksmise puhul, mis toimub pärast programmi lõpetamise ajal pooleli olnud kohtumenetluste lõpuleviimist.

Kulude sissenõudmiseks 2007. aastal välja antud sissenõudekorraldused kogusummas 119 miljonit eurot võib jaotada järgmiselt: solidaarsusfond (6 miljonit eurot), 2006. aastal tehtud otsustest tulenevad finantskorrektsioonid (6 miljonit eurot), 2007. aastal tehtud otsustest tulenevad finantskorrektsioonid (18 miljonit eurot) ja sissenõudekorraldused, mida ei saa liigitada finantskorrektsioonideks (89 miljonit eurot). Struktuurimeetmetega seoses välja antud muud sissenõudekorraldused käsitlevad eelmaksete tagasinõudmist summas 35 miljonit eurot, millest 20 miljonit eurot seondub 2007. aastal tehtud otsustest tulenevate finantskorrektsioonidega. Kõnealused summad on näidatud tuluna, kuid kantud bilansi eelmaksete rubriiki.

Võimalike tulevaste finantskorrektsioonidega seonduv 2,9 miljardi euro suurune summa, mille sissenõudmine liikmesriikidelt on alles pooleli, on kajastatud tingimusliku varana (vt lisa **E.5.4.1**).

Kulude sissenõudmine: Muud eelarve täitmise liigid

Siia alamrubriiki kuuluvad sissenõudekorraldused, mille komisjon on välja andnud eelnevatel eelarveaastatel alusetult tehtud maksete sissenõudmiseks summas 194 miljonit eurot ja viitlaekumiste muutus eelarveaasta lõpu seisuga summas 52 miljonit eurot. Muude eelarve täitmise liikide raames tehtud muud sissenõudmised seonduvad eelmaksetega (162 miljonit eurot). Kõnealused summad on näidatud tuluna, kuid kantud bilansi eelmaksete rubriiki.

3.2.4. ***Tulu haldustegevusest***

See tulu tuleneb personali palkadest tehtud mahaarvamistest ja koosneb peamiselt kahest summast — pensionimaksetest ja tulude maksustamisest.

3.2.5. *Mitmesugused põhitegevustulud*

296 miljoni euro suurune summa (2006. aastal 358 miljonit eurot) on saadud läbirääkijariikidelt. Mitmesuguste põhitegevustulude vähenemise üks peamisi põhjusi võrreldes eelneva eelarveaastaga on see, et eelneval eelarveaastal oli nende all kajastatud EAGFi nõuete väärtuse taastamisega seonduv 397 miljoni euro suurune tulu. Lisaks sellele kajastati eelneval eelarveaastal bilansis esmakordselt eelmaksetega seonduv erakorraline summa (778 miljonit eurot), mille vastaskanne on samuti kajastatud selle rubriigi all; suurim osa sellest (652 miljonit eurot) seondub Schengeni rahastu raames väljamakstud summadega. 2007. eelarveaastal oli asjaomane summa 33 miljonit eurot.

Selle rubriigi alla kuulub ka kasum vahetuskursi muutustest (välja arvatud finantstegevusest, mida on käsitletud lisas **3.5**). Nimetatud kasum tekib igapäevase tegevuse ja selle raames muus valuutas kui eurodes tehtavate tehingute käigus ning eelarveaasta lõpus läbiviidavast ümberhindlusest, mis on nõutav raamatupidamise aastaaruande koostamiseks. Nimetatud kasum hõlmab nii realiseeritud kui ka realiseerimata kasumit.

3.3. **HALDUSKULUD**

miljonites eurodes

	2007	2006
Personalikulud	4 289	3 998
Immateriaalse vara ning kinnisvara ja seadmetega seonduvad kulud	343	348
Muud halduskulud	2 488	2 273
Kokku	**7 120**	**6 619**

Siia kuuluvad ühenduste tegevuse käigus kantud halduskulud, mis hõlmavad personalikulusid ning immateriaalse vara ning kinnisvara ja seadmetega seonduvaid kulusid (nt amortisatsioon, hoolduskulud jne).

3.4. **PÕHITEGEVUSKULUD**

miljonites eurodes

	Lisa	2007	2006
Peamised põhitegevuskulud:	*3.4.1*		
Otsene tsentraliseeritud eelarve täitmine		9 504	12 273
Kaudne tsentraliseeritud eelarve täitmine		1 185	677
Detsentraliseeritud eelarve täitmine		1 978	1 809
Eelarve täitmine koostöös liikmesriikidega		89 778	90 828
Eelarve täitmine ühiselt rahvusvaheliste organisatsioonidega		949	34
Kokku		**103 394**	**105 621**
Muud põhitegevuskulud:	*3.4.2*		
Korrigeerimised/riskide ja kulude katteks eraldatud vahendid		260	116
Kahjum vahetuskursi muutustest		399	126
Muud		629	940
Kokku		**1 288**	**1 182**
Kokku		**104 682**	**106 803**

3.4.1. *Peamised põhitegevuskulud*

Euroopa ühenduste põhitegevuskulud katavad finantsperspektiivi erinevaid rubriike ja esinevad erinevas vormis olenevalt sellest, kuidas raha välja makstakse ja mis meetodil eelarvet täidetakse. Enamiku kulude (87 %) puhul rakendatakse eelarve täitmist koostöös liikmesriikidega, millega kaasneb ülesannete delegeerimine liikmesriikidele; siia kuuluvad näiteks sellised valdkonnad nagu EAGFi kulud ja struktuurimeetmed.

Põhitegevuskulude vähenemine tuleneb suures osas asjaolust, et 2006. eelarveaastal algas mõnede rahastatavate projektide likvideerimine ning mõned ei edenenud nii hästi, kui 2006. aastal oli prognoositud. Eelarve täitmisel koostöös liikmesriikidega toimus struktuurimeetmete (peamiselt ERFi) puhul 4,5 miljardi euro suurune vähenemine, mis tulenes peamiselt eespool mainitud põhjustest. Kõnealust vähenemist tasakaalustas osaliselt põllumajanduskulude suurenemine 3,3 miljardi euro võrra seoses uue maaelu arengu fondi (EARDFi) loomisega.

Otsese tsentraliseeritud eelarve täitmise raames toimunud kulude vähenemist 2,7 miljardi euro võrra tasakaalustas osaliselt nende kulude suurenemine 0,9 miljardi euro võrra, mida kantakse eelarve täitmise raames ühiselt rahvusvaheliste organisatsioonidega; see tulenes asjaomaste projektide paremast liigitamisest. Ülejäänud osa vähenemisest võib samuti selgitada eespool mainitud põhjustega, st mõnede projektide likvideerimise ja sellega, et mõned projektid ei edenenud nii hästi, kui 2006. aastal oli prognoositud.

3.4.2. *Muud põhitegevuskulud*

Kahjum vahetuskursi muutustest (välja arvatud finantstegevusest, mida on käsitletud lisas **3.6**) tekib igapäevasest tegevusest ja selle raames muus valuutas kui eurodes tehtavatest tehingutest ning eelarveaasta lõpus läbiviidavast ümberhindlusest, mis on vajalik raamatupidamise aastaaruande koostamiseks. Nimetatud kahjum hõlmab nii realiseeritud kui ka realiseerimata kahjumit.

Alamrubriiki „Muud" kuuluvad eelmaksete korrigeerimised ja komisjoni võlglastele esitatud nõuete allahindamise/mahakandmise summad. Siin on kajastatud ka ühe konsolideeritud ametiga seonduv 224 miljoni euro suurune summa, mis seondub CARDS programmi rakendamisega Kosovos, Serbias ja Montenegros.

3.5. **FINANTSTULU**

miljonites eurodes

	2007	2006
Dividenditulu (riskikapitalifondidest)	**6**	**6**
Intressitulu:		
Eelmaksetelt	33	43
Viivised hilinenud maksetelt	81	65
Vahetuslepingutelt	19	20
Likviidsetelt varadelt	97	92
Antud laenudelt	106	96
Rahalt ja raha ekvivalentidelt	263	123
Muud	12	1
Kokku	**611**	**440**
Muu finantstulu:		
Realiseeritud kasum finantsvarade müügist	6	25
Finantsvarade väärtuse langusest tingitud kahjumi vähenemine	1	2
Muud	23	104
Kokku	**30**	**131**
Nüüdisväärtuse korrigeerimised	**24**	**43**
Kasum vahetuskursi muutustest	**3**	**1**
Kokku	**674**	**621**

Ühenduste finantstulu koosneb intressitulust, mis on saadud laenudelt, mis on peamiselt antud kas üldeelarvest või laenatud vahenditest, ning võlakirjadest ja tuletisinstrumentidelt. Intresse teenitakse ka pangakontodel hoitavatelt summadelt ja lühiajalistelt tähtajalistelt pangahoiustelt.

3.6. **FINANTSKULUD**

miljonites eurodes

	2007	2006
Intressikulud:		
Liisingult	101	102
Vahetuslepingutelt	17	16
Võetud laenudelt	91	81
Muud	5	1
Kokku	**214**	**200**
Muud finantskulud:		
Finantsriskide katteks eraldatud vahendite korrigeerimised	11	38
Finantstasud eelarvevahenditelt	57	55
Realiseeritud kahjum finantsvarade müügist	9	0
Finantsvarade väärtuse langusest tingitud kahjum	15	10
Muud	35	23
Kokku	**127**	**126**
Nüüdisväärtuse korrigeerimised	**7**	**0**
Kahjum vahetuskursi muutustest	**6**	**5**
Kokku	**354**	**331**

Euroopa ühenduste kantud peamine finantskulu koosneb intressidest, sealhulgas peamiselt kapitalirendi lepingute intressidest ning laenude andmise tehingute rahastamiseks võetud laenude intressidest. Lisaks kahjumile finantsvarade müügist ja nende väärtuse allahindlusest kuuluvad muude finantskulude hulka ka finantsriskide katteks eraldatud vahendite korrigeerimised ja usaldusisikutele makstud haldustasud.

3.7. **OSA SIDUS- JA ÜHISETTEVÕTETE NETOKASUMIS/(KAHJUMIS)**

Raamatupidamisarvestuses rakendatava kapitaliosaluse meetodi kohaselt kajastavad ühendused tulude ja kulude aruandes oma osa oma sidusettevõtte EIFi ja ühisettevõtete netokasumis (vt lisad **E.2.3.1** ja **E.2.3.2**).

3.8. **SEGMENDIARUANDLUS**

Segmendiaruandes on esitatud põhitegevustulu ja -kulu jaotumine poliitikavaldkondade lõikes, võttes aluseks komisjonisisese tegevuspõhise eelarvestruktuuri. Poliitikavaldkonnad võib rühmitada kolme suurema rubriigi alla — tegevus Euroopa Liidus, tegevus väljaspool Euroopa Liitu ning teenused ja muud.

„Tegevus Euroopa Liidus" on neist rubriikidest mahukaim, hõlmates paljusid Euroopa Liidu siseseid poliitikavaldkondi. „Tegevus väljaspool Euroopa Liitu" käsitleb väljaspool ELi hallatavaid poliitikavaldkondi, näiteks kaubandust ja abi. „Teenused ja muud" on sise- ja horisontaalne tegevus, mis on vajalik ühenduste institutsioonide ja asutuste toimimiseks.

Konsolideeritud ametid on integreeritud eri poliitikavaldkondadesse. Muud institutsioonid peale komisjoni on rühmitatud konkreetse poliitikavaldkonna alla. Erinevate poliitikavaldkondade all on esitatud brutonäitajad enne konsolideerimisest tulenevaid elimineerimisi ning konsolideerimisest tulenevad elimineerimised on tehtud korraga ühes veerus.

Tähele tuleks panna, et omavahendeid ja osamaksusid ei ole erinevate tegevusliikide vahel ära jaotatud, sest neid arvutavad, koguvad ja haldavad kesksed komisjoni talitused. Need andmed on siin esitatud selleks, et netotulemust oleks võimalik tulude ja kulude aruandega võrrelda.

SEGMENDIARUANDLUS — KOKKUVÕTE

miljonites eurodes

	Tegevus ELis	Tegevus väljaspool ELi	Teenused ja muud	Likvideeritav ESTÜ	Teised institutsioonid	Konsolideerimisest tulenevad elimineerimised	Kokku
Põhitegevustulu:							
Trahvid	3 339	0	0	0	0	0	3 339
Põllumajandusmaksud	2 634	0	0	0	0	0	2 634
Kulude sissenõudmine	611	211	1	0	0	(9)	814
Tulu haldustegevusest	78	26	749	0	360	(98)	1 115
Muu põhitegevustulu	1 419	319	264	1	1	(826)	1 178
PÕHITEGEVUSTULU KOKKU	8 081	556	1 014	1	361	(933)	**9 080**
Halduskulud:	**(2 069)**	**(958)**	**(1 804)**	**0**	**(2 438)**	**149**	**(7 120)**
Personalikulud	(1 497)	(678)	(950)	0	(1 172)	8	(4 289)
Immateriaalse vara ning kinnisvara ja seadmetega seonduvad kulud	(88)	(10)	(108)	0	(137)	0	(343)
Muud halduskulud	(484)	(270)	(746)	0	(1 129)	141	(2 488)
Põhitegevuskulud:	**(98 267)**	**(6 192)**	**(955)**	**(52)**	**0**	**784**	**(104 682)**
Otsene tsentraliseeritud eelarve täitmine	(6 403)	(2 917)	(637)	0	0	453	(9 504)
Kaudne tsentraliseeritud eelarve täitmine	(1 159)	(258)	(2)	0	0	234	(1 185)
Detsentraliseeritud eelarve täitmine	(17)	(1 961)	0	0	0	0	(1 978)
Eelarve täitmine koostöös liikmesriikidega	(89 778)	0	0	0	0	0	(89 778)
Eelarve täitmine ühiselt rahvusvaheliste organisatsioonidega	(151)	(799)	0	0	0	1	(949)
Muud põhitegevuskulud	(759)	(257)	(316)	(52)	0	96	(1 288)
PÕHITEGEVUSKULUD KOKKU	**(100 336)**	**(7 150)**	**(2 759)**	**(52)**	**(2 438)**	**933**	**(111 802)**
NETO PÕHITEGEVUSKULUD	**(92 255)**	**(6 594)**	**(1 745)**	**(51)**	**(2 077)**	**0**	**(102 722)**
Tulu omavahenditest ja osamaksudest							**112 084**
Põhitegevuse ülejääk							**9 362**
Finantstulu (neto)							320
Muudatused töötajate hüvitiste kohustustes							(2 207)
Osa sidus- ja ühisettevõtete kasumis/kahjumis							(13)
Eelarveaasta tulem							**7 462**

SEGMENDIARUANDLUS — TEGEVUS ELis

miljonites eurodes

	Majandus- ja rahandusasjad	Ettevõtlus ja tööstus	Konkurents	Tööhõive	Põllumajandus	Transport ja energeetika	Keskkond	Teadusuuringud	Infoühiskond
Põhitegevustulu:									
Trahvid	0	0	3 339	0	0	0	0	0	0
Põllumajandusmaksud	0	0	0	0	2 634	0	0	0	0
Kulude sissenõudmine	0	0	0	91	504	3	0	4	8
Tulu haldustegevusest	0	9	0	0	0	2	1	0	9
Muu põhitegevustulu	0	152	0	36	41	207	36	339	19
PÕHITEGEVUSTULU KOKKU	**0**	**161**	**3 339**	**127**	**3 179**	**212**	**37**	**343**	**36**
Halduskulud:	**(48)**	**(181)**	**(60)**	**(88)**	**(97)**	**(180)**	**(86)**	**(171)**	**(119)**
Personalikulud	(42)	(129)	(56)	(69)	(83)	(137)	(64)	(146)	(91)
Immateriaalse vara ning kinnisvara ja seadmetega seonduvad kulud	0	(8)	0	(1)	0	(1)	(1)	0	0
Muud halduskulud	(6)	(44)	(4)	(18)	(14)	(42)	(21)	(25)	(28)
Põhitegevuskulud:	**(32)**	**(310)**	**(22)**	**(9 848)**	**(55 493)**	**(995)**	**(205)**	**(3 215)**	**(890)**
Otsene tsentraliseeritud eelarve täitmine	(32)	(241)	0	(182)	(30)	(652)	(180)	(3 193)	(818)
Kaudne tsentraliseeritud eelarve täitmine	0	0	0	0	0	(58)	(10)	(2)	(43)
Detsentraliseeritud eelarve täitmine	0	0	0	0	(1)	(16)	0	0	0
Eelarve täitmine koostöös liikmesriikidega	0	0	0	(9 643)	(55 227)	0	0	0	0
Eelarve täitmine ühiselt rahvusvaheliste organisatsioonidega	0	0	0	0	0	(136)	0	0	0
Muud põhitegevuskulud	0	(69)	(22)	(23)	(235)	(133)	(15)	(20)	(29)
PÕHITEGEVUSKULUD KOKKU	**(80)**	**(491)**	**(82)**	**(9 936)**	**(55 590)**	**(1 175)**	**(291)**	**(3 386)**	**(1 009)**
NETO PÕHITEGEVUSKULUD	**(80)**	**(330)**	**3 257**	**(9 809)**	**(52 411)**	**(963)**	**(254)**	**(3 043)**	**(973)**

miljonites eurodes

	Teadusuuringute Ühiskeskus	Kalandus	Siseturg	Regionaalpoliitika	Maksundus ja tolliliit	Haridus ja kultuur	Tervishoid ja tarbijakaitse	Õigus, vabadus ja turvalisus	Tegevus ELis kokku
Põhitegevustulu:									
Trahvid	0	0	0	0	0	0	0	0	3 339
Põllumajandusmaksud	0	0	0	0	0	0	0	0	2 634
Kulude sissenõudmine	0	(46)	0	30	0	11	5	1	611
Tulu haldustegevusest	53	0	0	0	0	4	0	0	78
Muu põhitegevustulu	52	1	189	(1)	0	181	85	82	1 419
PÕHITEGEVUSTULU KOKKU	**105**	**(45)**	**189**	**29**	**0**	**196**	**90**	**83**	**8 081**
Halduskulud:	**(355)**	**(32)**	**(138)**	**(63)**	**(41)**	**(196)**	**(135)**	**(79)**	**(2 069)**
Personalikulud	(224)	(27)	(93)	(51)	(35)	(96)	(93)	(61)	(1 497)
Immateriaalse vara ning kinnisvara ja seadmetega seonduvad kulud	(67)	0	(3)	0	(1)	(2)	(3)	(1)	(88)
Muud halduskulud	(64)	(5)	(42)	(12)	(5)	(98)	(39)	(17)	(484)
Põhitegevuskulud:	**(107)**	**(792)**	**(51)**	**(24 239)**	**(37)**	**(1 216)**	**(379)**	**(436)**	**(98 267)**
Otsene tsentraliseeritud eelarve täitmine	(90)	(274)	(7)	(20)	(37)	(147)	(322)	(178)	(6 403)
Kaudne tsentraliseeritud eelarve täitmine	0	0	0	(31)	0	(998)	(16)	(1)	(1 159)
Detsentraliseeritud eelarve täitmine	0	0	0	0	0	0	0	0	(17)
Eelarve täitmine koostöös liikmesriikidega	0	(516)	0	(24 173)	0	0	0	(219)	(89 778)
Eelarve täitmine ühiselt rahvusvaheliste organisatsioonidega	0	0	0	(15)	0	0	0	0	(151)
Muud põhitegevuskulud	(17)	(2)	(44)	0	0	(71)	(41)	(38)	(759)
PÕHITEGEVUSKULUD KOKKU	**(462)**	**(824)**	**(189)**	**(24 302)**	**(78)**	**(1 412)**	**(514)**	**(515)**	**(100 336)**
NETO PÕHITEGEVUSKULUD	**(357)**	**(869)**	**0**	**(24 273)**	**(78)**	**(1 216)**	**(424)**	**(432)**	**(92 255)**

SEGMENDIARUANDLUS — TEGEVUS VÄLJASPOOL ELi

miljonites eurodes

	Välissuhted	Kaubandus	Arenguabi	Laienemine	Humanitaarabi	Tegevus väljaspool ELi kokku
Põhitegevustulu:						
Kulude sissenõudmine	61	0	6	142	2	211
Tulu haldustegevusest	25	0	1	0	0	26
Muu põhitegevustulu	69	0	(2)	252	0	319
PÕHITEGEVUSTULU KOKKU	**155**	**0**	**5**	**394**	**2**	**556**
Halduskulud:	**(684)**	**(46)**	**(133)**	**(74)**	**(21)**	**(958)**
Personalikulud	(451)	(41)	(119)	(53)	(14)	(678)
Immateriaalse vara ning kinnisvara ja seadmetega seonduvad kulud	(8)	0	0	(2)	0	(10)
Muud halduskulud	(225)	(5)	(14)	(19)	(7)	(270)
Põhitegevuskulud:	**(2 943)**	**(9)**	**(853)**	**(1 709)**	**(678)**	**(6 192)**
Otsene tsentraliseeritud eelarve täitmine	(1 540)	(8)	(508)	(389)	(472)	(2 917)
Kaudne tsentraliseeritud eelarve täitmine	(32)	0	(1)	(225)	0	(258)
Detsentraliseeritud eelarve täitmine	(711)	0	(348)	(902)	0	(1 961)
Eelarve täitmine ühiselt rahvusvaheliste organisatsioonidega	(644)	(1)	15	34	(203)	(799)
Muud põhitegevuskulud	(16)	0	(11)	(227)	(3)	(257)
PÕHITEGEVUSKULUD KOKKU	**(3 627)**	**(55)**	**(986)**	**(1 783)**	**(699)**	**(7 150)**
NETO PÕHITEGEVUSKULUD	**(3 472)**	**(55)**	**(981)**	**(1 389)**	**(697)**	**(6 594)**

SEGMENDIARUANDLUS — TEENUSED JA MUUD

miljonites eurodes

	Press ja teave	Pettustevastane Amet	Koordineerimine	Personal ja haldus	Eurostat	Eelarve	Audit	Keeled	Muud	Teenused ja muud kokku
Põhitegevustulu:										
Kulude sissenõudmine	0	0	0	2	(1)	0	0	0	0	1
Tulu haldustegevusest	2	5	0	616	0	43	0	83	0	749
Muu põhitegevustulu	(2)	(1)	5	15	0	10	0	2	235	264
PÕHITEGEVUSTULU KOKKU	**0**	4	**5**	**633**	**(1)**	**53**	**0**	**85**	**235**	**1 014**
Halduskulud:	**(93)**	**(45)**	**(146)**	**(1 152)**	**(62)**	**(45)**	**(8)**	**(316)**	**63**	**(1 804)**
Personalikulud	(59)	(31)	(120)	(414)	(57)	(36)	(7)	(252)	26	(950)
Immateriaalse vara ning kinnisvara ja seadmetega seonduvad kulud	(2)	0	0	(106)	0	0	0	0	0	(108)
Muud halduskulud	(32)	(14)	(26)	(632)	(5)	(9)	(1)	(64)	37	(746)
Põhitegevuskulud:	**(82)**	**(11)**	**(2)**	**(44)**	**(56)**	**(473)**	**0**	**(1)**	**(286)**	**(955)**
Otsene tsentraliseeritud eelarve täitmine	(79)	(11)	(1)	(39)	(56)	(470)	0	(1)	20	(637)
Kaudne tsentraliseeritud eelarve täitmine	(2)	0	0	0	0	0	0	0	0	(2)
Muud põhitegevuskulud	(1)	0	(1)	(5)	0	(3)	0	0	(306)	(316)
PÕHITEGEVUSKULUD KOKKU	**(175)**	**(56)**	**(148)**	**(1 196)**	**(118)**	**(518)**	**(8)**	**(317)**	**(223)**	**(2 759)**
NETO PÕHITEGEVUSKULUD	**(175)**	**(52)**	**(143)**	**(563)**	**(119)**	**(465)**	**(8)**	**(232)**	**12**	**(1 745)**

4. RAHAVOOGUDE ARUANDE LISAD

4.1. **RAHAVOOGUDE ARUANDE EESMÄRK JA KOOSTAMINE**

Teavet rahavoogude kohta kasutatakse alusena selle hindamisel, milline on ühenduste raha ja raha ekvivalentide loomise suutlikkus ja millised on ühenduste vajadused nende rahavoogude kasutamisel.

Rahavoogude aruanne on koostatud kaudsel meetodil. See tähendab, et eelarveaasta netoülejääki või -puudujääki korrigeeritakse mõjuga, mida avaldavad mitterahalised tehingud, varasematest või tulevastest põhitegevusega seotud maksetest või -laekumistest tulenevad viitvõlad või ettemaksed ning investeerimistegevuse rahavoogudega seotud tulud või kulud.

Välisvaluutatehingutest tekkinud rahavood kirjendatakse Euroopa ühenduste aruandlusvaluutas (eurodes), kohaldades välisvaluutas väljendatud summa suhtes rahavoo kuupäeval kehtinud euro ja välisvaluuta vahelist vahetuskurssi.

Eespool esitatud rahavoogude aruandes on perioodi rahavood kajastatud liigitatuna rahavoogudeks põhitegevusest ja investeerimistegevusest (finantseerimistegevus ühendustel puudub).

4.2. **PÕHITEGEVUS**

Põhitegevus on ühenduste igasugune tegevus, välja arvatud investeerimistegevus. See moodustab suurema osa läbiviidud tegevusest. Abisaajatele antud laene (ja võimalikke nendega seoses võetud laene) ei käsitleta investeerimistegevusena (ega finantseerimistegevusena), sest need antakse üldiste eesmärkide täitmise ja seega ühenduste igapäevase tegevuse raames. Põhitegevus hõlmab ka investeeringuid, mis on seotud näiteks EIFi, EBRD ja riskikapitali fondidega. Seda põhjusel, et nimetatud tegevuse eesmärk on osaleda poliitiliseks eesmärgiks seatud tulemuste saavutamises.

4.3. **INVESTEERIMISTEGEVUS**

Investeerimistegevus on immateriaalse vara ning kinnisvara ja seadmete soetamine ja võõrandamine ning raha ekvivalentide all kajastamata muude investeeringute soetamine ja võõrandamine. Investeerimistegevus ei hõlma abisaajatele antud laene. Eesmärk on kajastada ühenduste tehtud tegelikke investeeringuid.

Tuleb märkida, et ühenduste hoitavatest raha ja raha ekvivalentide saldodest 5 037 miljonit eurot ei saa ühendused kasutada. See on raha, mis on saadud määratud trahvidest, mille puhul teine pool on trahvi määramise vaidlustanud. Need summad on selgelt kajastatud „piirangutega rahana" lisas **2.11**.

5. BILANSIVÄLISTE KIRJETE ARUANNE

TINGIMUSLIKUD VARAD

miljonites eurodes

	Lisa	31.12.2007	31.12.2006
Saadud tagatised:	5.1		
Eelmaksetega seoses saadud tagatised	5.1.1	1 147	1 182
Lõpetamata trahvijuhtumitega seoses saadud tagatised	5.1.2	2 563	1 783
Muud saadud tagatised	5.1.3	784	954
Kokku		**4 494**	**3 919**
Allkirjastatud laenuvõtmise lepingud	5.2	**0**	**0**
Tingimuslikud varad, mis seonduvad struktuurimeetmetega seotud pettuste ja eeskirjade eiramise juhtumitega	5.3	**1 701**	**1 477**
Muud tingimuslikud varad	5.4	**4 455**	**1 274**
Tingimuslikud varad kokku		**10 650**	**6 670**

TINGIMUSLIKUD KOHUSTUSED JA EDASPIDISEKS RAHASTAMISEKS VÕETUD KULUKOHUSTUSED

miljonites eurodes

Tingimuslikud kohustused	Lisa	31.12.2007	31.12.2006
Antud tagatised:	5.5		
EIP laenudele antud tagatised	5.5.1	15 787	14 792
Muud antud tagatised	5.5.2	76	0
Kokku		**15 863**	**14 792**
Trahvid — Euroopa Kohtule esitatud kaebused	5.6	**8 682**	**5 611**
EAGF — pooleliolevad kohtuasjad	5.7	**1 095**	**1 255**
Kohtuasjade ja muude vaidlustega seonduvad summad	5.8	**2 043**	**2 429**
Muud tingimuslikud kohustused	5.9	**19**	**7**
Tingimuslikud kohustused kokku		**27 702**	**24 094**

Edaspidiseks rahastamiseks võetud kulukohustused	Lisa	31.12.2007	31.12.2006
Kasutamata jäänud kulukohustused	5.10	**239**	**256**
Veel ära kasutamata assigneeringutele vastavad kulukohustused	5.11	**95 992**	**90 040**
Mitmeaastaste meetmetega seonduvad juriidilised kohustused	5.12		
Struktuurimeetmed	5.12.1	385 722	0
Protokollid Vahemeremaadega	5.12.2	262	260
Kalanduskokkulepped	5.12.3	225	337
Kokku		**386 209**	**597**
Osamaksud seotud organisatsioonidele	5.13		
EBRD sissenõudmata aktsiakapital	5.13.1	443	443
EIFi sissenõudmata aktsiakapital	5.13.2	553	480
Kokku		**996**	**923**
Kasutusrendi kulukohustused	5.14	**2 003**	**1 660**
Lepingulised kulukohustused	5.15	**806**	**567**
Edaspidiseks rahastamiseks võetud kulukohustused kokku		**486 245**	**94 043**

Kõiki tingimuslikke kohustusi ja kulukohustusi rahastatakse vajaduse tekkimisel ühenduste eelarvest tulevastel aastatel. Ühenduste eelarvet rahastavad liikmesriigid.

TINGIMUSLIKUD VARAD

5.1. **SAADUD TAGATISED**

5.1.1. ***Eelmaksetega seoses saadud tagatised***

Siia kuuluvad tagatised, mida Euroopa ühendused nõuavad abisaajatelt ettemaksete (eelmaksete) väljamaksmisel. Seda liiki tagatiste puhul kuulub avaldamisele kaks väärtust — nominaalväärtus ja jooksev väärtus. Nominaalväärtuse puhul on aluseks olev sündmus seotud tagatise olemasoluga. Nominaalväärtus kajastatakse tingimusliku varana. Jooksva väärtuse puhul on tagatise aluseks olev sündmus eelmakse ja/või järgnevad tasaarvestused. Jooksev väärtus kajastatakse raamatupidamise aastaaruande lisades.

31. detsembri 2007. aasta seisuga oli seoses eelmaksetega komisjonile antud tagatiste nominaalväärtus 1 007 miljonit eurot, jooksev väärtus aga 772 miljonit eurot. Täiendavaid selgitusi pika- ja lühiajaliste eelmaksete kohta vt lisades **E.2.5** ja **E.2.9**.

5.1.2. ***Lõpetamata trahvijuhtumitega seoses saadud tagatised***

Siia kuuluvad tagatised, mis on saadud ühenduste trahvi saajatelt, kes soovisid trahvi vaidlustada. Ajutise makse tegemise asemel võib asjaomase trahvisumma (ja intressi) kohta anda pangatagatise.

5.1.3. ***Muud saadud tagatised***

miljonites eurodes

	31.12.2007	31.12.2006
Euratomi laenud: kolmandate isikute antud tagatised	474	436
Täitmistagatised	217	402
Hankemenetluste raames saadud tagatised	4	5
Maksetähtaja ületamise tagatised	6	18
Muud	83	93
Kokku	**784**	**954**

Komisjon on saanud kolmandatest isikutest garantidelt tagatisi Euratomi kaudu antud laenudele. Komisjon ei ole saanud kolmandatelt isikutelt tagatisi makromajandusliku finantsabi programmi raames antud laenudele. Neid laene tagab tagatisfond. Mõnikord nõutakse täitmistagatisi tagamaks, et ühenduste rahastamisest abi saajad täidavad oma kohustusi, mis tulenevad ühendustega sõlmitud lepingutest. Muude tagatiste alla kuuluvad 31. detsembrini 2007. aasta seisuga tagatised summas 73 miljonit eurot (2006. aastal 83 miljonit eurot), mille likvideeritav ESTÜ on saanud seoses antud laenudega (vastavalt asjaomastes lepingutes täpsustatule).

5.2. **ALLKIRJASTATUD LAENUVÕTMISE LEPINGUD**

Need on ühenduste sõlmitud laenuvõtmise lepingud, mille summa on eelarveaasta lõpu seisuga ühendustel veel kasutamata; 2007. ja 2006. aasta 31. detsembri seisuga selliseid lepinguid ei olnud.

5.3. **STRUKTUURIMEETMETEGA SEOTUD PETTUSED JA EESKIRJADE EIRAMINE**

Allpool esitatud tabelis on näidatud potentsiaalne summa, mille liikmesriigid võivad sisse nõuda struktuurifondidega seotud põhjendamatute kulutaotluste tõttu. Tabel põhineb ametlikel aruannetel, mille liikmesriigid on esitanud komisjoni määruse (EÜ) nr 1681/94 kohaselt, ning summad on selles näidatud liikmesriikide lõikes.

Allpool esitatud tabelis on näidatud summad, mille liikmesriigid on määratlenud veel sissenõutavana.

TINGIMUSLIKUD VARAD: PETTUSTE JA EESKIRJADE EIRAMISE JUHTUMID

miljonites eurodes

Liikmesriik	31.12.2007	31.12.2006
Austria	15	15
Belgia	16	15
Tšehhi Vabariik	1	0
Taani	10	12
Eesti	1	0
Soome	3	3
Prantsusmaa	12	13
Saksamaa	592	580
Kreeka	69	65
Ungari	1	0
Iirimaa	1	2
Itaalia	434	412
Läti	1	0
Madalmaad	12	12
Poola	11	1

miljonites eurodes

Liikmesriik	31.12.2007	31.12.2006
Portugal	83	73
Slovakkia	1	0
Sloveenia	0	1
Hispaania	249	157
Rootsi	2	1
Ühendkuningriik	178	115
Kokku	**1 692**	**1 477**

Tabelis esitatud summad kujutavad endast pigem teoreetilist maksimumi kui tegelikult tulevikus ühenduste eelarvesse laekuvaid summasid järgmistel põhjustel:

— Liikmesriigid ei anna alati oma sissenõudmistoimingute tulemustest aru.

— Kuigi liikmesriigid peavad komisjoni teavitama sissenõudmise tõenäosusest, on võimatu täpselt määrata, milline osa veel sissenõudmata summadest tegelikult sisse nõutakse. Riiklikes õigusaktides on mõnel juhul sätestatud 30aastane aegumistähtaeg, mistõttu riiklikud ametiasutused võivad soovi korral lükata võla ametliku mahakandmise edasi, isegi kui sissenõudmise võimalus on vaid teoreetiline. Struktuurimeetmete puhul peavad liikmesriigid nüüd saatma komisjonile kord aastas sissenõudmist ootavate summade kohta aruande (komisjoni määruse (EÜ) nr 438/2001 artikkel 8), et anda tegelikust olukorrast parem ülevaade.

— Isegi kui asjaomane liikmesriik alustab sissenõudmismenetlust õigeaegselt, ei ole positiivne tulemus garanteeritud. See kehtib eriti juhtudel, kui sissenõudekorraldus kohtus vaidlustatakse.

— Üksikprojekte kaasrahastatakse mitmeaastaste programmide raames. Enne mitmeaastase programmi lõppu on võimatu täpselt kindlaks määrata, milline summa sisse nõutakse, sest teatavatel juhtudel saab põhjendamatute kulude rahastamiseks kasutatud summad ümber jaotada teiste, õiguspäraste projektide vahel ja järgnevaid osamakseid, eelkõige lõppmakset, saab mõnel juhul kasutada varasemate põhjendamatute kulude korrigeerimiseks. Tabelites esitatud summad on esialgsed ja põhinevad kuni 2007. aasta veebruari lõpuni saadud ja töödeldud aruannetel. Nimetatud summad võivad hilinenult saabunud aruannete tulemusena veel muutuda.

Sissenõudmise võimalikkust iga juhtumi puhul eraldi ei saa liikmesriikide saadetud teabe põhjal piisava täpsusega hinnata. Peamised muutused alates 2006. aastast on sissenõudmiste suurenemine seoses Euroopa Sotsiaalfondi juhtumitega (Itaalia 11 miljonit eurot), Euroopa Regionaalarengu Fondi juhtumitega (Ühendkuningriik 40 miljonit eurot, Hispaania 109 miljonit eurot, Poola 10 miljonit eurot ja Saksamaa 10 miljonit eurot), Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi juhtumitega (Ühendkuningriik 23 miljonit eurot) ja Ühtekuuluvusfondi juhtumitega (Hispaania 30 miljonit eurot). Hispaanialt Euroopa Sotsiaalfondi juhtumitega seoses saavaolevad summad on 2006. eelarveaastaga võrreldes vähenenud 50 miljoni euro võrra.

Selles rubriigis on kajastatud ka EAGGFi arendusrahastu 1994.–1999. aasta perioodi summadega seonduvad 9 miljonit eurot.

5.4. **MUUD TINGIMUSLIKUD VARAD**

Suur osa Euroopa ühenduste kuludest oma juba oma laadilt esialgsed, sest kontrolli ja usaldusväärse finantsjuhtimisega seotud põhjustel jätab komisjon endale õiguse enne väljamakstud summade lõplikuks kuulutamist neid auditeerida, kontrollida ja tasaarvestada. Seega kuni asjaomane summa, projekt või programm ei ole asjaomase lepingu ja/või õigusakti alusel nõuetekohaselt abikõlblikuks kuulutatud, jääb võimalus nõuda abisaajatelt neile makstud summad sisse või vähendada neile tulevikus tehtavaid makseid. Komisjonil on õigus teha kontrolle ka pärast lõppmakse tegemist ja vajadusel nõuda alusetult makstud summad tagasi.

5.4.1. ***Kindlaksmääratud summad***

Põllumajanduse ja maaelu arengu puhul jäävad liikmesriikide deklareeritud summad esialgseks kuni raamatupidamise aastaaruande kontrollimise ja heakskiitmiseni iga-aastase sertifitseerimise ja komisjonipoolse läbivaatamise alusel, st põhimõtteliselt kuni 30. aprillini aastal N + 1. Komisjon võib finantskorrektsioone teha ka vastavusotsuste alusel, kuid seda vaid 24-kuulise ajavahemiku jooksul enne konkreetse liikmesriigi deklareeritud konkreetse valdkonna kulude auditeerimist. Seega on siin tingimusliku varana kajastatud 1 515 miljoni euro suurune summa, mis kujutab endast prognoositud summasid, mis peaksid teatavate perioodil 2001–2006 deklareeritud kulude kohta tehtud auditite tulemusel laekuma põllumajanduse valdkonnas tehtavate finantskorrektsioonide vastavusotsuste raames. Kuna asjaomased summad ei ole veel lõplikud, ei ole neid bilansis kajastatud.

Aruandeaastal on tingimusliku varana kajastatud 2,9 miljardi euro suurune summa, mis seondub võimalike liikmesriikidelt sissenõutavate finantskorrektsioonidega. Nimetatud summa põhineb komisjoni ja Euroopa Kontrollikoja auditite käigus tehtud tähelepanekutel, millest igaühe suhtes peadirektoraadid rakendavad järelmeetmeid. See kujutab endast kõige täpsemat hinnangut, mida 2007. eelarveaasta lõppkannete tegemise ajal oli võimalik anda, võttes arvesse auditite tulemusel võetud järelmeetmete hetkeseisu, heastavate meetmete kavade rakendamist ja välja saadetud lõplikku seisukohta väljendavaid kirju. Nimetatud summa võib muutuda peatamismenetluse ja finantskorrektsioonide menetluse tulemusena, mille raames antakse liikmesriikidele võimalus esitada ärakuulamisel oma väidete toetamiseks täiendavaid tõendeid.

5.4.2. *Kindlaksmääramata summad*

Osalejate tagatisfond

Osalejate tagatisfond on teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse seitsmenda raamprogrammi (FP7) raames loodud vastastikust tagatist pakkuv rahastamisvahend. Kõnealuse fondi peamine eesmärk on katta ühenduste ja osalejate finantsriske FP7 kaudsete meetmete rakendamisel ning selle kapital ja intressid kujutavad endast täitmistagatist. Kõik toetuste vormis rakendatavates kaudsetes meetmetes osalejad maksavad meetme kestuse ajaks osamaksu fondi kapitali. Seetõttu on nad osalejate tagatisfondi omanikud, samal ajal kui ühendusi esindab nende täitevasutusena komisjon. Kaudse meetme lõppedes makstakse osalejatele nende osamaks täies ulatuses tagasi, välja arvatud juhul, kui osalejate tagatisfond on kandnud oma kohustusi mittetäitvate abisaajate tõttu kahjumit — sel juhul makstakse osalejatele nende osamaks tagasi vähemalt 80 % ulatuses.

Osalejate tagatisfond tagab nii ühenduste kui ka osalejate finantshuvide kaitse. Seetõttu võib osalejate tagatisfondi käsitleda ühenduste tingimusliku varana; ometi sõltub selle tingimusliku vara suurus mitmete ebakindlate tulevikusündmuste toimumisest või mittetoimumisest ning seetõttu ei saa seda praegu usaldusväärselt hinnata. Seetõttu ei ole tingimusliku varana ühtegi summat kajastatud. Teabe huvides tuleks märkida, et 31. detsembri 2007. aasta seisuga olid osalejad maksnud fondi osamaksusid kokku 38 miljoni euro suuruses summas.

TINGIMUSLIKUD KOHUSTUSED

5.5. **ANTUD TAGATISED**

5.5.1. *Tagatised Euroopa Investeerimispanga (EIP) omavahenditest antud laenudele*

miljonites eurodes

	Jagatud riskid 31.12.2007 seisuga	Jagamata riskid 31.12.2007 seisuga		Tasumata 31.12.2007 seisuga kokku	Tasumata 31.12.2006 seisuga
		Avalikõiguslikud asutused	Eraettevõtted		
65 % tagatis	1 756	7 063	1 319	**10 138**	8 040
70 % tagatis	191	2 799	235	**3 225**	3 747
75 % tagatis	0	1 116	129	**1 245**	1 487
100 % tagatis	0	886	293	**1 179**	1 518
Kokku	**1 947**	**11 864**	**1 976**	**15 787**	**14 792**

Ühenduste eelarvest on tagatud laenud, mille EIP on 31. detsembri 2007. aasta seisuga andnud oma omavahenditest kolmandatele riikidele ja mille kohta ta on asjakohased dokumendid allkirjastanud (sealhulgas liikmesriikidele enne nende ühinemist antud laenud). Samal ajal on ühenduste tagatis piiratud lubatud krediidiliinide ülemmäära protsendiga: 65 %, 70 %, 75 % või 100 %. Kui ülemmäära ei ole saavutatud, katab ühenduste tagatis kogu summa. 31. detsembri 2007. aasta seisuga moodustas laenujääk kokku 15 787 miljonit eurot (2006. aastal 14 792 miljonit eurot), mis kujutab endast ühenduste maksimumriski.

Ühenduste eelarvetagatisega kaetud laenudele saab EIP tagatisi ka kolmandatelt isikutelt (riikidelt, avalikõiguslikelt ja eraõiguslikelt finantsinstitutsioonidelt); neil juhtudel on komisjon teisena vastutav garant. Ühenduste eelarvetagatisega on kaetud üksnes „jagatud riskide" rubriigi raames antud tagatiste poliitiline risk. EIP katab muud riskid, kui esimesena vastutav garant ei täida võetud kohustusi. Kui esimesena vastutav garant „jagamata riskide" rubriigi raames antud tagatiste puhul ei täida võetud kohustusi, kaetakse kõik riskid ühenduste eelarvest. Kui esimesena vastutav garant on avalik-õiguslik asutus, piirduvad nimetatud riskid reeglina poliitilise riskiga, kui aga tagatise on andnud institutsioon või eraettevõte, võib juhtuda, et ühenduste eelarvest tuleb katta ka kommertsrisk.

5.5.2. ***Muud antud tagatised***

Riskijagamisrahastu raames makstud komisjoni osamaksu kasutatakse sellise finantsriski katteks, mis tuleneb EIP poolt abikõlblikele teadusprojektidele antud laenudest ja tagatistest. Ajavahemikuks 2007–2013 on komisjoni eelarves selleks ette nähtud kokku kuni 1 miljard eurot, millest kuni 800 miljonit eurot on ette nähtud eriprogrammi „Koostöö" ja kuni 200 miljonit eurot eriprogrammi „Võimekus" raames. EIP on võtnud kohustuse sama summa eraldamiseks.

Komisjon on blokeerinud 34 miljoni euro suuruse summa kapitalipaigutustena. Kapitalipaigutused katavad EIP poolt riskijagamisrahastu raames antud laenudest ja tagatistest tulenevat ettenägematut kahjumit. Need kujutavad endast maksimaalset kahjumit, mida komisjon võib kanda, kui antud laenude ja tagatiste saajad jätavad oma kohustused täitmata. See on riskijagamisrahastule antud komisjoni tagatise ülemmäär ja seetõttu käsitletakse seda EÜ tingimusliku kohustusena.

MEDA programmi raames on komisjon loonud erifondi kaudu tagatismehhanismi, millest saavad kasu kaks Maroko organisatsiooni — Caisse Centrale de Garantie ja Fonds Dar Ad-Damane. 31. detsembri 2007. aasta seisuga oli nimetatud krediidirahastute kogumaht 1 050 miljonit Maroko dirheimi, millest komisjoni tagatisega on kaetud 465 miljoni Maroko dirheimi (41 miljoni euro) suurune summa.

5.6. **TRAHVID**

Kõnealune summa seondub trahvidega, mille komisjon on määranud konkurentsieeskirjade rikkumise eest ja mis on ajutiselt tasutud, kuid kaevatud edasi või võidakse edasi kaevata. Asjaomast summat kajastatakse tingimusliku kohustusena seni, kuni juhtumi kohta on vastu võetud lõplik Euroopa Kohtu otsus. Ajutistelt maksetelt kogunenud intressid (309 miljonit eurot) kuuluvad eelarveaasta tulemi hulka ja on samuti kajastatud tingimusliku kohustusena, et peegeldada ebakindlust seoses nimetatud summade kuuluvusega komisjonile.

5.7. **EAGF — POOLELIOLEVAD KOHTUASJAD**

Siin on kajastatud EAGFi vastavusotsustega seotud tingimuslikud kohustused liikmesriikide ees, mille suhtes Euroopa Kohus ei ole veel kohtuotsust teinud. Kohustuse lõplik summa ja aasta, mil rahuldatud kaebuse mõju kirjendatakse eelarvesse, oleneb Euroopa Kohtus toimuva menetluse kestusest. Tõenäoliselt tasumisele kuuluvate summade prognoos (216 miljonit eurot) on kajastatud bilansis pikaajaliste riskide ja kulude katteks eraldatud vahendite all (vt lisa **E.2.13**).

5.8. **KOHTUASJADE JA MUUDE VAIDLUSTEGA SEONDUVAD SUMMAD**

See rubriik seondub kahjude hüvitamiseks ühenduste vastu esitatud hagidega, mis on praegu menetlemisel, ning muude kohtuvaidluste ja prognoositud kohtukuludega. Kõige olulisemad summad võib kokku võtta järgmiselt:

— Hagi, mis esitati 2003. aasta juunis komisjoni vastu seoses komisjoni tehtud otsusega. Algne nõue oli 518 miljonit inglise naela. Komisjon esitas oma vastuväited 2005. aasta veebruaris. 2008. aasta mais vähendati nõuet 257 miljoni inglise naelani. Kohtuotsus tehakse oodatavalt 2008. aasta lõpuks.

— Hagi, mis esitati 2003. aasta oktoobris kahjude hüvitamiseks seoses komisjoni tehtud otsusega. Hagi summa oli 1 664 miljonit eurot. Esimese Astme Kohus tegi selles kohtuasjas 2007. aasta juulis otsuse, millega ta mõistab komisjoni süüdi ja nõuab temalt kahjude hüvitamist. Ometi ei määratlenud kohus oma otsuses nimetatud hüvitise suurust. Sõltumatut eksperti ei ole praeguseks veel nimetatud ja hüvitatavate kahjude kohta puudub usaldusväärne hinnang. Lisaks sellele on komisjon Esimese Astme Kohtu tehtud kohtuotsuse edasi kaevanud. Neid ebakindlust põhjustavaid asjaolusid silmas pidades jätkatakse tingimusliku kohustuse kajastamist algse nõude väärtuses.

Muud summad tulenevad vaidlustest hankijate, töövõtjate ja endiste töötajatega. Tuleb märkida, et EÜ asutamislepingu artikli 288 kohases kahjude hüvitamiseks esitatud hagis peab hageja tõestama, et institutsioon on toime pannud üksikisikute õigusi käsitleva õigussätte piisavalt raske rikkumise, ning näitama, millised on hageja tegelikult kantud kahjud ning milline on otsene põhjuslik seos õigusvastase akti ja kahjude vahel.

5.9. **MUUD TINGIMUSLIKUD KOHUSTUSED**

Peamine selles rubriigis kajastatud summa on võimalik kohustus, mille suurus on hinnanguliselt 5 miljonit eurot ja mis seondub teatavate haiguste likvideerimise kuludega, mida võib olla vaja rahastada komisjoni eelarvest.

EDASPIDISEKS RAHASTAMISEKS VÕETUD KULUKOHUSTUSED

5.10. KASUTAMATA JÄÄNUD KULUKOHUSTUSED

Siia kuuluvad laenuandmise ja omakapitaliinvesteeringute lepingud, mille komisjon ja likvideeritav ESTÜ on sõlminud (ei ole kaetud täitmata kulukohustustega), kuid mida teine pool ei ole eelarveaasta lõpu seisuga veel ära kasutanud.

5.11. VEEL ÄRA KASUTAMATA ASSIGNEERINGUTELE VASTAVAD KULUKOHUSTUSED

Eelarvelised täitmata kulukohustused on summa, mis kujutab endast võetud kulukohustusi, millele vastavad makseid ei ole veel tehtud ja/või mida ei ole veel tühistatud. 31. detsembri 2007. aasta seisuga oli eelarveliste täitmata kulukohustuste summa kokku 138 740 miljonit eurot. Rahastamisele kuuluva tulevase kulukohustusena on avaldatud summa, mis on saadud eelarveliste täitmata kulukohustuste vähendamisel 2007. aasta tulude ja kulude aruandes kuluna kajastatud asjaomaste summade võrra, mis annab tulemuseks 95 992 miljonit eurot.

Eelarvelised täitmata kulukohustused on mitmeaastaste programmide olemasolu loomulik tagajärg. Täpsema ülevaate andmiseks sellest, millest kõnealune summa koosneb, otsustati eraldi välja tuua kõige vanemad kulukohustused või need kulukohustused, mille puhul ei täheldatud mingeid liikumisi. Sellest tulenevalt võeti kasutusele mõiste „võimalikud mittenõuetekohased täitmata kulukohustused". Need koosnevad kulukohustustest, mis vastavad ühele kahest järgmisest tingimusest:

— kulukohustused, mis on üle viie aasta vanad;

— kulukohustused, mille kohta ei ole kahe viimase aasta jooksul tehtud ühtegi raamatupidamiskannet (makset või vahendite vabastamist).

2002. aasta novembri ja 2003. aasta ühisavalduste tulemusena rõhutasid komisjon, Euroopa Parlament ja nõukogu vajadust kõnealused võimalikud mittenõuetekohased täitmata kulukohustused järk-järgult tühistada. Sellest tulenevalt tehakse sellele määratlusele vastavad kulukohustused iga eelarveaasta alguses kindlaks ja vaadatakse ükshaaval läbi. Kõnealused kulukohustused liigitatakse kaheksasse erinevasse kategooriasse vastavalt määratletud hüpoteetilisele juhtumile. Oluline on märkida, et enamik võimalike mittenõuetekohaste täitmata kulukohustuste tingimustele vastavatest kulukohustustest on talitused liigitanud tavalisteks kulukohustusteks või veel kehtivateks lepinguteks (vaatamata asjaolule, et nõutava arve või tõendava dokumendi esitamise tähtaeg on ületatud). Iga-aastase võimalike mittenõuetekohaste täitmata kulukohustuste menetluse eesmärk on minimeerida põhjendamatute täitmata kulukohustuste osakaalu, vaadates läbi kõik võimalikud mittenõuetekohased täitmata kulukohustused, ajakohastades talitustes peetavat liigitust ja teostades järelevalvet selle üle, et elimineeritaks selliste lepingutega seotud kulukohustused, mis saab lõpetada.

5.12. MITMEAASTASTE MEETMETEGA SEONDUVAD JURIIDILISED KOHUSTUSED

Kõnealused kulukohustused tekkisid seetõttu, et komisjon otsustas võtta pikaajalised juriidilised kohustused selliste summade kohta, mis ei olnud veel eelarves kulukohustuste assigneeringutega kaetud. Mitte kõik mitmeaastased programmid ei hõlma kulukohustusi, mille kajastamine selle rubriigi all oleks nõutav, sest tulevaste eelarveaastate kulud sõltuvad eelarvepädevate institutsioonide iga-aastastest otsustest või asjaomastes eeskirjades tehtud muudatustest.

5.12.1. *Struktuurimeetmed*

Järgnevas tabelis on võrreldud juriidilisi kohustusi, mille jaoks eelarvelisi kulukohustusi ei ole veel võetud, ja 2007.–2013. aasta finantsraamistikus (finantsperspektiivis) ettenähtud summadest tulenevaid maksimaalseid kulukohustusi:

miljonites eurodes

	2007.–2013. aasta finantsperspektiivis ettenähtud summad (A)	Võetud juriidilised kohustused (B)	2007. aasta eelarvelised kulukohustused (C)	Juriidiliste kohustuste ja eelarveliste kulukohustuste vahe (= B - C)	Maksimaalsed kulukohustused (= A - C)
Ühtekuuluvuspoliitika fondid	346 542	341 514	44 822	296 692	301 720
Loodusvarad	92 599	67 816	9 941	57 875	82 658
Ühinemiseelse abi rahastamisvahend	1 629	1 629	285	1 344	1 344
Kokku	**440 770**	**410 959**	**55 048**	**355 911**	**385 722**

Struktuurimeetmed kujutavad endast ajavahemikuks 2007–2013 kavandatud abi. 2007. aastal algas periood, mil kohaldatakse uut finantsraamistikku, mille esitusviis ja eesmärgid on eelmise perioodi finantsraamistiku omadest erinevad. Kuna tegemist on uue perioodi algusega, siis on juriidilised kohustused küllaltki märkimisväärsed, eelkõige võrreldes 2006. eelarveaastaga, mil kajastatavad summad puudusid, sest 31. detsembri 2006. aasta seisuga täitmata kulukohustusi ei olnud.

5.12.2. ***Protokollid Vahemeremaadega***

Siin on kajastatud kulukohustused, mis on võetud Vahemere piirkonna kolmandate riikide finantsprotokollide alusel; siin esitatud summa kujutab endast erinevust sõlmitud protokollide kogusumma ja raamatupidamisarvestuses kirjendatud eelarveliste kulukohustuste summa vahel. Nimetatud protokollide näol on tegemist rahvusvaheliste lepingutega, mida ei saa ilma mõlema osapoole nõusolekuta lõpetada, kuigi nende lõpetamise menetlus on käimas.

5.12.3. ***Kalanduskokkulepped***

Kalanduskokkulepped hõlmavad kulukohustusi, mis on võetud kolmandate isikute ees seoses välistegevuse ja kalandusmeetmete raames teostatavate muude meetmetega ning mis jaotuvad kindla perioodi peale.

5.13. **OSAMAKSUD SEOTUD ORGANISATSIOONIDELE**

See summa kujutab endast tasumata makseid, mis tulenevad kapitalist, mille komisjon on märkinud, kuid mida ei ole veel sisse nõutud.

5.13.1. ***EBRD sissenõudmata aktsiakapital***

miljonites eurodes

EBRD	EBRD kapital kokku	Komisjoni märgitud kapital
Kapital	19 794	600
Sissemakstud	(5 198)	(157)
Sissenõudmata	14 596	**443**

5.13.2. ***EIFi sissenõudmata aktsiakapital***

miljonites eurodes

EIF	EIF kapital kokku	Komisjoni märgitud kapital
Kapital	2 770	691
Sissemakstud	(554)	(138)
Sissenõudmata	2 216	**553**

7. mail 2007. aastal toimunud EIFi aktsionäride iga-aastasel üldkoosolekul otsustati emiteerida 1 000 uut aktsiat, mis oleksid samasugused kui juba olemasolevad 2 000 aktsiat (nominaalväärtusega 1 miljon eurot aktsia kohta, 20 % sissemakse määraga). Fondi aktsionäridel on võimalik märkida neid uusi aktsiaid oma äranägemisel ja proportsionaalselt oma olemasoleva osalusega aktsiakapitalis. Maksmiseks nähti ette neljaaastane ajavahemik, mis algas 2007. aastal ja lõpeb 2010. aastal. 30. juunil 2010 märgib EIP kõik aktsiad, mida teised aktsionärid ei ole veel märkinud.

2007. aasta jooksul märkisid EIFi aktsionärid kokku 770 aktsiat nominaalväärtusega 1 miljon eurot aktsia kohta. Aktsiate hinnalisand aktsia kohta oli 136 544,84 eurot. Ühendused märkisid 91 aktsiat, makstes 2007. aastal 20 % nende nominaalväärtusest ja hinnalisandi. Ühenduste osalus on piiratud 900 aktsiaga (summas 900 miljonit eurot).

5.14. **KASUTUSRENDI KULUKOHUSTUSED**

miljonites eurodes

Kirjeldus	Tulevikus tasumisele kuuluvad summad			
	Alla 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku
Hooned	268	889	823	1 980
IT ja muud seadmed	8	12	3	23
Kokku	**276**	**901**	**826**	**2 003**

Siia rubriiki kuuluvad hooned ja muud seadmed, mida renditakse kasutusrendilepingute alusel, mis ei vasta bilansi aktiva poolele kirjendamise tingimustele. Näidatud summad vastavad lepingute tähtaja jooksul veel väljamaksmata kulukohustustele.

2007. eelarveaastal kajastati tulude ja kulude aruandes kasutusrendiga seoses kuluna 275 miljonit eurot.

5.15. **LEPINGULISED KULUKOHUSTUSED**

Sellesse rubriiki kuuluvad summad, mille Euroopa ühendused on kohustatud tulevikus tasuma seoses bilansipäeva seisuga kehtinud lepingutega. Peamiselt hõlmavad need mitmeaastasi lepinguid, mis on seotud selliste teenuste osutamisega nagu turvateenistus, koristamine jms, aga ka lepingulisi kulukohustusi, mis on seotud selliste eriprojektidega nagu ehitustööd. Näidatud summad vastavad summadele, mis tuleb välja maksta lepingute tähtaja jooksul.

Siin on kajastatud ka nõukogu hoonetega seotud lepingutega seonduv 22 miljoni euro suurune ja parlamendi ehituslepingutega seonduv 367 miljoni euro suurune täitmata lepinguline kohustus. Olulistest summadest on siin veel kajastatud 348 miljonit eurot, mis seondub Euroopa Kohtu hoone laiendamisega Luksemburgis.

6. ALUSETULT MAKSTUD SUMMADE SISSENÕUDMINE

6.1. **SISSEJUHATUS**

Alusetult makstud summade sissenõudmine on kontrollisüsteemide toimimise viimane etapp ning kõnealuste sissenõudmiste kohta hinnangu andmine on usaldusväärse finantsjuhtimise seisukohast keskse tähtsusega. Sissenõutavad summad seonduvad tavaliselt varasematel eelarveaastatel kirjendatud kuludega, mis tulenevad makse tegemise kuupäeva ja järelauditi tegemise vahele jäävast ajavahemikust ning ajast, mis on vajalik vastuväidete esitamiseks ja lõplikult tasumisele kuuluva summa kindlaksmääramiseks. Põllumajanduse valdkonnas pikeneb see ajavahemik veelgi, kui asjaomased liikmesriigid taotlevad lepitusmenetlust.

ELi rahastatava projekti kontrollimisel püüavad audiitorid kontrollida finantseeskirjade ja lepingutingimuste täitmist, mis mõnikord on keerukad. Kuigi vigu, eeskirjade eiramist või pettusi võib toimuda ELi projekti või lepingu mis tahes etapil, tuvastatakse need kõige tõenäolisemalt lõppetapis, st kui abisaaja esitab lõppmakse taotluse.

Käesoleva peatüki eesmärk on anda ülevaade alusetult makstud summade sissenõudmisel kohaldatavast menetlusest ja anda võimalikult täpne hinnang nende summa kohta. Selge finantshuve või eeskirjade eiramise korral võib Euroopa Komisjon alusetult makstud summad sisse nõuda mitmel erineval viisil, mida on selgitatud allpool. Kui struktuurimeetmete puhul ületavad tehtud ettemaksed projekti lõplikke kulusid, tuleb kasutamata osa eelmaksetest sisse nõuda. Selliseid sissenõudmisi ei loeta vigade või eeskirjade eiramise tõttu tehtavateks sissenõudmisteks ja seega neid allpool esitatud analüüsis ei käsitleta.

6.2. **ALUSETULT TEHTUD MAKSETE SISSENÕUDMINE EELARVE TÄITMISEL KOOSTÖÖS LIIKMESRIIKIDEGA**

Umbes 80 % eelarvest täidavad Euroopa Komisjon ja liikmesriigid omavahelise koostöö raames. Eelarve täitmisel koostöös liikmesriikidega kantud kuludeks on peamiselt põllumajanduse, struktuurimeetmete ja kalanduse kulud.

Kui Euroopa Komisjon täidab eelarvet koostöös liikmesriikidega, delegeeritakse eelarve täitmise ülesanded ja vastutus, sealhulgas abikõlblike kulude korrigeerimine, liikmesriikidele; seega vastutavad abisaajate poolse eeskirjade eiramise kõrvaldamise eest eelkõige liikmesriigid. Euroopa Komisjonil on sealjuures ülesandeks teostada üldist järelevalvet — ta kontrollib liikmesriikide finantsjuhtimise nõuetekohasust ja näeb ette korrektsioonid, kui ta leiab, et liikmesriik ei ole EÜ eelarvet eeskirjade eiramise eest piisavalt kaitsnud. Selliseid korrektsioone võib olla vajalik teha ka Euroopa Kontrollikoja auditite ja kontrollide või OLAFi teostatud uurimiste tulemusel.

Kontrollahel ei oleks täielik ilma mehhanismita, millega tagatakse, et liikmesriigid teevad oma tööd nõuetekohaselt, ja millega nõuete täitmata jätmise korral nähakse neile ette vajalikud finantstagajärjed.

Komisjonil on teatavatel juhtudel, kui põhjendamatute kulude täpset summat ei ole võimalik või praktiline kindlaks teha või kui kõnealuste kulude tühistamine kogu ulatuses oleks ebaproportsionaalne, õigus kohaldada ekstrapoleeritud või kindlasummalisi korrektsioone. Ekstrapoleerimist kasutatakse, kui kättesaadavad on tulemused süsteemse eeskirjade eiramisega seonduvate juhtumite representatiivse valimi kohta. Kindlasummalisi korrektsioone kohaldatakse üksikute rikkumiste või süsteemse eeskirjade eiramise korral, kui finantsmõju ei ole täpselt mõõdetav, kuna selle mõju oleneb liiga paljudest muutujatest või on ebaselge.

6.2.1. *Põllumajanduse ja maaelu arengu valdkonnas kantud kulude sissenõudmine*

EAGFi ja EARDFi (millega asendati EAGGFi tagatisrahastu) raames rakendatav sissenõudmise mehhanism koosneb raamatupidamisarvestuse kontrollimisest ja heakskiitmisest ning põhjendamatute kulude sissenõudmisest.

Raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise menetlus

Raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise menetlust viib läbi komisjon ja see koosneb iga-aastasest finantsaspektidest lähtuvast kõigi makseasutuste raamatupidamisarvestuse kontrollimisest ja heakskiitmisest ning mitmeaastasest raamatupidamisarvestuse vastavuskontrollist, millega kontrollitakse liikmesriikide deklareeritud kulude vastavust ELi eeskirjadele. EAGFi puhul kajastatakse kõiki asjaomaseid summasid komisjoni tulude ja kulude aruandes tuluna. EARDFi puhul on liikmesriikide endi sisse nõutud summad ning iga-aastasest raamatupidamisarvestuse finantsaspektidest lähtuvast kontrollimisest ja heakskiitmisest tulenevad summad üldjuhul programmi jaoks taaskasutatavad.

Finantsaspektidest lähtuv raamatupidamisarvestuse kontrollimine ja heakskiitmine: komisjon võtab igal aastal vastu raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise otsuse, millega ta kiidab makseasutuste raamatupidamise aastaaruanded juhtkonna deklaratsioonide ning sertifitseerimisasutuste sertifikaatide ja aruannete alusel ametlikult heaks.

Vastavuskontrolli eesmärk on jätta ELi vahenditest rahastamata kulud, mis ei ole makstud vastavalt ELi eeskirjadele, kaitstes nii ELi eelarvet kulude eest, mida ei tohiks sellest rahastada. Vastavuskontroll ei ole seega mehhanism, mille abil põhjendamatud kulud otse lõplikelt abisaajatelt sisse nõutakse. Ometi on finantskorrektsioonid liikmesriikidele tugevaks motivatsiooniks, et oma juhtimis- ja kontrollisüsteeme parandada ning seega põhjendamatuid kulusid vältida või need kindlaks teha ja lõplikelt abisaajatelt sisse nõuda. Lisaks sellele ei vabasta vastavuskorrektsioon liikmesriiki kindlaks tehtud eeskirjade eiramistega tegelemise kohustusest, sest vastasel korral võidakse algatada rikkumismenetlus. Kui finantsaspektidest lähtuv raamatupidamisarvestuse kontrollimine ja heakskiitmine on iga-aastane menetlus, siis vastavuskontrolli ei teostata igal aastal. See hõlmab rohkem kui ühel aastal kantud kulusid; erandiks on kulud, mis on kantud rohkem kui 24 kuu jooksul enne seda, kui komisjon teavitab liikmesriiki ametlikult oma auditi käigus tehtud tähelepanekutest.

Finantsaspektidest lähtuv raamatupidamisarvestuse kontrollimine ja heakskiitmine maksete puhul, mille tegemisel ei ole kinni peetud õigusaktides sätestatud tähtaegadest: EAGFi raamesse kuuluvate kõige olulisemate toetussüsteemide puhul on õigusaktidega ette nähtud, et liikmesriigid peavad tegema abisaajatele maksed teatavate tähtaegade jooksul. Kindlaksmääratud tähtaegadest kinnipidamist kontrollitakse vastavalt komisjoni määruse (EÜ) nr 883/2006 artiklile 9 süstemaatiliselt kolm korda aastas. Tähtaegadest mitte kinnipidamise korral kohaldab komisjon maksete vähendamist, ilma et see piiraks teatavaid mööndusi erijuhtumite ja erakordsete asjaolude puhul ning proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamist. Vähendamist kohaldatakse igakuiste maksete ning iga-aastase finantsaspektidest lähtuva raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise raames. Tähtaegadest mitte kinnipidamise tõttu tehtud finantskorrektsioone käsitletakse „negatiivsete maksetena" ja neid kajastatakse tulude ja kulude aruandes kulude vähendamisena.

Liikmesriikide poolt deklareeritud põhjendamatute kulude sissenõudmine

Liikmesriikidel on kohustus eeskirjade eiramise tõttu kaduma läinud summad oma siseriiklike eeskirjade ja menetluste kohaselt sisse nõuda. Kui neil õnnestub asjaomased summad abisaajatelt sisse nõuda, siis maksavad nad sissenõutud summad komisjonile ning need kajastatakse tuluna tulude ja kulude aruandes. Põhjendamatult kantud kulusid ei ole siiski alati lihtne sisse nõuda. Kui liikmesriikidel kulub sissenõudmiseks üle nelja aasta (või abisaaja vastu liikmesriigis algatatud kohtumenetluse korral üle kaheksa aasta), siis nõuab komisjon ELi finantshuvide kaitse eesmärgil 50 % tasumata summast sisse asjaomaselt liikmesriigilt (nn 50/50 reegel). Seda tehakse eespool kirjeldatud finantsaspektidest lähtuva raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse raames. Pärast nimetatud raamatupidamismenetlust on liikmesriik endiselt kohustatud oma sissenõudmismeetmeid jätkama. 50 % sel viisil sissenõutud vahenditest tuleb kanda ELi eelarvesse. Tuleks märkida, et liikmesriikidel on õigus enne sissenõutud summade komisjonile ülekandmist jätta neist 20 % kulude katteks endale. Komisjon jälgib igal juhul, kuidas liikmesriikide sissenõudmismeetmed edenevad. Kui liikmesriik ei nõua kulusid sisse või ei näita oma tegevuses üles piisavat hoolsust, võib komisjon otsustada sekkuda vastavuskontrolli menetlust kasutades ja määrata asjaomasele liikmesriigile finantskorrektsiooni.

6.2.2. *Struktuurimeetmete raames kantud kulude sissenõudmine*

Selles valdkonnas seisnevad vigade, eeskirjade eiramise ja pettuste tõttu tehtavad sissenõudmised peamiselt finantskorrektsioonides.

Finantskorrektsioonid: Eeskirjade eiramise tõttu rahastamise tingimustele mittevastavad kulud tuleb ELi eelarvest võimaldatavast kaasrahastamisest välja arvata. Selliste kulude väljaarvamist nimetatakse finantskorrektsiooniks. Finantskorrektsioonide eesmärk on taastada olukord, kus kõik struktuurimeetmetest kaasrahastamiseks esitatud kulud on kooskõlas kohaldatavate riiklike ja ühenduse eeskirjadega.

Finantskorrektsioone võidakse teha liikmesriikide kontrollisüsteemi mis tahes tasandil tehtud kontrollide ja auditite, komisjoni või Euroopa Kontrollikoja auditite või Euroopa Pettustevastase Ameti uurimiste tulemusel. Abisaajate poolse eeskirjade rikkumisega seonduvate finantskorrektsioonide tegemise eest vastutavad eeskätt liikmesriigid. Kui liikmesriik nõustub tegema korrektsiooni kas enda või EÜ kontrolli- ja auditeerimistegevuse tulemusel, võib ta põhjendamatud kulud tühistada ja taaskasutada vabanenud EÜ vahendeid asjaomase programmi selliste muude kulude rahastamiseks, mis ei ole seotud tehingu või tehingutega, mille suhtes korrektsiooni kohaldati. Euroopa Komisjon võib vastu võtta ametliku otsuse liikmesriigi suhtes finantskorrektsioonide kohaldamiseks, kui liikmesriik ei ole nõutavaid korrektsioone teinud või kui juhtimis- ja kontrollisüsteemides esineb tõsiseid puudujääke, mis võivad viia süsteemse eeskirjade eiramiseni. Komisjoni kohaldatava finantskorrektsioonide otsusega kaasneb asjaomasele programmile antava EÜ rahastamise vähendamine. Korrektsioone, mida liikmesriigid teevad kas enda või EÜ auditite tulemusel, komisjoni raamatupidamissüsteemis ei registreerita; liikmesriigid esitavad asjaomast teavet sisaldava aruande kord aastas. EÜ raamatupidamisarvestuses kajastatakse ainult neid finantskorrektsioone, mis on tehtud kas sissenõudekorralduse või lõppmakse vähendamise teel.

6.3. **ALUSETULT MAKSTUD SUMMADE SISSENÕUDMINE — MUUD EELARVE TÄITMISE LIIGID**

Ettenähtud mehhanismideks on siin sissenõudekorraldused ja järgneva makse vähendamine. Paljud ELi projektid kestavad mitu aastat ja korrektsioone kohaldatakse tavaliselt järgnevate maksetaotluste või lõppmakse korrigeerimise teel pärast perioodilist kontrolli või sõltumatute auditeerimistõendite kontrolli. Kõigi sissenõudmiste kohta, mis on tehtud järgneva makse vähendamise teel ja mille puhul sissenõudekorraldust ei ole seega välja antud, on komisjoni raamatupidamissüsteemi põhjal raske teavet anda, kuna raamatupidamisarvestuses kirjendatakse üksnes korrigeeritud makse.

Komisjon võib kas enda või kontrollikoja kohapealsete kontrollide alusel kohalda täiendavaid korrigeerimisi ka pärast projekti lõpetamist. Kõnealuseid korrigeerimisi võib teha järgnevatel eelarveaastatel ja selleks esitatakse sissenõudekorraldus.

6.4. **2007. EELARVEAASTAL TEHTUD OTSUSTE KOHASELT ALUSETULT MAKSTUD SUMMADE SISSENÕUDMISTE ANALÜÜS**

Allpool esitatud andmetes on võimaluse korral lähtutud tekkepõhise raamatupidamisarvestuse põhimõttest, mille kohaselt sissenõudmist kajastatakse sel eelarveaastal, mil:

— anti välja sissenõudekorraldus või tehti vähendatud makse;

— komisjon otsustas teha korrektsiooni või liikmesriik nõustus selle tegemisega või

— liikmesriigid alusetult makstud summad sisse nõuavad ja deklareerivad (EAGFi ja EARDFi puhul).

6.4.1. ***Eelarve täitmine koostöös liikmesriikidega***

6.4.1.1. *Põllumajanduse ja maaelu arengu valdkonnas kantud kulude sissenõudmine: EAGF ja EARDF*

2007. kalendriaasta jooksul otsustas komisjon EAGFiga seoses tehtud finantskorrektsioonide tulemusena liikmesriikidelt sisse nõuda 607 miljonit eurot. Lisaks sellele maksid liikmesriigid samal aastal komisjonile tagasi 247 miljonit eurot, mille moodustasid põhjendamatud kulud, mille nad olid ise abisaajatelt sisse nõudnud. Kuna EARDFi puhul oli tegemist fondi esimese tegevusaastaga, siis alusetult makstud summade sissenõudmisi 2007. aastal ei olnud. Kõik nimetatud sissenõudmised on kirjendatud komisjoni raamatupidamissüsteemis ja kajastatud tulude ja kulude aruandes.

miljonites eurodes

	2007
Tehtud otsustest tulenevad finantskorrektsioonid, sh:	
Vastavuskontroll	*532*
Finantsaspektidest lähtuv raamatupidamisarvestuse kontrollimine ja heakskiitmine ning maksetähtaegadest mitte kinnipidamine	*75*
Kokku	607
Liikmesriikide poolt deklareeritud eeskirjade eiramised	247
Kokku	**854**

Komisjon võib vastavusotsuste alusel finantskorrektsioone teha vaid 24-kuulise ajavahemiku jooksul enne konkreetse liikmesriigi deklareeritud konkreetse valdkonna kulude auditeerimist. Summa, mis peaks laekuma pärast komisjoni auditeid põllumajanduse valdkonnas tehtavate finantskorrektsioonide vastavusotsuste alusel, on prognooside kohaselt 1,5 miljardit eurot. Nimetatud summa seondub teatavate 2001.–2007. aastal deklareeritud kuludega ja on kajastatud tingimusliku varana käesoleva raamatupidamisaruande lisades.

6.4.1.2. *Struktuurimeetmete raames kantud kulude sissenõudmine*

Allpool on esitatud komisjoni ja kontrollikoja auditite ning kahe programmiperioodi lõpetamise protsessi tulemusena tehtud finantskorrektsioonide kogusumma:

2000.–2006. AASTA PROGRAMMIDE/PROJEKTIDEGA SEOSES TEHTUD FINANTSKORREKTSIOONID KOKKU

miljonites eurodes

	Finantskorrektsioonid kokku 31.12.2006 seisuga	2007. aastal (v.a komisjoni otsusega) tehtud finantskorrektsioonid	2007. aastal komisjoni otsusega tehtud finantskorrektsioonid	Finantskorrektsioonid kokku 31.12.2007 seisuga
Ühtekuuluvusfond	99	4	0	103
ERF	1 382	179	0	1 561
ESF	438	37	0	475
Kalanduse Arendusrahastu (FIFG)	0	0	0	0
EAGGFi arendusrahastu	1	0	0	1
Kokku	**1 920**	**220**	**0**	**2 140**

2006. aasta lõpliku raamatupidamisaruande lisas **3.1.4** ERFi, Ühtekuuluvusfondi ja ESFi kohta esitatud andmed (kokku 1 915 miljonit eurot) sisaldasid mõningaid hinnangulisi summasid, mis määrati ERFi ja Ühtekuuluvusfondi puhul kindlaks liikmesriikidele saadetud algsetes kirjades, millega alustati finantskorrektsioonide menetlust. Asjaomased summad, mille kogusumma on 20,7 miljonit eurot (Ühtekuuluvusfondi puhul 18,7 miljonit eurot, ERFi puhul 1 miljon eurot ja ESFi puhul 1 miljon eurot) on oma ajutise laadi tõttu finantskorrektsioonide kogusumma arvutusest välja jäetud. ERFi ja Ühtekuuluvusfondi puhul on finantskorrektsioonidena lisatud täiendavad 25,7 miljonit eurot (Ühtekuuluvusfondi puhul 17,7 miljonit eurot ja ERFi puhul 8 miljonit eurot), mis tulenevad 2006. aastal või varem vastu võetud komisjoni ametlikest otsustest, mida varasemates aruannetes ei ole kajastatud.

1994.–1999. AASTA PROGRAMMIDE/PROJEKTIDEGA SEOSES TEHTUD FINANTSKORREKTSIOONID KOKKU

miljonites eurodes

	Finantskorrektsioonid kokku 31.12.2006 seisuga	2007. aastal (v.a komisjoni otsusega) tehtud finantskorrektsioonid	2007. aastal komisjoni otsusega tehtud finantskorrektsioonid	Finantskorrektsioonid kokku 31.12.2007 seisuga
Ühtekuuluvusfond	202	0	23	225
ERF	818	4	36	858
ESF	340	0	5	345
Kalanduse Arendusrahastu (FIFG)	15	24	0	39
EAGGFi arendusrahastu	30	4	80	114
Kokku	**1 405**	**32**	**144**	**1 581**

2006. aasta lõpliku raamatupidamisaruande lisas **3.1.4** ERFi ja Ühtekuuluvusfondi kohta esitatud andmed (kokku 1 677 miljonit eurot) sisaldasid mõningaid hinnangulisi summasid, mis määrati kindlaks liikmesriikidele saadetud algsetes kirjades, millega alustati finantskorrektsioonide menetlust. Asjaomased summad, mille kogusumma on 300 miljonit eurot (Ühtekuuluvusfondi puhul 58 miljonit eurot ja ERFi puhul 242 miljonit eurot) on oma ajutise laadi tõttu finantskorrektsioonide kogusumma arvutusest välja jäetud. Finantskorrektsioonidena on ERFi puhul lisatud täiendavad 16 miljonit eurot ja ESFi puhul 10 miljonit eurot, mis tulenevad 2006. aastal või varem vastu võetud komisjoni ametlikest otsustest, ja FIFG puhul 2 miljonit eurot, mida varasemates aruannetes ei ole kajastatud.

Struktuurimeetmetega seoses 2007. eelarveaastal tehtud finantskorrektsioonid moodustavad kokku 396 miljonit eurot, mille võib jaotada järgmiselt:

miljonites eurodes

	ERF	Ühtekuuluvusfond	ESF	FIFG	EAGGFi arendusrahastu	Kokku
Perioodi 1994–1999 finantskorrektsioonid:						
Sissenõudekorraldusega ([1])	29	3	3	2	15	52
Makse vähendamine	11	20	2	22	69	124
Perioodi 1994–1999 vahesumma	**40**	**23**	**5**	**24**	**84**	**176**
Perioodi 2000–2006 finantskorrektsioonid:						
Kokkulepe tühistada mitteabikõlblikud kulud	179	4	37	0	0	220
Perioodi 2000–2006 vahesumma	**179**	**4**	**37**	**0**	**0**	**220**
Finantskorrektsioonid kokku	**219**	**27**	**42**	**24**	**84**	**396**

([1]) Sissenõudekorraldused summas 15 miljonit eurot (Ühtekuuluvusfondi puhul 3 miljonit eurot, ERFi puhul 10 miljonit eurot ja EAGGFi arendusrahastu puhul 2 miljonit eurot) esitatakse 2008. aastal. Programmi lõppedes kohaldatavate finantskorrektsioonide puhul tuleneb sissenõudekorralduse summa nii finantskorrektsioonide summast kui ka lõppmakse taotluse saldost.

Tabelis ei ole kajastatud liikmesriikide endi poolt struktuurimeetmete kulude üle teostatavate kontrollide tulemusi. Lisaks sellele seondub 2,9 miljardi euro suurune summa võimalike finantskorrektsioonidega, mille tulemusel kulud võidakse sisse nõuda liikmesriikidelt. Nimetatud summa põhineb komisjoni ja Euroopa Kontrollikoja auditite käigus tehtud tähelepanekutel, millest igaühe suhtes peadirektoraadid rakendavad järelmeetmeid. See kujutab endast kõige täpsemat hinnangut, mida 2007. eelarveaasta lõppkannete tegemise ajal oli võimalik anda, võttes arvesse auditite tulemusel võetud järelmeetmete hetkeseisu, heastavate meetmete kavade rakendamist ja välja saadetud lõplikku seisukohta väljendavaid kirju.

Struktuurimeetmetega seonduv liikmesriikide tegevus (tühistamine, sissenõudmine ja veel pooleliolevad sissenõudmised) 2007. eelarveaastal

Komisjon nõuab kõigilt liikmesriikidelt, et nad esitaksid iga aasta 31. märtsiks teabe struktuurimeetmetega seoses tühistatud ning sissenõutud ja veel sissenõudmata summade kohta; kõnealune teave tuleb esitada asjaomase aasta ning ka kogu 2000.–2006. aasta programmiperioodi kohta ning see peab hõlmama kõiki struktuurifonde ja ühenduse algatusi (ERF, ESF, EAGGF ja FIFG). 2007. eelarveaasta tühistamisi ja sissenõudmisi käsitlevad ajutised andmed (umbes 540 miljonit eurot) on komisjonile laekunud ja ta korrigeerib neid pärast seda, kui ta on saanud asjaomastelt liikmesriikidelt teatavate küsimuste kohta selgitusi. Läbivaadatud andmed esitatakse 2008. aasta teises pooles avaldatava 19. struktuurifondide rakendamist käsitleva aastaaruande lisas. Võib juhtuda, et nende finantskorrektsioonidega seonduvad andmed, mille tegemiseks komisjon on ettepaneku teinud kas enda või teiste EÜ asutuste auditeerimistegevuse tulemusena ja mille liikmesriigid on heaks kiitnud ja sisse nõuavad, kattuvad osaliselt andmetega, mille liikmesriigid on esitanud tühistamiste kohta.

Tuleb ka märkida, et komisjon kontrollib praegu teavet, mille mõned liikmesriigid on esitanud komisjoni teatise (KOM(2008) 97) „Tegevuskava komisjoni järelevalverolli tugevdamiseks struktuurimeetmete ühisel juhtimisel" meetme 6.2 raames. Nimetatud töö tulemused võimaldavad teha andmete täielikkuse ja usaldusvääruse kohta lõplikud järeldused, millest saab lähtuda järelmeetmes, mille eesmärk on viia finantskorrektsioonide aruandlusse sisse vajalikud parandused.

6.4.2. ***Muude eelarve täitmise liikide raames kantud kulude sissenõudmine***

Muude eelarve täitmise liikide raames sissenõudekorralduste alusel võlgnevuste kohta saadud teave on esitatud järgnevas tabelis. 2007. aasta raamatupidamisarvestuses järgnevast maksest tehtava mahaarvamise teel kohaldatud sissenõudmisi ei kirjendatud. Varem makstud summade sissenõudmiseks eelarveaasta jooksul välja antud sissenõudekorraldused moodustasid kokku 259 miljonit eurot. Nimetatud summast seondub 138 miljonit eurot kulude sissenõudmisega ja 121 miljonit eurot eelmaksete sissenõudmisega. Viimasena nimetatu puhul ei võimalda raamatupidamisarvestus eristada kasutamata ettemaksete sissenõudmisega seonduvaid summasid summadest, mis seonduvad abisaajate maksetaotluste põhjal alusetult makstud kulude sissenõudmisega. Erinevalt struktuurimeetmetest loetakse siin rubriigis praktiliselt kõiki sissenõutud eelmakseid (välja arvatud ametite eelarveaasta tulemiga seonduvaid) alusetult taotletud summade sissenõudmiseks.

miljonites eurodes

Alusetult makstud summade kohta 2007. aastal välja antud sissenõudekorraldused	2007
Välistegevus	178
Sisepoliitika	81
Kokku	**259**

6.5. **KOKKUVÕTE ALUSETULT MAKSTUD SUMMADE SISSENÕUDMISEST 2007. EELARVEAASTAL**

Järgnevas tabelis on esitatud võimalikult täpne hinnang kogusumma kohta, mis kuulub 2007. eelarveaastal tehtud otsuste kohaselt sissenõudmisele. Nagu eespool kirjeldatud, ei kajasta esitatud andmed liikmesriikide endi poolt struktuurimeetmete kulude üle teostatavate kontrollide tulemusi ega kõiki välistegevuse ja sisepoliitika valdkonnas järgnevast maksest tehtava mahaarvamise teel kohaldatud sissenõudmisi. Eelmaksete kohta tehtud sissenõudekorralduste puhul on oht, et need on üle hinnatud kasutamata ettemaksete tagasimaksmisega seonduvate summade võrra (mis ei ole seotud alusetult tehtud maksetega).

Kokkuvõte alusetult makstud summade sissenõudmisest

miljonites eurodes

	2007	2006
EAGGF:		
— finantskorrektsioonid	607	839
— liikmesriikide poolt deklareeritud eeskirjade eiramised	247	108
Struktuurimeetmete ja Ühtekuuluvusfondi vahendid (1994.–1999. aasta ja 2000.–2006. aasta programmid)	396	807
Alusetult makstud summade sissenõudmine:		
— välistegevus	178	172
— sisepoliitika	81	85
Kokku	**1 509**	**2 011**

7. FINANTSRISKIDE JUHTIMINE

EUROOPA KOMISJONI RAHALISTE VAHENDITEGA TEHTAVAD TEHINGUD

Järgnevalt on avaldatud teave Euroopa Komisjoni poolt eelarve täitmise käigus rahaliste vahenditega tehtavate tehingute kohta. Komisjoni poolt eelarve täitmisel rahaliste vahenditega tehtavate tehingute haldamist käsitlevad eeskirjad on sätestatud määruses (EÜ, Euratom) nr 1150/2000 (muudetud määrusega (EÜ, Euratom) nr 2028/2004) ning finantsmääruses (määrus (EÜ, Euratom) nr 1605/2002, viimati muudetud määrusega (EÜ, Euratom) nr 1995/2006) ja selle rakenduseeskirjades (komisjoni määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002, muudetud määrusega (EÜ, Euratom) nr 478/2007).

Eespool nimetatud määrustest tulenevalt kohaldatavatest põhimõtetest on olulisemad järgmised:

— Liikmesriigid maksavad omavahendid kontodele, mis on selleks otstarbeks komisjoni nimel avatud iga liikmesriigi riigikassas või liikmesriigi poolt selleks määratud asutuses. Komisjon võib eespool nimetatud kontosid kasutada üksnes oma sularahanõudluse katmiseks.

— Liikmesriigid maksavad omavahendeid oma riigi valuutas, samal ajal kui komisjoni maksed on enamasti nomineeritud eurodes.

— Komisjoni nimel avatud pangakontode jääk ei või olla negatiivne.

— Muus valuutas kui eurodes hoitavate kontode saldosid kasutatakse kas samas valuutas tehtavateks makseteks või konverteeritakse need perioodiliselt eurodesse (kooskõlas määrusega (EÜ, Euratom) nr 1150/2000, kui tegemist on omavahendite kontodel hoitavate vahenditega).

Lisaks omavahendite kontodele on komisjon avanud nii keskpankades kui ka kommertspankades ka muid pangakontosid, mida kasutatakse maksete tegemiseks ja muude tulude saamiseks kui eelarvesse tehtavad liikmesriikide osamaksud. Kõigile neile kontodele (välja arvatud tulude saamiseks kasutatavatele kontodele) kantakse iga päev täiendavaid vahendeid selle alusel, millised maksed neilt teha tuleb. Kõigil neil kontodel hoitakse minimaalset sularaha saldot, et oleks võimalik teha kiireloomulisi makseid, kui kontodele täiendavate vahendite kandmisel peaks mingil põhjusel tekkima viivitus. Tulude saamiseks kasutatavate kontode saldod kantakse olenevalt sularaha vajadustest regulaarselt üle kas omavahendite kontodele või muudele kontodele.

Kõik kommertspangad, milles komisjon oma pangakontosid hoiab, valitakse välja pakkumismenetluse teel. Avansikontode avamisel lähtutakse finantsmääruse artiklist 63 ja nende vajaduste rahuldamiseks avatakse pangakontod pankades, mis valitakse välja lihtsustatud pakkumismenetluse teel.

7.1. **OPERATSIOONIRISK**

Rahaliste vahenditega tehtavad tehingud ja maksetoimingud on suures osas automatiseeritud ning tuginevad tänapäevastele infosüsteemidele. Süsteemi turvalisuse ja ametiülesannete lahususe tagamiseks kohaldatakse vastavalt finantsmäärusele, komisjoni sisekontrollistandarditele ja auditeerimispõhimõtetele eritoiminguid. Rahaliste vahenditega tehtavad tehingud ja maksetoimingud on reguleeritud kirjalike suuniste ja menetluskorraga, mis piiravad operatsiooni- ja finantsriski ning tagavad piisava kontrollitaseme. Neid kohaldatakse erinevates valdkondades tehtavate toimingute suhtes ning suunistele ja menetluskorrale vastavust kontrollitakse regulaarselt. Nimetatud valdkonnad on eeskätt järgmised:

— pangakontode avamine ja sulgemine;

— finantssüsteemide parameetrite seadmine;

— rahaliste vahendite planeerimine ja prognoosimine;

— maksete tegemine ja sularahahaldus;

— välisvaluutatehingud;

— pankade valik;

— tehingute üle järelevalve teostamine ning pangakonto ja raamatupidamisarvestuse omavahelise vastavuse kontrollimine;

— kolmandate isikute arvestusraamatute haldamine ja kontroll.

7.2. **FINANTSRISK**

Valuutarisk

Omavahendeid, mille liikmesriigid on maksnud muudes valuutades kui eurodes, hoitakse omavahendite kontodel. Need konverteeritakse eurodesse, kui neid läheb vaja maksete tegemiseks eurodes, kuid piiratud arvul juhtudel kasutatakse neid ka maksete tegemiseks otse samas valuutas.

Komisjonil on kommertspankades mitmed Ameerika Ühendriikide dollarites ja muudes ELi valuutades kui eurodes hoitavad kontod, mida ta kasutab maksete tegemiseks neis valuutades. Neile kontodele kantakse täiendavaid vahendeid olenevalt sellest, millises summas makseid neilt teha tuleb; seetõttu hoitakse nende üleöösaldod väga madalad ja välisvaluuta vahetuskursside kõikumisest tulenev risk on nende puhul piiratud.

Mitmesuguste tulude (välja arvatud omavahendite) laekumisel muus valuutas kui eurodes kantakse need üle teistele samas valuutas hoitavatele kontodele, kui neid on vaja maksete tegemiseks, või konverteeritakse eurodesse ja kantakse teistele eurodes hoitavatele kontodele, olenevalt vajadusest rahaliste vahendite järele. Muus valuutas kui eurodes hoitavatele avansikontodele kantakse täiendavaid vahendeid olenevalt prognoositud lühiajalisest vajadusest teha samas valuutas kohalikke makseid. Kõnealuste kontode saldode puhul jälgitakse, et need ei ületaks neile seatud ülemmäära.

Krediidirisk

Enamikku komisjoni rahalistest vahenditest hoitakse määruse (EÜ, Euratom) nr 1150/2000 kohaselt kontodel, mille liikmesriigid on avanud oma osamaksude (omavahendite) maksmiseks. Kõiki selliseid kontosid hoitakse liikmesriikide riigikassades või keskpankades. Neil institutsioonidel komisjoni jaoks krediidirisk praktiliselt puudub.

Väikest osa komisjoni rahalistest vahenditest hoitakse kommertspankades, et kasutada neid maksete tegemiseks või muudeks pangatoiminguteks. Üldjuhul kantakse kommertspankades hoitavatele kontodele täiendavaid vahendeid täppisajastuse põhimõtte kohaselt. Selle tulemusel on neil kontodel üleöö hoitavad summad pidevalt väga väiksed (keskmiselt 100–200 miljonit eurot, mis jaguneb 30 konto peale) ning komisjoni kantav krediidirisk on piiratud. Lisaks sellele kohaldatakse kommertspankade valiku suhtes erisuuniseid, et krediidiriski veelgi minimeerida.

Kõik kommertspangad valitakse välja pakkumismenetluse teel. Pakkumismenetluses osalemiseks nõutav minimaalne lühiajaline krediidireiting on P-1 (Moody's) või sellega samaväärne (S&P A-1 või Fitch F1). Teatavate asjaolude korral võib olla nõutav madalam reiting. Kõigis lepingutes on ette nähtud, et komisjonil on õigus leping otsekohe lõpetada, kui vastaspoole reiting Langeb muutmise tulemusel alla nõutava miinimumtaseme.

Avansikontosid hoitakse kohalikes pankades, mis valitakse välja lihtsustatud pakkumismenetluse teel. Reitingu nõuded olenevad kohalikust olukorrast ja võivad riikide lõikes märkimisväärselt erineda. Krediidiriski piiramiseks hoitakse nende kontode saldosid võimalikult madalal tasemel (võttes arvesse kontodel tehingute tegemise vajadust), neile kantakse täiendavaid vahendeid regulaarselt ja kohaldatavad ülemmäärad vaadatakse igal aastal läbi.

Intressimäära risk

Määruse (EÜ, Euratom) nr 1150/2000 artikli 9 kohaselt liikmesriikide riigikassades või keskpankades avatud kontod on tasuta kontod, millele ei kogune intresse. Kõigi muude keskpankades hoitavate summade puhul oleneb tasu iga panga pakutavatest eritingimustest; kohaldatakse muutuvaid intressimäärasid, mida kohandatakse vastavalt turukõikumistele.

Enamiku kommertspankades hoitavate kontode puhul arvutatakse intressid muutuva intressimäära alusel, mis on seotud Euroopa Keskpanga poolt tema peamiste refinantseerimistehingute puhul kohaldatava intressi piirmääraga ja mida korrigeeritakse, et võtta arvesse kõnealuse intressimäära võimalikke kõikumisi. Selle tulemusel komisjon intressiriski ei kanna.

7.3. **AJUTISELT MAKSTUD TRAHVIDE HALDAMINE**

Järgnevalt on avaldatud teave rahaliste vahenditega toimuvate tehingute kohta, mida Euroopa Komisjon teeb ajutiselt makstud trahvide haldamisel (piirangutega raha).

Valuutarisk

Kuna kõik trahvid määratakse ja tasutakse eurodes, siis komisjon välisvaluuta vahetuskursside kõikumisest tulenevat riski ei kanna.

Krediidirisk

Vahendite hoidmiseks kasutatavate pankade valikul kohaldatakse suuniseid ning igast vastaspoolest eraldivõetuna tulenev risk on piiratud. Kõiki vahendeid hoitakse arvelduskontodel ja neid võib kasutada igal ajal ilma etteteatamiseta. Pangad valitakse välja pakkumismenetluse teel. Pakkumismenetluses osalemiseks peab panga minimaalne pikaajaline krediidireiting hoiuste puhul olema Aa (Moody's) või sellega samaväärne (st S&P AA- või Fitch AA-).

Igast vastaspoolest eraldivõetuna tulenev risk on piiratud 5 %-ga tema kapitali, reservide ja allutatud laenude summast, mille aluseks on tema sertifitseeritud konsolideeritud raamatupidamisaruanne. See ülemmäär vaadatakse vähemalt kord aastas läbi. Kõigis lepingutes on ette nähtud, et komisjonil on õigus leping otsekohe lõpetada, kui vastaspoole reiting langeb muutmise tulemusel alla nõutava miinimumtaseme.

Intressimäära risk

Kõigi kontode puhul arvutatakse intressid muutuva intressimäära alusel, mis on seotud Euroopa Keskpanga poolt tema peamiste refinantseerimistehingute puhul kohaldatava minimaalse intressimääraga ja mida korrigeeritakse, et võtta arvesse kõnealuse intressimäära võimalikke kõikumisi. Selle tulemusel komisjon intressiriski ei kanna.

LAENUDE ANDMISE JA VÕTMISE TEGEVUS NING TAGATISFOND

Järgnevad andmed käsitlevad laenude andmise ja võtmise tegevust, mida Euroopa Komisjon teostab makromajandusliku finantsabi programmi ja Euratomi ning tagatisfondi kaudu.

7.4. **RISKIJUHTIMISE POLIITIKA JA RISKIDE MAANDAMINE**

Makromajandusliku finantsabi programm ja Euratom:

Euroopa ühendused teostavad laenutehinguid ning nendega seotud rahaliste vahendite haldamist vastavalt nende suhtes kohaldatavatele asjaomastele Euratomi nõukogu otsustele ([1]) ja sisesuunistele. Koostatud on konkreetseid valdkondi, näiteks laenude võtmist ja andmist ning rahaliste vahendite haldamist käsitlevad kirjalikud menetluskorra käsiraamatud, mida kasutavad asjaomased üksused. Finants- ja tegevusriskid tehakse kindlaks, neid hinnatakse ja nende vastavust sisesuunistele ja menetluskorrale kontrollitakse regulaarselt.

Üldreeglina riske ei maandata, sest laenude andmise tehinguid rahastatakse kompensatsioonitehingutega ja avatud valuutapositsioonid puuduvad.

([1]) Nõukogu 23. aprilli 1990. aasta otsus 90/212/Euratom, millega muudetakse otsust 77/271/Euratom otsuse 77/270/Euratom (millega volitatakse komisjoni väljastama Euratomi laene, et aidata kaasa tuumaelektrijaamade rahastamisele) rakendamise kohta (EÜT L 112, 3.5.1990, lk 26).
Nõukogu 29. märtsi 1977. aasta otsus 77/271/Euratom otsuse 77/270/Euratom (millega volitatakse komisjoni väljastama Euratomi laene, et aidata kaasa tuumaelektrijaamade rahastamisele) rakendamise kohta (EÜT L 88, 6.4.1977, lk 11).
Nõukogu 21. märtsi 1994. aasta otsus 94/179/Euratom,, millega muudetakse otsust 77/270/Euratom, et lubada komisjonil sõlmida Euratomi laenulepinguid, et aidata kaasa teatavates kolmandates riikides paiknevate tuumaelektrijaamade ohutuse ja tõhususe parandamiseks vajalikule rahastamisele (EÜT L 84, 29.3.1994, lk 41).

Tagatisfond:

Tagatisfondi varade haldamise eeskirjad ja põhimõtted (vt lisa **E.2.3.3**) on sätestatud Euroopa Komisjoni ja Euroopa Investeerimispanga (EIP) 25. novembri 1994. aasta lepingus ja selle hilisemates muudatustes, mis pärinevad 17. ja 23. septembrist 1996 ja 8. maist 2002.

Peamised põhimõtted on järgmised (muutmata kujul väljavõte lepingust):

— Tagatisfond kasutab oma tegevuses ainult ühte valuutat — eurot. Ta investeerib ainult selles valuutas, et vältida vahetuskursi riski.

— Varade haldamine põhineb tavapärasel konservatiivsuse põhimõttel, mida finantstegevuse puhul järgitakse. Erilist tähelepanu tuleb pöörata riskide vähendamisele ja hallatavate varade piisava likviidsuse ja ülekantavuse taseme tagamisele, võttes arvesse kohustusi, mida tagatisfond peab tulevikus täitma.

— Tagatisfond saab turu- ja intressimäärariski maandamiseks kasutada kõiki riskimaandusinstrumente, mida juba kasutab EIP portfellihalduse osakond.

— Portfellihaldus põhineb optimaalsel kestusel ning lühi- ja pikaajaliste tähtaegade parimal võimalikul jaotusel, mis võimaldab intressimäärade kõverast enim kasu saada. Selleks, et portfelli kestust oleks võimalik vastavalt tulevaste turutingimuste prognoosile kiiresti muuta, kasutab portfellihaldur riskide maandamiseks turul olemasolevaid instrumente, millega EIP-l on juba olemas vajalikud kogemused.

7.5. **VALUUTARISK**

Kuna kõik finantsvarad ja -kohustused on nomineeritud eurodes, ei teki ühenduste jaoks välisvaluuta vahetuskursside kõikumisest tulenevat riski, mis mõjutaks nende finantsseisundit ja rahavoogusid.

7.6. **INTRESSIMÄÄRA RISK**

Ühendustel on oma laenude andmise ja võtmise tegevuse laenude laadi tõttu märkimisväärsed intressi kandvad varad ja kohustused.

Makromajandusliku finantsabi programm ja Euratom:

Muutuva intressimääraga võetud laenudest tuleneb ühenduste jaoks rahavoogudega seotud intressimäära risk. Sellised laenud moodustavad umbes 93 % võetud laenude kogumahust. Samal ajal tasakaalustavad võetud laenudest tulenevaid intressimäära riske oma lepingutingimuste poolest neile vastavad antud laenud (kompensatsioonitehingud). Bilansipäeva seisuga oli ühendustel 1,18 miljardi euro väärtuses (väljendatuna nominaalväärtuses) muutuva intressimääraga laene, mille ümberhindlus toimub iga kuue kuu järel (2006. aastal 1,32 miljardit eurot). Ühendustel on ka fikseeritud intressimääraga laene, mille väärtus 2007. eelarveaastal oli 85 miljonit eurot (väljendatuna nominaalväärtuses) ja mille lõpptähtaeg on üle viie aasta (2006. aastal 85 miljonit eurot).

Tagatisfond:

Tagatisfondi intressimäära (turu) riski juhtimiseks saaks kasutada riskimaandusinstrumente. Komisjoni ja EIP vahel kokkulepitu kohaselt praegu aga ühtegi olulist riski ei võeta ja seetõttu riskimaandamist ei teostata. Kuna tehingud ja kanded on nomineeritud ainult eurodes, ei ole täiendav riskimaandus nõutav. Tagatisfondi hoitavate vahendite jaotus 31. detsembri 2007. aasta ja 31. detsembri 2006. aasta seisuga (turuväärtus ilma kogunenud intressita) on täpsemalt esitatud alljärgnevas tabelis:

miljonites eurodes

Segmendid	Fikseeritud intressimääraga investeeringud						Muutuva intressimääraga väärtpaberid		Kokku	
	Alla 3 kuu		3 kuud–1 aasta		1–10 aastat					
	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006
Arveldusarved	1	1	0	0	0	0	0	0	**1**	1
Lühiajalised tähtajalised hoiused — nominaalne	247	437	0	0	0	0	0	0	**247**	437
Likviidsed varad	25	57	84	51	703	733	71	76	**883**	917
Kokku	**273**	495	**84**	51	**703**	733	**71**	76	**1 131**	1 355
Protsent	**24 %**	36 %	**7 %**	4 %	**63 %**	54 %	**6 %**	6 %	**100 %**	100 %

31. detsembri 2007. aasta seisuga oli raha ja raha ekvivalentide (tähtajalised hoiused) tegeliku intressimäära vahemik 4,12 %–4,83 %. Likviidsete väärtpaberite portfelli tegeliku intressimäära vahemik oli 2,94 %–5,52 %.

7.7. **KREDIIDIRISK**

Ühendused on avatud krediidiriskile, mis tuleneb ohust, et vastaspool ei suuda summasid tähtaegselt täielikult tasuda. Krediidiriski maandatakse Euratomi puhul esmalt riigi tagatise saamisega ja seejärel tagatisfondi kaudu. Välistegevuse tagatisfond [1] loodi 1994. aastal et maandada maksejõuetuse riski laenude puhul, mis on võetud kolmandatele riikidele antud laenude rahastamiseks. Viivituste vältimiseks üksuse tasumisele kuuluvates maksetes teenindatakse selliseid võetud laene ühenduste eelarvest tehtavate sularaha ettemaksete kaudu. Kui maksetähtajast kolme kuu möödumise järel leiab kinnitust, et saajariik ei ole lepingulisi kohustusi täitnud, maksab välistegevuse tagatisfond sularaha ettemaksed eelarvesse tagasi.

Makromajandusliku finantsabi programm ja Euratom:

Kõige suurem krediidiriski kontsentratsioon on ühendustel seoses Bulgaaria, Rumeenia ning Serbia ja Montenegroga. Need riigid moodustavad vastavalt umbes 27 %, 28 % ja 22 % antud laenude kogumahust. Rahaliste vahenditega tehtavate tehingute puhul tuleb kohaldada vastaspoolte valiku kohta kehtivaid juhiseid. Nende kohaselt saab asjaomane üksus sõlmida tehinguid ainult abikõlblike pankadega, mis kuuluvad heakskiidetud pankade kauplemisnimekirja ja millel on piisavad vastaspoole piirangud.

Tagatisfond:

Tagatisfondi tähtajalised hoiused — vastaspoolte kirjeldus

Ühenduse ja EIP vahelise tagatisfondi haldamist käsitleva kokkuleppe kohaselt peab kõigi pankadevaheliste investeeringute krediidireiting olema vähemalt A1. Lühiajalised pankadevahelised investeeringud (sh kogunenud intress) vastaspoole liikide lõikes olid 31. detsembri 2007. aasta seisuga järgmised:

miljonites eurodes

Reiting	31.12.2007		31.12.2006	
A1	75	30 %	171	39 %
A2	0	0 %	0	0 %
Aa1	20	8 %	44	10 %
Aa2	53	22 %	57	13 %
Aa3	100	40 %	167	38 %
Kokku	**248**	**100 %**	**439**	**100 %**

Tagatisfondi likviidsed varad — emitentide kirjeldus

Emitentide jaotus turuväärtuse (ilma kogunenud intressita) järgi oli 31. detsembri 2007. aasta seisuga järgmine:

miljonites eurodes

Emitent	31.12.2007		31.12.2006	
Muud AAA emitendid	310	35 %	361	40 %
Rahvusvahelised Aaa emitendid	5	1 %	15	2 %
Aaa valitsus/asutused	196	22 %	225	25 %
Aa1 valitsus/asutused	72	8 %	58	6 %
Aa2 valitsus/asutused	0	0 %	0	0 %
Aa3 valitsus/asutused	81	9 %	67	7 %
A1 valitsus/asutused	73	8 %	49	5 %
A2 valitsus/asutused	132	15 %	122	13 %
A3 valitsus/asutused	4	1 %	10	1 %
Baa1 valitsus/asutused	10	1 %	10	1 %
NR valitsus/asutused	0	0 %	0	0 %
Kokku	**883**	**100 %**	**917**	**100 %**

[1] Nõukogu 31. oktoobri 1994. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2728/94 välistegevuse tagatisfondi asutamise kohta (EÜT L 293, 12.11.1994, lk 1).

Kõik hoitavad väärtpaberid vastavad järgmistele kriteeriumidele:

— need on emiteerinud kas Euroopa Liidu või G10 riigid või nende riikide või rahvusvaheliste organisatsioonide tagatud emitendid;

— või on need emiteerinud mõni muu suveräänne riik, mille krediidireiting on vähemalt AA3;

— või on need emiteerinud mõni muu emitent, kelle krediidireiting on AAA.

7.8. **ÕIGLANE VÄÄRTUS**

Makromajandusliku finantsabi programmi raames ja Euratomi antud ja võetud laenude hinnanguline õiglane väärtus tehakse kindlaks diskonteeritud rahavoogude meetodi abil. Selle meetodi kohaselt diskonteeritakse oodatavad tulevased rahavood, kohaldades järelejäänud tähtajale vastavaid asjakohaseid AAA krediidireitingu puhul kasutatavaid intressikõveraid. Eeldatakse, et ujuva intressimääraga antud laenude hinnanguline õiglane väärtus on ligilähedane nende bilansilise maksumusega, sest iga kuue kuu järel viiakse läbi turuintressimäärade alusel toimuv ümberhindlus.

Bilansipäeva seisuga oli fikseeritud intressimääraga antud laenude hinnanguline õiglane väärtus 90 miljonit eurot (2006. aastal 93 miljonit eurot) ja fikseeritud intressimääraga võetud laenude hinnanguline õiglane väärtus 89 miljonit eurot (2006. aastal 93 miljonit eurot). Võrduseks võib tuua nende arvestusliku väärtuse, mis on mõlemal juhul 87 miljonit eurot (2006. aastal mõlemal juhul 87 miljonit eurot).

7.9. **LIKVIIDSUSPOSITSIOON**

Alljärgnevas tabelis on esitatud tagatisfondi varade ja kohustuste analüüs tähtajavahemike lõikes, mis põhinevad bilansipäevast lepingulise tähtajani jäänud ajal. See on esitatud tähtaegade kõige konservatiivsema käsitlusviisi kohaselt. Seega on kohustuste puhul näidatud varaseim võimalik ja varade puhul hiliseim võimalik tagasimaksmise kuupäev. Varad ja kohustused, millel lepinguline tähtaeg puudub, on näidatud veerus „tähtajatud".

miljonites eurodes

Tähtaeg	Alla 3 kuu	3 kuud–1 aasta	1–10 aastat	Tähtajatud	Kokku
Varad (eurodes):					
Arveldusarved	1	0	0	0	**1**
Lühiajalised tähtajalised hoiused	248	0	0	0	**248**
sh kogunenud intress	*1*	*0*	*0*	*0*	*1*
Likviidsed varad	38	109	754	3	**904**
sh kogunenud intress	*7*	*13*	*0*	*0*	*20*
Kokku	**287**	**109**	**754**	**3**	**1 153**
Kohustused (eurodes):					
Omakapital	0	0	0	1 152	**1 152**
Kreditoorne võlgnevus	1	0	0	0	**1**
Kokku	**1**	**0**	**0**	**1 152**	**1 153**
Likviidsuspositsioon 31.12.2007 seisuga (neto)	**286**	**109**	**754**	**(1 149)**	**0**
Kumulatiivne likviidsuspositsioon 31.12.2007 seisuga	**286**	**395**	**1 149**	**0**	

(Likvideeritav) EUROOPA SÖE- JA TERASEÜHENDUS

Järgnevalt on esitatud teave laenude andmise ja võtmise ning rahaliste vahendite haldamise kohta, mida Euroopa ühendused teostavad **(likvideeritava) Euroopa Söe- ja Teraseühenduse** kaudu. Täiendav teave on esitatud likvideeritava ESTÜ raamatupidamisaruandes.

7.10. **RISKIJUHTIMISE POLIITIKA JA RISKIDE MAANDAMINE**

ESTÜ asutamislepingu kehtivuse lõppemise järel 23. juulil 2002 lähevad ESTÜ varad ja kohustused vastavalt otsusele 2003/76/EÜ üle Euroopa Ühendusele ja ESTÜ kohustuste likvideerimist haldab komisjon. Seega ei ole likvideeritava ESTÜ jaoks ette nähtud uute laenude andmist ega sellele vastavat rahastamist. Uued laenud, mida ESTÜ võib võtta, peavad piirduma refinantseerimisega, mille eesmärk on vahendite kulude vähendamine.

Varade ja kohustuste haldamist teostab komisjon vastavalt sisesuunistele. Koostatud on konkreetseid valdkondi, näiteks laenude võtmist ja andmist ning rahaliste vahendite haldamist käsitlevad kirjalikud menetluskorra käsiraamatud, mida kasutavad asjaomased üksused. Finants- ja tegevusriskid tehakse kindlaks, neid hinnatakse ja nende vastavust sisesuunistele ja menetluskorrale kontrollitakse regulaarselt. Rahaliste vahenditega tehtavate tehingute puhul kohaldatakse konservatiivse haldamise põhimõtet eesmärgiga piirata tegevusriski, vastaspoole riski ja tururiski. Investeeringud piirduvad põhimõtteliselt järgmiste kategooriatega: tähtajalised pangahoiused, rahaturuinstrumendid ning fikseeritud ja ujuva intressimääraga võlakirjad.

Peamised investeeringute ülemmäärad on erinevate kategooriate puhul järgmised:

— Tähtajaliste hoiuste puhul kas 100 miljonit eurot panga kohta või 5 % panga omavahenditest olenevalt sellest, kumb neist on madalam, tingimusel et asjaomane lühiajaline reiting on vähemalt A-1 (S&P) või sellega võrdväärne.

— Võlakirjade puhul, mille on emiteerinud või mida tagavad Euroopa Liidu liikmesriigid või institutsioonid, kuni 250 miljonit eurot liikmesriigi või institutsiooni kohta olenevalt tema reitingust.

— Muude selliste suveräänsete või rahvusvaheliste emitentide võlakirjade puhul, kelle pikaajaline krediidireiting on vähemalt AA (S&P) või sellega võrdväärne, kuni 100 miljonit eurot emitendi või garandi kohta.

— Muude selliste emitentide võlakirjade puhul, kelle reiting on vähemalt AA või AAA (S&P) või sellega võrdväärne, vastavalt kuni 25 või kuni 50 miljonit eurot olenevalt reitingust ja emitendi seisundist.

Likvideeritav ESTÜ kasutab teatavate riskipositsioonide maandamiseks tuletisinstrumente (vt ka lisa **E.2.3.4.2**).

7.11. **TURURISK**

Vahetuskursirisk

Likvideeritavat ESTÜt võib mõjutada vahetuskursirisk, mis tuleneb USA dollari ja Ühendkuningriigi naelaga seotud valuutariskidest. Alljärgnevas tabelis on kokku võetud likvideeritava ESTÜ riskipositsioon vahetuskursiriski suhtes 31. detsembri 2007. aasta seisuga.

Tabelis on esitatud likvideeritava ESTÜ varad ja kohustused valuutade lõikes, väljendatuna nende nominaalväärtuse euro ekvivalendina.

miljonites eurodes

	GBP	USD
Varad	207	68
Kohustused	(285)	(68)
Bilansi netopositsioon	**(78)**	**0**
Valuuta ja intressimäära vahetuslepingute mõju	*81*	—
Riskile avatud netopositsioon	**3**	**0**

Varade ja kohustuste positsioon naelsterlingi suhtes koosneb peamiselt noteerimata võlakirjadest, mille euro ekvivalent on 204 miljonit ja mille Euroopa Investeerimispank on emiteerinud oma kohustusi mittetäitva võlgniku katteks (vt lisa **E.2.4.2**). Menetluskorra käsiraamatu kohaselt on euro ostmine ainus Euroopa ühenduste tegevuses lubatud valuutavahetuse toiming. Kõik erandid sellest reeglist peavad olema nõuetekohaselt põhjendatud.

Hinnarisk

Likvideeritavat ESTÜt mõjutab võlakirjade hinnarisk investeeringute tõttu, mis on bilansis liigitatud likviidseteks.

7.12. **INTRESSIMÄÄRA RISK**

Rahavoogudega seotud intressimäära risk tuleneb ohust, et finantsinstrumendi tulevased rahavood võivad kõikuda turuintressimäärade muutumise tõttu. Õiglase väärtusega seotud intressimäära risk tuleneb ohust, et finantsinstrumendi väärtus võib kõikuda turuintressimäärade muutumise tõttu. Likvideeritavat ESTÜt mõjutab tema tegevuse laadi tõttu risk, mis tuleneb turuintressimäärade taseme kõikumise mõjust nii tema õiglase väärtuse kui ka rahavoogude riskile.

a) *Laenatud vahenditest antud laenud*

Võetud laenudest tulenevat intressimäära riski tasakaalustavad tavaliselt oma lepingutingimuste poolest neile vastavad antud laenud (kompensatsioonitehingud). Kui neid ei suudeta täpselt vastavusse viia, kasutatakse intressimäärade kõikumisest tuleneva riski vähendamiseks tuletisinstrumente (vt lisa **E.2.3.4.2**).

b) *Võlakirjad*

Muutuva intressimääraga emiteeritud võlakirjadest tuleneb likvideeritava ESTÜ jaoks rahavoogudega seotud intressimäära risk, fikseeritud intressimääraga võlakirjadest tuleneb aga ühenduste jaoks õiglase väärtusega seotud intressimäära risk. Fikseeritud intressimääraga võlakirjad moodustavad bilansipäeva seisuga investeerimisportfellist umbes 94 % (2006. aastal 93 %).

Järgnevas tabelis on esitatud likvideeritava ESTÜ hoitavate vahendite jaotus 31. detsembri 2007. aasta seisuga (turuväärtus, millest on maha arvatud kogunenud intress):

miljonites eurodes

Segmendid	Fikseeritud intressimääraga investeeringud			Muutuva intressimääraga väärtpaberid	Kokku
	Alla 3 kuu	3 kuud–1 aasta	1–10 aastat		
Arveldusarved	7	0	0	0	7
Lühiajalised tähtajalised hoiused — nominaalne	42	0	0	0	42
Likviidsete varade portfell	15	106	1 179	87	1 387
Kokku	**64**	**106**	**1 179**	**87**	**1 436**
Protsent	**4 %**	**7 %**	**83 %**	**6 %**	**100 %**

31. detsembri 2007. aasta seisuga moodustasid kogunenud intressid likviidsete varade portfelli puhul 29 miljonit eurot.

c) *Intressimäära tundlikkuse analüüs*

Võlakirja turuhind sõltub järelejäänud tähtajast, kupongiintressist ja tegelikust tulususest tähtajani. Šokianalüüsi jaoks on kõigi portfelli kuuluvate võlakirjade (sh ujuva intressimääraga võlakirjade) hind algselt määratud tegeliku tulususe alusel; järgnevalt hinnatakse neid ümber 100 baaspunkti võrra tõstetud tulususe alusel. Turuhinna muutumist kajastatakse šokianalüüsis teoreetilise kahjumina. Eeldatakse, et 100 baaspunkti suurune paralleelne tõus toimub hetkeliselt, ajafaktorit arvesse ei võeta. 31. detsembri 2007. aasta seisuga moodustas teoreetiline kahjum umbes 53 miljonit eurot.

7.13. **KREDIIDIRISK**

Likvideeritavat ESTÜt mõjutab krediidirisk, mis tuleneb ohust, et vastaspool ei ole võimeline summasid tähtaegselt täielikult tasuma. Kohaldada tuleb vastaspoolte valiku kohta kehtivaid juhiseid. Nende kohaselt saab asjaomane üksus sõlmida tehinguid ainult abikõlblike pankadega, mis kuuluvad heakskiidetud pankade kauplemisnimekirja ja millel on piisavad vastaspoole piirangud. Krediidiriski juhitakse regulaarse analüüsi abil, millega hinnatakse laenuvõtjate võimet täita oma intressi ja laenu põhiosa maksekohustusi. Krediidiriski juhitakse ka tagatise ning riigi, äriühingu või isikliku garantii nõudmisega. 31. detsembri 2007. aasta seisuga jagunes 265 miljoni euro suurune krediidirisk järgmiselt:

miljonites eurodes

	Nominaalväärtus
Krediidiasutustele antud laenud	41
Klientidele antud laenud	224
Kokku	**265**

77 % veel tagasimaksmata laenusummast on kaetud liikmesriigi või sellega samaväärsete asutuste (avalikõiguslikud asutused või avaliku sektori tööstuskontsernid liikmesriikides) tagatistega. 17 % veel tagasimaksmata laenudest on antud pankadele või tagavad neid pangad. 6 % tasumata võlast (15 miljonit eurot) koosneb endisest ESTÜ pensionifondist Euroopa Liidu institutsioonide ametnikele antud laenudest (eespool esitatud kokkuvõtlikus tabelis on ametnikele antud laenud kajastatud klientidele antud laenude all), mis on kaetud elukindlustuse ja invaliidsuskindlustuse ning asjaomaste palkadega.

Ülejäänud laenusaldo, st 0,1 % riskitaset tuleks lugeda kõrgemaks. See tähendab, et saadud tagatised (erasektori tööstuskontsernide antud garantiikirjad ja muud eritagatised) ei paku makseraskuste korral üldiselt samasugust kindlustaset.

Likviidsuse eesmärgil on laenatud vahenditest antud laenud täielikult kaetud eriotstarbelise reserviga. 31. detsembri 2007. aasta seisuga oli nimetatud reservi suurus 134 miljonit eurot. Oma vahenditest antud laenud olid kaetud teise reserviga, mida varem nimetati „ESTÜ erireserviks". 31. detsembri 2007. aasta seisuga oli nimetatud erireservi suurus 48 miljonit eurot.

a) *Krediidiasutustes hoitav sularaha ja hoiused — vastaspoolte kirjeldus*

Bilansipäeva seisuga oli hoiustest ja arveldusarve saldodest 43 % (Fitch) F1+ (või samaväärse) reitinguga ja 57 % F1 (või samaväärse) reitinguga pankades. Kõiki hoiuseid ja arveldusarve saldosid hoitakse OECD riikides asuvates pankades.

b) *Laenud ja ettemaksed — laenuvõtjate kirjeldus*

Allpool on näidatud laenatud vahenditest antud laenude (väljendatuna tagasimaksmata laenusumma nominaalväärtuses) geograafiline jaotus bilansipäeva seisuga. Tähelepanu tuleb pöörata sellele, et kõnealustele laenudele olid tagatised andnud avalik-õiguslikud asutused, pangad või tööstuskontsernid, välja arvatud Ühendkuningriigi puhul, kelle puhul tagatisi ei saadud.

miljonites eurodes

	31. detsember 2007	Laenude arv
Kreeka	68	1
Prantsusmaa	134	2
Itaalia	0	8
Ühendkuningriik	0	0
Kokku	**202**	**11**

Oma kohustusi mittetäitva võlgniku võlgade ümberstruktureerimise järel 1998. aastal omandas komisjon Euroopa Investeerimispangalt 204 miljoni euro väärtuses lihtveksleid (reitinguga AAA), et taastada laenuandmise ja -võtmise tehingu kompenseeriv iseloom ning seega katta intressimäära ja valuutarisk. Nimetatud lihtvekslid eespool esitatud tabelites ei kajastu.

Bilansipäeva seisuga oli oma vahenditest antud laenude (välja arvatud Euroopa Liidu institutsioonide ametnikele antud laenude) geograafiline jaotus (väljendatuna tagasimaksmata laenusumma nominaalväärtuses) selline, et nende kogusummast (48 miljonit eurot) moodustasid 50 % Saksamaal ja 50 % veel 12 ELi liikmesriigis antud laenud. Kõigile laenudele olid antud tagatised.

c) *Tuletisinstrumendid — vastaspoolte kirjeldus*

Vt lisa **E.2.3.4.2**.

d) *Likviidsed väärtpaberid — emitentide kirjeldus*

Täpsemad andmed võlakirjade kohta (väljendatuna õiglases väärtuses) olid bilansipäeva seisuga emitentide ja reitingute (Standard & Poor's) lõikes järgmised:

miljonites eurodes

	31. detsember 2007	%
Riigid	430	30 %
Rahvusvahelised organisatsioonid	91	6 %
Pangad ja finantsinstitutsioonid	622	44 %
Muud avalik-õiguslikud emitendid	274	20 %
Kokku	**1 417**	**100 %**

miljonites eurodes

	31. detsember 2007	%
AAA	839	59 %
AA+	124	9 %
AA	215	15 %
A+	94	7 %
A	82	6 %
A-	40	3 %
BBB+	6	0 %
BBB	17	1 %
Kokku	**1 417**	**100 %**

Bilansipäeva seisuga jagunesid võlakirjad (väljendatuna õiglases väärtuses) geograafiliselt järgmiselt: Saksamaa 18 %, Ameerika Ühendriigid 9 %, Ühendkuningriik 8 %, Prantsusmaa 5 % ning Austria, Hispaania ja rahvusvahelised organisatsioonid igaüks 6 %. Ülejäänud võlakirjad jagunesid OECD liikmesriikide vahel.

7.14. **LIKVIIDSUSRISK**

Võetud laenudest tulenevat likviidsusriski tasakaalustavad tavaliselt oma lepingutingimuste poolest neile vastavad antud laenud (kompensatsioonitehingud). Juhul kui neid ei suudeta täpselt vastavusse viia, kasutatakse rahavoogude vastavusse viimiseks tuletisinstrumente.

Likvideeritava ESTÜ varade ja kohustuste haldamise raames haldab komisjon likviidsusnõudeid, mis põhinevad 11-aastase perioodi kohta tehtud väljamaksete prognoosil, mis on saadud vastutavate komisjoni talitustega konsulteerimise tulemusel. Asjaomaste aastaste vajaduste täitmiseks tehakse sellele prognoosile vastavalt investeeringuid.

7.15. **ÕIGLANE VÄÄRTUS**

Antud ja võetud laenud

Antud ja võetud laenude hinnanguline õiglane väärtus tehakse kindlaks diskonteeritud rahavoogude meetodi abil. Selle mudeli kohaselt diskonteeritakse oodatavad tulevased rahavood, kohaldades järelejäänud tähtaja puhul asjakohaseid AAA krediidireitingu korral kasutatavaid intressikõveraid.

Eeldatakse, et ujuva intressimääraga antud laenude hinnanguline õiglane väärtus on ligilähedane nende bilansilisele maksumusele, sest iga kolme või kuue kuu järel teostatakse turuintressimäärade alusel toimuv ümberhindlus. Fikseeritud intressimääraga antud ja võetud laenude hinnangulist õiglast väärtust ei saanud leida, sest nimetatud väärtuste arvutamiseks vajalikud andmed ei olnud kättesaadavad.

Likviidsed väärtpaberid

Likviidsed väärtpaberid on esitatud õiglases väärtuses, milleks on turuhind, millele on liidetud kogunenud intressid.

Õiglases väärtuses hinnatud finantsinstrumendid

Tulude ja kulude aruandes kajastatud ja ühte hindamistehnikat kasutades hinnatud õiglase väärtuse aastase muutuse kogusumma on 9 miljonit eurot (netokahjum), võrreldes 1 miljoni euroga 2006. aastal (netokasum). Ühegi finantsinstrumendi õiglase väärtuse hindamisel ei ole kasutatud hindamistehnikat, mis ei põhineks jälgitavatel turuhindadel või turuintressimääradel.

Nõuded ja võlgnevused

Eeldatakse, et kaubanduslike nõuete nominaalväärtus, millest on lahutatud väärtuse languse katteks eraldatud vahendid, ja kaubanduslike võlgnevuste nominaalväärtus on ligilähedased nende õiglastele väärtustele.

Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalentide, sealhulgas arveldusarvete ja lühiajaliste (alla kolmekuuliste) tähtajaliste hoiuste õiglane väärtus on nende bilansiline maksumus.

8. SEOTUD OSAPOOLI KÄSITLEVAD ANDMED

Alljärgnevalt on esitatud teave selliste seotud osapooltega sõlmitud tehingute kohta, mis on Euroopa ühenduste haldamisel keskse tähtsusega. Selleks on nimetatud isikud jaotatud viide kategooriasse:

1. kategooria: komisjoni president ja Euroopa Kohtu president;

2. kategooria: komisjoni asepresidendid;

3. kategooria: komisjoni liikmed, Euroopa Kohtu kohtunikud ja kohtujuristid, Esimese Astme Kohtu president ja liikmed, Euroopa Liidu Avaliku Teenistuse Kohtu president ja liikmed, ombudsman ja Euroopa andmekaitseinspektor;

4. kategooria: kontrollikoja president ja liikmed;

5. kategooria: institutsioonide ja ametite kõrgeima astme avalikud teenistujad.

HALDAMISEGA SEOTUD PEAMISED RAHALISED NÕUDED

euordes

Nõue (töötaja kohta)	1. kategooria	2. kategooria	3. kategooria	4. kategooria	5. kategooria
Põhipalk (kuupalk)	23 617,91	21 393,04	17 114,43 — 19 253,73	18 483,59 — 19 681,60	10 882,28 — 17 114,43
Eluasemetoetus (% palgast)	15 %	15 %	15 %	15 %	—
Kodumaalt lahkumise toetus (% palgast)	—	—	—	—	16 %
Peretoetused:					
Majapidamistoetus (% palgast)	2 % + 158,86	2 % + 158,86	2 % + 158,86	2 % + 158,86	2 % + 158,86
Ülalpeetava lapse toetus	319,27	319,27	319,27	319,27	319,27
Eelkooliealise lapse toetus	67,83	67,83	67,83	67,83	67,83
Õppetoetus või	235,53	235,53	235,53	235,53	235,53
töökohavälise koolituse toetus	471,06	471,06	471,06	471,06	471,06
Kohtu eesistuja toetus	—	—	500 — 810,74	—	—
Esindustasud	1 418,07	911,38	500 — 607,71	—	—
Iga-aastased sõidukulud	—	—	—	—	Jah
Ülekanded liikmesriikidesse:					
Õppetoetus (1)	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah
% palgast (1)	5 %	5 %	5 %	5 %	5 %
% palgast ilma paranduskoefitsiendita	kuni 25 %	kuni 25 %	kuni 25 %	kuni 25 %	kuni 25 %
Esinduskulud	hüvitatud	hüvitatud	hüvitatud	—	—
Tööle asumine:					
Sisseseadmiskulud	47 235,82	42 786,08	38 507,46	36 967,17	hüvitatud
Perekonna sõidukulud	hüvitatud	hüvitatud	hüvitatud	hüvitatud	hüvitatud
Kolimiskulud	hüvitatud	hüvitatud	hüvitatud	hüvitatud	hüvitatud
Teenistusest lahkumine:					
Ümberasumiskulud	23 617,91	21 393,04	19 253,73	18 483,59 — 19 681,60	hüvitatud
Perekonna sõidukulud	hüvitatud	hüvitatud	hüvitatud	hüvitatud	hüvitatud
Kolimiskulud	hüvitatud	hüvitatud	hüvitatud	hüvitatud	hüvitatud
Üleminekutoetus (% palgast) (2)	40 % — 65 %	40 % — 65 %	40 % — 65 %	40 % — 65 %	—
Ravikindlustus	kaetud	kaetud	kaetud	kaetud	vabatahtlik
Pension (% palgast, maksueelne)	kuni 70 %	kuni 70 %	kuni 70 %	kuni 70 %	kuni 70 %
Mahaarvamised:					
Ühenduse maks	8 % — 45 %	8 % — 45 %	8 % — 45 %	8 % — 45 %	8 % — 45 %
Ravikindlustus (% palgast)	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %
Palkadele rakendatav erimaks	3,79 %	3,79 %	3,79 %	3,79 %	3,79 %
Pensioni mahaarvamine	—	—	—	—	10,25 %
Inimeste arv 31.12.2007 seisuga	**2**	**5**	**92**	**27**	**77**

(1) Kohaldatud on paranduskoefitsienti.
(2) Makstakse lahkumisele järgneva kolme aasta jooksul.

9. BILANSIPÄEVAJÄRGSED SÜNDMUSED

Käesoleva raamatupidamise aastaaruande heakskiitmise kuupäeva seisuga ei olnud komisjoni peaarvepidaja teadlik ega olnud talle teada antud ühestki olulisest sündmusest, mille avaldamine oleks käesoleva jao all nõutav. Raamatupidamise aastaaruanne ja selle lisad koostati kõige hiljutisema kättesaadava teabe alusel ja see kajastub eespool esitatud teabes.

10. KONSOLIDEERITUD ÜKSUSED

A. **KONTROLLITAVAD ÜKSUSED**

1. ***Institutsioonid ja nõuandeorganid***

Regioonide Komitee
Euroopa Liidu Nõukogu
Euroopa Liidu Kohus
Euroopa Komisjon
Euroopa Kontrollikoda
Euroopa Andmekaitseinspektor
Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
Euroopa Ombudsman
Euroopa Parlament

2. ***Ühenduse ametid***

Euroopa Ülesehitusamet
Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur
Euroopa Lennundusohutusamet
Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus
Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus
Euroopa Keskkonnaagentuur
Euroopa Toiduohutusamet
Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Fond
Euroopa Meresõiduohutuse Amet
Euroopa Ravimiamet
Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskus
Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet
Euroopa Võrgu- ja Infoturbeamet
Euroopa Koolitusfond
Euroopa Liidu Asutuste Tõlkekeskus
Euroopa Liidu Liikmesriikide Välispiiril Tehtava Operatiivkoostöö Juhtimise Euroopa Agentuur
Euroopa Globaalse Navigatsioonisatelliitide Süsteemi (GNSS) Järelevalveamet
Siseturu Ühtlustamise Amet (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused)
Euroopa Raudteeagentuur
Ühenduse Sordiamet
Ühenduse Kalanduskontrolli Agentuur ([1])

3. ***Rakendusametid***

Konkurentsivõime ja Uuendustegevuse Täitevasutus
Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus
Rahvatervise Programmi Täitevamet ([1])

4. ***Muud kontrollitavad üksused***

(Likvideeritav) Euroopa Söe- ja Teraseühendus
Eurojust ([2])
Euroopa Politseikolledž (CEPOL) ([2])

([1]) Esmakordselt konsolideeritud 2007. eelarveaastal.
([2]) ELi detsentraliseeritud asutus, mis kuulub kriminaalasjades tehtava politsei- ja õigusalase koostöö samba alla.

B. **ÜHISETTEVÕTTED**

ITERi Rahvusvaheline Termotuumaenergeetika Organisatsioon (kapitaliosalus/hääleõigus: 45,5 %)

Ühisettevõte SESAR (hinnatakse soetusmaksumuses)

Likvideeritav ühisettevõte Galileo (kapitaliosalus/hääleõigus: 91,6 %/49,3 %)

C. **SIDUSETTEVÕTTED**

Euroopa Investeerimisfond (kapitaliosalus/hääleõigus: 25 %)

11. KONSOLIDEERIMATA ÜKSUSED

Kuigi ühendused haldavad allpool käsitletud üksuste varasid, ei vasta need üksused nõuetele, mille kohaselt need tuleks konsolideerida, ja seepärast ei ole neid Euroopa ühenduste raamatupidamise aastaaruandes konsolideeritud.

11.1. **EUROOPA ARENGUFOND (EAF)**

Euroopa Arengufond (EAF) on peamine vahend ühenduse abi andmiseks Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide (AKV riigid) ning ülemeremaade ja -territooriumidega (ÜMT) tehtava arengukoostöö raames. Iga fond moodustatakse viieaastaseks perioodiks. Alates esimese partnerluslepingu sõlmimisest 1964. aastal (I Yaoundé konventsioon) on EAFi tsüklid üldiselt järginud Yaoundé ja Lomé partnerluslepingute omi. Üheksas EAF moodustati samaaegselt kõige hiljutisema partnerluslepinguga, nn Cotonou lepinguga, 2000. aasta juunis. Cotonou lepingule kirjutasid alla 77 riiki — 48 Saharast lõunasse jäävat Aafrika riiki, 15 Kariibi mere riiki ja 14 Vaikse ookeani riiki. Üheksandale EAFile on 2007. aasta detsembris lõppenud viieaastaseks perioodiks eraldatud 13,5 miljardit eurot. Cotonou lepinguga nähakse EAFi raames ette ainult kaks rahastamisvahendit — vahend pikaajalise arenguabi jaoks toetuste (tagastamatu abi) andmiseks ja investeerimisrahastu AKV erasektori arengu toetamiseks. Cotonou leping vaadati 2005. aasta juunis Luxembourgis läbi ja sellega seonduv kümnes EAF jõustub 2008. aastal.

EAFi ei rahastata ühenduste eelarvest, vaid liikmesriikide otseste osamaksudega, mis lepitakse kokku läbirääkimiste teel. Liikmesriigi makstav summa põhineb muu hulgas osalt tema rahvamajanduse kogutoodangul ja osalt tema ajaloolistel sidemetel (st kunagised kolooniad) asjaomaste AKV riikidega. EAFi vahendeid haldavad komisjon ja EIP.

EAFi tegevust reguleerib tema enda finantsmäärus (ELT L 83, 1.4.2003, lk 1), millega on ette nähtud tema raamatupidamisaruande esitamine ühenduste omast eraldi. EAFide suhtes rakendavad välist kontrolli kontrollikoda ja Euroopa Parlament. Teabe huvides on järgnevalt esitatud EAFi bilanss ning tulude ja kulude aruanne:

BILANSS — EAF

miljonites eurodes

	31.12.2007	31.12.2006
Käibevara		
Nõuded	8	217
Eelmaksed	957	2 809
Muu käibevara	(3)	1
Raha ja raha ekvivalendid	388	291
Kokku	1 350	3 318
Aktiva kokku	**1 350**	**3 318**
Lühiajalised kohustused		
Kreditoorne võlgnevus	(704)	(2 096)
Passiva kokku	**(704)**	**(2 096)**
Netovara	**646**	**1 222**
Vahendid ja reservid		
Sissenõutud vahendid	25 019	29 900
Majandusaasta tulem	(3 256)	(2 924)
Varasematest aastatest ülekantud tulem	(22 411)	(26 788)
Reservid	1 294	1 034
Vahendid ja reservid	**646**	**1 222**

TULUDE JA KULUDE ARUANNE — EAF

miljonites eurodes

	2007	2006
Tulu kokku	0	0
Põhitegevuskulud		
Põhitegevuskulud:		
Programmikohane abi	638	750
Makromajanduslik toetus	427	408
Intressitoetused	1	1
Hädaabi	155	130
Pagulastele ettenähtud abi	(6)	7
Riskikapital	58	63
Stabex	98	189
Sysmin	32	30
Ümberpaigutused varasematest EAFidest	5	15
Struktuuriline kohandus	(6)	1
Võlakergendus	180	17
Valdkondlik poliitika	1 149	911
Eksporditulude kompensatsioon	84	53
Institutsioonidele ettenähtud toetus	30	32
AKV riikide sisesed projektid	382	339
Kongo Demokraatliku Vabariigi fond	17	(13)
Kokku	3 244	2 933
Halduskulud	31	24
	3 275	**2 957**
(Kahjum) põhitegevusest	**(3 275)**	**(2 957)**
Muu tegevus kui põhitegevus		
Finantstulu	19	31
Reservid	0	2
Kasum muust tegevusest kui põhitegevusest	**19**	**33**
Majandusaasta tulem	**(3 256)**	**(2 924)**

11.2. **RAVIKINDLUSTUSSKEEM**

Ravikindlustusskeem on skeem, mis annab Euroopa ühenduste erinevate asutuste töötajatele ravikindlustuse. Skeemi vahendid on tema enda omandis ega ole Euroopa ühenduste kontrolli all, kuigi tema finantsvarasid haldab komisjon. Skeemi rahastatakse skeemi liikmete (töötajate) ja tööandjate (institutsioonid/ametid/asutused) osamaksudest. Võimalik ülejääk jääb skeemi.

Skeemil on neli eraldiseisvat üksust — põhiskeem, millega on kaetud institutsioonide ja Euroopa ühenduste ametite töötajad, ja kolm väiksemat skeemi, millega on kaetud Firenze Euroopa Ülikooli ja Euroopa koolide töötajad ning väljaspool EÜd (näiteks ELi esindustes) töötavad töötajad. Skeemi varade kogumaksumus 31. detsembri 2007. aasta seisuga oli 287 miljonit eurot (2006. aastal 279 miljonit eurot).

II OSA

EUROOPA ÜHENDUSTE KONSOLIDEERITUD EELARVE TÄITMISE ARUANNE JA SELLE LISAD

SISUKORD

Lk

A. ***Konsolideeritud eelarve täitmise aruanne***

1. 2007. aasta eelarve täitmise tulemuse aruanne 85
2. Ülevaade eelarve täitmisest 85

Tulud:

3. Konsolideeritud aruanne eelarve tulude laekumise kohta 87
4. Konsolideeritud aruanne eelarve tulude laekumise kohta institutsioonide lõikes 88

Kulud:

5. Kulukohustuste assigneeringute ja maksete assigneeringute jaotumine ja muutused poliitikavaldkondade lõikes 89
6. Kulukohustuste assigneeringute kasutamine poliitikavaldkondade lõikes 90
7. Maksete assigneeringute kasutamine poliitikavaldkondade lõikes 92
8. Kulukohustuste assigneeringute ja maksete assigneeringute jaotumine ja muutused finantsperspektiivi rubriikide lõikes 93
9. Kulukohustuste assigneeringute kasutamine finantsperspektiivi rubriikide lõikes 94
10. Maksete assigneeringute kasutamine finantsperspektiivi rubriikide lõikes 94
11. Kulukohustuste assigneeringute ja maksete assigneeringute kasutamine institutsioonide lõikes 95

Täitmata kulukohustused:

12. Konsolideeritud aruanne täitmata kulukohustuste kohta 96
13. Täitmata kulukohustuste jaotumine nende tekkimise aastate lõikes 96

Ametid:

14. Ametite tulu: eelarve prognoosid, nõuded ja laekunud summad 98
15. Kulukohustuste assigneeringute ja maksete assigneeringute jaotumine ametite lõikes 99
16. Eelarve täitmise tulemuse aruanne (sealhulgas ametid) 100

B. ***Konsolideeritud eelarve täitmise aruande lisad***

1. Eelarvepõhimõtted, struktuur ja assigneeringud 101
2. Selgitused eelarve tulude ja kulude kohta ning märkused 2007. aasta eelarve täitmise tulemuse kohta 105

A JAGU: KONSOLIDEERITUD EELARVE TÄITMISE ARUANNE [1]

EELARVE TÄITMISE TULEMUSE ARUANNE

1. 2007. AASTA EELARVE TÄITMISE TULEMUSE ARUANNE

miljonites eurodes

	EFTA — EMP	Euroopa Ühendused	Kokku 2007	Kokku 2006
Eelarveaasta tulud	137	117 426	**117 563**	108 423
Aruandeaasta assigneeringute alusel tehtud maksed	(122)	(112 906)	**(113 028)**	(105 412)
Eelarveaastasse N + 1 üle kantud maksete assigneeringud	0	(3 114)	**(3 114)**	(1 401)
Eelarveaastast N - 1 üle kantud EFTA assigneeringud	(2)	0	**(2)**	0
Eelarveaastast N - 1 ülekantud kasutamata maksete assigneeringute tühistamine	0	246	**246**	263
Aastased vahetuskursi erinevused	0	(123)	**(123)**	(16)
Eelarve täitmise tulemus	**13**	**1 529**	**1 542**	**1 857**

Euroopa ühenduste eelarve ülejääk tagastatakse liikmesriikidele järgneva aasta jooksul nende järgneval eelarveaastal tasumisele kuuluvate summade vähendamise kaudu.

2. ÜLEVAADE EELARVE TULUDEST JA EELARVE TÄITMISEST 2007. EELARVEAASTAL

TULU

miljonites eurodes

	Jaotis	Eelarvelised tulud	Kindlaksmääratud nõuded	%	Tulu	Laekumised %-na eelarvest	Võlgnevuse saldo
		1	2	3 = 2/1	4	5 = 4/1	6 = 2 - 4
1.	Omavahendid	106 203	107 574	101,29 %	106 159	99,96 %	1 415
3.	Ülejäägid, saldod ja korrigeerimine	5 939	5 937	99,96 %	5 937	99,97 %	0
4.	Ühenduse institutsioonide ja muude organitega seotud isikutelt laekuvad tulud	950	941	99,07 %	933	98,13 %	9
5.	Institutsiooni haldustegevus	81	334	414,67 %	251	311,04 %	83
6.	Kolmandate isikute osamaksud, kulude tagasimaksed, finantskorrektsioonid	190	3 951	2 085,13 %	3 744	1 975,68 %	207
7.	Viivised ja trahvid	438	8 921	2 036,76 %	472	107,83 %	8 449
8.	Laenutehingud	25	39	156,08 %	39	156,08 %	0
9.	Mitmesugused tulud	20	70	345,92 %	28	140,36 %	41
	Kokku	**113 846**	**127 767**	**112,23 %**	**117 563**	**103,27 %**	**10 205**

[1] Tuleks märkida, et arvude miljonitesse eurodesse ümardamise tõttu võib mõnedes eelarvetabelites esitatud andmete liitmisel saadav summa tabelis esitatud kogusummast erineda.

KULUD

miljonites eurodes

Rubriik		Maksete assignee-ringud	Tehtud maksed	%	Ülekantud assignee-ringud	%	Tühistatavad assignee-ringud	%
		1	2	3 = 2/1	4	5 = 4/1	6 = 1 - 2 - 4	7 = 6/1
1.	Jätkusuutlik kasv	45 462	43 713	96,15 %	1 359	2,99 %	390	0,86 %
2.	Loodusvarade kaitse ja majandamine	57 020	56 648	95,84 %	1 958	3,43 %	414	0,73 %
3.	Kodakondsus, vabadus, turvalisus ja õigus	1 356	1 050	77,41 %	163	11,99 %	144	10,60 %
4.	EL kui ülemaailmne partner	7 780	7 292	93,73 %	184	2,37 %	304	3,90 %
5.	Halduskulud	7 960	6 806	85,50 %	940	11,81 %	214	2,69 %
6.	Kompensatsioonid	445	445	100,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %
	Kokku	**120 021**	**113 953**	**94,94 %**	**4 603**	**3,84 %**	**1 465**	**1,22 %**

3. KONSOLIDEERITUD ARUANNE 2007. AASTA EELARVE TULUDE LAEKUMISE KOHTA

miljonites eurodes

Jaotis		Eelarvelised tulud		Kindlaksmääratud nõuded			Tulu			Laekumised %-na eelarvest	Võlgnevuse saldo
		Esialgne	Lõplik	Aruandeaasta	Ülekandmised	Kokku	Aruandeaasta	Ülekandmised	Kokku		
1.	Omavahendid	114 288	106 203	106 145	1 429	107 574	104 806	1 353	106 159	99,96 %	1 415
3.	Ülejäägid, saldod ja korrigeerimine	0	5 939	5 936	0	5 937	5 937	0	5 937	99,97 %	0
4.	Ühenduse institutsioonide ja muude organitega seotud isikutelt laekuvad tulud	950	950	915	26	941	908	24	933	98,13 %	9
5.	Institutsiooni haldustegevus	81	81	309	25	334	230	20	251	311,04 %	83
6.	Kolmandate isikute osamaksud, kulude tagasimaksed, finantskorrektsioonid	10	190	3 734	217	3 951	3 639	105	3 744	1 975,68 %	207
7.	Viivised ja trahvid	123	438	3 446	5 475	8 921	(74)	546	472	107,83 %	8 449
8.	Laenutehingud	25	25	39	0	39	39	0	39	156,08 %	0
9.	Mitmesugused tulud	20	20	59	10	70	26	2	28	140,36 %	41
	Kokku	**115 497**	**113 846**	**120 585**	**7 183**	**127 767**	**115 512**	**2 051**	**117 563**	**103,27 %**	**10 205**

1. jaotis: Omavahendid

miljonites eurodes

Peatükk		Eelarvelised tulud		Kindlaksmääratud nõuded			Tulu			Laekumised %-na eelarvest	Võlgnevuse saldo
		Esialgne	Lõplik	Aruandeaasta	Ülekandmised	Kokku	Aruandeaasta	Ülekandmised	Kokku		
10.	Põllumajandusmaksud	1 487	1 487	1 406	388	1794	1 016	388	1 404	94,43 %	390
11.	Suhkrumaksud	533	(38)	(30)	28	(3)	(58)	28	(31)	81,44 %	28
12.	Tollimaksud	15 288	15 084	15 179	1 010	16 189	14 262	937	15 200	100,77 %	989
13.	Käibemaks	17 827	18 517	18 469	0	18 469	18 468	0	18 468	99,73 %	2
14.	Rahvamajanduse kogutulu	79 153	71 153	71 062	2	71 065	71 057	0	71 057	99,87 %	7
15.	Eelarvetasakaalu hälvete korrigeerimine	0	0	59	0	59	61	0	61		(2)
	Kokku	**114 288**	**106 203**	**106 145**	**1 429**	**107 574**	**104 806**	**1 353**	**106 159**	**99,96 %**	**1 415**

3. jaotis: Kasutatavad ülejäägid

miljonites eurodes

Peatükk		Eelarvelised tulud		Kindlaksmääratud nõuded			Tulu			Laekumised %-na eelarvest	Võlgnevuse saldo
		Esialgne	Lõplik	Aruandeaasta	Ülekandmised	Kokku	Aruandeaasta	Ülekandmised	Kokku		
30.	Ülejääk eelnevast eelarveaastast	0	2 109	2 109	0	2 109	2 109	0	2 109	100,00 %	0
31.	Käibemaksu ülejääk	0	961	973	0	973	973	0	973	101,22 %	0
32.	Rahvamajanduse kogutulu ülejääk	0	2 869	2 857	0	2 857	2 857	0	2 857	99,60 %	0
34.	Justiits- ja siseküsimuste poliitikast kõrvalejäämisest tulenev korrektsioon	0	0	0	0	0	0	0	0		0
35.	Ühendkuningriigi suhtes kohaldatav korrigeerimine	0	0	(2)	0	(2)	(2)	0	(2)		0
	Kokku	**0**	**5 939**	**5 936**	**0**	**5 937**	**5 937**	**0**	**5 937**	**99,97 %**	**0**

4. KONSOLIDEERITUD ARUANNE 2007. AASTA EELARVE TULUDE LAEKUMISE KOHTA INSTITUTSIOONIDE LÕIKES

miljonites eurodes

Jaotis	Eelarvelised tulud		Kindlaksmääratud nõuded			Tulu			Laekumised %-na eelarvest	Võlgnevuse saldo
	Esialgne	Lõplik	Aruandeaasta	Ülekandmised	Kokku	Aruandeaasta	Ülekandmised	Kokku		
Euroopa Parlament	85	85	198	20	218	135	10	144	170,21 %	74
Nõukogu	52	52	86	13	100	85	10	94	181,38 %	5
Komisjon	115 290	113 639	120 227	7 148	127 375	115 220	2 030	117 250	103,18 %	10 125
Euroopa Kohus	35	35	37	1	38	37	1	37	106,17 %	0
Kontrollikoda	17	17	17	1	17	16	1	17	99,39 %	1
Majandus- ja Sotsiaalkomitee	11	11	13	0	13	13	0	13	116,93 %	0
Regioonide Komitee	6	6	5	0	5	5	0	5	97,24 %	0
Ombudsman	1	1	1	0	1	1	0	1	99,49 %	0
Euroopa Andmekaitseinspektor	1	1	0	0	0	0	0	0	75,36 %	0
Kokku	**115 497**	**113 846**	**120 585**	**7 183**	**127 767**	**115 512**	**2 051**	**117 563**	**103,27 %**	**10 205**

5. KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTE JA MAKSETE ASSIGNEERINGUTE JAOTUMINE JA MUUTUSED POLIITIKAVALDKONDADE LÕIKES

miljonites eurodes

	Poliitikavaldkond	Kulukohustuste assigneeringud						Maksete assigneeringud					
		Vastuvõetud assigneeringud	Muudatused	Ülekantud assigneeringud	Sihtotstarbeline tulu	Lisaassignee-ringud kokku	Heakskiidetud assigneeringud kokku	Vastuvõetud assigneeringud	Muudatused	Ülekantud assigneeringud	Sihtotstarbeline tulu	Lisaassignee-ringud kokku	Heakskiidetud assigneeringud kokku
		1	2	3	4	5 = 3 + 4	6 = 1 + 2 + 5	7	8	9	10	11 = 9 + 10	12 = 7 + 8 + 11
01	Majandus- ja rahandusvaldkond	495	(182)	0	18	18	330	510	(203)	5	17	22	329
02	Ettevõtlus	540	(10)	0	44	45	575	584	(116)	17	65	81	550
03	Konkurents	72	0	0	3	3	74	72	0	7	3	10	82
04	Tööhõive ja sotsiaalküsimused	11 431	(546)	5	18	24	10 908	11 662	(27)	15	14	30	11 664
05	Põllumajandus ja maaelu arendamine	54 940	(401)	0	2 532	2 532	57 041	53 652	(401)	24	2 527	2 551	55 802
06	Energeetika ja transport	1 809	(13)	9	80	88	1 885	1 195	(186)	17	116	133	1 142
07	Keskkond	353	0	0	21	21	374	329	(87)	23	19	41	284
08	Teadusuuringud	3 565	77	0	408	408	4 049	2 693	(226)	42	803	844	3 312
09	Infoühiskond ja meedia	1 435	(57)	0	159	159	1 537	1 175	(24)	16	269	285	1 436
10	Otsene teadustegevus	348	0	0	314	314	663	359	0	35	262	297	656
11	Kalandus- ja merendusasjad	955	0	0	4	4	959	1 223	(20)	39	6	44	1 248
12	Siseturg	56	(1)	0	2	2	57	58	(1)	5	2	7	64
13	Regionaalpoliitika	34 694	732	0	8	8	35 434	27 129	(457)	13	8	21	26 693
14	Maksukorraldus ja tolliliit	110	0	0	4	4	114	114	0	5	4	9	123
15	Haridus ja kultuur	1 223	0	0	218	218	1 440	1 158	31	14	246	260	1 450
16	Teabevahetus	201	0	0	3	3	204	192	0	27	3	30	223
17	Tervise- ja tarbijakaitse	545	1	0	26	26	572	288	1	267	27	294	582
18	Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala	671	0	0	21	22	693	522	(120)	6	21	27	428
19	Välissuhted	3 527	281	0	75	75	3 883	3 008	288	55	80	134	3 429
20	Kaubandus	72	0	0	2	2	74	68	0	5	2	7	76
21	Areng ja suhted AKV riikidega	1 244	(3)	0	169	169	1 410	1 163	(19)	35	165	200	1 344
22	Laienemine	1 065	(19)	0	87	87	1 133	1 853	(128)	13	55	69	1 793
23	Humanitaarabi	750	0	0	10	10	759	750	0	4	10	15	764
24	Pettusevastane võitlus	73	0	0	0	0	73	69	0	6	0	6	75
25	Komisjoni poliitika koordineerimine ja õigusnõustamine	169	1	0	8	8	178	169	1	18	7	25	194
26	Komisjoni haldus	922	58	1	67	68	1 048	922	59	106	68	174	1 155
27	Eelarve	519	(14)	0	3	3	509	519	(14)	9	3	12	518
28	Audit	9	0	0	0	0	10	9	0	1	0	1	11
29	Statistika	121	(1)	0	9	9	130	119	(1)	7	8	16	134

miljonites eurodes

	Poliitikavaldkond	Kulukohustuste assigneeringud						Maksete assigneeringud					
		Vastuvõetud assigneeringud	Muudatused	Ülekantud assigneeringud	Sihtotstarbeline tulu	Lisaassigneeringud kokku	Heakskiidetud assigneeringud kokku	Vastuvõetud assigneeringud	Muudatused	Ülekantud assigneeringud	Sihtotstarbeline tulu	Lisaassigneeringud kokku	Heakskiidetud assigneeringud kokku
		1	2	3	4	5 = 3 + 4	6 = 1 + 2 + 5	7	8	9	10	11 = 9 + 10	12 = 7 + 8 + 11
30	Pensionid	997	0	0	0	0	997	997	0	0	0	0	997
31	Keeletalitused	359	(2)	0	47	47	403	359	(2)	13	47	59	416
40	Reservid	735	(68)	0	0	0	667	0	0	0	0	0	0
90	Muud institutsioonid	2 577	0	5	116	121	2 698	2 577	0	326	143	469	3 047
	Kokku	**126 551**	**(168)**	**21**	**4 477**	**4 498**	**130 881**	**115 497**	**(1 651)**	**1 174**	**5 002**	**6 176**	**120 021**

6. KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTE KASUTAMINE POLIITIKAVALDKONDADE LÕIKES

miljonites eurodes

	Poliitikavaldkond	Heakskiidetud kulukohustuste assigneeringud	Võetud kulukohustused					2008. eelarveaastasse ülekantud assigneeringud				Tühistatavad assigneeringud				
			Eelarveaasta assigneeringutest	Ülekantud assigneeringutest	Sihtotstarbeline tulu	Kokku	%	Sihtotstarbeline tulu	Otsuse alusel ülekandmised	Kokku	%	Eelarveaasta assigneeringutest	Ülekantud assigneeringud	Sihtotstarbeline tulu (EFTA)	Kokku	%
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10 = 9/1	11	12	13	14 = 11 + 12 + 13	15 = 14/1
01	Majandus- ja rahandusvaldkond	330	293	0	16	309	93,57 %	1	0	1	0,41 %	20	0	0	20	6,02 %
02	Ettevõtlus	575	521	0	17	538	93,47 %	28	0	28	4,86 %	9	0	0	10	1,67 %
03	Konkurents	74	70	0	2	72	96,74 %	1	0	1	1,90 %	1	0	0	1	1,36 %
04	Tööhõive ja sotsiaalküsimused	10 908	10 847	5	9	10 861	99,57 %	9	14	23	0,21 %	24	0	0	24	0,22 %
05	Põllumajandus ja maaelu arendamine	57 041	51 471	0	556	52 027	91,21 %	1 976	1 409	3 386	5,94 %	1 628	0	0	1 628	2,85 %
06	Energeetika ja transport	1 885	1 786	8	42	1 836	97,41 %	37	0	38	2,01 %	10	1	0	11	0,59 %
07	Keskkond	374	342	0	7	349	93,22 %	13	0	13	3,59 %	12	0	0	12	3,19 %
08	Teadusuuringud	4 049	3 635	0	204	3 839	94,80 %	204	0	204	5,05 %	6	0	0	6	0,15 %
09	Infoühiskond ja meedia	1 537	1 374	0	117	1 491	97,01 %	42	0	42	2,73 %	4	0	0	4	0,26 %
10	Otsene teadustegevus	663	348	0	53	402	60,61 %	261	0	261	39,36 %	0	0	0	0	0,03 %
11	Kalandus- ja merendusasjad	959	706	0	1	706	73,68 %	3	2	5	0,55 %	247	0	0	247	25,77 %
12	Siseturg	57	54	0	1	55	96,48 %	1	0	1	1,54 %	1	0	0	1	1,98 %
13	Regionaalpoliitika	35 434	34 874	0	6	34 880	98,44 %	1	134	135	0,38 %	419	0	0	419	1,18 %
14	Maksukorraldus ja tolliliit	114	99	0	2	101	88,67 %	2	0	2	1,61 %	11	0	0	11	9,72 %
15	Haridus ja kultuur	1 440	1 220	0	107	1 327	92,12 %	111	0	111	7,69 %	3	0	0	3	0,18 %
16	Teabevahetus	204	195	0	2	197	96,50 %	1	0	1	0,61 %	6	0	0	6	2,89 %

miljonites eurodes

	Poliitikavaldkond	Heakskiidetud kulukohustuste assigneeringud	Võetud kulukohustused					2008. eelarveaastasse ülekantud assigneeringud				Tühistatavad assigneeringud				
			Eelarveaasta assigneeringutest	Ülekantud assigneeringutest	Sihtotstarbeline tulu	Kokku	%	Sihtotstarbeline tulu	Otsuse alusel ülekandmised	Kokku	%	Eelarveaasta assigneeringutest	Ülekantud assigneeringud	Sihtotstarbeline tulu (EFTA)	Kokku	%
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10 = 9/1	11	12	13	14 = 11 + 12 + 13	15 = 14/1
17	Tervise- ja tarbijakaitse	572	486	0	16	502	87,82 %	9	0	9	1,65 %	60	0	0	60	10,52 %
18	Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala	693	613	0	12	626	90,29 %	9	2	11	1,53 %	57	0	0	57	8,17 %
19	Välissuhted	3 883	3 743	0	39	3783	97,42 %	35	2	37	0,95 %	63	0	0	63	1,63 %
20	Kaubandus	74	70	0	1	72	97,02 %	1	0	1	1,27 %	1	0	0	1	1,71 %
21	Areng ja suhted AKV riikidega	1 410	1 212	0	93	1 305	92,55 %	75	22	97	6,90 %	8	0	0	8	0,55 %
22	Laienemine	1 133	1 029	0	23	1 053	92,90 %	64	14	78	6,86 %	3	0	0	3	0,24 %
23	Humanitaarabi	759	749	0	9	758	99,83 %	1	0	1	0,10 %	1	0	0	1	0,07 %
24	Pettusevastane võitlus	73	69	0	0	69	94,72 %	0	0	0	0,01 %	4	0	0	4	5,27 %
25	Komisjoni poliitika koordineerimine ja õigusnõustamine	178	165	0	5	169	95,39 %	3	0	3	1,96 %	5	0	0	5	2,65 %
26	Komisjoni haldus	1 048	957	1	38	995	94,97 %	29	0	29	2,77 %	24	0	0	24	2,25 %
27	Eelarve	509	498	0	2	499	98,10 %	2	0	2	0,35 %	8	0	0	8	1,55 %
28	Audit	10	9	0	0	9	91,82 %	0	0	0	1,74 %	1	0	0	1	6,44 %
29	Statistika	130	107	0	7	114	87,71 %	2	0	2	1,58 %	14	0	0	14	10,72 %
30	Pensionid	997	994	0	0	994	99,70 %	0	0	0	0,00 %	3	0	0	3	0,30 %
31	Keeletalitused	403	352	0	38	390	96,63 %	8	0	9	2,12 %	5	0	0	5	1,26 %
40	Reservid	667	0	0	0	0	0,00 %	0	0	0	0,00 %	667	0	0	667	100,0 %
90	Muud institutsioonid	2 698	2 400	4	67	2 472	91,63 %	49	119	168	6,21 %	58	1	0	58	2,16 %
	Kokku	**130 881**	**121 285**	**19**	**1 494**	**122 798**	**93,82 %**	**2 982**	**1 717**	**4 699**	**3,59 %**	**3 381**	**2**	**1**	**3 383**	**2,59 %**

7. MAKSETE ASSIGNEERINGUTE KASUTAMINE POLIITIKAVALDKONDADE LÕIKES

miljonites eurodes

	Poliitikavaldkond	Heakskiidetud maksete assigneeringud	Tehtud maksed					2008. eelarveaastasse ülekantud assigneeringud					Tühistatavad assigneeringud				
			Eelarveaasta assigneeringutest	Ülekantud assigneeringutest	Sihtotstarbeline tulu	Kokku	%	Automaatsed ülekandmised	Otsuse alusel ülekandmised	Sihtotstarbeline tulu	Kokku	%	Eelarveaasta assigneeringutest	Ülekantud assigneeringutest	Sihtotstarbeline tulu (EFTA)	Kokku	%
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9	10 = 7 + 8 + 9	11 = 10/1	12	13	14	15 = 12 + 13 + 14	16 =1 5/1
01	Majandus- ja rahandusvaldkond	329	242	4	16	262	79,75 %	5	0	2	7	2,11 %	59	1	0	60	18,14 %
02	Ettevõtlus	550	336	12	22	370	67,28 %	22	0	40	63	11,37 %	110	5	2	117	21,34 %
03	Konkurents	82	64	6	1	71	86,65 %	7	0	2	9	10,74 %	1	1	0	2	2,61 %
04	Tööhõive ja sotsiaalküsimused	11 664	11 531	11	5	11 547	99,00 %	19	0	9	28	0,24 %	84	4	0	89	0,76 %
05	Põllumajandus ja maaelu arendamine	55 802	53 045	16	624	53 685	96,21 %	24	37	1 904	1 965	3,52 %	145	8	0	152	0,27 %
06	Energeetika ja transport	1 142	886	13	20	919	80,43 %	17	50	95	163	14,25 %	56	4	0	61	5,32 %
07	Keskkond	284	203	17	12	232	81,64 %	16	0	7	23	8,11 %	24	5	0	29	10,25 %
08	Teadusuuringud	3 312	2 415	27	236	2 678	80,88 %	43	0	567	609	18,40 %	9	15	0	24	0,72 %
09	Infoühiskond ja meedia	1 436	1 112	12	103	1 227	85,40 %	15	0	166	181	12,58 %	24	4	0	29	2,02 %
10	Otsene teadustegevus	656	318	32	56	406	61,87 %	33	0	206	239	36,39 %	8	4	0	11	1,74 %
11	Kalandus- ja merendusasjad	1 248	1 034	3	2	1 039	83,25 %	5	4	3	13	1,05 %	160	36	0	196	15,71 %
12	Siseturg	64	49	4	1	54	85,18 %	5	0	1	7	10,24 %	2	1	0	3	4,58 %
13	Regionaalpoliitika	26 693	26 568	9	6	26 583	99,59 %	13	0	1	14	0,05 %	92	4	0	96	0,36 %
14	Maksukorraldus ja tolliliit	123	78	5	2	85	68,93 %	6	0	2	8	6,44 %	30	0	0	30	24,63 %
15	Haridus ja kultuur	1 450	1 150	12	99	1 261	86,95 %	15	0	147	162	11,17 %	25	2	0	27	1,88 %
16	Teabevahetus	223	159	22	2	183	81,94 %	17	2	2	21	9,31 %	14	5	0	20	8,75 %
17	Tervise- ja tarbijakaitse	582	228	210	10	448	76,88 %	26	0	17	43	7,31 %	35	57	0	92	15,81 %
18	Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala	428	240	5	13	259	60,41 %	8	82	8	97	22,76 %	71	1	0	72	16,83 %
19	Välissuhted	3 429	3 171	38	55	3 265	95,20 %	44	0	24	68	1,98 %	80	17	0	97	2,83 %
20	Kaubandus	76	60	4	1	65	85,87 %	5	0	1	6	8,45 %	4	1	0	4	5,68 %
21	Areng ja suhted AKV riikidega	1 344	1 081	23	89	1 193	88,77 %	29	0	77	106	7,87 %	33	12	0	45	3,36 %
22	Laienemine	1 793	1 690	6	52	1 749	97,51 %	17	0	3	20	1,09 %	18	7	0	25	1,40 %
23	Humanitaarabi	764	742	4	9	756	98,87 %	6	0	1	7	0,90 %	1	1	0	2	0,23 %
24	Pettusevastane võitlus	75	56	4	0	60	79,62 %	6	0	0	6	7,77 %	7	2	0	9	12,60 %
25	Komisjoni poliitika koordineerimine ja õigusnõustamine	194	150	17	4	170	87,53 %	15	0	4	19	9,54 %	4	1	0	6	2,93 %

miljonites eurodes

	Poliitikavaldkond	Heakskiidetud maksete assigneeringud	Tehtud maksed					2008. eelarveaastasse ülekantud assigneeringud					Tühistatavad assigneeringud				
			Eelarveaasta assigneeringutest	Ülekantud assigneeringutest	Sihtotstarbeline tulu	Kokku	%	Automaatsed ülekandmised	Otsuse alusel ülekandmised	Sihtotstarbeline tulu	Kokku	%	Eelarveaasta assigneeringutest	Ülekantud assigneeringutest	Sihtotstarbeline tulu (EFTA)	Kokku	%
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9	10 = 7 + 8 + 9	11 = 10/1	12	13	14	15 = 12 + 13 + 14	16 =1 5/1
26	Komisjoni haldus	1 155	844	91	30	965	83,60 %	113	0	37	151	13,06 %	23	15	0	38	3,33 %
27	Eelarve	518	489	8	1	498	96,16 %	9	0	2	11	2,08 %	8	1	0	9	1,76 %
28	Audit	11	8	1	0	9	83,04 %	1	0	0	1	9,42 %	1	0	0	1	7,54 %
29	Statistika	134	95	5	2	102	76,37 %	7	0	6	13	9,44 %	17	2	0	19	14,18 %
30	Pensionid	997	994	0	0	994	99,70 %	0	0	0	0	0,00 %	3	0	0	3	0,30 %
31	Keeletalitused	416	328	11	34	373	89,78 %	24	0	12	36	8,66 %	5	1	0	6	1,56 %
40	Reservid	0	0	0	0	0	0,00 %	0	0	0	0	0,00 %	0	0	0	0	0,00 %
90	Muud institutsioonid	3 047	2 085	295	67	2 447	80,31 %	316	119	76	511	16,77 %	58	31	0	89	2,92 %
	Kokku	**120 021**	**111 452**	**925**	**1 576**	**113 953**	**94,94 %**	**888**	**295**	**3 421**	**4 603**	**3,84 %**	**1 211**	**249**	**5**	**1 465**	**1,22 %**

8. KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTE JA MAKSETE ASSIGNEERINGUTE JAOTUMINE JA MUUTUSED FINANTSPERSPEKTIIVI RUBRIIKIDE LÕIKES

miljonites eurodes

	Finantsperspektiivi rubriik	Kulukohustuste assigneeringud						Maksete assigneeringud					
		Vastuvõetud assigneeringud	Muudatused (ümberpaigutused ja parandeelarve)	Ülekantud assigneeringud	Sihtotstarbeline tulu	Lisaassigneeringud kokku	Heakskiidetud assigneeringud kokku	Vastuvõetud assigneeringud	Muudatused (ümberpaigutused ja parandeelarve)	Ülekantud assigneeringud	Sihtotstarbeline tulu	Lisaassigneeringud kokku	Heakskiidetud assigneeringud kokku
		1	2	3	4	5 = 3 + 4	6 = 1 + 2 + 5	7	8	9	10	11 = 9 + 10	12 = 7 + 8 + 11
1	Jätkusuutlik kasv	54 854	(2)	15	1 193	1 208	56 060	44 861	(1 239)	124	1 716	1 840	45 462
2	Loodusvarade kaitse ja majandamine	56 250	(400)	0	2 549	2 549	58 399	54 719	(562)	321	2 543	2 863	57 020
3	Kodakondsus, vabadus, turvalisus ja õigus	1 247	198	0	98	98	1 544	1 178	51	19	109	128	1 356
4	EL kui ülemaailmne partner	6 812	0	0	330	330	7 142	7 353	64	63	300	363	7 780
5	Halduskulu	6 942	36	6	307	313	7 291	6 942	36	647	335	982	7 960
6	Kompensatsioonid	445	0	0	0	0	445	445	0	0	0	0	445
	Kokku	**126 551**	**(168)**	**21**	**4 477**	**4 498**	**130 881**	**115 497**	**(1 651)**	**1 174**	**5 002**	**6 176**	**120 021**

9. KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTE KASUTAMINE FINANTSPERSPEKTIIVI RUBRIIKIDE LÕIKES

miljonites eurodes

	Finantsperspektiivi rubriik	Heakskiidetud kulukohustuste assigneeringud	Võetud kulukohustused					2008. eelarveaastasse ülekantud assigneeringud				Tühistatavad assigneeringud				
			Eelarveaasta assigneeringutest	Ülekantud assigneeringutest	Sihtotstarbelisest tulust	Kokku	%	Sihtotstarbeline tulu	Otsuse alusel ülekandmised	Kokku	%	Eelarveaasta assigneeringutest	Ülekantud assigneeringud	Sihtotstarbeline tulu (EFTA)	Kokku	%
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10 = 9/1	11	12	13	14 = 11 + 12 + 13	15 = 14/1
1	Jätkusuutlik kasv	56 060	53 702	14	540	54 256	96,78 %	652	131	783	1,40 %	1 020	1	1	1 022	1,82 %
2	Loodusvarade kaitse ja majandamine	58 399	52 563	0	558	53 122	90,96 %	1 990	1 363	3 354	5,74 %	1 924	0	0	1 924	3,29 %
3	Kodakondsus, vabadus, turvalisus ja õigus	1 544	1 368	0	54	1 422	92,10 %	44	2	46	2,98 %	76	0	0	76	4,92 %
4	EL kui ülemaailmne partner	7 142	6 479	0	158	6 637	92,92 %	171	102	274	3,83 %	232	0	0	232	3,25 %
5	Halduskulud	7 291	6 729	5	183	6 918	94,88 %	124	119	243	3,34 %	129	1	0	130	1,78 %
6	Kompensatsioonid	445	445	0	0	445	100,0 %	0	0	0	0,00 %	0	0	0	0	0,00 %
	Kokku	**130 881**	**121 285**	**19**	**1 494**	**122 798**	**93,82 %**	**2 982**	**1 717**	**4 699**	**3,59 %**	**3 381**	**2**	**1**	**3 383**	**2,59 %**

10. MAKSETE ASSIGNEERINGUTE KASUTAMINE FINANTSPERSPEKTIIVI RUBRIIKIDE LÕIKES

miljonites eurodes

	Finantsperspektiivi rubriik	Heakskiidetud maksete assigneeringud	Tehtud maksed					2008. eelarveaastasse ülekantud assigneeringud					Tühistatavad assigneeringud				
			Eelarveaasta assigneeringutest	Ülekantud assigneeringutest	Sihtotstarbelisest tulust	Kokku	%	Automaatsed ülekandmised	Otsuse alusel ülekandmised	Sihtotstarbeline tulu	Kokku	%	Eelarveaasta assigneeringutest	Ülekantud assigneeringutest	Sihtotstarbeline tulu (EFTA)	Kokku	%
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9	10 = 7 + 8 + 9	11=10/1	12	13	14	15 = 12 + 13 + 14	16 = 15/1
1	Jätkusuutlik kasv	45 462	43 085	90	539	43 713	96,15 %	136	50	1 173	1 359	2,99 %	352	34	4	390	0,86 %
2	Loodusvarade kaitse ja majandamine	57 020	53 796	220	632	54 648	95,84 %	40	7	1 911	1 958	3,43 %	313	101	0	414	0,73 %
3	Kodakondsus, vabadus, turvalisus ja õigus	1 356	995	15	39	1 050	77,41 %	10	84	69	163	11,99 %	139	4	1	144	10,60 %
4	EL kui ülemaailmne partner	7 780	7 054	37	201	7 292	93,73 %	50	35	99	184	2,37 %	277	26	0	304	3,90 %
5	Halduskulud	7 960	6 077	563	166	6 806	85,50 %	652	119	169	940	11,81 %	130	84	0	214	2,69 %
6	Kompensatsioonid	445	445	0	0	445	100,00%	0	0	0	0	0,00 %	0	0	0	0	0,00 %
	Kokku	**120 021**	**111 452**	**925**	**1 576**	**113 953**	**94,94 %**	**888**	**295**	**3 421**	**4 603**	**3,84 %**	**1 211**	**249**	**5**	**1 465**	**1,22 %**

11. KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTE JA MAKSETE ASSIGNEERINGUTE KASUTAMINE INSTITUTSIOONIDE LÕIKES

Kulukohustuste assigneeringud

miljonites eurodes

Institutsioon	Heakskiidetud kulukohustuste assigneeringud	Võetud kulukohustused					2008. eelarveaastasse ülekantud assigneeringud				Tühistatavad assigneeringud				
		Eelarveaasta assigneeringutest	Ülekantud assigneeringutest	Sihtotstarbelisest tulust	Kokku	%	Sihtotstarbelisest tulust	Otsuse alusel ülekandmised	Kokku	%	Eelarveaasta assigneeringutest	Ülekantud assigneeringud	Sihtotstarbeline tulu (EFTA)	Kokku	%
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10 = 9/1	11	12	13	14 = 11 + 12 + 13	15 = 14/1
Euroopa Parlament	1 454	1 338	4	38	1 380	94,92 %	13	44	57	3,94 %	16	1	0	17	1,14 %
Nõukogu	650	508	0	24	532	81,89 %	33	75	108	16,57 %	10	0	0	10	1,54 %
Komisjon	128 183	118 885	15	1 427	120 327	93,87 %	2 934	1 598	4 532	3,54 %	3 323	1	1	3 325	2,59 %
Euroopa Kohus	275	265	0	1	266	96,84 %	2	0	2	0,59 %	7	0	0	7	2,57 %
Kontrollikoda	122	109	0	0	110	90,21 %	0	0	0	0,22 %	12	0	0	12	9,58 %
Majandus- ja Sotsiaalkomitee	116	104	0	3	107	91,64 %	1	0	1	0,54 %	9	0	0	9	7,82 %
Regioonide Komitee	68	65	0	1	66	96,22 %	0	0	0	0,13 %	2	0	0	2	3,65 %
Ombudsman	8	7	0	0	7	90,48 %	0	0	0		1	0	0	1	9,52 %
Euroopa Andmekaitseinspektor	5	4	0	0	4	86,14 %	0	0	0		1	0	0	1	13,86 %
Kokku	**130 881**	**121 285**	**19**	**1 494**	**122 798**	**93,82 %**	**2 982**	**1 717**	**4 699**	**3,59 %**	**3 381**	**2**	**1**	**3 383**	**2,59 %**

Maksete assigneeringud

miljonites eurodes

Institutsioon	Heakskiidetud maksete assigneeringud	Tehtud maksed					2008. eelarveaastasse ülekantud assigneeringud					Tühistatavad assigneeringud				
		Eelarveaasta assigneeringutest	Ülekantud assigneeringutest	Sihtotstarbelisest tulust	Kokku	%	Automaatsed ülekandmised	Otsuse alusel ülekandmised	Sihtotstarbelisest tulust	Kokku	%	Eelarveaasta assigneeringutest	Ülekantud assigneeringutest	Sihtotstarbeline tulu (EFTA)	Kokku	%
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9	10 = 7 + 8 + 9	11 = 10/1	12	13	14	15 = 12 + 13 + 14	16 = 15/1
Euroopa Parlament	1 668	1 112	179	38	1 329	79,68 %	225	44	39	308	18,49 %	16	15	0	31	1,83 %
Nõukogu	741	453	80	24	558	75,21 %	55	75	33	163	21,98 %	10	11	0	21	2,81 %
Komisjon	116 975	109 367	630	1 509	111 506	95,33 %	572	176	3 345	4 093	3,50 %	1 154	217	5	1 376	1,18 %
Euroopa Kohus	288	252	12	1	265	91,93 %	13	0	2	15	5,04 %	7	2	0	9	3,03 %
Kontrollikoda	129	101	6	0	107	83,11 %	9	0	0	9	7,08 %	12	1	0	13	9,80 %
Majandus- ja Sotsiaalkomitee	128	98	9	3	109	85,66 %	6	0	2	8	6,17 %	9	1	0	10	8,17 %
Regioonide Komitee	78	59	8	1	68	86,89 %	6	0	1	6	8,02 %	2	1	0	4	5,09 %
Ombudsman	9	7	0	0	7	84,00 %	0	0	0	1	6,42 %	1	0	0	1	9,58 %
Euroopa Andmekaitseinspektor	6	3	1	0	4	66,73 %	1	0	0	1	15,96 %	1	0	0	1	17,31 %
Kokku	**120 021**	**111 452**	**925**	**1 576**	**113 953**	**94,94 %**	**888**	**295**	**3 421**	**4 603**	**3,84 %**	**1 211**	**249**	**5**	**1 465**	**1,22 %**

12. KONSOLIDEERITUD ARUANNE TÄITMATA KULUKOHUSTUSTE KOHTA

miljonites eurodes

	Liigendamata assigneeringud	Liigendatud assigneeringud	Kokku
Eelnevast eelarveaastast ülekantud kulukohustused	1 114	130 511	**131 655**
Vabastatud assigneeringud/ümberhindamine	(61)	(1 535)	**(1 596)**
Maksed	872	45 836	**46 709**
Tühistamised	151	0	**151**
Täitmata kulukohustused eelarveaasta lõpu seisuga	60	83 140	**83 200**
Eelarveaasta kulukohustused	50 718	72 080	**122 798**
Maksed	49 825	17 420	**67 245**
Selliste kulukohustuste tühistamine, mida ei saa järgmisesse eelarveaastasse üle kanda	14	0	**14**
Täitmata kulukohustused eelarveaasta lõpu seisuga	880	54 661	**55 540**
Täitmata kulukohustused eelarveaasta lõpu seisuga kokku	**939**	**137 801**	**138 740**

13a. Täitmata kulukohustuste konsolideeritud jaotumine kulukohustuste tekkimise aastate lõikes

miljonites eurodes

	Finantsperspektiivi rubriik	<2001	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Kokku
1	Jätkusuutlik kasv	646	374	691	1 650	4 384	16 532	38 372	44 870	107 519
2	Loodusvarade kaitse ja majandamine	195	18	51	62	122	1 299	3 939	4 218	9 905
3	Kodakondsus, vabadus, turvalisus ja õigus	10	7	16	31	91	170	251	778	1 354
4	EL kui ülemaailmne partner	849	664	885	1 258	2 007	3 373	5 201	5 013	19 250
5	Halduskulud	1	0	0	0	0	0	51	660	712
	Kokku	**1 701**	**1 063**	**1 643**	**3 001**	**6 605**	**21 374**	**47 813**	**55 540**	**138 740**

13b. **Täitmata kulukohustuste konsolideeritud jaotumine kulukohustuste tekkimise aastate lõikes**

miljonites eurodes

	Poliitikavaldkond	<2001	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Kokku
01	Majandus- ja rahandusvaldkond	3	0	0	0	28	41	145	127	344
02	Ettevõtlus	5	8	7	22	22	63	119	334	581
03	Konkurents	0	0	0	0	0	0	0	7	8
04	Tööhõive ja sotsiaalküsimused	191	14	57	101	298	3 072	9 405	9 162	22 299
05	Põllumajandus ja maaelu arendamine	152	0	1	47	78	1 213	3 525	3 475	8 491
06	Energeetika ja transport	60	60	63	113	250	505	651	1 601	3 303
07	Keskkond	0	9	17	35	67	89	118	244	580
08	Teadusuuringud	35	99	155	577	854	1 414	2 046	3 263	8 443
09	Infoühiskond ja meedia	2	1	10	71	165	461	679	1 051	2 440
10	Otsene teadustegevus	1	1	1	4	2	14	24	95	140
11	Kalandus- ja merendusasjad	43	10	36	32	57	261	608	277	1 324
12	Siseturg	0	0	0	0	1	0	2	12	15
13	Regionaalpoliitika	411	354	627	1 233	3 115	11 357	25 807	29 347	72 250
14	Maksukorraldus ja tolliliit	0	0	0	1	0	4	27	47	80
15	Haridus ja kultuur	21	7	12	21	32	64	123	291	571
16	Teabevahetus	0	0	0	0	0	1	11	67	79
17	Tervise- ja tarbijakaitse	1	0	3	13	21	27	54	324	444
18	Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala	1	2	6	8	20	60	80	453	629
19	Välissuhted	475	266	435	387	870	1 295	1 901	2 728	8 358
20	Kaubandus	0	0	0	0	0	1	4	17	22
21	Areng ja suhted AKV riikidega	104	80	102	142	282	486	678	845	2 719
22	Laienemine	193	152	111	189	433	915	1 675	936	4 604
23	Humanitaarabi	2	0	0	2	4	22	80	273	383
24	Pettusevastane võitlus	0	0	0	0	0	0	3	21	24
25	Komisjoni poliitika koordineerimine ja õigusnõustamine	0	0	0	0	0	0	0	18	19
26	Komisjoni haldus	0	0	0	0	0	0	0	127	128
27	Eelarve	0	0	0	0	0	0	0	9	9
28	Audit	0	0	0	0	0	0	0	1	1
29	Statistika	0	0	1	1	4	9	20	44	81
30	Pensionid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31	Keeletalitused	0	0	0	0	0	0	0	27	27
90	Muud institutsioonid	0	0	0	0	0	0	27	316	343
	Kokku	**1 701**	**1 063**	**1 643**	**3 001**	**6 605**	**21 374**	**47 813**	**55 540**	**138 740**

14. AMETITE TULU: EELARVE PROGNOOSID, NÕUDED JA LAEKUNUD SUMMAD

miljonites eurodes

Amet	Prognoositud tulud	Kindlaksmääratud nõuded	Laekunud summad	Laekumata	Poliitikavaldkond
Euroopa Lennundusohutusamet	72	93	85	7	06
Euroopa Liidu Liikmesriikide Välispiiril Tehtava Operatiivkoostöö Juhtimise Euroopa Agentuur	42	43	42	1	18
Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus	17	17	17	0	15
Euroopa Politseikolledž	9	8	8	0	18
Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus	29	29	29	0	17
Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskus	14	14	14	0	18
Euroopa Keskkonnaagentuur	35	38	38	0	07
Ühenduse Kalanduskontrolli Agentuur	5	2	2	0	11
Euroopa Toiduohutusamet	52	49	48	0	17
Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet	14	15	15	0	18
Euroopa Globaalse Navigatsioonisatelliitide Süsteemi (GNSS) Järelevalveamet	210	210	183	27	06
Eurojust	19	19	19	0	18
Euroopa Meresõiduohutuse Amet	46	38	38	0	06
Siseturu Ühtlustamise Amet	276	199	199	0	12
Euroopa Ravimiamet	163	166	165	1	02
Euroopa Võrgu- ja Infoturbeamet	8	8	8	0	09
Euroopa Raudteeagentuur	17	17	17	0	06
Euroopa Ülesehitusamet	250	251	251	0	22
Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur	14	14	14	0	04
Euroopa Liidu Asutuste Tõlkekeskus	46	43	42	1	31
Euroopa Koolitusfond	23	21	21	0	15
Ühenduse Sordiamet	10	10	10	0	17
Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Fond	20	20	20	0	04
Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus	36	36	36	0	15
Konkurentsivõime ja Uuendustegevuse Täitevasutus	7	7	7	0	06
Rahvatervise Programmi Täitevamet	4	5	5	0	17
Kokku	**1 440**	**1 370**	**1 332**	**37**	

miljonites eurodes

Tulu liik	Prognoositud tulud	Kindlaksmääratud nõuded	Laekunud summad	Laekumata
Komisjoni toetus	771	749	729	20
Tulu teenustasudest	334	371	363	8
Muu tulu	336	249	240	9
Kokku	**1 440**	**1 370**	**1 332**	**37**

15. KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTE JA MAKSETE ASSIGNEERINGUTE JAOTUMINE AMETITE LÕIKES

miljonites eurodes

Amet	Kulukohustuste assigneeringud				Maksete assigneeringud			
	Assigneeringud	Võetud kulukohustused	Ülekantud	Tühistatavad	Assigneeringud	Tehtud maksed	Ülekantud	Tühistatavad
Euroopa Lennundusohutusamet	87	70	15	1	106	68	35	4
Euroopa Liidu Liikmesriikide Välispiiril Tehtava Operatiivkoostöö Juhtimise Euroopa Agentuur	43	39	0	3	54	20	22	11
Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus	18	16	1	1	19	15	3	1
Euroopa Politseikolledž	10	6	2	2	12	6	4	2
Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus	29	28	0	1	36	22	12	2
Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskus	15	15	0	0	15	14	1	0
Euroopa Keskkonnaagentuur	41	40	2	0	47	37	9	1
Ühenduse Kalanduskontrolli Agentuur	5	1	0	4	5	0	1	4
Euroopa Toiduohutusamet	52	48	0	5	60	45	9	6
Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet	15	14	0	0	16	8	8	0
Euroopa Globaalse Navigatsioonisatelliitide Süsteemi (GNSS) Järelevalveamet	210	135	74	1	184	95	87	2
Eurojust	19	18	1	0	22	16	5	1
Euroopa Meresõiduohutuse Amet	48	43	0	5	50	34	2	14
Siseturu Ühtlustamise Amet	276	143	0	132	302	139	29	135
Euroopa Ravimiamet	163	159	0	4	193	155	32	5
Euroopa Võrgu- ja Infoturbeamet	8	8	0	0	9	7	2	0
Euroopa Raudteeagentuur	17	13	0	3	19	13	3	4
Euroopa Ülesehitusamet	714	302	410	2	714	259	454	2
Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur	15	14	0	1	18	13	4	1
Euroopa Liidu Asutuste Tõlkekeskus	55	43	0	13	58	41	4	13
Euroopa Koolitusfond	24	21	2	2	27	19	5	2
Ühenduse Sordiamet	15	12	0	2	14	11	2	2
Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Fond	21	20	0	1	24	19	5	1
Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus	36	34	0	2	43	33	7	3
Konkurentsivõime ja Uuendustegevuse Täitevasutus	7	6	0	1	8	5	2	1
Rahvatervise Programmi Täitevamet	4	4	0	0	5	3	2	1
Kokku	**1 947**	**1 254**	**508**	**185**	**2 061**	**1 097**	**745**	**219**

miljonites eurodes

Kulu liik	Kulukohustuste assigneeringud				Maksete assigneeringud			
	Assigneeringud	Võetud kulukohustused	2008. aastasse ülekantud	Tühistatavad summad	Assigneeringud	Tehtud maksed	2008. aastasse ülekantud	Tühistatavad summad
Halduskulud	185	164	1	20	233	149	59	24
Põhitegevuskulud	1 385	737	507	141	1 441	600	675	167
Töötajad	377	353	0	24	387	348	11	28
Kokku	**1 947**	**1 254**	**508**	**185**	**2 061**	**1 097**	**745**	**219**

16. EELARVE TÄITMITSE TULEMUSE ARUANNE (SEALHULGAS AMETID)

miljonites eurodes

	Euroopa Ühendused	Ametid	Ametitele antud toetuste elimineerimine	Kokku
Eelarveaasta tulud	117 563	1 332	(729)	**118 166**
Aruandeaasta assigneeringute alusel tehtud maksed	(113 028)	(976)	729	**(113 275)**
Eelarveaastasse N + 1 üle kantud maksete assigneeringud	(3 114)	(745)	—	**(3 859)**
Eelarveaastast N - 1 üle kantud EFTA assigneeringud	(2)	0	—	**(2)**
Eelarveaastast N - 1 ülekantud kasutamata maksete assigneeringute tühistamine	246	477	—	**723**
Aastased vahetuskursi erinevused	(124)	(3)	—	**(126)**
Eelarve täitmise tulemus	1 542	86	0	**1 628**

B JAGU: KONSOLIDEERITUD EELARVE TÄITMISE ARUANDE LISAD

1. EELARVEPÕHIMÕTTED, STRUKTUUR JA ASSIGNEERINGUD

1.1. **EELARVEPÕHIMÕTTED**

Ühenduste üldeelarvet reguleerivad mitmed aluspõhimõtted:

— **ühtsuse ja eelarve õigsuse põhimõtted**: kõik ühenduste tulud ja kulud peavad olema esitatud samas eelarvedokumendis, kirjendatud eelarveridadele ning kulud ei tohi ületada heakskiidetud assigneeringuid;

— **kõikehõlmavuse põhimõte**: see põhimõte hõlmab kahte reeglit:

  — tulude mittemääratlemise reegel, mille kohaselt eelarve tulud ei tohi olla määratud kindlate kuluartiklite jaoks (kogutulud peavad katma kogukulud);

  — eelarve brutoreegel, mille kohaselt tulud ja kulud kajastatakse eelarves täielikult, ilma nende vahel tasaarveldusi tegemata;

— **aastasuse põhimõte**: kirjendatud assigneeringuid lubatakse kasutada ainult ühe eelarveaasta jooksul ja seetõttu tuleb neid kasutada nimetatud aja jooksul;

— **tasakaalu põhimõte**: eelarves näidatud tulud ja kulud peavad olema tasakaalus (kavandatud tulud peavad võrduma maksete assigneeringutega);

— **sihtotstarbelisuse põhimõte**: iga assigneering määratakse kindlaks otstarbeks ja eesmärgiks;

— **arvestusühiku põhimõte**: eelarve koostatakse ja selle täitmine toimub eurodes ning raamatupidamisaruanded esitatakse eurodes;

— **usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõte**: eelarve assigneeringuid kasutatakse usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte kohaselt, see tähendab vastavalt säästlikkuse, tõhususe ja mõjususe põhimõtetele;

— **läbipaistvuse põhimõte**: eelarve koostatakse ja seda täidetakse ning raamatupidamisaruanded esitatakse läbipaistvuse põhimõtte kohaselt — eelarve ja paranduseelarved avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

1.2. **EELARVE STRUKTUUR**

Eelarve koosneb järgnevast:

a) tulude koondarvestus;

b) eraldi jaod, mis on jagatud iga institutsiooni tulude ja kulude eelarvestusteks: I jagu: parlament; II jagu: nõukogu; III jagu: komisjon; IV jagu: Euroopa Kohus; V jagu: kontrollikoda; VI jagu: Majandus- ja Sotsiaalkomitee; VII jagu: Regioonide Komitee; VIII jagu: ombudsman; IX jagu: Euroopa Andmekaitseinspektor.

Iga institutsiooni tulu- ja kuluartiklid liigitatakse nende liigi või otstarbe järgi jaotisteks, peatükkideks, artikliteks ja punktideks.

Osa likvideeritava ESTÜ vahenditest anti likvideeritava ESTÜ tegevuseelarve kasutusse. Tegevuseelarve võttis iga-aastaselt vastu komisjon pärast konsulteerimist nõukogu ja Euroopa Parlamendiga. Viimane eelarve koostati 2002. aasta 1. jaanuarist kuni 23. juulini kestnud ajavahemiku kohta. Alates 24. juulist 2002. aastal on tegevuseelarvega seonduvad tulud ja kulud kajastatud likvideeritava ESTÜ tulude ja kulude aruandes. Ülejäänud täitmisele kuuluvad kulukohustused on näidatud bilansi passiva poolel.

1.3. **EELARVE RAAMATUPIDAMISARVESTUSE STRUKTUUR**

Ainult komisjoni eelarves on haldusassigneeringud ja tegevusassigneeringud. Muudel institutsioonidel on üksnes haldusassigneeringud.

Eelarves eristatakse kahte liiki assigneeringuid: liigendamata ja liigendatud assigneeringud. Liigendamata assigneeringuid kasutatakse aastasuse põhimõttele vastava iga-aastast laadi tegevuse rahastamiseks. Liigendatud assigneeringud loodi selleks, et viia aastasuse põhimõte vastavusse vajadusega hallata mitmeaastast tegevust.

a) **Liigendamata assigneeringud** hõlmavad järgmist:

— eelarve haldusjaod (komisjoni jao 1. peatükk ja kõigi teiste institutsioonide jaod kogu ulatuses);

— EAGGFi tagatisrahastu iga-aastased assigneeringud ja

— teatavad tehnilised assigneeringud (tagasimaksed, antud ja võetud laenude tagatised jms).

Liigendamata assigneeringute puhul on kulukohustuste assigneeringute väärtus sama mis maksete assigneeringute puhul.

b) **Liigendatud assigneeringud** on mõeldud mitmeaastaste meetmete rahastamiseks ja hõlmavad kõigi peatükkide assigneeringuid, välja arvatud komisjoni jao 1. peatükk (v.a EAGGFi tagatisrahastu).

Liigendatud assigneeringud jaotuvad kulukohustuste assigneeringuteks ja maksete assigneeringuteks:

— **kulukohustuste assigneeringud** hõlmavad aruandeaastasse kirjendatud juriidiliste kohustuste kogukulu mitme eelarveaasta vahel jagunevate meetmete puhul. Samas võib üle ühe eelarveaasta pikkuste meetmete eelarvelised kulukohustused finantsmääruse artikli 76 lõike 3 kohaselt jaotada mitme eelarveaasta vahel aastasteks osamakseteks, kui see on põhiõigusaktiga lubatud. Liigendatud assigneeringute puhul kajastatakse tulevaste aastate veel täitmata eelarvelisi kulukohustusi tingimuslike kohustustena bilansiväliste kirjete aruandes;

— **maksete assigneeringud** hõlmavad kulusid, mis tulenevad aruandeaastal ja/või eelnevatel eelarveaastatel võetud kulukohustustest.

1.4. ASSIGNEERINGUTE ALLIKAD

Assigneeringute põhiallikas on ühenduste aruandeaasta eelarve. Samas on ka muud liiki assigneeringuid, mis tulenevad finantsmääruse sätetest. Need pärinevad eelnevatest eelarveaastatest või välistest allikatest.

1.4.1. *Eelarve lõplikud assigneeringud*

Vastuvõetud esialgse eelarve assigneeringud

Ümberpaigutatud assigneeringud

Assigneeringuid võib eelarveridade vahel ümber paigutada finantsmääruse (määrus (EÜ, Euratom) nr 1605/2002) artiklite 22–24 kohaselt.

Paranduseelarved

Vastuvõetud eelarvet võib paranduseelarvega muuta või suurendada. Sellekohased eeskirjad on sätestatud finantsmääruse artiklites 37 ja 38.

1.4.2. *Eelnevast eelarveaastast üle kantud või taaskasutatavaks muudetud assigneeringud*

Automaatselt ülekantavad assigneeringud

Need on liigendamata maksete assigneeringud, mille võib ainult ühel korral automaatselt järgnevasse eelarveaastasse üle kanda (likvideeritava ESTÜ puhul piirangut ei ole) vastavalt finantsmääruse artikli 9 lõikele 4.

Institutsioonide otsusega ülekantavad assigneeringud

Institutsioon võib otsustada kanda assigneeringuid eelmisest eelarvest üle ühel kahest juhtumist: kui ettevalmistavad etapid on läbitud (finantsmääruse artikli 9 lõike 2 punkt a) või kui õigusliku aluse vastuvõtmisega jäädakse hiljaks (artikli 9 lõike 2 punkt b). Üle võib kanda nii kulukohustuste kui ka maksete assigneeringuid (artikli 9 lõige 3).

Vabanenud vahendite arvel taaskasutatavaks muudetud assigneeringud

Siinkohal peetakse silmas selliste vabastatud kulukohustuste assigneeringute uuesti kasutusele võtmist, mis on seotud struktuurifondidega. Summad saab erandkorras uuesti kasutusele võtta, kui komisjon on teinud vea või kui need on programmi lõpuleviimiseks hädavajalikud (finantsmääruse artikkel 157).

1.4.3. ***Sihtotstarbeline tulu***

Tagasimaksed

Need assigneeringud tulenevad ekslikult makstud summade tagasimaksetest, kaupade müügist/teenuste osutamisest muudele ühenduse asutustele, saadud kindlustusmaksetest, laekunud renditulust ja trükiste müügist; need summad kajastatakse sihtotstarbelise tuluna sellel eelarvereal, millelt kanti esialgne kulu (finantsmääruse artikkel 10 ja artikli 18 lõike 1 punktid e–j), ja need võib piiranguteta üle kanda.

EFTA assigneeringud

Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga on sätestatud, et selle liikmed toetavad rahaliselt teatavaid ühenduste eelarves kajastatud meetmeid. Asjaomased eelarveread ja kavandatud summad avaldatakse ühenduste eelarve III lisas. Asjaomaseid ridu suurendatakse EFTA osamaksude võrra. Eelarveaasta lõpuks kasutamata jäänud assigneeringud tühistatakse ja tagastatakse EMP riikidele.

Kolmandatelt isikutelt saadud tulu

Sarnaselt EFTA assigneeringutele on ka muud riigid sõlminud selliseid kokkuleppeid Euroopa ühendustega, millega kaasneb ühenduste meetmete rahaline toetamine. Laekunud summasid loetakse kolmandatelt isikutelt saadud tuluks, mis kirjendatakse asjakohastele eelarveridadele (sageli teadusuuringute valdkonnas) ja need võib piiranguteta üle kanda (finantsmääruse artikkel 10 ning artikli 18 lõike 1 punktid a ja d).

Kolmandate isikute heaks tehtud töö

Osana oma teadustegevusest võivad ühenduste uurimiskeskused teha tööd väliste asutuste heaks (finantsmääruse artikli 161 lõige 2). Sarnaselt kolmandatelt isikutelt saadud tulule on kolmandate isikute heaks tehtud töö määratud kindlatele eelarveridadele ja selle võib piiranguteta üle kanda (finantsmääruse artikkel 10 ja artikli 18 lõike 1 punkt d).

Ettemaksete tagasimaksete arvel taaskasutatavaks muudetud assigneeringud

Need on ühenduse vahendid, mille abisaajad on tagasi maksnud. Ettemaksete tagasimaksed kirjendatakse sihtotstarbelise tuluna (finantsmääruse artikkel 10 ja artikli 18 lõige 2) ja need võib piiranguteta üle kanda. Struktuurifondide puhul põhineb uuesti kasutusele võtmine komisjoni otsusel (finantsmääruse artikli 18 lõige 2 ja finantsmääruse rakenduseeskirjade artikkel 228).

1.5. **KASUTATAVATE ASSIGNEERINGUTE LIIGITUS**

— *Eelarve lõplikud assigneeringud* = vastuvõetud esialgse eelarve assigneeringud + paranduseelarve assigneeringud + ümberpaigutused.

— *Lisaassigneeringud* = sihtotstarbeline tulu (vt eespool) + eelnevast eelarveaastast üle kantud või vabanenud vahendite arvel taaskasutatavaks muudetud assigneeringud.

— *Heakskiidetud assigneeringud kokku* = eelarve lõplikud assigneeringud + lisaassigneeringud.

— *Eelarveaasta assigneeringud* (kasutatakse eelarve täitmise tulemuse arvutamisel) = eelarve lõplikud assigneeringud + sihtotstarbeline tulu.

1.6. **EELARVE TÄITMINE**

Finantsmääruse artikli 48 lõikes 1 on sätestatud: „Komisjon täidab eelarvet … käesoleva määruse kohaselt, omal vastutusel ja heakskiidetud assigneeringute piires".

Artiklis 50 on sätestatud, et komisjon annab teistele institutsioonidele vajalikud volitused nendega seotud eelarvejagude täitmiseks.

1.6.1. ***Tulude laekumine***

Eelarve võtab üle tuluprognoosid, mille suhtes kohaldatakse paranduseelarvete vastuvõtmisest tulenevaid mis tahes muudatusi, millega korrigeeritakse esialgses eelarves esitatud prognoose vastavalt eelarve täitmise käigus kindlakstehtud tulude suurenemisele või vähenemisele. Eelarve tulud katavad maksekohustustega seotud assigneeringud.

Laekunud tulude hulka kuuluvad kindlaksmääratud nõuded, nende eest tegelikult sissenõutud tulud ja sissenõutavate summade saldo.

Eelarveaasta tegelikud tulud vastavad eelarveaasta jooksul kindlaksmääratud nõuete eest sissenõutud tuludele ja eelnevatel eelarveaastatel sissenõudmata jäänud nõuete eest sissenõutud summadele.

1.6.2. ***Kulude kasutamine***

Sarnaselt tuludega prognoositakse ka kulusid esialgses eelarves. Kulude kasutamine näitab, kuidas kulukohustuste assigneeringuid ja maksete assigneeringuid eelarveaasta jooksul muudetakse, kasutatakse, üle kantakse ja tühistatakse.

Assigneeringute kasutamine:

Kulukohustustega seotud assigneeringud:

Heakskiidetud assigneeringuid saab kulukohustuste võtmiseks kasutada eelarveaasta jooksul.

Maksekohustustega seotud assigneeringud:

Heakskiidetud assigneeringuid saab maksete tegemiseks kasutada eelarveaasta jooksul.

Ülekandmine järgnevasse eelarveaastasse:

Kulukohustustega seotud assigneeringud:

Mõnda liiki assigneeringuid, mis ei ole kulukohustustega seotud, võib järgnevasse eelarveaastasse automaatselt üle kanda; nii on see näiteks sihtotstarbelise tulu puhul (finantsmääruse artikkel 10).

Ülekandmiseks võivad institutsioonid loa anda:

— kui enamik kulukohustuse võtmise menetluse ettevalmistusjärke on lõpule viidud 31. detsembriks (finantsmääruse artikli 9 lõike 2 punkt a), või

— kui õiguslik alus võetakse vastu eelarveaasta viimases kvartalis (finantsmääruse artikli 9 lõike 2 punkt b).

Eelarvepädevaid institutsioone tuleb nimetatud otsusest teavitada (finantsmääruse artikli 9 lõige 5).

Maksekohustustega seotud assigneeringud:

Sarnaselt kulukohustuste assigneeringutele kantakse sihtotstarbelise tulu alla kuuluvad kasutamata maksete assigneeringud järgmisse eelarveaastasse üle automaatselt.

— Liigendamata assigneeringud: ülekandmine on üldjuhul automaatne, kui see toimub täitmata kulukohustuste katteks (finantsmääruse artikli 9 lõige 4).

— Liigendatud assigneeringud: kasutamata maksete assigneeringud tavaliselt tühistatakse; sellele vaatamata võib need komisjoni otsusega üle kanda, kui järgneva eelarveaasta maksete assigneeringud ei kata olemasolevaid kulukohustusi või neid kulukohustusi, mis on seotud järgmisse eelarveaastasse üle kantud kulukohustuste assigneeringutega (finantsmääruse artikli 9 lõige 3).

Assigneeringute tühistamine:

Kõik kasutamata ja järgmisse eelarveaastasse üle kandmata jäänud kulukohustustega seotud assigneeringud ja maksetega seotud assigneeringud tühistatakse eelarveaasta lõpus (finantsmääruse artikli 9 lõige 1).

1.7. **AASTA EELARVE TÄITMISE TULEMUS**

1.7.1. ***Tulud***

Raamatupidamisarvestusse kantud omavahendite summad on summad, mille liikmesriikide valitsused on eelarveaasta jooksul kandnud komisjoni nimele avatud kontodele. Ülejäägi korral kuulub tulude hulka ka eelneva eelarveaasta eelarve täitmise tulemus.

Muud raamatupidamisarvestusse kantud tulud kujutavad endast eelarveaasta jooksul tegelikult laekunud summasid.

1.7.2. ***Kulud***

Eelarve täitmise tulemuse arvutamisel hõlmavad kulud eelarveaasta maksekohustustega seotud assigneeringute alusel tehtud makseid, millele on liidetud igasugused kõnealusest eelarveaastast järgmisse eelarveaastasse ülekantavad assigneeringud.

Eelarveaasta maksekohustustega seotud assigneeringute alusel tehtud maksete all mõistetakse makseid, mille peaarvepidaja on teinud eelarveaasta 31. detsembrini. Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi puhul peetakse silmas makseid, mille liikmesriigid on teinud 16. oktoobrist 2006 kuni 15. oktoobrini 2007 tingimusel, et peaarvepidajat teavitati kulukohustusest ja selle heakskiitmisest 31. jaanuariks 2008. EAGFi kulude suhtes võidakse liikmesriikides tehtavate kontrollide järel vastu võtta vastavusotsus.

1.7.3. *Eelarve täitmise tulemus*

Eelarve täitmise tulemus hõlmab kahte osa: Euroopa ühenduste eelarve täitmise tulemust ja EMPsse kuuluvate EFTA riikide osalusest saadud eelarve täitmise tulemust. Omavahendeid käsitleva määruse (EÜ, Euratom) nr 1150/2000 artikli 15 kohaselt moodustub eelarve täitmise tulemus järgneva vahest:

— kõnealusel eelarveaastal saadud kogutulu;

— kõnealuse eelarveaasta assigneeringute alusel tehtud maksete kogusumma, millele on liidetud kõnealusest eelarveaastast järgnevasse eelarveaastasse ülekantavate assigneeringute kogusumma ([1]).

Saadud tulemusele liidetakse või sellest lahutatakse järgnev:

— varasematest eelarveaastatest üle kantud maksete assigneeringute tühistamise netosaldo ja igasugused maksed, mis euro vahetuskursi kõikumise tõttu ületavad eelnevast eelarveaastast üle kantud liigendamata assigneeringuid;

— eelarveaasta jooksul kirjendatud vahetuskursi muutustest saadud kasumi või kahjumi saldo.

Eelarve täitmise tulemus tagastatakse liikmesriikidele nende järgneval eelarveaastal tasumisele kuuluvate summade vähendamise kaudu.

1.8. **TÄITMATA KULUKOHUSTUSED**

Liigendatud assigneeringute kasutuselevõtmisega tekkis vahe võetud kulukohustuste ja tehtud maksete vahel; see vahe vastab täitmata kulukohustustele ja väljendab kulukohustuste võtmisest vastavate maksete tegemiseni kuluvat ajavahemikku.

2. SELGITUSED EELARVE TULUDE JA KULUDE KOHTA NING MÄRKUSED 2007. AASTA EELARVE TÄITMISE TULEMUSE KOHTA

2.1. **ÕIGUSLIK ALUS JA FINANTSMÄÄRUS**

Eelarve raamatupidamisarvestust peetakse vastavalt 25. juuni 2002. aasta määrusele (EÜ, Euratom) nr 1605/2002, mis käsitleb Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust (EÜT L 248, 16.9.2002, lk 1, viimati muudetud 13. detsembri 2006. aasta määrusega (EÜ, Euratom) nr 1995/2006 (ELT L 390, 30.12.2006)), ja komisjoni 23. detsembri 2002. aasta määrusele (EÜ, Euratom) nr 2342/2002, millega kehtestatakse finantsmääruse üksikasjalikud rakenduseeskirjad (viimati muudetud 28. märtsil 2007). Üldeelarve — ühenduste finantspoliitika põhiinstrument — on vahend, millega nähakse ette ja kinnitatakse ühenduste iga-aastased tulud ja kulud.

Eelarvemenetlus on sätestatud EÜ asutamislepingu artiklis 272, millega nähakse ette etappide järjekord ja tähtajad, millest mõlemad eelarvepädevad institutsioonid — nõukogu ja parlament — peavad kinni pidama. Igal aastal hindab komisjon kõigi Euroopa Liidu institutsioonide järgneva eelarveaasta tulusid ja kulusid, koostab esialgse eelarveprojekti ning saadab selle eelarvepädevatele institutsioonidele. Kõnealuse esialgse eelarveprojekti alusel koostab nõukogu eelarveprojekti, mille üle mõlemad eelarvepädevad institutsioonid seejärel läbirääkimisi peavad. Parlamendi president kuulutab eelarve lõplikult vastuvõetuks ja annab sellele õigusliku jõu. Eelarve täitmine on peamiselt komisjoni ülesanne.

2.2. **EELARVE KONSOLIDEERIMINE**

Nagu varasematelgi aastatel, on Euroopa ühenduste üldeelarve täitmise kohta koostatud konsolideeritud aruannetes kajastatud eelarve täitmist kõigis institutsioonides, sest ühenduste eelarve raames koostatakse iga institutsiooni jaoks eraldi eelarve.

Ametitel puudub ühenduste eelarve raames oma eraldi eelarve ja neid rahastatakse osaliselt komisjoni eelarvest antava toetusega. Ametite kohta kogu asjakohase teabe andmiseks on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande eelarve poolel esitatud eraldi aruanded traditsiooniliste konsolideeritud ametite eelarvete täitmise kohta. Need aruanded on järgmised:

— eelarvelise tulu tabel, milles on näidatud ühenduste eelarvest saadud summa;

([1]) EFTA-EMP riikide puhul saadakse eelarveaastast n eelarveaastasse n + 1 ülekantavate assigneeringute maht teada pärast lõppkannete tegemist. Seepärast hõlmab arvutatud saldo assigneeringute ülekandeid aastast n - 1 aastasse n.

— kaks tabelit eelarve kulude kohta (kulukohustused, maksed), milles on toodud üksikasjalikud andmed ametite kaupa ning eristatud eelarve assigneeringuid ja lisaassigneeringuid;

— iga tabeli lõpus on esitatud vahesumma, mis annab teavet ametite kogu finantsmõju kohta kulu- ja tululiikide lõikes;

— eelarve täitmise tulemuse tabel, milles ametite eelarve täitmise tulemus on lisatud ühenduste omale (tabelis on elimineeritud ühenduste kuludest makstud ja ametite tuluna kajastuvad toetused).

2.3. **TULU**

Euroopa ühenduste üldeelarve tulud võib jagada kahte põhikategooriasse: omavahendid ja muu tulu. See on sätestatud Euroopa ühenduste asutamislepingu artiklis 269, milles öeldakse, et „Eelarvet rahastatakse täielikult omavahenditest, ilma et see piiraks muid tulusid". Põhiosa eelarvelistest kuludest rahastatakse omavahenditest. Muud tulud moodustavad kogu rahastamisest üksnes väikese osa.

Omavahendite kategooriaid on kolm: traditsioonilised omavahendid, käibemaksupõhised omavahendid ja rahvamajanduse kogutulu põhised omavahendid. Traditsioonilised omavahendid koosnevad omakorda põllumajandusmaksudest, suhkru- ja tollimaksudest. Omavahendite süsteemi kuulub ka eelarvetasakaalu hälvete korrigeerimise mehhanism.

2.3.1. ***Traditsioonilised omavahendid***

Traditsioonilised omavahendid: kõik traditsiooniliste omavahendite kindlaksmääratud summad peab kandma ühele kahest pädevate ametiasutuste raamatupidamisarvestusest:

— määruse (EÜ, Euratom) nr 1150/2000 artikli 6 lõike 3 punktis a sätestatud tavapärasse raamatupidamisarvestusse kantakse kõik summad, mis on sisse nõutud või mille kohta on antud tagatis;

— määruse (EÜ, Euratom) nr 1150/2000 artikli 6 lõike 3 punktis b sätestatud eraldi raamatupidamisarvestusse kantakse kõik summad, mida ei ole veel sisse nõutud ja/või mille kohta ei ole antud tagatist; summad, mille kohta on antud tagatis, kuid mis vaidlustatakse, võib samuti sellesse raamatupidamisarvestusse kanda.

Eraldi raamatupidamisarvestuse kohta saadavad liikmesriigid komisjonile kvartaliaruandeid, milles on esitatud:

— eelneva kvartali veel sissenõudmisele kuuluvate summade saldo;

— kõnealuse kvartali jooksul sissenõutud summad;

— arvestusbaasi korrigeerimine (parandused/tühistamised) kõnealuse kvartali jooksul;

— mahakantud summad;

— kõnealuse kvartali lõpu veel sissenõudmisele kuuluvate summade saldo.

Liikmesriikide saadetud teave ei võimalda määrata eelarveaasta jooksul sissenõutud summasid sellesse eelarveaastasse, millal nõuded tekkisid. Seepärast on tabeli „Aruanne 2007. aasta üldeelarve tulude laekumise kohta" ülekannetest laekunud summade veerus esitatud eelarveaasta jooksul laekunud summad ja selliste nõuete summa, mis on tühistatud ja asendatud uue nõuete summaga, mille liikmesriigid on oma uues aruandes deklareerinud. Omavahendite nõuete suhtes kohaldatakse väärtuse vähendamist.

Eraldi raamatupidamisarvestusse kantud traditsiooniliste omavahendite sissenõudmisel peavad need olema kantud komisjoni kontole kas liikmesriigi riigikassas või selleks määratud asutuses hiljemalt esimesel tööpäeval pärast nõude sissenõudmise kuule järgneva teise kuu 19. kuupäeva. Liikmesriigid jätavad sissenõudmiskuludena endale 25 % traditsioonilistest omavahenditest.

2.3.2. ***Käibemaksupõhised ja rahvamajanduse kogutulu põhised omavahendid***

Käibemaksupõhised omavahendid tulenevad kõigi liikmesriikide puhul ühtse määra kohaldamisest ühtlustatud käibemaksu arvestusbaasi suhtes, mis on määratud vastavalt nõukogu 29. septembri 2000. aasta otsuse artikli 2 lõike 1 punktis c sätestatud eeskirjades. Käibemaksu arvestusbaasi ülemmäär on kõigi liikmesriikide puhul 50 % rahvamajanduse kogutulust.

Rahvamajanduse kogutulu põhised omavahendid on muutuva suurusega vahendid, mis on ette nähtud mis tahes eelarveaastal nende kulude katmiseks, mis ületavad laekuvate traditsiooniliste omavahendite, käibemaksupõhiste omavahendite ja muude tulude summat. Tulu leitakse ühtse määra kohaldamisel kõigi liikmesriikide rahvamajanduse kogutulude summa suhtes.

Käibemaksupõhised ja rahvamajanduse kogutulu põhised omavahendid määratakse kindlaks käibemaksu ja rahvamajanduse kogutulu arvestusbaaside prognooside alusel, mis tehakse esialgse eelarveprojekti koostamise ajal. Neid prognoose vaadatakse seejärel läbi ning summasid ajakohastatakse kõnealuse aasta jooksul paranduseelarve abil.

Käibemaksupõhiste ja rahvamajanduse kogutulu põhiste omavahendite arvestusbaaside lõplikud andmed saadakse alles järgneva eelarveaasta jooksul. Erinevuse arvutamisel liikmesriikide võlgnetavatest summadest lähtub komisjon lõplikest arvestusbaasidest ja (läbivaadatud) prognooside alusel tegelikult makstud summadest. Tulemuseks saadud positiivse või negatiivse käibemaksu ja rahvamajanduse kogutulu saldo nõuab komisjon liikmesriikidelt sisse järgneva eelarveaasta 1. detsembriks. Lõplikesse käibemaksu ja rahvamajanduse kogutulu arvestusbaasidesse võib parandusi teha veel ka järgnevatel eelarveaastatel. Varem arvutatud saldot korrigeeritakse ja erinevus nõutakse sisse samal ajal eelneva eelarveaasta käibemaksu ja rahvamajanduse kogutulu saldoga. Tuleb märkida, et 2007. aastal parandati ajavahemikuga 1995-2006 seotud rahvamajanduse kogutulu põhiste omavahendite summat 2 857 miljoni euro ulatuses. Ajavahemikuga 1996–2006 seonduvaid käibemaksupõhiste omavahenditega seotud parandusi tehti 973 miljoni euro ulatuses.

Käibemaksu aruannete ja rahvamajanduse kogutulu andmete kontrolli teostamisel võib komisjon teatada liikmesriikidele oma reservatsioonidest seoses teatavate punktidega, millel võivad olla tagajärjed nende omavahendite osamaksudele. Reservatsioonid võivad tuleneda näiteks nõuetekohaste andmete puudumisest või vajadusest töötada välja sobiv metoodika. Kõnealuseid reservatsioone tuleb vaadelda liikmesriikidele esitatavate potentsiaalsete nõuetena, mille summa on määratlemata, sest nende finantsmõju ei saa täpselt prognoosida. Kui täpse summa saab kindlaks määrata, nõutakse asjaomased käibemaksu ja rahvamajanduse kogutulu põhised omavahendid sisse kas koos käibemaksu ja rahvamajanduse saldodega või eraldi sissenõutavate vahenditena.

2.3.3. *Ühendkuningriigi suhtes kohaldatav korrigeerimine*

Kõnealune mehhanism vähendab Ühendkuningriigi omavahendite makseid proportsionaalselt tema „eelarvetasakaalu hälbega" ja suurendab vastavalt teiste liikmesriikide omavahendite makseid. Ühendkuningriigi kasuks kohaldatav eelarvetasakaalu hälbe korrigeerimise mehhanism kehtestati Euroopa Ülemkogu Fontainebleau' kohtumisel (1984. aasta juunis) ja selle tulemusel vastu võetud 7. mai 1985. aasta omavahendeid käsitleva otsusega. Mehhanismi eesmärk oli vähendada Ühendkuningriigi eelarvetasakaalu hälvet tema poolt ühendusele tehtavate maksete vähendamise kaudu.

2.4. **KULUD**

2.4.1. *Finantsraamistik aastateks 2007–2013*

miljonites eurodes

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Jätkusuutlik kasv	53 979	57 653	59 700	61 782	63 638	66 628	69 621
2. Loodusvarade kaitse ja majandamine	55 143	59 193	59 639	60 113	60 338	60 810	61 289
3. Kodakondsus, vabadus, turvalisus ja õigus	1 273	1 362	1 523	1 693	1 889	2 105	2 376
4. EL kui ülemaailmne partner	6 578	7 002	7 440	7 893	8 430	8 997	9 595
5. Halduskulud	7 039	7 380	7 699	8 008	8 334	8 670	9 095
6. Kompensatsioonid	445	207	210	0	0	0	0
Kulukohustuste assigneeringud	**124 457**	**132 797**	**136 211**	**139 489**	**142 629**	**147 210**	**151 976**
Maksete assigneeringud kokku	**122 190**	**129 681**	**123 858**	**133 505**	**133 452**	**140 200**	**142 408**

Käesolevas jaos on kirjeldatud ühenduste põhilisi kululiike, liigitatuna 2007.–2013. aasta finantsperspektiivi rubriikide lõikes. 2007. eelarveaasta oli esimene 2007.-2013. aasta finantsperspektiivi raamesse kuuluv aasta. 2007. aasta kulukohustuste assigneeringute üldine ülemmäär on 124 457 miljonit eurot, mis moodustab 1,04 % rahvamajanduse kogutulust. Vastav maksekohustustega seotud assigneeringute ülemmäär on 122 190 miljonit eurot, st 1,02 % rahvamajanduse kogutulust. Eespool esitatud tabelis on finantsperspektiivi kajastatud jooksevhindades.

Rubriik 1 — Jätkusuutlik kasv

See rubriik on jaotatud kaheks eraldiseisvaks, kuid omavahel seotud osaks:

— 1a. Konkurentsivõime majanduskasvu ja tööhõive tagamiseks, mis hõlmab teadusuuringute ja innovatsiooni, hariduse ja koolituse, üleeuroopaliste võrkude, sotsiaalpoliitika, siseturu ja eelnimetatutega seonduvate poliitikavaldkondade kulusid.

— 1b. Ühtekuuluvus majanduskasvu ja tööhõive tagamiseks, mille eesmärk on edendada vähim arenenud liikmesriikide ja piirkondade järelejõudmist, täiendada ELi säästva arengu strateegiat väljaspool vaesemaid piirkondi ja toetada piirkondadevahelist koostööd.

Rubriik 2 — Loodusvarade kaitse ja majandamine

Rubriik 2 hõlmab ühise põllumajanduspoliitika ja ühise kalanduspoliitika, maaelu arengu ning keskkonnameetmeid, eeskätt meedet Natura 2000. Ühise põllumajanduspoliitika jaoks sihtotstarbeliselt eraldatud summa kajastab kokkulepet, milleni jõuti 2002. aasta oktoobris Brüsselis toimunud Euroopa Ülemkogul.

Rubriik 3 — Kodakondsus, vabadus, turvalisus ja õigus

Uus rubriik 3 (kodakondsus, vabadus, turvalisus ja õigus) peegeldab teatavate uute valdkondade kasvavat tähtsust, kus Euroopa Liidule on antud uusi ülesandeid, nagu justiits- ja siseküsimused, piirikaitse, sisserände ja varjupaigapoliitika, tervishoid ja tarbijakaitse, kultuur, noored, teave ja dialoog kodanikega. See jaguneb kaheks osaks:

— 3a. Vabadus, turvalisus ja õigus;

— 3b. Kodakondsus.

Rubriik 4 — EL kui ülemaailmne partner

Rubriik 4 hõlmab kogu välistegevust, sealhulgas ühinemiseelseid rahastamisvahendeid. Kuigi komisjon tegi ettepaneku kaasata finantsraamistikku ka Euroopa Arengufond (EAF), leidsid Euroopa Ülemkogu ja Euroopa Parlament, et selle peaks siiski välja jätma.

Rubriik 5 — Halduskulud

See rubriik hõlmab kõigi institutsioonide halduskulusid, pensione ja Euroopa koole. Kõigi muude institutsioonide kui komisjoni puhul on need ainsad kulud, kuid ametitel ja muudel asutustel on nii haldus- kui ka põhitegevuskulud.

Rubriik 6 — Kompensatsioonid

Vastavalt poliitilisele kokkuleppele, mille kohaselt uued liikmesriigid ei peaks kohe liikmesuse algul kuuluma eelarve netorahastajate hulka, nähti selle rubriigi raames ette kompensatsioonid. Kõnealune summa tehti uutele liikmesriikidele ülekannetena kättesaadavaks, et tasakaalustada nende eelarve laekumisi ja osamaksusid.

2.4.2. ***Poliitikavaldkonnad***

Tegevuspõhise juhtimise kasutamise raames rakendab komisjon oma planeerimis- ja haldusmenetlustes tegevuspõhist eelarvestamist. Tegevuspõhise eelarvestamise puhul on eelarve ehitatud üles selliselt, et poliitikavaldkondadele vastavad eelarve jaotised ja tegevusaladele eelarve peatükid.

Tegevuspõhise eelarvestamise eesmärk on pakkuda selget raamistikku komisjoni poliitika eesmärkide teostamiseks kas õigusloome-, finants- või mis tahes muude avaliku poliitika vahendite abil. Komisjoni töö liigendamine tegevusliikide kaupa annab selge pildi sellest, mida komisjon teeb, ja loob samas ühise raamistiku prioriteetide seadmiseks. Vahendite eraldamisel eelarvemenetluse käigus kasutatakse eri tegevusalasid „plokkidena", millest eelarve üles ehitatakse. Tegevuspõhise eelarvestamise eesmärk on tagada iga tegevusala ja selleks eraldatud vahendite vahel sellise seose loomise kaudu komisjoni vahendite kasutamise tõhusus ja mõjusus.

Poliitikavaldkonna võib määratleda komisjoni töö osaks olevate, otsuste tegemise protsessi puhul asjakohaste tegevusliikide homogeense rühmitamisena. Kokku on määratletud 32 poliitikavaldkonda, millest igaüks vastab üldiselt ühele peadirektoraadile ja hõlmab keskmiselt umbes 6 või 7 eri tegevusliiki. Poliitikavaldkonnad on peamiselt tegevuspõhised, sest nende raamesse kuuluvate peamiste tegevusalade eesmärk on tuua vastavas valdkonnas kasu kolmandatest isikutest abisaajatele. Tegevuseelarvesse kuuluvad ka iga poliitikavaldkonna jaoks vajalikud halduskulud.

2.5. **MÄRKUSED 2007. AASTA EELARVE TÄITMISE KOHTA**

2.5.1. ***2007. aasta eelarve täitmise tulemus***

Eelnevast eelarveaastast üle kantud kolmandate isikute osamaksude ja nende heaks tehtud tööga seonduvad assigneeringud, mida põhimõtteliselt kunagi ei tühistata, on kajastatud eelarveaasta lisaassigneeringute all. See selgitab erinevust eelnevast eelarveaastast üle kantud 2007. aasta eelarve täitmise aruandes esitatud summade ja järgnevasse eelarveaastasse üle kantud 2006. aasta eelarve täitmise aruandes esitatud summade vahel.

Taaskasutatavaid maksete assigneeringuid ja ettemaksete tagasimaksmise järel taaskasutatavaks muudetud assigneeringuid ei võeta eelarve täitmise tulemuse arvutamisel arvesse.

EFTA-EMP osa neist maksete assigneeringutest, mille ühendused 2007. eelarveaastast 2008. eelarveaastasse üle kandsid, ei saanud 2007. eelarveaasta saldos kajastada, sest selleks on vaja EFTA heakskiitu kõnealustele summadele, mida ei anta aga enne 2008. aasta keskpaika.

Järgmisse eelarveaastasse üle kantud maksete assigneeringud hõlmavad automaatseid ülekandmisi ja otsuse alusel ülekandmisi. Need hõlmavad ka sihtotstarbelise tulu alla kuuluvate assigneeringute suurenemist, sest eelarveaasta lõpu seisuga kasutamata assigneeringud kantakse järgmisse eelarveaastasse üle automaatselt. Tühistatud kasutamata maksete assigneeringute all, mis kanti üle eelnevast eelarveaastast, on nüüd kajastatud üksnes need tühistatud assigneeringud, mis kanti üle automaatselt või otsuse alusel.

2.5.2. *Kokkuvõte 2007. aasta eelarve täitmisega seonduvatest peamistest asjaoludest*

Eelarve tasakaalu põhimõtte kohaselt peavad eelarve tulud ja kulud (maksete assigneeringud) olema tasakaalus. Esialgses vastuvõetud eelarves, mille Euroopa Parlamendi president allkirjastas 15. detsembril 2006, oli maksete assigneeringute summaks määratud 115 497 miljonit eurot, mida pidi rahastatama 114 288 miljoni euro suurustest omavahenditest. Tuleb märkida, et esialgses eelarves esitatud tulude ja kulude prognoose korrigeeritakse eelarveaasta jooksul ning vastavad muudatused esitatakse paranduseelarvetes. Liikmesriikide rahvamajanduse kogutulu põhiste omavahendite maksete korrigeerimised tagavad, et eelarve tulud on eelarve kuludega täpses vastavuses.

2007. eelarveaasta jooksul võeti vastu seitse paranduseelarvet. Selle tulemusena oli 2007. aasta eelarve tulude lõplik kogusumma 113 846 miljonit eurot, mida rahastati kokku 106 203 miljoni euro ulatuses (seega esialgu prognoositust 8 085 miljoni euro võrra vähem) omavahenditest ja ülejäänud osas muudest tuludest. Vähenenud vajadus omavahendite järele tulenes mitmetest teguritest, nagu 2 109 miljoni euro suuruse eelneva eelarveaasta ülejäägi ja välismeetmete tagatisfondi ülejäägi lisamine eelarvesse. Lõpuks vähendati paranduseelarves nr 7/2007 maksete assigneeringute vähenemise ja tulude prognoosi suurendamise koosmõju tulemusel rahvamajanduse kogutulu põhiseid omavahendeid täiendavalt 5 976 miljoni euro võrra.

Seoses omavahenditega tuleks märkida, et traditsiooniliste omavahendite prognoositud summad nõuti sisse 100 % ulatuses. See on selgitatav asjaoluga, et eelarveprognoose muudeti paranduseelarve nr 5/2007 koostamise ajal (neid vähendati 775 miljoni euro võrra). See korrigeerimine tugines peamiselt 2007. aasta kevade uutele makromajanduslikele prognoosidele, mis olid varasematest vähem optimistlikud.

Ka liikmesriikide lõplikud käibemaksupõhiste ja rahvamajanduse kogutulu põhiste omavahendite maksed olid lõpliku eelarveprognoosiga väga täpselt vastavuses. Prognoositud summade ja tegelikult makstud summade erinevus on selgitatav sellega, et eelarve eesmärkidel kasutatud euro vahetuskurss erines sel hetkel kehtinud vahetuskursist, mil majandus- ja rahaliitu mittekuuluvad liikmesriigid oma maksed tegelikult tegid.

Kulude poolel kasutati 2007. aasta (uue finantsraamistiku esimene aasta) eelarves ettenähtud maksete assigneeringuid 109 miljardi euro (98 %) ulatuses. Pärast peamiselt (liigendamata) halduskuludega seotud maksete assigneeringute ülekandmist eelnevast eelarveaastast (umbes 750 miljonit eurot) saavutati 2007. aasta eelarves ettenähtud maksete assigneeringute kasutamisel sarnane määr kui kulukohustuste assigneeringute puhul (99 %). Varasemate aastatega võrreldes on see parem tulemus.

2007. aasta eelarves ettenähtud kulukohustuste assigneeringuid kasutati 119 miljardi euro (96 %) ulatuses. Eelarveaasta lõpu seisuga kasutamata jäänud kulukohustuste assigneeringud seondusid peamiselt mõnede ühtekuuluvuse ja loodusvaradega seotud tegevusprogrammide vastuvõtmise hilinemisega. Kõnealused assigneeringud kas kantakse 2008. eelarveaastasse üle või planeeritakse nende kasutamine ümber finantsraamistiku hilisematesse aastatesse. Pärast järgmisse eelarveaastatesse ülekandmist ja nõutavat ümberplaneerimist (asjaomased summad moodustavad kokku umbes 3,6 miljardit eurot) saavutati 2007. aasta eelarves ettenähtud kulukohustuste assigneeringute kasutamisel 99 % määr. See tulemus on parem võrreldes varasemate aastatega ja eelkõige 2000. aastaga, mis oli eelmise finantsraamistiku esimene aasta. Kõnealusel aastal tuli järgmisse eelarveaastatesse ülekandmist ja ümberplaneerimist kasutada laiaulatuslikult.

2.5.3. *2007. aasta eelarve täitmise tulemuse ja 2007. eelarveaasta tulemi võrdlus*

I osa B jaos esitatud eelarveaasta tulem on arvutatud tekkepõhise raamatupidamisarvestuse põhimõtte kohaselt. Eelarve täitmise tulemus põhineb finantsmääruse kohaselt aga modifitseeritud kassapõhise raamatupidamisarvestuse eeskirjadel. Kuna mõlemad on saadud samade raamatupidamisarvestuse aluseks olevate tehingute tulemusel, on nende õigsuse kontrollimiseks otstarbekas neid omavahel võrrelda. Kõnealune võrdlus on esitatud allpool tabelis, kus on välja toodud peamised võrreldavad summad, jaotatuna tulu- ja kuluartiklite lõikes.

Võrreldavad tuluartiklid

Eelarveaasta tegelikud eelarve tulud vastavad seoses eelarveaasta jooksul kindlaks määratud nõuetega sissenõutud tuludele ja seoses eelnevatel eelarveaastatel kindlaks määratud nõuetega sissenõutud summadele. Seega tuleb **aruandeaasta jooksul kindlaks määratud, kuid veel sisse nõudmata nõuded** võrdlemise eesmärgil eelarveaasta tulemist maha arvata, sest need ei kuulu eelarve tulu hulka. Samal ajal tuleb võrdlemise eesmärgil eelarveaasta tulemile liita **eelnevatel eelarveaastatel kindlaks määratud ja aruandeaastal sisse nõutud nõuded**.

Viitlaekumiste netosumma koosneb peamiselt põllumajandusmaksude viitlaekumistest, omavahenditest, intressidest ja dividendidest. Arvesse võetakse ainult viitlaekumiste netomõju, st aruandeaasta viitlaekumisi, millest on maha arvatud eelnevate eelarveaastate viitlaekumiste vähenemine.

Võrreldavad kuluartiklid

Kumuleerunud kulude netosumma koosneb peamiselt saldode järgmisse eelarveaastasse ülekandmise eesmärgil kirjendatud kumuleerunud kuludest, st ühenduse vahenditest abi saajate kantud abikõlblikest kuludest, mille kohta abi saajad ei olnud EÜ-le veel aruandeid esitanud.

Samal ajal kui kumuleerunud kulusid ei loeta eelarve kuluks, kuuluvad **eelnevatel eelarveaastatel registreeritud arvete eest aruandeaastal** tehtud maksed aruandeaasta kulude hulka.

Eelmaksete netomõju koosneb 1) aruandeaastal makstud ja eelarveaasta tuluna kajastatud uute eelmaksete summadest, ja 2) aruandeaastal või eelnevatel eelarveaastatel makstud eelmaksete tasaarvestamisest abikõlblike kulude heakskiitmise teel. Neist viimane on käsitletav kuluna tekkepõhises raamatupidamisarvestuses, kuid mitte eelarve raamatupidamisarvestuses, kus algset eelmakset hakatakse käsitlema eelarve kuluna juba makse tegemisel.

Lisaks eelarveaasta assigneeringute alusel tehtud maksetele tuleb aasta eelarve täitmise tulemuse arvutamisel (vastavalt määruse (EÜ, Euratom) nr 1150/2000 artiklile 15) arvesse võtta ka **järgmisse eelarveaastasse üle kantavaid** eelarveaasta assigneeringuid. Samuti tuleb arvesse võtta aruandeaastal eelarvest tehtud makseid, mis on tehtud **eelnevast eelarveaastast üle kantud summade ja tühistatud kasutamata maksete assigneeringute arvelt**.

Riskide ja kulude katteks eraldatud vahendite muutused seonduvad tekkepõhises raamatupidamisarvestuses eelarveaasta lõpu seisuga (peamiselt töötajate hüvitiste kohta) tehtud prognoosidega, mis ei avalda mõju eelarve raamatupidamisarvestusele. **Muude võrreldavate summade** hulka kuuluvad erinevad rubriigid, nagu varade amortisatsioon, varade soetamine, kapitalirendi maksed ja osalused, mille käsitlusviis on tekkepõhises raamatupidamisarvestuses ja eelarve raamatupidamisarvestuses erinev.

Välja tuleb jätta ka **ametite ja ESTÜ** eelarveaasta tulem, mida on kajastatud konsolideeritud eelarveaasta tulemis, sest nende eelarve täitmine konsolideeritud eelarve täitmise tulemuses ei kajastu.

EELARVEAASTA TULEMI JA EELARVE TÄITMISE TULEMUSE VÕRDLUS

miljonites eurodes

	2007
EELARVEAASTA TULEM	**7 462**
Tulud	
Aruandeaasta jooksul kindlaks määratud, kuid veel sisse nõudmata nõuded	(5 036)
Eelnevatel eelarveaastatel kindlaks määratud ja aruandeaastal sisse nõutud nõuded	2 543
Viitlaekumised (neto)	(1 068)
Kulud	
Kumuleerunud kulud (neto)	8 814
Aruandeaastal makstud eelneva eelarveaasta kulud	(3 635)
Eelmaksete netomõju	(6 810)
Järgnevasse eelarveaastasse üle kantud maksete assigneeringud	(3 116)
Eelnevast eelarveaastast üle kantud summade ja tühistatud kasutamata maksete assigneeringute arvelt tehtud maksed	1 171
Riskide ja kulude katteks eraldatud vahendite muutused	1 395
Muud	(33)
Ametite ja ESTÜ eelarveaasta tulemid	(145)
AASTA EELARVE TÄITMISE TULEMUS	**1 542**